

PRIJSLIJST 2017.**10/2/2017**

N : nieuw sinds laatste lijst

Acanthus mollis 'White Lips'	€ 3,50
Acanthus mollis 'Hollard's Gold'	€ 4,00
Acanthus mollis 'Rue Ledan'	€ 4,00
Acanthus sennii	€ 6,00
Acanthus spinosus	€ 3,50
Acanthus spinosus 'Royal Haughty'	€ 4,00
Achillea millefolium 'Credo'	€ 2,50 N
Achillea millefolium 'Hymne'	€ 2,50
Achillea millefolium 'Pomegranate'	€ 3,00
Aconitum carmichaelii 'Arendsii'	€ 2,50
Aconitum napellus 'Schneewitchen'	€ 2,50
Aconitum septentrionale 'Ivorine'	€ 2,50
Aconogonon x fennicum 'Johanniswolke'	€ 3,50
Actaea alba 'Misty Blue'	€ 5,00
Agapanthus 'Bicton Bluebell'	€ 7,50
Agapanthus 'Black Magic'	€ 7,50
Agapanthus 'Bressingham Blue'	€ 5,00
Agapanthus 'Enigma'	€ 6,00
Agapanthus inapertus in selecties, zie catalogus	v.a € 5,00
Agapanthus inapertus subsp. pendulus	€ 7,50
Agapanthus inapertus 'Albus'	€ 10,00
Agapanthus 'Marchant's New Hybrid'	€ 10,00
Agapanthus 'Marchant's Cobald Cracker'	€ 10,00
Agapanthus 'Megan's Mauve'	€ 7,50
Agapanthus 'Midnight Star'	€ 5,00
Agapanthus 'Sofie'	€ 5,00
Agapanthus 'Twister'	€ 6,00 N
Agapanthus 'White Heaven' v.a.	€ 5,00
Agapanthus 'Windsor Grey'	€ 6,00
Agastache 'Blackadder'	€ 2,50
Agastache 'Blue Boa'	€ 3,00
Agastache 'Heatwave'	€ 2,50
Agastache 'Kolibri'	€ 2,50
Agastache 'Purple Haze'	€ 3,00
Agastache 'Serpentine'	€ 2,50

Allium 'Summer Beauty'		€ 3,00
Aloysia triphylla		€ 3,00
Althaea cannabina		€ 3,00
Amorpha canescens		€ 4,00
Ampelodesmos mauretanicus		€ 4,00
Amsonia ciliata		€ 3,50
Amsonia hubrichtii		€ 3,50
Amsonia latifolia		€ 3,50
Amsonia tabernaemontana var. salicifolia		€ 3,00
Amsonia 'Blue Ice'		€ 3,50
Andropogon gerardii 'Präriesommer'		€ 4,00
Andropogon gerardii 'Weinheim Burgundy'		€ 5,00
Andropogon scoparius 'Cairo'		€ 3,50
Andropogon scoparius 'Prairie Blues'		€ 3,50
Andropogon scoparius 'Blue Heaven'		€ 3,50
Anemone 'Elfin Swan'		€ 4,00
Anemone 'Dreaming Swan'		€ 4,00 N
Anemone 'Honorine Jobert'	v.a.	€ 3,00
Anemone 'Lorelei'		€ 3,00
Anemone 'Ouverture'		€ 3,00
Anemone 'Pamina'		€ 3,00 N
Anemone 'Robustissima'		€ 3,00
Anemone 'Rosenschale'		€ 3,00
Anemone 'Ruffled Swan'		€ 4,00 N
Anemone hupehensis 'Alba'		€ 3,00
Anemone nemorosa	in vele cv.'s	v.a. € 2,50
Anemone ranunculoides	in vele cv.'s	v.a. € 2,50
Anemonella thalictroides		€ 5,00
Anemanthele lessoniana		€ 3,00
Anemonopsis macrophylla		€ 4,50
Anemonopsis macrophylla 'White Swan'		€ 10,00
Angelica gigas		€ 3,00
Angelica pubescens		€ 3,00
Angelica sylvestris 'Vicar's Mead'		€ 3,00
Anthemis tinctoria 'Sauce Hollandaise'		€ 2,50 N
Anthriscus sylvestris 'Going for Gold'	v.a. 2016	€ 3,50
Anthriscus sylvestris 'Ravenswing'		€ 2,50

<i>Aralia californica</i>	€ 6,00
<i>Artemisia lactiflora</i> 'Elfenbein'	€ 3,50
<i>Artemisia lactiflora</i> 'Weisse Dame'	€ 3,50 N
<i>Artemisia</i> "Franse Dragon"	€ 3,00 N
<i>Aruncus</i> 'Horatio'	€ 4,00
<i>Aruncus</i> 'Johannifest'	€ 3,00
<i>Aruncus</i> 'Ulf'	€ 6,00
<i>Asarum europaeum</i>	€ 3,00
<i>Asclepias purpurascens</i>	€ 3,00
<i>Asclepias speciosa</i>	€ 3,00
<i>Asclepias verticillata</i>	€ 3,00
<i>Asclepias viridis</i>	€ 3,50
<i>Aster ageratoides</i> 'Blaukuppel'	€ 3,00
<i>Aster ageratoides</i> 'Eleven Purple'	€ 3,00
<i>Aster ageratoides</i> 'Ezo Murazaki'	€ 3,00
<i>Aster ageratoides</i> 'Starshine'	€ 3,00
<i>Aster ageratoides</i> var. <i>scaberulus</i>	€ 3,00
<i>Aster amellus</i> 'Veilchenkönigin'	€ 2,50
<i>Aster asperulus</i>	€ 3,50
<i>Aster commixtus</i> 'Twilight'	€ 2,50
<i>Aster cordifolius</i> 'Blue Heaven'	€ 2,50
<i>Aster divaricatus</i>	€ 2,50
<i>Aster ericoides</i> f. <i>prostatum</i> 'Snow Flurry'	€ 2,50
<i>Aster ericoides</i> 'Pink Cloud'	€ 2,50
<i>Aster ericoides</i> 'Vimmer's Delight'	€ 3,00
<i>Aster</i> 'Firmament'	€ 3,50 N
<i>Aster frikartii</i> 'Mönch'	€ 2,50
<i>Aster glehnii</i> 'Agleni'	€ 3,50
<i>Aster</i> 'Henriette'	€ 3,00 N
<i>Aster</i> 'Juliette'	€ 3,00 N
<i>Aster lateriflorus</i> 'Horizontalis'	€ 2,50
<i>Aster lateriflorus</i> 'Lady in Black'	€ 2,50
<i>Aster lateriflorus</i> 'Prince'	€ 2,50
<i>Aster</i> n.a. 'Foxy Emily'	€ 3,00
<i>Aster</i> n.a. 'Helen Picton'	€ 3,00
<i>Aster</i> n.a. 'Herbstschnee'	€ 3,00
<i>Aster</i> n.b. 'Glow in the Dark'	€ 3,00
<i>Aster</i> n.b. 'Lisette'	€ 3,00
<i>Aster</i> 'Orpheus'	€ 3,50
<i>Aster</i> 'Pixie Red Eye'	€ 3,00
<i>Aster pringlei</i> 'Pink Star'	€ 2,50 N
<i>Aster</i> 'Speyerer Herbstwooge'	€ 3,50
<i>Aster thomsonii</i>	€ 3,00
<i>Aster</i> 'Treffpunkt'	€ 3,00
<i>Astilbe</i> 'Chocolate Shogun'	€ 4,00

Astrantia major 'Buckland'	€ 3,50
Astrantia major 'Garnet'	€ 5,00
Astrantia major 'Moulin Rouge'	€ 3,50
Astrantia major 'Roma'	€ 3,50
Astrantia major 'Ruby Star'	€ 3,50
Athyrium nipponicum 'Red Beauty'	€ 3,00
Athyrium otophorum	€ 3,00
Baptisia alba var. macrophylla	€ 4,00
Baptisia australis	€ 3,50
Baptisia australis 'Alba'	€ 4,00
Baptisia australis var. minor	€ 4,00
Baptisia australis "lichtblauw"	€ 4,00
Baptisia bracteata var. leucophaea	€ 5,00
Baptisia pendula	€ 4,00
Baptisia sphaerocarpa	€ 5,00
Baptisia sphaerocarpa "Short Yellow"	€ 6,00
Baptisia cv.'s:	
'Blueberry Sundae'	€ 6,00
'Blue Wisteria'	€ 7,50
'Brown Leaf'	€ 6,00 N
'Brownie Points'	€ 7,50 N
'Carolina Moonlight'	€ 6,00
'Caramel'	€ 7,50
'Cherries Jubilee'	€ 6,00
'Chocolate Chip'	€ 5,00
'Dark Purple Smoke'	€ 6,00 N
'Elly's Purple'	€ 6,00 N
'Gold & Brown'	€ 6,00
"Grote Gele"	€ 7,00
'Indigo Spires'	€ 6,00
'Lemon Meringue'	€ 6,00
'Limelight'	€ 10,00 N
'Mauve'	€ 6,00 N
'Pale Spire'	€ 6,00 N
'Pink Truffles'	€ 7,50 N
'Purple Smoke'	€ 5,00
'Solar Flare'	€ 6,00
'Starlite Prairieblues'	€ 6,00
'Twilite Prairieblues'	€ 6,00
'Vanilla Cream'	€ 6,00
'Violet'	€ 6,00 N
Begonia luxurians	€ 3,50
Begonia sinensis 'Alba'	€ 3,50
Begonia sinensis 'Claret Jug'	€ 3,50
Begonia sinensis 'Sublime'	€ 3,50

Beschorneria	in soorten	v.a.	€ 5,00
Bidens aurea 'Hannay's Lemon Drop'			€ 3,50
Blechnum penna marina			€ 3,00
Boehmeria biloba			€ 5,00
Boehmeria platanifolia			€ 4,00
Boehmeria tricuspis			€ 3,50
Brunnera macrophylla			€ 2,50
Brunnera macrophylla 'Alexander the Great'			€ 4,00 N
Brunnera macrophylla 'Looking Glass'			€ 4,00
Brunnera macrophylla 'Sea Heart'			€ 4,50
Brunnera macrophylla 'Silver Heart'			€ 4,50 N
Calamagrostis x acutiflora 'Waldenbuch'			€ 3,00
Calamagrostis brachytricha			€ 3,00
Calamagrostis arundinacea var. brachytricha 'Mona'			€ 3,50
Calamintha nepeta 'Triumphator'			€ 2,50
Campanula 'Crystal'			€ 3,50
Campanula lactiflora 'Assendon Pearl'			€ 3,50 N
Campanula lactiflora 'Border Blues'			€ 3,50
Campanula lactiflora 'Dixter Presence'			€ 3,50
Campanula lactiflora 'Light Blue Cross'			€ 3,00
Campanula lactiflora 'Platinum'			€ 3,50 N
Campanula lactiflora 'Superba'			€ 3,00
Campanula latifolia 'Purple Bells'			€ 3,00
Campanula 'Sarastro'			€ 3,00
Cardamine quinquefolia			€ 3,50
Carex foliosissima 'Irish Green'			€ 3,00
Carex sp. ex Kyoto			€ 3,50
Cenolophium denudatum			€ 3,00
Centaurea bella			€ 2,50
Centaurea pulchra 'Major'			€ 4,00
Centaurea ruthenica			€ 3,50
Cephalaria gigantea			€ 3,00
Cephalaria radiata			€ 3,00
Ceratostigma plumbaginoides			€ 2,50
Chasmanthum latifolium			€ 3,00 N

Chaerophyllum hirsutum 'Roseum'	€ 3,50
Chrysanthemum 'Bienchen'	€ 3,00
Chrysanthemum 'Dernier Soleil'	€ 3,00
Chrysanthemum 'Dixter Orange'	€ 3,00
Chrysanthemum 'E.H.Wilson'	€ 3,50
Chrysanthemum 'Emperor of China'	€ 3,50
Chrysanthemum 'Poesie'	€ 3,00
Chrysanthemum 'Ruby Mound'	€ 3,00
Cimicifuga japonica 'Cheju-do'	€ 5,00
Cimicifuga matsumurae 'White Pearl'	€ 4,00
Cimicifuga racemosa	€ 3,50
Cimicifuga rubifolia 'Blickfang'	€ 4,50 N
Cimicifuga simplex 'Brunette'	€ 5,00
Cimicifuga simplex 'Carbonella'	€ 5,00
Cimicifuga simplex 'Chocoholic'	€ 5,00
Cimicifuga simplex 'James Compton'	€ 5,00
Cimicifuga 'Queen of Sheba'	€ 6,00
Cirsium rivulare 'Atropurpureum'	€ 4,00
Clematis recta 'Purpurea'	€ 3,50
Clematis recta 'Velvet Night'	€ 5,00
Clematis integrifolia	€ 3,50
Clematis heracleifolia 'Cassandra'	€ 5,00
Clematis heracleifolia 'Royal Purple'	€ 5,00
Clematis jouiniana 'Late Lavender'	€ 5,00
Clematis jouiniana 'Crépuscule'	€ 3,50
Cobaea pringlei	€ 6,00
Coreopsis 'Route 66'	€ 3,00
Corydalis 'Craigton Blue'	€ 3,50
Corydalis 'Rainier Blue'	€ 4,00
Crocosmia aurea	€ 3,00
Crocosmia 'Abundant Joy'	€ 3,00 N
Crocosmia 'Columbus'	€ 3,00
Crocosmia 'Ellenbank Firecrest'	€ 4,50 N
Crocosmia 'Harlequin'	€ 3,00
Crocosmia 'Hellfire'	€ 3,50
Crocosmia 'Lady Jane'	€ 3,00
Crocosmia 'Limpopo'	€ 3,50
Crocosmia 'Orange River'	€ 4,00 N
Crocosmia 'Paul's Best Yellow'	€ 3,50
Crocosmia 'Walberton Red'	€ 5,00 N
Cynanchum ascyrifolium	€ 3,50

Cyclamen coum	v.a.	€ 3,00
Cyclamen hederifolium	v.a.	€ 2,50
Darmera peltata 'Nana'		€ 3,50
Datisca cannabina		€ 3,50
Deinathe 'Blue Wonder'		€ 4,00
Deinathe bifida		€ 5,00
Deinathe bifida 'Pink Shi'		€ 6,00
Delphinium 'Atlantis'		€ 3,50
Delphinium 'Finsteraarhorn'		€ 4,00
Deschampsia cespitosa 'Goldschleier'		€ 2,50
Deschampsia cespitosa 'Bronzeschleier'		€ 2,50
Dicentra spectabilis 'Valentine'		€ 4,00
Dictamnus albus		€ 3,50
Dictamnus albus var. purpureus		€ 3,50
Dierama alle soorten en cv.'s	v.a.	€ 3,50
Digitalis ferruginea		€ 2,50
Digitalis lutea		€ 2,50
Digitalis parviflora		€ 2,50
Dryopteris affinis 'Cristata The King'		€ 3,00
Dryopteris erythrosora 'Prolifica'		€ 3,00
Dryopteris lepidopoda		€ 3,00
Dryopteris sieboldii		€ 3,00 N
Dryopteris wallichiana		€ 3,00
Echinacea 'Augustkönigin'		€ 3,50
Echinacea 'Fatal Attraction'		€ 3,50
Echinacea 'Flutter'		€ 3,50
Echinacea 'Funky Yellow'		€ 4,00 N
Echinacea 'Indian Summer'		€ 4,00
Echinacea 'Marmelade'		€ 3,50 N
Echinacea 'Orange Skipper'		€ 4,00 N
Echinacea 'Ruby Giant'		€ 3,50
Echinacea 'Sensation Pink'		€ 4,00
Echinacea 'Southern Belle'		€ 3,50
Echinacea 'Tomato Soup'		€ 3,50
Echinacea 'Virgin'		€ 3,50
Echinacea pallida		€ 3,00
Echinacea pallida 'Hulu Dancer'		€ 3,00 N
Echinacea paradoxa		€ 3,00 N

<i>Echinacea simulata</i>	€ 3,00 N
<i>Echinops ritro</i> 'Veitch Blue'	€ 3,00
<i>Epimedium perralchicum</i> 'Frohnleiten'	€ 3,00
<i>Epimedium pinnatum</i> subsp. <i>colchicum</i> 'Black Sea'	€ 3,50
<i>Epimedium warleyense</i> 'Orangekönigin'	€ 3,00
<i>Epimedium</i> 'Amber Queen'	€ 4,00
<i>Epimedium</i> 'Arctic Wings'	€ 4,50
<i>Epimedium</i> 'Darrell Pink'	€ 5,00 N
<i>Epimedium</i> 'Domino'	€ 6,00
<i>Epimedium</i> 'Enchantress'	€ 5,00 N
<i>Epimedium</i> "ex Yubari"	€ 5,00 N
<i>Epimedium</i> 'Flowers of Sulphur'	€ 4,00
<i>Epimedium</i> 'Lemon Zest'	€ 4,50
<i>Epimedium</i> 'Mandarin Star'	€ 5,00 N
<i>Epimedium</i> 'Phoenix'	€ 5,00
<i>Epimedium</i> 'Pink Champagne'	€ 6,00 N
<i>Epimedium</i> 'Spine Tingler'	€ 5,00
<i>Epimedium</i> 'Totnes Turbo'	€ 6,00
<i>Epimedium</i> 'Winter's End'	€ 6,00 N
<i>Epimedium</i> 'Wudung Star'	€ 4,50 N
<i>Epimedium wushanense</i> 'Double Cream'	€ 6,00 N
<i>Eragrostis spectabilis</i>	€ 3,00
<i>Eragrostis trichodes</i>	€ 3,00
<i>Eryngium agavifolium</i>	€ 3,50
<i>Eryngium eburneum</i>	€ 3,50
<i>Eryngium pandanifolium</i>	€ 5,00
<i>Eryngium yuccifolium</i>	€ 3,50
<i>Erysimum</i> 'Bowles Mauve'	€ 3,00 N
<i>Eupatorium capillifolium</i>	€ 3,00
<i>Eupatorium fistulosum</i> 'Bartered Bride'	€ 3,50
<i>Eupatorium maculatum</i> 'Ankum's August'	€ 3,50
<i>Eupatorium maculatum</i> 'Augustrubin'	€ 3,50
<i>Eupatorium maculatum</i> 'Atropurpureum'	€ 3,50
<i>Eupatorium maculatum</i> "Baan 1"	€ 4,00
<i>Eupatorium maculatum</i> 'Glutball'	€ 3,50 N
<i>Eupatorium maculatum</i> 'Phantom'	€ 3,00
<i>Euphorbia amygdaloides</i> var. <i>robbiae</i>	€ 2,50
<i>Euphorbia cornigera</i> 'Goldener Turm'	€ 3,00
<i>Euphorbia donii</i>	€ 3,50
<i>Euphorbia seguiriana</i> var. <i>niciciana</i>	€ 3,00
Ferula assa-foetida	€ 4,00

Ferula communis var. glauca	€ 4,50
Foeniculum vulgare 'Purpureum'	€ 2,50
Gaura lindheimeri 'Whirling Butterflies'	€ 2,50
Geranium 'Anne Thomson'	€ 3,50
Geranium cantabrigiense 'Chrystal Rose'	€ 3,00 N
Geranium cantabrigiense 'St. Ola'	€ 2,50
Geranium cinereum 'Signal'	€ 3,00
Geranium 'Jolly Jewel Raspberry'	€ 3,50 N
Geranium cinereum 'Jolly Jewel Purple'	€ 3,50 N
Geranium cinereum 'Jolly Jewel Night'	€ 3,50 N
Geranium cinereum 'Jolly Jewel Salmon'	€ 3,50 N
Geranium clarkei 'Kashmir Green'	€ 3,00
Geranium 'Dilys'	€ 3,00
Geranium 'Dragon Heart'	€ 4,00
Geranium 'Elworthy Eyecatcher'	€ 4,50
Geranium macrorrhizum 'Spessart'	€ 2,50
Geranium macrorrhizum 'White-Ness'	€ 2,50
Geranium maculatum 'Elizabeth Ann'	€ 3,00
Geranium 'Mrs. Jean Moss'	€ 4,00 N
Geranium nodosum	€ 2,50
geranium nodosum 'Blueberry Ice'	€ 4,00
Geranium nodosum 'Clos de Coudray'	€ 3,50
Geranium nodosum 'Silverwood'	€ 3,00
Geranium nodosum 'Wreighburn House White'	€ 4,00 N
Geranium 'Orkney Blue'	€ 3,00
Geranium oxonianum 'Laura Skelton'	€ 4,00
Geranium 'Patricia'	€ 3,00
Geranium phaeum 'Lisa'	€ 3,00
Geranium pratense 'Southeast Celestial'	€ 4,00
Geranium 'Prelude'	€ 3,00
Geranium psilostemon	€ 3,00
Geranium psilostemon 'Red Admiral'	€ 3,50
Geranium 'Sabani Blue'	€ 3,50
Geranium sanguineum 'Album'	€ 2,50
Geranium sanguineum 'Ankum's Pride'	€ 2,50
Geranium sanguineum 'Elke'	€ 3,00
Geranium sanguineum var. striatum	€ 2,50
Geranium sylvaticum "Grote Witte"	€ 3,50
Geranium sylvaticum 'Ice Blue'	€ 3,00
Geranium 'Rozanne'	€ 4,00
Geranium wallichianum 'Havana Blues'	€ 4,00
Geranium wlassovianum 'Lakwijk Star'	€ 3,00
Geum 'Bremner's Gold'	€ 3,50
Geum 'Cotton Cool'	€ 3,50 N
Geum 'Lisanne'	€ 3,00
Geum 'Mai Tai'	€ 3,50

Geum 'Marmelade'		€ 3,00
Geum 'Moonlight Serenade'		€ 3,50 N
Geum 'Nonna'		€ 4,00 N
Geum rivale 'Pink Frills'		€ 3,00
Geum 'Totally Tangerine'		€ 3,50
Geum 'Wallace's Peach'		€ 3,00
Gillenia trifoliata		€ 3,50
Gladiolus 'Ruby'		€ 3,00
Glycyrrhiza yunnanensis		€ 4,00
Hakonechloa macra		€ 3,00
Hakonechloa macra 'Aureola'		€ 3,50
Hakonechloa macra 'Allgold'		€ 3,50
Hakonechloa macra 'Beni-Kaze'		€ 3,50
Hakonechloa macra 'Stripe it Rich'		€ 3,50
Helenium 'Baudirektor Linne'		€ 3,00
Helenium 'Carmen'		€ 3,00 N
Helenium 'Eldorado'		€ 3,00
Helenium 'Kupfersprudel'		€ 2,50 N
Helenium 'Loysder Wieck'		€ 2,50
Helenium 'Mardi Gras'		€ 2,50
Helenium 'Marion Nickig'		€ 3,00
Helenium 'Ragamuffin'		€ 3,00
Helenium 'Rauchtopas'		€ 2,50
Helenium 'Rubinkuppel'		€ 3,00
Helenium 'Rubinzwerg'		€ 2,50
Helenium 'Sahin's Early Flowerer'		€ 2,50
Helenium 'Tom'		€ 3,00 N
Helianthus 'Carine'		€ 3,50
Helianthus 'Dorian Roxburgh'		€ 4,00
Helianthus giganteus 'Sheila's Sunshine'		€ 3,50
Helianthus 'Lemon Queen'		€ 3,50
Helianthus 'O Sole Mio'		€ 4,00
Heliopsis helianthoides 'Asahi'		€ 3,00
Helleborus 'Angel Glow'		€ 6,00 N
Helleborus 'Penny's Pink'		€ 6,00
Hepatica nobilis in cv.'s	v.a.	€ 4,00
Hepatica nobilis 'Blue Jewel'		€ 5,00 N
Heuchera 'Binoche'		€ 3,50
Heuchera 'Brownfinch'		€ 3,00

Heuchera 'Brownies'	€ 3,00
Heuchera 'Mega Caramel'	€ 3,50
Heuchera 'Obsidian'	€ 3,00
Heuchera sanguinea 'Alba'	€ 3,00
Heuchera 'Spellbound'	€ 3,50
Heuchera villosa 'Autumn Bride'	€ 3,00
Heucherella 'Art Deco'	€ 3,50
Heucherella 'Dayglow Pink'	€ 3,00
Heucherella 'Gunsmoke'	€ 3,50
Hibiscus 'Cranberry Crush'	€ 4,00
Hibiscus 'Kopper King'	€ 4,00
Hibiscus 'Robert Fleming'	€ 4,00
Hibiscus 'Summer Storm'	€ 4,00
Imperata cylindrica 'Red Baron'	€ 3,00
Inula hookeri	€ 3,00
Inula magnifica 'Sonnenstrahl'	€ 3,50
Isodon rubescens	€ 3,50 N
Kalimeris incisa 'Blue Star'	€ 2,50
Kalimeris incisa 'Blåuling'	€ 3,00 N
Kalimeris incisa 'Daisy Mae'	€ 3,00
Kalimeris incisa 'Jürgen Wever'	€ 3,00 N
Kalimeris incisa 'Madiva'	€ 2,50
Kalimeris incisa 'Mon Jardin'	€ 3,00
Kalimeris mongolica 'Antonia'	€ 3,00
Kirengeshoma palmata	€ 3,50
Knautia macedonica	€ 2,50
Knautia macedonica 'Mars Midget'	€ 2,50
Kniphofia 'Green Jade'	€ 4,00
Kniphofia 'Ice Queen'	€ 4,00 N
Kniphofia 'Limelight'	€ 4,00 N
Kniphofia 'Molten Lava'	€ 6,00
Kniphofia 'Rich Echoes'	€ 4,00
Kniphofia rooperi	€ 4,00
Kniphofia rufa	€ 6,00
Lathyrus aureus	€ 3,50
Lathyrus transsylvanicus	€ 3,50
Lathyrus vernus in diverse cv.'s	v.a. € 3,00
Lavandula intermedia 'Phenomenal'	€ 2,50 N

Liatris aspera		€ 3,00
Liatris elegans		€ 3,00
Liatris ligulistylis		€ 3,00
Liatris scariosa		€ 3,00
Liatris spicata		€ 3,00
Linaria purpurea 'Poached Egg'		€ 2,50
Liriope muscari 'Moneymaker'		€ 3,50
Liriope muscari 'Monroe White'		€ 3,50
Lobelia 'Hadspen Purple'		€ 3,50
Lysimachia fortunei 'Elisabeth'		€ 2,50
Macleaya cordata 'Celadon Ruffles'		€ 3,50
Maianthemum racemosum		€ 3,50
Mandragora officinarum	indien lvb.	€ 6,00
Melittis melissophyllum		€ 3,00
Melittis melissophyllum 'Album'		€ 3,50
Melittis melissophyllum 'Pink Form'		€ 3,50
Miscanthus sinensis 'Ferner Osten'		€ 4,00
Miscanthus sinensis 'Gewitterwolke'		€ 4,00
Miscanthus sinensis 'Malepartus'		€ 4,00
Miscanthus sinensis 'Purple Fall'		€ 4,00
Miscanthus sinensis 'Zwergelephant'		€ 5,00 N
Molinia litoralis 'Transparent'		€ 3,50
Molinia litoralis 'Cordoba'		€ 3,50
Molopospermum peloponnesiacum		€ 4,00
Monarda bradburiana		€ 3,00
Monarda 'Camilla'		€ 3,00 N
Monarda fistulosa tetraploide vorm		€ 3,00
Monarda 'Häuptling'		€ 3,00
Monarda 'Huckleberry'		€ 3,00 N
Monarda 'Jacob Cline'		€ 2,50
Monarda menthifolia 'Pummel'		€ 3,00
Monarda 'Mohikaner'		€ 2,50
Monarda 'On Parade'		€ 2,50
Monarda 'Rebecca'		€ 3,00 N
Monarda 'Saxon Purple'		€ 2,50

Muhlenbergia capillaris	€ 3,00
Muhlenbergia rigens	€ 3,50
Muhlenbergia 'Undaunted'	€ 3,50 N
Nepeta faassenii 'Gletschereis'	€ 2,50
Nepeta govaniana	€ 3,00
Nepeta grandiflora 'Blue Danube'	€ 2,50
Nepeta grandiflora 'Dawn to Dusk'	€ 2,50
Nepeta 'Hill Grounds'	€ 3,00 N
Nepeta kubanica	€ 3,00
Nepeta nuda 'Snow Cat'	€ 3,00
Nepeta 'Poseidon'	€ 3,00
Nepeta 'Purrsian Blue'	€ 3,00 N
Nepeta subsessilis 'Sweet Dreams'	€ 3,00
Nepeta subsessilis 'Washfield'	€ 3,00 N
Nepeta 'Toria'	€ 2,50
Nepeta 'Walker's Low'	€ 2,50
Nepeta 'Weinheim Big Blue'	€ 3,00
Nepeta 'Zinser's Giant'	€ 2,50 N
Omphalodes verna 'Elfenaug'	€ 3,00 N
Opopanax chironium	€ 3,00 N
Origanum 'Bristol Cross'	€ 2,50
Origanum 'Rosenkuppel'	€ 2,50
Origanum laevigatum 'Hopley's'	€ 2,50
Origanum 'Kent Beauty'	€ 2,50
Pachyphragma macrophylla	€ 3,50
Panicum virgatum 'Buffalo Green'	€ 3,50 N
Panicum virgatum 'Cloud Nine'	€ 3,50
Panicum virgatum 'Dewey Blue'	€ 5,00
Panicum virgatum 'Heavy Metal'	€ 3,50
Panicum virgatum 'Heiliger Hain'	€ 3,50
Panicum virgatum 'Külsenmoor'	€ 3,50
Panicum virgatum 'Northwind'	€ 4,00
Panicum virgatum 'Purple Breeze'	€ 4,00 N
Panicum virgatum 'Red Metal'	€ 4,00
Panicum virgatum 'Cheyenne Sky'	€ 4,50
Panicum virgatum 'Shenandoah'	€ 3,50
Parthenium integrifolium	€ 3,50
Pennisetum alopecuroides 'Cassian's Choice'	€ 3,50
Pennisetum alopecuroides 'Herbstzauber'	€ 3,50
Pennisetum alopecuroides 'Magic'	€ 3,50
Pennisetum alopecuroides 'Red Head'	€ 3,50

Pennisetum alopecuroides 'Viridescens'	€ 3,50
Pennisetum macrourum	€ 3,50
Pennisetum orientale 'Tall Tails'	€ 3,50
Penstemon digitalis 'Joke'	€ 3,00
Pericaria amplexicaule 'Alba'	€ 3,50
Pericaria amplexicaule 'Amethyst'	€ 4,50
Pericaria amplexicaule 'Ample Pink'	€ 5,00
Pericaria amplexicaule 'Blackfield'	€ 4,50
Pericaria amplexicaule 'Bloody Mary' indien lvb.	€ 7,50 N
Pericaria amplexicaule 'Fascination'	€ 4,50
Pericaria amplexicaule 'Fat Domino'	€ 4,50
Pericaria amplexicaule 'Janet'	€ 4,50
Pericaria amplexicaule 'Orangefield'	€ 4,00
Pericaria amplexicaule 'Pink Mist'	€ 4,50
Pericaria amplexicaule 'Rosea'	€ 3,50
Pericaria amplexicaule 'Rowden Gem'	€ 4,50
Pericaria amplexicaule 'September Spires'	€ 5,00
Pericaria dshawachischwili	€ 5,00
Perovskia atriplicifolia 'Little Spire'	€ 3,00
Perovskia atriplicifolia 'Silvery Blue'	€ 3,00 N
Peucedanum longifolium	€ 4,00
Peucedanum officinale	€ 3,50
Phaenosperma globosa	€ 4,00
Phlomis russeliana	€ 3,00
Phlomis samia	€ 3,50
Phlomis tuberosa 'Amazone'	€ 4,00
Phlomis tuberosa 'Paleface'	€ 6,00
Phlox 'Blue Paradise'	€ 2,50
Phlox 'Casablanca'	€ 3,00
Phlox "Casablanca roze"	€ 3,00
Phlox 'Casa Brilliante'	€ 3,00 N
Phlox 'Herbstwalzer'	€ 2,50
Phlox 'Hesperis'	€ 3,00
Phlox 'Little Sara'	€ 3,00
Phlox 'Lavender Light' (2010A)	€ 3,00 N
Phlox 'Nirvana'	€ 3,00
Phlox 'Novinka'	€ 3,50 N
Phlox 'Purpermantel'	€ 2,50
Phlox 'Sweet Summer Wine'	€ 2,50
Phlox 'Utopia'	€ 3,00
Phlox "2010B"	€ 3,00
Physochlaina orientalis	€ 3,50

Pimpinella major 'Rosea'			€ 3,00
Plectranthus glaucocalyx			€ 3,50
Podophyllum 'Spotty Dotty'			€ 7,50
Polygonatum x hybridum 'Weihenstephan'			€ 3,50
Polystichum makinoi			€ 3,00
Pulmonaria 'Blue Ensign'			€ 3,00
Pulmonaria 'Diana Clare'			€ 3,00
Pulmonaria 'Glacier'			€ 3,00 N
Pulmonaria 'Miss Elly'			€ 3,50
Pulmonaria 'Sissinghurst White'			€ 3,00
Puya	in soorten	v.a.	€ 7,50
Pycnanthemum albescens			€ 3,00 N
Pycnanthemum incanum			€ 3,00 N
Pycnanthemum muticum			€ 3,00
Ranunculus aconitifolius			€ 3,50
Ratibida pinnata			€ 3,00
Rodgersia pinnata 'Bronze Peacock'			€ 5,00 N
Rodgersia pinnata 'Chocolate Wings'			€ 5,00
Rodgersia pinnata 'Dark Pokers'			€ 5,00
Rodgersia pinnata 'Ideal'			€ 6,00
Rodgersia pinnata 'Crûg Cardinal'			€ 6,00
Rodgersia pinnata 'Die Schöne'			€ 4,50
Rodgersia pinnata 'Die Stolze'			€ 4,50
Romneya 'White Cloud'			€ 7,00
Rosmarinus officinalis 'Blaulippe'			€ 3,00 N
Rudbeckia missouriensis			€ 3,00
Rudbeckia subtomentosa 'Henry Eilers'			€ 3,00
Rudbeckia subtomentosa 'Little Henry'			€ 3,00
Rudbeckia subtoemntosa 'Loofahsa Wheaten Gold'			€ 5,00
Rudbeckia triloba 'Prairie Glow'			€ 3,00
Salvia bullulata "Turquoise"			€ 4,00 N
Salvia clevelandii			€ 3,50 N
Salvia nemorosa 'Amethyst'			€ 2,50
Salvia nemorosa 'Caradonna'			€ 2,50
Salvia uliginosa			€ 3,50
Salvia verticillata 'Hannay's Blue'			€ 2,50

Salvia 'Amistad'	€ 3,50
Salvia guaranitica 'Violacea'	€ 3,50 N
Salvia guaranitica var. congestiflora	€ 4,00 N
Salvia involucrata 'Mulberry Jam'	€ 3,50 N
Salvia leucantha	€ 3,50 N
Salvia microphylla 'Hot Lips'	€ 3,00
Salvia 'Nachtblinder'	€ 3,50
Salvia 'Phyllis Fancy'	€ 4,00 N
Salvia reptans "West Texas Form"	€ 3,50 N
Salvia 'Royal Bumble'	€ 3,00
Salvia 'Ruby Star'	€ 4,00 N

Sanguisorba albiflora	€ 3,00
Sanguisorba 'Blackthorn'	€ 3,50
Sanguisorba 'Burr Blanc'	€ 3,00
Sanguisorba canadensis	€ 3,00
Sanguisorba 'Cangshan Cranberry'	€ 3,50
Sanguisorba hakusanensis	€ 3,00
Sanguisorba 'Ivory Towers'	€ 4,00
Sanguisorba 'Lilac Squirrel'	€ 4,00
Sanguisorba 'Lum'	€ 3,50
Sanguisorba 'Miss Elly'	€ 3,50
Sanguisorba menziesii	€ 3,00
Sanguisorba 'Midnight Child'	€ 4,00
Sanguisorba 'Nettleworth Wand'	€ 6,00 N
Sanguisorba officinalis 'Little Angel'	€ 3,00
Sanguisorba officinalis 'Martin's Mulberry'	€ 4,00
Sanguisorba officinalis 'Pink Tanna'	€ 3,00
Sanguisorba 'Pink Brushes'	€ 3,50
Sanguisorba 'Raspberry Coulis'	€ 5,00 N
Sanguisorba 'Raspberry Mivvy'	€ 4,00
Sanguisorba 'Red Thunder'	€ 3,50
Sanguisorba 'Scapino'	€ 4,00
Sanguisorba sp. ex DJHC 143	€ 4,00
Sanguisorba tenuifolia 'All Time High'	€ 4,00
Sanguisorba tenuifolia "Henk Gerritsen"	€ 3,50
Sanguisorba tenuifolia 'The Invisible'	€ 5,00
Sanguisorba 'White Brushes'	€ 5,00
Sanguisorba 'White Tails'	€ 4,00
Sanguisorba 'White Tanna'	€ 3,00 N

Saruma henryi € 3,50

Scutellaria incana € 2,50
Scutellaria serrata € 3,00

Sedum 'Karfunkelstein' € 2,50
Sedum 'Matrona' € 2,50
Sedum 'Mr. Goodbud' € 3,00
Sedum 'Purple Emperor' € 2,50

Senna hebecarpa	€ 4,00
Seseli elatum	€ 3,00
Seseli libanotis	€ 3,00
Silphium asteriscus	€ 4,00 N
Silphium integrifolium	€ 3,50
Silphium mohrii	€ 5,00 N
Silphium wasiotense	€ 5,00 N
Solidago caesia 'Maryland'	€ 3,00
Solidago 'Dennis Strange'	€ 3,50 N
Solidago drummondii	€ 3,00
Solidago rigida	€ 3,00
Solidago rugosa 'Fireworks'	€ 3,00
Solidago 'Loysder Crown'	€ 3,00
Sorghastrum nutans 'Sioux Blue'	€ 3,50
Sporobolus airoides	€ 3,00
Sporobolus heterolepis	€ 3,00
Sporobolus wrightii	€ 3,50
Stachys monieri 'Hummelo'	€ 2,50
Stipa calamagrostis	€ 3,50
Stipa gigantea	€ 3,50
Stipa ichu	€ 3,50 N
Strobilanthes atropurpureus	€ 3,00
Strobilanthes nutans	€ 3,00
Strobilanthes rankanensis	€ 3,50
Tanacetum corymbosum 'Festtafel'	€ 3,00
Thalictrum aquilegifolium 'Black Stockings'	€ 4,00
Thalictrum delavayi	€ 3,00
Thalictrum delavayi 'Album'	€ 3,50
Thalictrum delavayi 'Ankum'	€ 4,00
Thalictrum delavayi 'Hewitt's Double'	€ 3,50
Thalictrum delavayi 'Hinkley'	€ 4,00
Thalictrum delavayi 'Splendide'	€ 4,00
Thalictrum delavayi "Splendide Wit"	€ 4,00
Thalictrum 'Elin'	€ 4,00
Thalictrum rochebrunianum	€ 3,50
Thalictrum 'Ulrike'	€ 6,00
Tiarella 'Pink Skyrocket'	€ 3,00

Tiarella 'Sugar and Spice'			€ 3,00
Trachystemon orientale			€ 3,50
Trifolium ochroleucum			€ 2,50
Trillium grandiflorum			€ 4,50
Trillium kurabayashii			€ 10,00
Trillium luteum			€ 5,00
Trillium sessile			€ 4,00
Veratrum californicum		v.a.	€ 7,50
Veratrum nigrum		v.a.	€ 7,50
Veratrum viride	indien lvb.	v.a.	€ 10,00
Verbena bonariensis			€ 2,50
Verbena stricta			€ 3,00
Vernonia arkansana 'Rock Hill'			€ 5,00
Vernonia baldwiniana			€ 5,00
Vernonia crinita			€ 3,50
Vernonia crinita 'Alba'			€ 3,50
Vernonia crinita 'Mammuth'			€ 4,00
Vernonia fasciculata			€ 4,50
Vernonia lettermannii 'Iron Butterfly'			€ 4,50
Vernonia 'White Lightning'			€ 3,50
Veronica 'First Glory'			€ 3,00 N
Veronica 'First Lady'			€ 3,00 N
Veronica 'First Love'			€ 3,00 N
Veronicastrum japonicum 'White Apollo'			€ 4,00
Veronicastrum sachalinense			€ 4,50 N
Veronicastrum sibiricum 'Amethyst'			€ 4,00
Veronicastrum sibiricum 'Red Arrows'			€ 4,00
Veronicastrum virginicum 'Adoration'			€ 3,50
Veronicastrum virginicum 'Diana'			€ 3,50
Veronicastrum virginicum 'Temptation'			€ 4,00
Veronicastrum 'Fascination'			€ 3,50
Veronicastrum 'Lavendelturm'			€ 3,50
Viola cornuta 'Boughton Blue'			€ 2,50
Woodwardia fimbriata			€ 3,00
Woodwardia radicans			€ 7,50
Yucca	in soorten	v.a.	€ 6,00

CATALOGUS 2015 E.V.

VASTE PLANTEN

ACANTHUS. Berenklaauw, de echte dus, en dus niet verwarren met die gevaarlijke *Heracleum mantegazzianum*, die in Nederland al min of meer is gaan behoren tot de inheemse flora, bepaald geen verrijking! Het blijft een moeilijk uit te roeien misverstand, deze twee volstrekt verschillende planten met dezelfde naam. Nee, de echte Berenklaauw, *Acanthus*, is een grote plant met een forse hoeveelheid lobbig blad, grote pollen vormend op een zonnige plek, waar ze de ruimte mogen krijgen. De bloemen staan in lange aren, "vierkant" om de stengels gerangschikt, en ze zijn meestal lilapaarsig-rose met wit; ook éénkleurig wit komt voor, en heel zeldzaam gelig. Op kalkrijke klei worden ze het mooist, maar ook hier, op dat zure zand, doen ze het best. Wel moeten we ze altijd in het voorjaar dan wel in de zomer planten, en ze nooit in het najaar scheuren; laat ze ook lang vaststaan, hoe langer, hoe groter en mooier. In strenge, kale winters met wat stro dekken. Ons aanbod kent ook een vreemde exoot: *Acanthus sennii*. Het sortiment:

mollis heeft niet-stekend blad, dat behoorlijk breed is en niet diep ingesneden: het zijn van die grote, overhangende flappen, glimmend donkergroen, met in mildere klimaten dan het onze, een neiging tot wintergroen blijven. Dit wordt op den duur een grote plant, met bloemstelen tot 150 cm hoog, maar dat worden ze alleen op goede grond en na minimaal 4 zachte winters op een rij. De bloemen zijn wit en komen uit paarsiglila kelkbladeren. Moet in strenge winters beslist gedekt worden! Er zijn een aantal cv's, met anders gekleurd blad, bloemen en/of bloeiwilligheid:

mollis 'Candelabra' bloeit met vertakte bloemstelen, de naam is in dit opzicht geheel duidelijk! Hoogte ook zo rond 80 cm. Gemakkelijk. Lvb. 2015. € 3,50

mollis 'White Lips' een selectie van Marco van Noort, wat lager en rijkbloeiend, met meer bloemstelen, aanwinst! Hoogte 60 cm. € 3,00

mollis 'Hollard's Gold' is zo'n plant waar je een beetje geluk, c.q. zachte winters, mee moet hebben om ze in volle glorie te zien: wanneer deze op een beschutte, warme plek staat wordt het een grote plant met glimmend geelgroen blad, breed en golvend. In de koude kas altijd mooi en zeel langlevend. Bloemen identiek. € 4,00

mollis 'Rue Ledan' komt uit Frankrijk en deze heeft geheel witte bloemen, en de kelkbladen zijn in een soort licht muntgroen, lime groen is alweer te donker groen uitgedrukt. Een heel mooie combinatie! Verschillende verhalen doen de ronde over het waarom van de witte bloemen, waaronder een verhaal met een hond, maar die kunnen we gevoeglijk naar het rijk der stadsfabelen verwijzen, beter bekend als het broodje aap. Deze soort heeft heel veel warmte en zon nodig om te bloeien, en doet dat dan ook beter op een flinke pot dan zomaar buiten. Hoogte als de andere. Blijft in het najaar heel lang groen, totdat een echte vorst haar in één nacht tot pulp reduceert. € 3,50

sennii wordt in ‘The Garden’ van januari 2001 beschreven als curiositeit uit Ethiopië, en dat is het zeker: toch bloeit hij hier wel, in een pot weliswaar, maar toch! Het wordt een soort brede struik, houtig, en bezet met zeer stekelige, Hulstachtige bladeren. De bloemen staan in een lange, ook stekelige aar en zijn roodoranje, met een brede korte onderlip, en zeer wel als een Acanthus te herkennen. Op de pot worden ze ongeveer 100 cm hoog. Vorstvrij overwinteren in Nederland, heel misschien in Zeeland tegen een heel warme zuidmuur? De laatste winters heeft hij probleemloos doorstaan, met maar een beetje extra bedekking buiten, maar hij komt wel laat op, vaak pas in juni; bloeien doet hij hier buiten daardoor niet, tot dusver althans. De bloei, mocht dat toch nog gebeuren, valt vaak erg laat, meestal te laat in het najaar om aan de eerste vorst te ontsnappen. Het afgevallen en uitgedroogde blad is onaangenaam scherp gestekeld! Er is ook een blauwbloeiende uit Ethiopië, A. eminens, maar die is totaal niet winterhard en gaat al bij minus 1 graad ten gronde. De prijs van A. sennii : € 6,00

spinus heeft donkergroen, scherp afgetekend, glimmend blad, afgezet met stekels, die bij nader aanraken toch niet zo heel erg scherp blijken te zijn: wat echt steekt, is het verdroogde blad in het voorjaar bij het schoonmaken van de tuin! De bloemen zijn weer tamelijk identiek aan die van de meeste andere, wit uit lila kelkbladeren. Hoogte tot 130 cm op een warme plaats. Hier is het de best groeiende, zelfs ietwat woekerende Acanthus. Ook van deze soort is een aantal selecties in de handel, die meer of minder gestekeld zijn: reken er maar op, dat de meest gestekelde, A spinus spinosissimus groep, met de smalste en meer grijsgroene bladeren ook het minst hard zijn in Nederland. € 3,00

spinus ‘Royal Haughty’ komt oorspronkelijk van de Four Seasons Nursery in Engeland - niet meer bestaand- en de eigenaar had een haat-liefde verhouding met de RHS, The Royal Horticultural Society: spreek deze naam maar eens in Oxford English uit! Deze plant heeft donkergroen, diep ingesneden maar niet stekelig blad, en de gebruikelijke lilapaars met witte bloemen. Net over de meter hoog. € 3,50

Wilt u nog meer over dit geslacht weten, ga dan naar www.hillviewhardyplants.com, zij beheren de nationale collectie in Engeland.

ACHILLEA. Duizendblad. Tja, Achillea’s, wat moeten we daar nu tegenwoordig nog mee? Onmisbaar, ja, dat zijn ze zeker, deze zomerbloeiende platschermen, maar ze hebben zo hun problemen. Niet vanuit het oogpunt van esthetiek, dat zeker niet, maar vanuit mijn vak als kweker: ze overleven moeizaam, terwijl ze toch zo zouden moeten houden van onze droge grond in de volle zon. Ik denk dat ze “vermeerderingsziek” geworden zijn: steeds weer scheuren en stekken, geen vers bloed op zijn tijd, dat nekt ze op den duur. We hebben hetzelfde gezien bij Phloxen en Delphiniums. We houden er een paar aan, die het nog wel goed doen, maar “we keep our fingers crossed”! Er is een reeks nieuwe, uit de “Tutti Frutti” reeks, ik weet het, het is en blijft moeilijk om nieuwe en vooral originele namen te verzinnen. Op het einde van deze catalogus zal ik een lijstje van plantennamen laten zien van de laatste jaren, de tenenkrommende clichés vliegen je om de oren! Scheur ze in ieder geval geregeld: elk jaar als het kan, en dan altijd in het voorjaar. Welke leeft er nu eigenlijk het langst? is een geregeld gestelde vraag: wisten we het maar, dat is sterk afhankelijk van de grondsoort. Plant ze toch maar, geen tuin kan

zonder! Keuze is er dus volop. Let altijd wél op zaailingen, die te herkennen zijn aan hun groenere en grovere blad, en natuurlijk aan hun bloemkleur, die altijd inferieur is aan die van de oorspronkelijke plant. En gebruik rijkelijk Bentonit op arme zandgronden; Bentonit is een kleimateriaal in de vorm van een wittig granulaat en wordt ook wel als “kleimineraal” verkocht. 100 gram per m² is prima, lichtjes doorwerken vóór het planten.

‘Hymne’ van Brian Kabbes heeft een merkwaardig groenig-gelige kleur, lastig om precies te omschrijven en vooral heel erg pastel! Zaaït zich niet uit, dat is nooit verkeerd. Zou heel mooi zijn in combinatie met andere pasteltinten- zegt collega Christian Kress uit Oostenrijk. Hoogte 50-60 cm, en veel zon natuurlijk. € 2,50
‘Pomegranate’ is een relatief lage en vooral stevige selectie met warmrode - granaatappelrode- vlakke schermen. Uit de Tutti Frutti serie, hoe bedenk je het. Hoogte rond de 50, 60 cm. Hopelijk langlevend, maar daarover vind je dus eigenlijk nooit betrouwbare informatie. € 2,50

ACONITUM. Monnikskap. Knolvormende vaste planten van een grote giftigheid, verkrijgbaar in en groot aantal soorten en cv’s, die eigenlijk toch wel heel veel op elkaar lijken, hoe je ook bekijkt. Onthoud maar, dat er zomer- en najaarsbloeiers zijn en nog een paar afwijkende in een andere kleur. Vooral de herfstbloeiers zijn buitengewoon nuttig om de late herfst nog wat kleur te geven, b.v. in combinatie met Actaea’s, kleinbloemige Asters e.a. Alle Aconitums zijn goede schaduwplanten voor humeuze, niet te droge grond, en we kunnen er ook nog uitstekend van snijden. De knollen moeten in het vroege voorjaar, bij het uitlopen, geregeld gescheurd worden om te voorkomen, dat ze elkaar zullen gaan verdringen met als gevolg dat de knollen te klein blijven om bloeibaar te zijn. Er gebeurt niet veel meer in dit geslacht, maar wat zouden we nog moeten wensen na A. ‘Pink Sensation’? Ja toch iets: een grootbloemige en vooral langlevende klimmer, die het in ons klimaat goed wil doen. Alles dat van Mount Omei in China komt, zou in aanmerking komen, en als de gemiddelde temperatuur blijft stijgen, dan zullen we steeds meer planten uit dat plantenparadijs hier kunnen zien. Het sortiment:

carmichaelii ‘Arendsii’ bloeit heel laat, vanaf september zien we de grote paarsblauwe bloemen in korte aren verschijnen. Daarvoor is er al het glimmend donkergroene blad, dat het hele seizoen mooi blijft. Hoogte ongeveer 100cm. Er is een aantal nieuwe selecties, die in het voorjaar roodbruin uitlopen. € 2,50
napellus ‘Schneewitchen’ is de vaak geziene witte Monnikskap, die in de knop groenig is. Tot 100 cm hoog, bloeiend in juni. Goed voor een donker hoekje, in combinatie met andere witbloeiende, een opvallende cv. € 2,50
napellus ‘Pink Sensation’ is inderdaad sensationeel (voor een Aconitum): hij is echt roze, niet van dat vieze slappe bleekroze, maar mooi verzadigd lichtroze. Aan te raden! Kwekersrechtelijk beschermd.. Hoogte 120 cm. € 3,00
napellus ‘Stainless Steel’ is een Nederlandse selectie met, inderdaad, licht grijzigblauwe bloemen in vrij smalle aren. Bijzondere kleur, maar niet erg sterkgroeïend. Licht op in de schaduw. Hoogte ongeveer 100 cm, zomerbloeiend. Niet altijd leverbaar, om de een of andere reden schaars. € 3,00
septentionale ‘Ivorie’ bloeit vroeg in het voorjaar, in mei, met ivoorwitte bloemetjes boven goed gevormd donkergroen blad. Hoogte 80 cm op z’n meest. Smpel en effectief. € 2,50

Er zijn ook klimmende c.q. slingerende Aconitums, die meer voor de verzamelaar bestemd zijn: de bloemen zijn, eufemistisch uitgedrukt, aan de kleine kant en weinig krachtig van kleur (dus bijna niet te zien zo klein, en slap lilablauw van kleur). Alleen Aconitum sp. Omei, waarschijnlijk een hybride van A. vilmorinianum met bloed van A. hemsleyanum, is de moeite waard met zijn roodpaarse grote bloemen, maar wie kan hem in ons klimaat tot volle wasdom kweken? Dan wordt hij wel 5 m hoog. Deze heet nu 'Red Wine', maar helaas, onkweekbaar, of liever gezegd, het schiet niet op en hij gaat meestal gewoon dood. Lees over de klimmende soorten in dat onmisbare boek "The Explorers Garden" van Dan Hinkley, waarin aan dit onderwerp een heel hoofdstuk gewijd is. Onze ervaringen met de klimmers zijn niet geweldig, ik vind ze erg kortlevend, kleinbloemig en vaak bijna onzichtbaar, behalve dan voor de echte liefhebber.

ACONOGONON of ACONOGONUM is de nieuwe naam voor het geslacht waartoe vroeger *Persicaria polymorpha* behoorde. U weet het, we zijn niet gek op die naamsveranderingen, maar deze was onvermijdelijk. Dus de volledige nieuwe naam voor *Persicaria polymorpha* is nu:

x *fennicum* 'Johanniswolke': een heel grote plant, met een hoop grof groen, gerimpeld blad, en hij ziet er uit alsof hij op het punt staat eens fijn te gaan woekeren, maar dat doet hij absoluut niet. Groot wordt hij wel, 150 bij 150 cm op den duur, met pluimen licht roomkleurige bloemen in de zomer. Voor de echt grote border. De bloempluimen verkleuren roestbruin en blijven lang aan de plant zitten. Men zegt dat de bloempluimen naar een varkensstal geuren, en dat is echt helemaal waar! Een onmisbare, eeuwig bloeiende plant voor een ruimschootse plek, in de zon of halfschaduw, maar helemaal niet moeilijk en/of eisen stellend. € 3,50
Voor meer informatie over *Persicaria*'s e.d., kijk dan op www.persicaria.be, wel met de nadruk op *Persicaria amplexicaulis* in al haar verschijningsvormen.

ACTAEA. Zie *Cimicifuga*, eigenlijk mag het niet, maar de weerstand om *Cimicifuga*'s nu *Actaea*'s te moeten noemen is zo groot, dat we overstag zijn gegaan. Officieel hebben we nu 5 jaar gekregen om u de naam *Actaea* door de str... te duwen, in 2016-2017 moet dat zijn beslag gekregen hebben. Tot dan *Cimicifuga* dus, ik kan er niet echt rouwig om zijn. Om de verwarring nog eventjes aan te wakkeren, blijft er toch nog één soort ongewijzigd, *Actaea*:
alba syn. *A. pachypoda*, is het soort waarvan de bloemen klein zijn in vergelijking met die van de *Cimicifuga*'s, hier draait het om de bessen: hét grote uiterlijke verschil tussen *Actaea* en *Cimicifuga* zit hem in de vruchten: resp. vlezige bessen en droge zaaddozen. *Actaea alba* heeft vrij korte, witte bloemaren, die gevolgd worden door prachtige witte bessen met een rood oogje, zittend aan dikke rode steeltjes: "doll's eyes" worden ze wel genoemd. Groenbladig, hoogte 80 cm, sterk afhankelijk van de hoeveelheid vocht in de bodem. Voor een mooie plek in de schaduw, vooral niet te droog. Een prachtige nieuwe selectie is: € 3,50
alba 'Misty Blue' van Mount Cuba Gardens in de USA heeft echt prachtig blauwgrijs-zilvergrijs blad. Groeit net zo goed als voorgaande, maar die hoeft je niet

meer als je deze gezien hebt. Superselectie, een van de hoogst gewaardeerde planten op de Chelsea Show van 2011. Ook de prachtige lichtroze Porteranthus (Gillenia) 'Pink Profusion' komt van de zelfde Mount Cuba Gardens. € 4,00

AGAPANTHUS. Kaapse Lelie. Kuipplanten par excellence, dat zijn ze, helemaal herinnerend aan buitenplaatsen met oranjerieën, knipmessend en dociel, zo niet slaafs tuinpersoneel, en daarom tegenwoordig weer zo geliefd? Het is ook leuk om ze te verzamelen, de keuze is heel groot en het gaat snel, in het begin althans. De cultuur van Agapanthus is eenvoudig: ga er maar van uit, dat ze in Nederland zonder bedekking niet betrouwbaar winterhard zijn, wat er ook beweerd wordt: misschien in Zeeland ja, op of een wel heel beschutte, ommuurde tuin in de stad ergens in het westen van het land, ja daar zullen ze het wel overleven, maar een achteloos achtergelaten plant in een pot gaat gewoon dood. Plant ze daarom in een mooie, echte c.q. niet-plastic pot, niet te ruim, ze mogen er niet in zwemmen. Geef in het begin van het jaar weinig water, en geef steeds meer naarmate de zomer vordert, een beetje vloeibare mest op zijn tijd, veel zon en ze zullen het uitstekend doen. In de laatste week van oktober naar binnen, op een vorstvrije, koele plek en tot eind februari geen water meer geven. Voor de al wat ouderen onder ons: behandel ze als Clivia's, in Zuid Afrika min of meer hun burenhoevel, dat was zo toen ik net begon als kweker, nu is die generatie ook al bijna verdwenen. In de loop van april langzaam wennen aan buiten, beetje water geven, en dan half mei, na de IJsheiligen, naar buiten, eerst een paar dagen in de schaduw en dan in de zon. Om het jaar naar een grotere pot verplanten. Koop altijd planten bij een betrouwbare kweker, en niet ergens op een tuinbeurs zo'n afgematte uitgemolken droge pol! Literatuur: er zijn dus twee boeken uitgekomen, eentje voor de gewone liefhebber en eentje voor de echte diehard. De eerste is "Agapanthus", geschreven door Hanneke van Dijk, verschenen bij Terra, ISBN 90 5897 177 5, en het tweede heet "Agapanthus, a revision of the genus", door Wim Snoeijer, ISBN 0 88192 631 0. Verder is er nog een leuk klein boekje: "Grow Agapanthus" geschreven door Graham Duncan, in de Kirstenbosch Gardening Series, ISBN 1-919684-14-X. Een mooi artikel met duidelijke foto's in "The Garden", augustus 2005.

Het sortiment dat wij aanbieden is altijd sterk afhankelijk van welke planten we in het voorjaar zullen gaan delen, en dat is ieder jaar –ook voor ons– weer een verrassing. In ieder geval zullen we hebben:

'Bicton Bluebell' moet eigenlijk 'Bicton Bell' heten, en het is een hybride met A. inapertus bloed, dus met lange, iets afhangende bloemen, hier in het lichtblauw. Bladverliezend. € 7,50

'Black Magic' is absoluut de allerdonkerste die ik gezien heb; zwart mag je het eigenlijk niet noemen, maar in de knop is er weinig verschil te zien. Het is een A. inapertus type, dus met hangende, buisvormige bloemen. Hoogte 90 cm, lang doorbloeiend. Niet winterhard, moet vorstvrij en droog overwinterd worden. Nogal spectaculair en altijd het onderwerp van veel belangstelling: "is hij nu echt zwart?" Weer leverbaar in 2015. € 7,50

'Bressingham Blue' is een wat kleinere diep donkerblauwe, met A. inapertus bloed, waardoor de bloemen in de tros iets afhangen. Betrouwbare selectie, die al jaren uitgeplant staat hier, zonder afdekken en alle winters tot dusver overlevend, maar in

de onverwacht strenge en zeer onaangename winter van februari 2012 wel beschadigd. Hoogte 60 tot 70 cm. € 4,00

‘Enigma’ is een snel stijgende favoriet van velen, en helemaal anders dan wat wij kenden: tweekleurig. De kelkbuis van de bloem is wit en verloopt naar het eind toe naar midblauw. Groot breed groenblijvende blad. Vorstvrij overwinteren. In 2015 leverbaar. €5,00

inapertus heeft vele rechte en lange bloemstelen, met hangende buisvormige bloemen in allerlei tinten blauw, wit en lilarozig, tot diep bijna zwart paarsblauw, de laatste is de beroemde vorm ‘Graskop’. Bladverliezend, met de wortelstokken op de grond liggend, een karakteristieke eigenschap. Wij zullen ook de komende jaren weer een aantal cv’s hiervan te koop aanbieden, zoals mijn ‘Moody Blues’ en ‘Silvery Moon’, beide met heel rechte en lange stelen, met aan het eind daarvan grote koppen blauwe bloemen, resp. donker- en lichtblauw. Het mooie hiervan is, dat de knoppen van de nog dichte bloemen schuin omhoog staan, en de al open bloemen schuin omlaag hangen, heel sierlijk. Wanneer en hoeveel:? Altijd wel een paar leverbaar. Prijzen tussen € 5,00 en € 10,00.

inapertus subsp. pendulus in een goede selectie van Hans Kramer, met diep donkerblauwe buisvormige bloemen aan lange rechte stelen. Mooi hoor! € 7,50

inapertus ‘Albus’ de zeer zeldzame witte vorm, beperkt leverbaar. € 10,00

‘Marchant’s New Hybrid’ van Graham Gough is een van die uitstekende nieuwigheden, tamelijk compact en donkerblauw, in een levendige en sprekende kleur. ‘Marchant’s Cobald Cracker’ is er ook zo een, ietsje donkerder. Deze laatste twee altijd beperkt leverbaar. € 7,50

‘Megan’s Mauve’ is een groenblijvende, en moet dus in de winter vorstvrij overwinterd worden. De bloemen zijn dus mauve met een donkerblauwe streep over ieder bloemblaadje. Mauve is eigenlijk een ander, zeer overschat woord voor vies grijziglila, maar dat zou ik hier toch niet willen zeggen: het is een heel aparte bleekblauwe/grijzige kleur. Flinke plant, met flinke bloemkoppen. € 6,00

‘Midnight Star’ kennen we al wat langer als een van de betere diep donkerblauwe met grote bloemen. Altijd veel gevraagd, en terecht! Hoogte 80 cm, doorsnede kop 12 cm. Heel goed winterhard, overleeft hier al meer dan 15 winters zonder dikke bedekking! Nog harder dan ‘Bressingham Blue’. Overleefde de winter van 2012-2013 met 10 cm bedekking droog blad! € 4,50

‘Sofie’ is een nieuwe, in diep verzadigd paarsblauw. De individuele bloemen hebben sterk teruggeslagen bloemblaadjes. Het aantal bloemen in het hoofdje is niet heel groot, maar omdat de bloemen zo wijd openstaan, is het toch een mooi gesloten bol, als een Allium haast. Hoogte 60 cm. Zou winterhard zijn. € 4,50

‘White Heaven’ is ook een grote dikke, met wintergroen breed blad, en hier met witte bloemen in grote ballen tot 25 cm doorsnede. Nieuw en heel goed. € 5,00

‘Windsor Grey’ eindelijk, het heeft lang geduurd om van deze wonderschone grootbloemige materiaal te hebben. De naam zegt het al: de bloemen zijn licht grijzigblauw, mauvelilalichtblauw wellicht? Grote bollen op 100 cm lange stelen. Dikke planten! € 6,00

Zoals al gezegd, blijven er de komende jaren steeds meer nieuwe cv’s bijkomen: het is gewoon heel erg leuk om goed bij te blijven en de allerlaatste te proberen.

Kijk verder eens op www.pcplants.co.uk .

AGASTACHE. Dropplant, Koreaanse Venkel, Anijsnetel: leuke namen allemaal, maar eigenlijk zitten ze er allemaal net naast; de letterlijke vertaling “Mooie Aar” geeft echter ook niet veel extra info. Het zijn zomerbloeiende Lipbloemen die van een zonnige, een met name in de winter droge plek houden. Ze hebben aromatisch blad. Wij houden wel van Agastaches, ondanks hun twijfelachtige eigenschap onze vaak zo natte winters niet te overleven, maar we gaan vooruit: een aantal van de nieuwere cv’s doet het steeds beter. Hun goede kanten geven de doorslag: ze zijn zo dankbaar door hun rijke en langdurige bloei, hun vrolijke kleuren en hun aantrekkelijke aarvormige bloeiwijze; bovendien komen er heel veel vlinders en andere insecten op af. Na de bloei laten we alles staan, in de winter eten de kleine zangvogeltjes graag de zaden. De verleiding is groot om steeds weer nieuwe cv’s te proberen, en al die grootbloemige met felle, sprekende kleuren zijn niet altijd winterhard, meestal altijd niet. Let op uitzaaiers als *A. rugosa* met die dofblauwige, stoffige bloemen, en ook zijn witte variant is niet best, vuilwit is nog de meest vleierende omschrijving. Het sortiment:

‘Blackadder’ is m.i. een echte verbetering van de al bestaande: helder blauwe bloemetjes, niet van dat futloze blauwige. De individuele bloemetjes komen uit donkere, bijna blauwzwart lijkende kelkblaadjes, de “pit” van de Agastache.. Een pittige cv. dus, steriel, lang levend –voor een Agastache. Hoogte tot wel 130 cm. Lang bloeiend. Eigen introductie, die het hier al jaren goed groeit € 2,50
“Blauwe Sangria” is ook een eigen selectie, gevonden als zaailing uit de niet zo beste, eigenlijk altijd eenjarige lilaroze ‘Sangria’. Deze is dus blauw, zeer krachtig groeiend met brede, lange bloemaren in een aangename tint midblauw. Sterk geurend blad, en uitlopers vormend. Perfect winterhard hier, en tot 130 cm hoog. De naam is een werknaam, een definitieve wordt gezocht: suggesties zijn altijd welkom, het vinden van een goede, toepasselijke naam voor een plant valt niet altijd mee! € 2,50

‘Blue Boa’ nieuw!! uit de USA, veelbelovend, in een heel mooie tint warm roodpaars/blauw, en ook nog heel lang doorbloeiend, tot ver in september. Ook na de bloei nog lang aantrekkelijk door de warm paarsigrode uitgebloeide aren. We waren aangenaam verrast, mogen we wel zeggen. Nu nog eventjes afwachten of het in de winter ook allemaal goed gaat; zo ja, dan komt hij er zeker bij! Tot 70 cm hoog, sterk vertakkend. Een echte aanwinst! € 3,00

‘Fleur’ prachtige, opvallende kleur, in het oranjerozige spectrum, maar dat dekt de lading niet helemaal. Zeer rijkbloeiend, 60 cm hoog. Grijsgroen blad. Hard?? Opvallende kleur en lang doorgaand. € 2,50

‘Heatwave’ is donker paarsrood met een tamelijk brede, niet al te lange aar. Tot dusver goed hard hier en gemakkelijk groeiend. Tot 80 cm en natuurlijk volle zon. Grijszig, smal blad, aan een harkerig vertakte plant. € 2,50

‘Kolibri’ van Brian Kabbes is een van de betere winterharde in een afwijkende kleur, dus niet blauw of wit. Hoe zal ik het omschrijven: een soort oranje waar ook wel een hint roze en een heel klein beetje lila in zit, al met al een aangename kleur aan een goed groeiende, opgaande, rijk vertakkende plant. Ook de uitgebloeide bloemaren blijven lang decoratief. Hoogte 80 cm, en tot dusver elke winter overlevend; NB: zandgrond hier! € 2,50

‘Linda’ hebben we van Roger en -inderdaad- Linda Bastin uit Zuid Limburg. Een mooi, wat breder uitgroeiend duntwijgig struikje met warm lilapaarsigroze bloemen in slanke aartjes, in een heel andere tint, bijzonder! Hoogte 60 cm hier. Moeilijk te

omschrijven kleur. Behoorlijk vast, maar minder sterk dan 'Blackadder'. Maar je kunt deze 2 niet met elkaar vergelijken, de "uitstraling" - dat verschrikkelijke woord- is heel verschillend. € 2,50

'Purple Haze' was de zusterzaailing van 'Blackadder', gevonden dus in hetzelfde zaaisel, lang geleden alweer! Zij zijn even sterk en langlevend, alleen bij deze is de kleur blauwpaars met een zweempje roodlila. Strak, hoogte 80 cm. € 2,50

'Serpentine' was de eerste eigen cv. en is nog steeds goed, met zijn lange, tot wel 40 cm lange aren, die ietwat slingeren. Ook steriel. Breidt zich uit met ondergrondse uitlopers, iets wat je bij Agastaches niet vaak ziet. Hoogte tot 140 cm. Goed van kleur en vorm, en behoorlijk sterk. Mooi met oranje Heleniums. € 2,50

De keuze aan nieuwe cv's is overweldigend groot, maar er is veel kaf onder het koren, om deze uitdrukking nog maar eens te voorschijn te halen uit de diep lade der bijna vergane woorden. De meeste zijn gewoon eenjarig, al zal dat niet op het -meest uitbundig uitgedoste- etiket staan.

ALLIUM. Ui, prei, knoflook, enz. Wat doet een Allium tussen de vaste planten?

Bollen zijn het toch, maar er zijn uitzonderingen, zoals deze:

'Summer Beauty' is botanisch gezien een probleem, welke soort is het eigenlijk?, waarschijnlijk *A. angulosum* of toch *A. senescens*? Tuinesthetisch gezien is er geen enkel probleem om deze meer toe te passen: het is een heel langbloeiende ui met lilaroze ronde bolletjes van zo'n 4 tot 5 cm doorsnede, en met -voor een ui!- blad dat er het grootste deel van het jaar prima uitziet. Hoogte tot 40 cm. Heel mooi in combinatie met *Calamintha* en *Sporobolus*, *Amsonia*, etc. Heel onbekend helaas, verdient meer aandacht en kan ook nog veel hebben. € 3,00

ALOYSIA. Een klein geslacht, in de familie waartoe ook de *Verbena* behoort. Wij kweken één soort, en alleen om de wel zeer geurige bladeren:

triphylla de Citroenverbena. Een struik met langwerpige glimmende, maar erg ruw aanvoelende bladeren, dat heel sterk maar vooral heel erg heerlijk naar citroenen geurt.

Bloemetjes zijn wittiglila, volstrekt onaanzienlijk en mogen er wel uit. Wij gebruiken het blad van deze niet winterharde struik om thee van te zetten –

verveinethee wordt dat in Frankrijk genoemd- maar vooral om een heerlijke saus bij vis van te maken. Hoogte 100 cm, vorstvrij overwinteren! € 3,00

ALTHAEA. Heemst, Marsh Mallow. Nauw verwant aan *Alcea*'s en daarmee geregeld verwisseld, maar meestal overjarig en behoorlijk langlevend. Voeger werden uit de wortels, die een hoog slijmgehalte hebben, de bekende marsh mallows gemaakt, nu hoeft u daar niet meer bang voor te zijn, gelatine heeft de plaats van het slijm ingenomen.

Op zoek naar resistentie tegen de beruchte roest bij Stokrozen is er in Hongarije destijds onderzoek gedaan hiernaar, en in samenwerking met de DDR –een plek

waaraan wij nog slechts ongaarne herinnerd willen worden- is er een groep hybriden ontstaan, die in het midden van de jaren tachtig op grote schaal daar vermeerderd werd. Het zijn langlevende kruisingen tussen *Alcea rosea*- de bekende Stokroos- en *Althaea officinalis*- de Heemst. Ze staan bekend als de “Haros- Serie”, en de bekendste daarvan zijn:

‘Parkallee’ een forse struik, als een flinke *Lavatera*, met het zelfde soort harige blad en met zachtgele bloemen, die een gevuld hartje hebben, dat bestaat uit crêmegelige draadjes met een beetje rood erbij. De bloemen zijn zo’n 6 cm in doorsnede en daarmee veel groter dan die van de wilde Heemst. Langbloeiend in zomer en herfst, tot 200 cm hoog. Er zijn er nog meer, zoals de lilaroze ‘Parkrondell’, de zijigroze ‘Parkfrieden’ en de uit de cultuur verdwenen ‘Parktraum’ in cremeroze. Wij wachten nog steeds op een in Zwitserland ontstane mutant in donker paarsrood! Allen zijn langlevend- voor een Stokroos-achtige. Alle

€ 2,50.

‘Poetry’ heeft donkerroze, gevulde bloemen, bij een hoogte van 150 cm.

Literatuur: een diepgravend artikel in “Gartenpraxis”, mei 2008 en in ‘The Plantsman’, 4-2007, waarin voor deze groep de naam *xAlcalthaea suffrutescens* wordt voorgesteld, maar zo’n naam maakt weinig kans algemeen geaccepteerd te worden.

Er is ook nog een sierlijke kleinbloemige soort:

cannabina de Hennepladige Heemst, de naam suggereert iets breeds en groots, maar dit is toch een heel fijne plant, in de betekenis van sierlijk en gracieus: dunne, stevige en toch buigzame, opgaande grijsgroene stelen met daaraan veel kleine, handvormig ingesneden grijziggroene blaadjes. Overal langs de steel verschijnen in de bladoksels de lichtroze stokroosbloemetjes met een donker hartje, aan een lang dun steeltje. Die bloemetjes zijn zo’n 2,5 cm in doorsnede, losjes over de plant verdeeld; niet erg groot misschien, maar dat zou ook niet bij de schaal van de plant passen. Hoogte ongeveer 130 tot 150 cm. Voor volle zon, gemakkelijk. In midden Italië veel gezien in de berm.

€ 2,50

AMICIA. Een Vlinderbloemige met tropische uitstraling, als ik dat zo zeggen mag! *zygomeris* maakt elk jaar weer sterk opgaande stelen, met als bijzonderheid dat elke bladoksel omgeven is door 2 grote, halfronde lichtgroene “blazen”, waaruit de jonge bladeren te voorschijn komen. Bloemen geel met bruine vlekjes. Tot 200 cm hoog, voor een beschutte warme plek in de zon. “Lush greenery”. Met veel succes toegepast in de “Exotic Garden” op Great Dixter.

€ 3,50

AMORPHA. Nu volgen 2 geslachten uitmuntende prairieplanten, *Amorpha* en *Amsonia*, van twee geheel verschillende families. *Amorpha* is pas sinds heel kort een heel klein beetje bekender aan het worden, het is een Vlinderbloemige uit Noord Amerika.

canescens Bastaardindigo, “Prairie Shoestring”, is een grijsbladig struikje/houtige vaste plant voor heel droge grond in de volle zon. Het blad is sterk geveerd zoals dat van *Senna*, en ook nog sterk grijzig behaard. In de zomer bloeit hij met langgerekte aren paarse bloemen die opvallend gele meeldraden hebben. Hoogte ongeveer 60 m.

Wordt meer en meer toegepast in prairie beplantingen. Volle zon, droge grond en bepaald geen snelle groeier! Leeft eindelijk op de goede plek en wordt daar heel langzaam steeds groter. € 3,50

AMSONIA. "Bluestar". Sterke en langlevende prairieplanten, die het hier lang uithouden: ik denk, dat mijn moerplant van *Amsonia tabernaemontana* nu toch al meer dan 25 jaar vaststaat! Scheuren of verplanten kun je hem allang niet meer, daarvoor is de wortelstok te groot, te hard en te diep geworteld. Het zijn familieleden van de Vinca en dat is duidelijk te zien aan de typisch stervormige bloemetjes, kleiner dan die van de Maagdenpalm, maar met meer bij elkaar in het bloemhoofdje, en ze zijn ook blauw, een beetje van dat koele, soms ijsblauwe. Ook het blad lijkt er op: glimmend, puntig smal, en met fraaie herfstkleuren! Er zijn heel veel soorten bekend in de USA en die lijken ook nog behoorlijk op elkaar, alleen zijn er flinke verschillen in bladbreedte en hoogte. Met een soort of drie komen we al een heel eind in de gemiddelde tuin, maar ja, we willen altijd iets meer natuurlijk. Het zijn dus prairieplanten en dat betekent, dat ze van een plek in de volle zon houden, niet te opdringerige burens willen hebben en de grond moet voedzaam zijn en goed afwaterend; sommige soorten verdragen veel zomerdroogte, en naar het schijnt ook behoorlijk wat schaduw. De nomenclatuur is nog steeds niet helemaal duidelijk, mij althans niet., dat de cv. 'Blue Ice' gewoon een lage kloon van *A. orientalis* blijkt te zijn was een verrassing. Sortiment:

ciliata is nu wel duidelijk wat mij betreft: vrij laag, ongeveer 35 cm, met gewimperd donkergroen blad – de rand van het blad is bezet met haren- en met donkerblauwe bloemen, later dan de meeste andere. Een trage groeier, die niet altijd leverbaar is, maar het is wel een van de mooiere. In de handel wordt een andere aangeboden onder deze naam, een kleinere uitvoering van *A. tabernaemontana*, lijkt mij. De echte kost hier € 3,50

hubrichtii, vaak zie je –onjuist- *A. hubrichtii*, doet het hier steeds beter, gelukkig: deze nog niet zo heel lang geleden ontdekte soort heeft naaldvormig smal blad - hoewel zaailingen wel wat variatie laten zien- dat in de herfst geel als een *Larix* verkleurt en dat blijft zo tot ver in de winter. Bloemen hemelsblauw, hoog 50 cm. € 3,00

latifolia gekregen van Wim Snoeijer, ja die van de *Agapanthus*, en hij had gelijk toen hij zei, dat dit een van de betere lage is, en goed donkerblauw van kleur. Bij ons 40 cm hoog, en relatief grootbloemig. Maakt als een van de weinige *Amsonia*'s korte uitlopers. Laatbloeiend, enkele weken na *A. tabernaemontana*. € 3,00

tabernaemontana var. *salicifolia* is de bekendste, in juni bloeiende soort met langwerpige glimmend blad, als dat van de Wilg, *Salix*. Dit wordt een flinke struikachtige plant, bij ons wel 125 bij 125 cm (na 20+ jaar vaststaan!), met blauwe bloemen, die uit zwartblauwe knoppen te voorschijn komen. Een opvallende plant tijdens zijn bloeitijd, daarna niet meer. Een variabel soort, met nogal wat variatie in de breedte van het blad, en mijn vermoeden is, dat de meeste in Nederland in omloop zijnde *Amsonia*'s tot dit soort behoren. € 3,00

'Blue Ice' blijkt helemaal geen cv. te zijn, maar "gewoon" *A. orientalis*! In de "Gartenpraxis" van november 2013 staat het hele verhaal: van *Rhazya orientalis* naar *Amsonia orientalis*, en dan de naam opleuken met een cv. naam, zo is het ongeveer gegaan. Maar dat doet niets af aan de waarde van deze plant: een

compacte pol, in mei en juni overdekt met donkerblauwe bloemen in kleine schermen, en prachtige plant! Wel wordt er een tamelijk compacte selectie vermeerderd blijkbaar, want normaal is *A. orientalis* wel wat hoger. 'Blue Ice' wordt hier ongeveer 35 cm hoog en 40 cm breed op den duur. Langzaam groeiend, langlevend en taai, dat is hij. Als enige niet afkomstig uit de USA. € 3,00

Literatuur: in "The Plantsman", Part 2, juni 2005 staat een artikel, waarin de – soms kleine- verschillen verduidelijkt worden. Een goed artikel! Wij proberen steeds nieuwe uit de USA, met wisselend succes, muizen zijn gek op de dikke, graankorrel-achtige zaden.

ANEMONE. Anemoon, Herfstanemoon, Japanse Anemoon. Ik heb weleens gedacht, dat Anemonen uit de gratie geraakt waren, dat ze tot een andere tijd behoorden, maar niets in minder waar: kijk eens naar een grote pol 'Honorine Jobert', hoe zij daar in het volle licht staat te bloeien, maanden achtereen; of de stevige, duidelijk afgebakende 'Rosenschale', of de massaal bloeiende lage witte hupehensis 'Alba' met haar lichtroze achterkant: onmisbaar allemaal! Voor een niet te droge plek in de halfschaduw, maar ook in de volle zon worden het grote pollen, waar je jaren plezier van hebt, zonder al teveel onderhoud. In de schaduw verdragen ze relatief meer droogte en bloeien minder uitbundig, in de zon veel bloei, maar er moet dan wel voldoende water in de zomer zijn. Ze worden tussen de 50 en 150 cm hoog en in een zachter klimaat dan het onze, zoals in Midden Frankrijk, worden ze heel groot. De meeste cv's komen uit het Frankrijk van net voor de eeuwwisseling –die naar de twintigste!- de Art Nouveau periode, waarin veel toegepaste kunst gemaakt werd waarin bloemmotieven verwerkt werden. Kijk b.v. naar het glaswerk van Daum en Gallé, daterend uit die tijd en afkomstig uit de zelfde streek, rond Nancy, waaruit ook Lemoine afkomstig is: hij is de kweker, die zoveel nieuwe Anemone cv's op de markt gebracht heeft, hoewel er wel veel van zijn selecties verdwenen zijn in de mist der plantengeschiedenis!

Anemonen houden van een lichte plek: het zijn dus absoluut geen schaduwplanten. Ze zullen daar wel groeien, maar nauwelijks bloeien. Mediterraan hoeft nu ook weer niet, maar goed licht, behoorlijk wat zon doet ze bloeien. Plant ze ook niet laat in het najaar, scheur ze dan ook niet en dek ze in de eerste winter na het planten met wat stro als het streng gaat vriezen. Een beetje extra water in een droge zomer kan ook geen kwaad.

De groeikracht van de verschillende cv's is nogal verschillend: de cv.

'Robustissima' kan behoorlijk woekeren en is daarom ook voor grote plekken in de halfschaduw zeer bruikbaar.

In de tuinen zien we vrijwel alleen cv's, ontstaan uit het kruisen tussen drie soorten, *A. hupehensis*, *A. tomentosa* en *A. vitifolia*, en we verdelen deze kruisingen in 3 groepen:

- 1) Autumn Single Group: enkelbloemig, meestal 5 bloemblaadjes;
- 2) Autumn Elegans Group: halfgevuld, 6 tot 19 bloemblaadjes;
- 3) Autumn Double Group: gevuldbloemig, meer dan 20 bloemblaadjes.

Achter elke cv. naam staat tussen haakjes tot welke groep hij behoort. Ook is er een keuring geweest op kwaliteit, en we hebben alleen de beste opgenomen wat hun

levensduur betreft. De kwaliteit geef ik hier aan met een *, hoe meer, hoe beter, v.z.v. bekend.

‘Honorine

Jobert‘(1) *** blijft de meest geliefde enkele witte, altijd goed en altijd gevraagd. Uitbundige bloei van half augustus tot de eerste echte vorst eind oktober- begin november. Hoogte hier op het relatief droge zand rond de 100 cm. Deze selectie is al heel oud, maar blijft moeiteloos overeind! € 3,00

‘Lorelei‘ onmiskenbaar door haar hoogte, meer dan 120 cm, en dan prachtig lichtroze. Bloeiend in nazomer en herfst, niet woekerend. € 3,00

‘Ouverture‘ (1)*** is een goed beoordeelde lichtroze, die als eerste bloeit, soms al vanaf half juli. Niet iedereen vindt dat leuk, zo vroeg al Herfstanemonen, maar aan de andere kant: het Anemonen seizoen wordt zo wel heel lang! En een tuin zonder deze Anemonen is niks. Hoogte ongeveer 80 cm, een stevige plant. € 3,00

‘Robustissima‘(1)*** is de bekende enkele lichtroze Herfstanemoon, die zo lekker snel groeit c.q. op geschikte plaatsen woekert. Een goed soort voor beginners, dat altijd hoog gewaardeerd wordt om zijn groeikracht en levenslust. Bloeit lang, vanaf begin augustus. Hoogte 140 cm of soms nog wel meer. Woekert dus, zeker na een aantal zachte winters achter elkaar, maar voor de halfschaduw op een grote plek is er weinig beters te vinden. € 3,00

‘Rosenschale‘(2)* is weer een wat lagere, 70 cm, lichtroze van binnen, purperroze aan de buitenkant. Bloeiend vanaf eind augustus. Een mooie ronde bloem. Staat als een huis en heeft een stevige “uitstraling”. Naar woord trouwens. € 3,00

hupehensis ‘Alba’ met wat kleinere bloemen dan haar grote zus ‘Honorine Jobert’ is al met al wat sierlijker door de vertakte stelen. Wit, met een opvallend mooie lichtroze achterkant. Rijkbloeiend. De naam schijnt niet correct te zijn, maar ik heb nog geen betere gezien. € 3,00

‘Wild Swan’ was de sensatie op de Chelsea show van 2011, en wordt nu pas goed leverbaar: productieproblemen stonden in de weg, c.q. het mislukte steeds in het laboratorium. En dat is maar goed ook, zelden ben ik ernstiger teleurgesteld geweest in een nieuwe introductie als in deze! Wat een pracht op de foto’s, helderwit met een blauwe achterkant, en inderdaad zien we die ook wel in de tuin, totdat de hele plant opeens, zonder waarschuwing, begint te verwelken en binnen enkele dagen helemaal afsterft. Oorzaak:??? Niemand die het weet of wil zeggen. Jammer, heel jammer. Er is een nieuwe reeks hybriden gekomen, met meer japonica bloed erin, en hopelijk zijn die beter; waaronder ‘Ruffled Swan’. Gaan we de komende tijd proberen, in 2015 heb ik er wel wat van. De prijs is nog niet bekend, waarschijnlijk €4,00

In dezelfde categorie zijn in 2015 verkrijgbaar ‘Elfin Swan’ en ‘Majestic’, beide wit met een blauwe achterkant, resp. kleinbloemig en grootbloemig, en beide zo’n 60 cm hoog. € 4,00

ranunculoides is de Gele Bosanemoon, vroeg in het voorjaar bloeiend met heldergele bloemetjes. Voor een plekje waar de gewone Bosanemoon het ook goed doet, 10 cm hoog, grote matten vormend in de loop der jaren. Heel sterk. Hiervan zijn nogal wat selecties voorhanden: ranunculoides ‘Schwefelfeuer’, ‘Semiplena’ en ‘Vindeboniensis’ en de bekende x lipsiensis. Ze hebben verschillende tinten geel tot licht zwavelgeel, en ze bloeien allemaal in april. Het leukst is om ze in april hier in de bloei uit te zoeken. De bekende - in het bollenvak!- Jānis Rukšāns heeft een

aantal selecties gevonden in Estland en Letland, die heel interessante afwijkingen vertonen, en hiervan hopen we vanaf 2015 heel weinig te kunnen leveren, tegen heel onaangenaam hoge prijzen! De eerste bloeide in 2012 en was prachtig geel, met een pompon-achtige gele vulling. *nemorosa* is de bekende Bosanemoon, meestal wit, maar ook hiervan zijn er heel wat selecties voorradig, zeer variabel qua kleur, en voorradig zullen zijn in het voorjaar van 2014: 'Abendhimmel', de witte gevulde met een blauw oog 'Blue Eyes', de zacht blauwblauw 'Robinsoniana', 'Rotkäppchen' die naar rood verbloeit, 'Wilkes White' een zeer grootbloemige witte. Kom ze zelf uitzoeken! Het is een leuke hobby om zoveel mogelijk varianten te verzamelen. Zie verder onder het kopje "Grassen, varens en andere gewassen" voor meer aanbod en gegevens. Overige literatuur: Er is een Duits boek: "Anemonen", geschreven door Klaus Kaiser, ISBN 3 8001 6570 8. Keuringsrapport in "Gartenpraxis", 12/2006.

ANEMONOPSIS. Tot het mooiste in onze tuin kan de Anemonopsis uit Japan behoren, kan, want zoals we allemaal (horen te) weten, is het moeilijk om haar te krijgen en vooral om haar te houden, zoals al het mooie op dees'aard. *macrophylla* heeft stevige, bijna zwarte "ebbenhouten" stelen, met aan het eind daarvan overhangende schotelvormige bloemen als een Akelei zonder sporen, met was-achtige dikke bloembladen in bleek lavendelblauw, aan de binnenzijde wittig schemerend als een "Maanzieke Anemoon". Zomerbloeiend, voor een vochtige humeuze, windvrije plek in de schaduw, waar ze zich langzaam zal ontwikkelen tot een grote pol, al zal dat jaren duren; hoewel, iets wat zich langzaam ontwikkelt, houdt vaak de belofte van iets groots in. Zij wordt 60 tot 80 cm hoog en bloeit in de zomer. Een plant van grote klasse dus, waarvoor wij ons tot het uiterste zullen moeten inspannen. € 4,50

macrophylla 'White Swan' is de al even beroemde, nog véél mooiere, maar nog o zo schaarse effen witte vorm, afkomstig uit Japan. Hij heeft in 2011 en 2012 gebloeid, zaad gegeven, het zaad is gezaaid en nu maar afwachten! Er is geen enkele kiemgarantie, maar mocht het wel kiemen, dan bieden we in 2015 weer planten aan. En het is gelukt! Nu nog afwachten of ze allemaal soortecht zullen zijn. € 10,00

We hebben uit Japan ook zaad gekregen van de nog veel zeldzamere -ja dat kan! gevuldbloemige vorm, *A. macrophylla* 'Plena', en als dat ooit mag kiemen..... In Japan kost een plant 8000 yen, 80 euro, wat zullen we er hier eens voor vragen?

Literatuur: kijk maar weer eens even in het boek van Dan Hinkley, waarin een prachtige foto van de enkelbloemige paars met witte staat.

ANGELICA. Engelwortel. Een van de weinige schermbloemen, die interessant genoeg is om te kweken: de meeste zijn gewoon onkruid van het ergste soort, giftig, woekerend of beide ook nog vaak. En ook in dit geslacht zitten vele waardeloze, met uitzondering van:

gigas is een vreemde en nog altijd intrigerende plant, die dieppaarsrode bloemschermen heeft, die voor de bloei omhuld zijn door een opgeblazen,

donkerrode stengelomvattende “blaas”, beter kan ik het niet zeggen. Tweejarig, sterft na de bloei af, na hopelijk een heleboel zaden gezet te hebben, maar dat gebeurt lang niet altijd. Hoogte zeer variabel, tot 150 cm hoog heb ik ze wel eens gezien. Wordt bevlogen door allerlei insecten, wespen, wantsen en aasvliegen.

€ 2,50

pubescens verdient ook veel meer aandacht, maar is inderdaad nog steeds moeilijk te krijgen. Een tweejarige met een sterk architectonische verschijning: opgaand en als een kerstboom vertakt met aan het einde van elke zijscheut een plat scherm met witte bloemen. Heel aparte paarsige platte zaden, mooi gerangschikt in een soort cirkel rond de bloemsteel. Een sterk grafische vorm, typisch “Japans” van vorm. Tot wel 200 cm hoog, bloeiend in de zomer. Alleen verkrijgbaar als er in het voorafgaande jaar zaad is gezet en dat is niet vanzelfsprekend!

€ 3,00

sylvestris ‘Vicar’s Mead’ is er het ene jaar wel, en dan het andere jaar weer niet: in de meeste jaren worden er geen zaden gezet, en dan hebben we dus geen jonge planten het volgende jaar. Het is een heel bijzondere plant met donker bruinrood blad en met roodpaarsige schermen vuilwitte-roze bloemetjes. Het mooist is het jonge blad, dat in het voorjaar als een rood kooltje opgevouwen uit de grond komt. Hoogte 100 cm bij een goed gelukt exemplaar.

€ 3,00

Literatuur: er is een boekje over Schermbloemen, uitgegeven door The Hardy Plant Society, geheten “Umbellifers”, geschreven door Tim Ingram, ISBN 0-901687-07-3. Een leuk werkje, met vele trivia op het gebied van de Schermbloemen. Redelijk recent ook een mooi en uitgebreid geïllustreerd artikel in “The Plantsman”, 4-2008. Engelwortel, *A. archangelica*, is een bekende plant uit de kruidentuin, waarvan soms de stelen worden geconfijt, die dan als surrogaat voor sukade gebruikt kunnen worden. Op markten in Frankrijk zie je die gifgroene stelen wel liggen samen met andere geconfijte vruchten in de meest fantastische valse kleuren. Deze Engelwortel hoort thuis in de kruidentuin, waar hij zich meer dan uitbundig zal uitzaaien. Of elders natuurlijk, maar weet waar je aan begint!

ANTHEMIS. Schubkamille. Zoonanbiddende Composieten, die snel groeien en soms ook snel weer verdwijnen, maanden achtereen bloeiend totdat ze er bijna aan bezwijken in de erop volgende winter, zeker als die nat is. Knip ze daarom half september tot zo’n 15 cm boven de grond af: ze lopen dan weer uit en zullen de winter beter overleven. Geef ze ook weinig mest, dan leven ze ook langer. Gemakkelijk zijn ze ook nog als ze maar volop zon krijgen en de cv. die wij nog kweken is gemakkelijk van kleur, bleekgeel, en dat past eigenlijk overal wel bij. tinctoria ‘Lemon Maid’ bevalt door haar rijke bloei, compacte groei en lange levensduur, hier staat er een al meer dan 10 jaar op de zelfde plaats. Het blad is strak, niet te overdadig wellustig groen, maar een beetje “karig”, want zo ziet het er uit. De bloemen zijn bleek citroengeel, verbloeiend naar wittig. Hoogte 50 cm, tamelijk breed uitgroeiend.

€ 2,50

ANTHRISCUS. Fluitekruid –toch niet Fluitenkruid hopelijk, het Groene Boekje is aan mij niet besteed op dat punt, hoewel de spellingscontrole aangeeft dat het wel degelijk met die extra “n” moet!- is zo’n grensgeval: moet hij nu in de tuin of in de berm? De groenbladige blijft dus erbuiten, maar de roodbruinbladige en sinds kort ook de goudgeelbladige mogen beslist in de tuin komen, op een voedzame plek in de zon of halfschaduw.

sylvestris ‘Going for Gold’ wat hebben we toch een boeiend vak! Zomaar ergens in Engeland gevonden, een opvallend goudgeel-bladige variant van ons Fluitekruid, die er uitspringt! Een mooie kleur goudgeel, helemaal niet schreeuwerig. Leverbaar in 2016, als -en hier hebben we de schermbloem mantra weer - het zaad kiemt! De prijs zal uitkomen rond € 3,50

sylvestris ‘Ravenswing’ die toch in de eerste plaats een bladplant is, heeft massa’s diep donker roodbruin blad, waaruit de donkere geribde bloemstelen komen, met daaraan de gewone Fluitekruid bloemen, met rozige omwindselblaadjes. Hij zaait zich meestal goed uit, maar verwijder op tijd de groenbladige zaailingen, die sneller groeien en ook snel zo’n fijne penwortel maken. Tot 120 cm hoog, bloeiend in het voorjaar. € 2,50

ARALIA. Duivelswandelstok. In dit geslacht zien we niet alleen maar heesters zoals de hoogst onprettig gestekelde, woekerende *Aralia elata*, maar ook een aantal weliswaar grote, maar toch elegante vaste planten. Zo groot, dat onze oosterburen ze “Riesenstauden” noemen. Er zijn behoorlijk wat soorten, ik schat zo’n 10, maar qua verschijning en gebruik zijn ze niet écht verschillend. Ze geven aan zelfs het kleinste tuintje een weelderig, bijna tropisch tintje: plant er maar eens eentje in een beschutte stadstuin, samen met palmen, bananen en meer van dat grootbladige exotische. Een paar oude stoeltjes er zo half onder verscholen, een klaterend watertje, ik zie het al helemaal voor me.

californica wordt wel 250 cm hoog en net zo breed na een paar jaar, een weelderige massa grote geveerde bladeren, en met in de zomer pluimen, die bestaan uit honderden kleine groene bloemetjes, gevolgd door zwarte bessen in het najaar. Al met al lijken de bloemen wel een beetje op die van Klimop, logisch, het is familie. In de “gewone” tuin goed te combineren met andere grote vaste planten als *Persicaria polymorpha*, grote *Miscanthus* cv’s, etc. € 6,00

cordata ‘Sun King’ is een van die verrassingen, die ons vak zo leuk houden! Een bladplant is dit in eerste instantie, met groeniggoudgele -zo u wilt chartreusegroene- bladeren, grote, sterk ingesneden bladeren, maar wel van een formaat dat ook in de kleinere tuin goed toe te passen is. Een stuk kleiner dan *A. californica*, wordt ongeveer 100 cm hoog en breed. In het licht blijft hij beter op kleur: in de schaduw zullen de bladeren groener worden. Gevonden in een Japans tuincentrum. In 2012 bekroond als de beste nieuwigheid op Bingerden. Bestrijd de slakken! € 3,50

ARTEMISIA. Alsem, Bijvoet. Verschrikkelijke, stinkende onkruiden, ja die zien we volop in dit geslacht, maar het kan ook heel anders: filigrainfijn verdeeld grijs blad aan kleine struikjes, die het echter in de gemiddelde Nederlandse -natte! -

winter snel opgeven. Lang gelden, zeg zo'n 25 jaar terug, waren vormen als 'Lambrook Silver' en 'Powis Castle' grenzeloos populair, maar dat is vrijwel helemaal over. Na de winter stonden ze erbij als natte poedels, als verzopen katten en als andere analogieën uit het dierenrijk. Overgebleven is een sterke: lactiflora 'Elfenbein' een in Duitsland geselecteerde vorm met redelijk witte bloemetjes - "Elfenbein" betekent "ivoor" - die witter zijn dan die van 'Guizhou'. Het worden flinke opgaande bossen groen, met in de zomer en nazomer de bloempluimen. Voor een halfbeschaduwde, niet al te droge plek, waar ze wat licht zullen geven in de lichte, koele schaduw. Weinig gecultiveerd, om zo maar te zeggen. Hoogte 120-130 cm. € 3,00

P.S.: voor de meer culinair gerichte liefhebber zijn er altijd wel wat plantjes van de echte Dragon, *A. dracunculus*. De echte Franse dus, niet de Russische, zoals u al wel had kunnen raden.

ARUNCUS. Geitenbaard. Ik heb een instinctieve afkeer van vrijwel alle *Astilbe*'s en ook *Filipendula*'s mogen mij niet overmatig boeien, maar *Aruncus*, dat is geen enkel probleem. Hoewel, kijk straks even bij *Astilbe* 'Chocolate Shogun! Ik vind ze, met uitzondering dan van die platgeslagen, miserabele *A. aethusifolius*, veel sierlijker, met veel mooier blad, en ze doen het veel beter op drogere grond dan die andere twee geslachten. Langlevend en sterk zijn ze ook, dat kun je aan hun ondeelbare wortelstelsel goed zien: 'Horatio' is alleen met beitel en hamer te delen. Wij kweken een aantal nieuwere hybriden van Ernst Pagels, met als m.i. de mooiste eerst:

'Horatio' is een losgroeïende, maar toch stevige plant, die donker bruinrode bloemstelen heeft, sierlijk overhangend, met daaraan kleine crêmewitte pluimpjes, die er onnavolgbaar gracieus bijhangen, of liever gezegd, aanzitten. Een bijna perfecte plant, die we mogen zien als een superieure vervanger voor zo'n uitgekauwde *Astilbe*. Hoogte 130 cm, zomerbloeiend en hij verdraagt veel droogte door zijn formidabele wortelstelsel. De prijs wordt voor een groot deel bepaald door de moeizame vermeerdering. € 4,00

Een andere, wat kleinere cv's van Pagels is:

'Johannifest' de tweede qua hoogte, 100 cm hier na enkele jaren vaststaan, wittige aartjes. Na 'Horatio' de mooiste. € 3,00

'Ulf' kwam alweer heel wat jaren geleden tot ons, een geschenk via een omweg van een paar Zweedse collega's, Ulf en Mona. Een zaailing daarvan hebben we geselecteerd en die is uitgegroeid tot een prachtplant, hier in de tamelijk droge schaduw toch. Hij wordt ongeveer 60 cm hoog en heeft lange, brede pluimen in het crêmewit, waar een beetje groen in zit en dat maakt het allemaal een stuk spannender. Nog even schaars, hopelijk weer wat meer in 2015. Prachtige roze herfstkleur van de bladeren zowel als van de uitgebloeide bloemen. € 6,00

Nieuw uit Oostenrijk, van Christian Kress, zijn de volgende drie, nu nog met een heel summier beschrijving, in afwachting van verdere bloei en ontwikkeling. Het gaat om 'Bastei', 'Federbusch' en 'Netzwerk', resp. 60 cm hoog, juni-juli; 40 cm hoog, laatbloeiend; 50 cm hoog, heel vroeg. Op komst is ook een heel bijzondere uit Engeland, dat duurt nog jaren, maar dan.....

Er zijn in “Gartenpraxis” twee zeer grondige artikelen verschenen over dit geslacht, no. 07/2011 en 08/2011, geschreven door Michael Münch. Duidelijk, met veel foto’s.

ASARUM. Mansoor. Laten we het maar houden bij onze gewone Mansoor, A. europaeum, die degelijke, langlevende, mooi glimmend wintergroene voor de diepe schaduw! Alleen als we echte liefhebbers zijn, met een koude bak, een vorstvrije kas of iets anders moois, dan gaan we pas de Chinese soorten proberen, met uitzondering misschien van A. splendens. Die Chinese soorten zijn in het grootste gedeelte van Nederland niet winterhard en ook nog buitengewoon gevoelig voor slakkenvraat, speciaal in het voorjaar. En dan zwijgen we nog maar over hun groeisnelheid, die is verwaarloosbaar. Mooie, opvallende, vreemde bloemen hebben die Chinezen ook, maar die zie je pas als je het blad opzij gebogen hebt, of erger nog, afgeknipt, en dat was nou net niet de bedoeling. Bouw dus een “alpine house”, houd dat vorstvrij in de winter, maar wel heel goed geventileerd - hoe houd je in Nederland in de winter het vocht buiten?- en verzamel zoveel mogelijk van die Chinese Asarums. Plant ze in een lage stenen pot en zet ze op een verhoogde tafel, zodat je ze van dichtbij kunt bekijken: fantastisch! Variatie in bladtekening, vaak in de vorm van zilveren strepen en banen, allemaal schitterend. Maar niet voor de tuin buiten dus. De meest geziene:

europaeum is dus een zeer betrouwbare bodembedekker, met van dat donkergroen glimmende blad. Zoek onder het blad naar een bloemetje, en dan moet je best goed kijken, en ruik: de geur van Klimop. Na een langzame start vormen ze op den duur een gesloten tapijt, ook in diepe schaduw, waar het niet te droog mag worden.

Hoogte 15 cm. Meestal wintergroen. € 2,50

Literatuur: alweer het boek “The Explorers Garden” van Dan Hinkley.

ASCLEPIAS. Zijdeplant. Planten uit de USA, meest voor zonnige en droge plaatsen en daardoor vaak in prairiebeplantingen gebruikt. Let op bij uw keuze: er zijn een paar woekeraars bij!

purpurascens lijkt wel wat op de voorgaande, maar heeft groter, golvend blad dat aan de bovenkant matgroen is en aan de onderkant grijziggroen behaard. De roodroze bloemen staan in ronde hoofdjes, aan onvertakte stelen, en zijn zo’n 7 tot 8 cm in doorsnede. Ook hier een prettige geur. De vruchten lijken een beetje op opstaande Okra’s, spits toelopend. Een heel sterk, onverwoestbaar soort. € 2,50

speciosa “Showy Milkweed”, ziet er op zijn best redelijk spectaculair uit, met zijn grote “Banaanachtige” bladeren, maar dan wel veel kleiner natuurlijk, die bovendien zacht grijsgroen behaard zijn. De bloemen staan ook hier in schermen van zo’n 10 tot 12 cm doorsnede en zijn roze met wit, vanuit de verte bleekroze. Hoogte 100 cm, bestand tegen zon en extreme droogte. € 3,00

verticillata ziet er totaal anders uit: 60 cm hoog, met smalle, lintvormige donkergroene blaadjes, die iets afhangen en aan het eind weer wat opkrullen. De bloemen staan in kleine hoofdjes en zijn wit met iets groen. Breidt zich uit door ondergrondse uitlopers, maar is hier nooit agressief. Zon en droogte. € 3,00

viridis groeit meer plat en in de breedte, heeft groengrijs blad en vele bloemhoofdjes in een leuke tint wittig-groen. Ook weer voor droge plekken vooraan, in de volle zon, om over bestrating te laten kruipen. Zou meer toegepast moeten worden, maar is nog schaars. € 3,50

Er is een aantal in opkweek, die verder getest zullen worden. Zo hebben we A. sullivantii - sterk gelijkend op en net zo vlotjes groeiend als de woekerende A. syriaca-, en verder vele schatten uit de semiwoestijnen van de USA, als A. cryptoceras, A. eriocarpa, A. hallii en A. solanoana : kijk maar op internet naar de foto's, vooral de laatste ziet er spectaculair uit.

ASTER. Verdere introductie onnodig, lijkt me, overbekend en daarom misschien wel ondergewaardeerd? Zoals de Engelsen dat zo onovertroffen zeggen kunnen: "Familiarity breeds contempt". Ik zou graag A. frikartii-achtige typen willen zien in andere kleuren, die dus van augustus tot de vorst zouden bloeien, of de kleinbloemige A. ericoides in rood of zo. Maar ik ben bang, dat het geslacht Aster commercieel gezien te klein is om er een grootscheeps veredelingsprogramma op los te laten. De laatste nomenclatuurtechnische exercities zal ik hier achterwege laten. Bij onze oosterburen is er veel meer belangstelling voor dan in Nederland, hier worden ze toch nog vaak geassocieerd met de tuin ten plattelande, c.q. de boerentuin. Niet doen, er zijn heel veel mooie, uitgebalanceerde en matig sterk groeiende tegenwoordig.

ageratoides 'Ashvi' behoort tot een hele generatie nieuwe, sterke en welhaast onverwoestbare Asters voor min of meer grootschalig gebruik, als bodembedekker voor grote oppervlakten en zo. Vooral hun totale ongevoeligheid voor meeldauw heeft ze grote populariteit gebracht. Deze 'Ashvi' bloeit wit, wordt zo'n 70 cm hoog en bloeit in het najaar, net als de andere. Voor zon of halfschaduw, breidt zich d.m.v. uitlopers bescheiden uit: geen woekeraar! € 2,50

ageratoides 'Asran' heeft bleek lilablauwe bloemen en wordt ongeveer 70 cm hoog, Verdraagt wat meer schaduw. Ook zeer goed als grootschalige bodembedekker in de halfschaduw-schaduw. € 2,50 ageratoides

'Blaukuppel' afkomstig van de de Hermannshof, de bekende tuin in Duitsland, is net als de andere A.ageratoides typen een onverwoestbare plant voor een plek in de zon of halfschaduw, waar veel worteldruk van andere planten heerst. Deze is lichtblauw en ongeveer 40 cm hoog. Vlekkeloos mag ik wel zeggen, overdekt met bloemen en eindeloos bloeiend. Ideaal voor de ontspannen tuinier, die snel resultaat wil zien. € 3,00

ageratoides 'Eleven Purple' wordt ook weer zo'n 40 cm hoog, heeft lilaviolette bloemen en bloeit laat -zou dat "eleven" slaan op maand 11, november? Dat is inderdaad laat, zelfs voor een Aster. Grootbloemig, al moeten we dat bij deze types wel relatief zien. Ik vind, dat hij wel een beetje lijkt op een lage en donkerder blauwe pyrenaeus 'Lutetia'. € 3,00

ageratoides 'Ezo Murazaki' oftewel "Hokkaido Purple", is de laatstbloeiende Aster hier: donkere stelen met vanaf oktober schermen donkerpaarse bloemetjes van zo'n 2 cm in doorsnede. Al voor de bloei is de plant al leuk om te zien door zijn stevige habitus, de donkere stelen en het niet overheersende blad. Ongeveer 80 cm hoog, gemakkelijk. € 3,00

ageratoides 'Starshine' is een witte, compact en stevig, en ook zonder meeldauw. Lang bloeiend in zon of halfschaduw, en heel goed bruikbaar om massaal te planten op die wat "moeilijker" plekken, waar we wel vaker iets nodig hebben als functionele vuller. Hoogte 50 cm, van juli tot de vorst. € 2,50

ageratoides var. scaberulus verzameld door Cassian Schmidt, ik geloof in China. In de Hermannshof staat een prachtige kloon hiervan, flinke witte bloemen aan stevige planten, op een donkere plaats. Ga niet af op foto's op internet, daar zie je alleen maar oninteressante planten met onaanzienlijke bloemetjes. De planten die wij kweken komen oorspronkelijk uit zaad van de net genoemde H.H. Hoogte 80 cm, bloei in nazomer en herfst. € 3,00

amellus 'Veilchenkönigin' is een oude vertrouwde selectie van Karl Foerster, daterend uit 1936, en nog steeds goed! Donker violetblauw, niet al te grootbloemig en vooral sterk! Geef hem wel een open en zonnige plek. Hooguit 50 cm. € 2,50

'Blue Autumn' en van deze weten we eigenlijk nog niet veel af; het is een Nederlandse selectie, in een bijzonder fraaie tint donkerblauw. Hoogte 40 tot 50 cm. Een A. amellus selectie die weinig meeldauwgevoelig is. € 2,50

amethystinus 'Kylie' is een kruising tussen A. n.a. 'Andenken an Alma Pötschke en A. ericoides 'White Heather', en niet genoemd naar de Kylie van het liedje! Dit is een hele leuke soort met kleine lichtroze bloemetjes, een goede snijbloem ook nog. Hoogte 100 cm. € 3,00

asperulus vormt een uitzondering op de meeste andere Asters: deze houdt niet alleen van schaduw, maar heeft ook nog grote bloemen, die erg opvallen in de schaduw. Deze bloemen zijn dus groot, fijnstralig helderblauw en komen ook op een donkere plek zeer tot hun recht. Hij heeft harig donkergroen blad in rozetten die in de verte wel een beetje op die van een Kaaps Viooltje lijken. Bloeitijd nazomer-herfst, tot 60 cm hoog, langzaam groeiend en beslist geen bodembedekker. Hij schijnt nu A. peduncularis te moeten heten. € 3,50

commixtus 'Twilight' is een ideale, weinig eisen stellende en pretentieuze bodembedekker voor de schaduw, waar hij snel d.m.v. uitlopers een gesloten zode vormt. Lichtblauwe bloemen vanaf augustus en lang doorbloeiend. Wat ik al zei, niet zeer opvallend maar wel uiterst nuttig. Hoogte 60-70 cm. € 2,50

cordifolius 'Blue Heaven' is een nieuwe selectie die ongeveer 1 meter hoog wordt, en die in de bloeitijd helemaal bedekt is met helderblauwe bloemen, in een haast lichtgevendende kleur blauw, aan overhangende takken. "Ein Wahnsinn ist diese Blütenmenge", volgens een overenthousiaste Duitse liefhebber. Bloeitijd september-oktober. Is m.i. vrijwel identiek aan A. cordifolius 'Little Carlow' € 2,50

divaricatus kennen de meest van ons wel, dat kleine pretentieuze Astertje, dat het zo goed in de schaduw doet, ook in relatief droge schaduw. De witte bloemetjes verschijnen rijkelijk aan de dunne zwarte steeltjes. Hoogte rond de 40 cm, gemakkelijk. Heel goed voor grotere vakken in de schaduw. We hebben 2 verschillende: een fijne lage met zwarte steeltjes, waarschijnlijk 'Beth' geheten, en een grovere van 80 cm hoog, die werkelijk fantastisch groeit! In de breedte dus. € 2,50

ericoides f. prostratus 'Snow Flurry' is een tegen de grond aangedrukte Aster, die heuvelachtig om zich heen groeit. De gebogen takken zijn bezet met naaldachtig blad en dan komen in de loop van september de duizenden kleine witte bloemetjes,

die de hele heuvel overdekken. Hoogte 25 cm, breedte tot 50 cm. Leuk voor
vooraan, in de volle zon. € 2,50

ericoides 'Vimmer's Delight' lijkt sprekend op voorgaande, maar dan in een sterk
opgaande, strakke uitvoering. Net zoveel en net zo kleine bloemetjes, en met
naaldvormig groengrijs blad. Staat als een witte fontein in de oktobertuin. Hoogte
hier 100cm. Zon, gemakkelijk. € 3,00

frikartii 'Mönch' kunnen we niet meer missen, al is hij overbekend, deze vanaf
augustus al bloeiende soort met zijn grote lavendelblauwe bloemen. Hoogte 80 cm.
Bloeit eindeloos door tot aan de vorst, en weet van geen ophouden. Gewoon vast
laten staan, niet mee slepen en al helemaal niet in het najaar scheuren. Een van de
ouderplanten, A. thomsonii, is een heel goede aanvulling hierop. € 2,50

glehnii 'Agleni' is een goed alternatief voor de zich rijkelijk uitzaaiende en wel erg
grove A. umbellatus. Deze is weliswaar ook niet heel subtiel en kleurrijk, maar zeer
geschikt om achterin de border -mocht u zoiets nog hebben- of in een wildere
beplanting -wie zegt hier prairietuin?- te gebruiken. Hij heeft onopvallend blad,
maar stevige stelen die nooit om zullen waaien. Vanaf eind augustus komen de
brede schermen met witte bloemetjes, die een klein gelig hartje hebben. Hoogte 120
cm, afkomstig uit Oost Azië. € 3,00

lateriflorus 'Horizontalis' maakt elk jaar weer, zonder enig onderhoud, een stevige
bol donkergroen blad, dat in de loop van het jaar steeds donkerder wordt tot op het
zwarte af. In de nazomer, vanaf september, komen de massa's kleine bloemetjes,
bleek rozig met een bruinrood hartje. Hoogte 80 cm, voor een plek in de volle zon
en verplicht voor iedere tuin. € 2,50

lateriflorus 'Lady in Black' is de hoogste van de drie, tot 150cm, maar wijkt verder
niet af, hetzelfde donkere blad, maar met een veel strakker opgaande
groeiwijze. € 2,50

lateriflorus 'Prince' moet er ook nog bij, maar voor dit kleintje is altijd plaats: maar
50 cm hoog, met nog donkerder blad, zwart is het natuurlijk niet, maar wel heel
donker. De bloemetjes zijn weer identiek aan de 2 voorgaande. € 2,50

novae-angliae 'Marina Wolkonsky' behoort tot een klasse Asters, die ik vroeger
categorisch afwees: te grof, kale stelen in de zomer. Maar de kleur van deze Marina
is mooi donkerpaars. Hoogte 150 cm, heel gemakkelijk en sterk. Meeldauw is geen
groot probleem. Geef in de zomer genoeg water om het blad goed te houden.
Vergelijkbaar, zij het met iets meer rood in het paars, is 'Helen Picton', een
compactere vorm. Leverbaar 2015. € 3,00

novae-angliae 'Foxy Emily' (meest afgekort tot n.a. 'Foxy Emily') is zo mooi
fijnstralig lichtroze, zo'n tint die je alleen bij Asters aantreft. Tot 120 cm hoog,
sterk. Afkomstig van de NCCPG in Engeland, een vereniging die zich inzet voor het
behoud van oude plantenrassen. Dat zouden we hier ook moeten hebben, voordat
we er erg in hebben is alles gepatenteerd en afgesloten voor algemeen gebruik. Bij
akkerbouwgewassen is dat al het geval, een zeer kwalijke ontwikkeling. € 3,00

novae-angliae 'Helen Picton' is een van de beste uit het wel zeer uitgebreide
sortiment Asters, dat wij bij Paul Picton in Engeland kunnen bewonderen: hij
beheert de nationale collectie Asters aldaar. De kleur is donkerpaars, ietsje minder
diep van kleur dan 'Marina Wolkonsky' en de planten blijven ook wat lager. Hoogte
ruim een meter. € 3,00

novae-angliae 'Herbstschnee' op het gevaar af alleen maar blauwe en roze Asters in
het sortiment over te houden, hier een witte: lichtgroen, ruwig blad en, inderdaad,

sneeuw witte bloemen. Hoogte 140 cm, krachtig groeiend en eigenlijk onverwoestbaar. Zo'n kleur hebben we echt nodig op een sombere dag in oktober, wanneer het verval is ingezet en de lange winter beangstigend snel nadert. € 3,00 Bij dit type Aster, de novae-angliae groep, is het de kunst om cv's uit te kiezen, die bij het uitbloeien niet van die bruinige proppen achterlaten, en hoe gevuldbloemiger ze zijn, hoe meer last ze van dit euvel hebben. Een mooie nieuwe, min of meer enkelbloemige, is 'John Davis', een roodachtige, die we waarschijnlijk in 2015 wel zullen hebben.

novi-belgii 'Glow in the Dark' (afgekort n.b. 'Glow in the Dark') is een nieuwe, opvallende kruising tussen A. 'Calliope' en A. 'Fellowship', en het resultaat mag er zijn, zoals dat dan heet: donkere, bijna zwarte stelen en in het najaar veel lichtroze, vrij grote bloemen. Hoogte 140 cm, kan hier wel een steuntje gebruiken! € 3,00 novi-belgii 'Glückskind' is gevonden door onze Duitse collega's Fine en Till van "Die Staudengärtnerei" in de buurt van Weinheim: bezoek dan meteen de Hermannshof daar, hét voorbeeld van prairietuinen nu. De Aster is ongeveer 120 cm hoog, lichtblauw, zeer rijkbloeiend en standvast. € 3,00

novi-belgii 'Lisette' en dan slaat de twijfel toe: is dit dezelfde als die leuke kleinbloemige, die in Engeland verkocht wordt als 'Pixie Red Eye'? Nee dus, nu bloeit zij, en zij is enkel, 'Pixie Red Eye' is gevuld en iets roder van kleur. Hoe dan ook, de kleur is van dat magenta rozerood, inderdaad net zo fel als het klinkt, maar dan wel kleinbloemig: de bloemetjes hebben een doorsnede als die van de A. cordifolius hybriden, maximaal 2 cm groot. Relatief laag, 80 cm op zijn hoogst. Aparte kleur, hoe dan ook! € 3,00

novi-belgii 'Schöne von Dietlikon' gaat uw hart daar niet sneller van kloppen, zo'n memory of the past, een naam die veel associaties oproept met de heldere luchten van Zwitserland en zo. Een oud en beproefd ras, 120 cm hoog, met diep blauwpaarse bloemen die een opvallend geel hart hebben. Laatbloeiend, oktober. Deze is ook uitstekend geschikt om van te snijden. € 3,00

'Orpheus' is snel stijgende in populariteit en terecht! Hij bloeide hier in 2011 voor het eerst, en meteen zagen we, dat het een heel goede en vooral mooie was: helderblauw, niet al te hoog en best groeiend. Ongeveer 120 cm hoog, gezond. Een A. laevis hybride, een van de ouders is A. laevis 'Calliope'. Donkerstelig. Een van de beste introducties van de laatste jaren op Aster gebied. € 3,50

'Pixie Red Eye' voor het eerst gezien op de Great Dixter Fair in 2014, en meteen wilde ik die wel kweken: een compact struikje, helemaal overdekt met halfgevulde roodachtige bloemetjes in oktober. De bloemen hebben een doorsnede van zo'n 1.5 cm. Hoogte 60 cm. € 3,00

pyrenaicus 'Lutetia', uit Parijs om precies te zijn, gevonden door Cayeux, precies 102 jaar geleden! Hij zit in de A. xfrickartii hoek, misschien heeft hij ook bloed van A. thomsonii, hoe dan ook, het is een krachtig groeiende Aster met een overvloed aan heel bleeklilablauwe bloemen aan lichtelijk overhangende takken. Hoogte rond de 60 cm. Deze viel mij dit jaar op door zijn rijkbloemigheid en grootte van bloem, een perfecte combinatie! Mooi in combinatie ook met Nerines. Zou meer geplant moeten worden, lijdt onder een gebrek aan aandacht waarschijnlijk. Niet in het najaar scheuren!! € 2,50

'Speyerer Herbstwoege' van Andreas Kirschenlohr uit Speyer -in de warmste streek van Duitsland- is een van de mooiere recente selecties: de stengels groeien schuin omhoog tot bijna 2 meter en vandaar hangen de lange zijtakken gracieus af, alles

spaarzaam bebladerd en heel sierlijk. Bloemen bleek rozig/lilawittig. Heel opvallend door zijn vorm, moet daarvoor wel een jaar of 2 vaststaan. Een echte aanwinst! € 3,00

thomsonii heb ik van Hans Kramer gekregen, en net als hij vind ik dit ook een voortreffelijke Aster, met lossige lavendelblauwe bloemen. Hij is als A. frikartii 'Mönch', maar wat forser en ook wat luchtiger, blauwer vooral en hopelijk ook langer levend! Hij wordt bij ons 100 cm hoog en bloeit eindeloos vanaf eind augustus. Goede grond, in de zon. En nooit in het najaar scheuren! Of de naam correct is, dat blijft bij Asters altijd een moeilijke zaak. € 3,00

'Treffpunkt' is een door onze goede collega Christian Kress gevonden kruising in een tuin in Duitsland, bij n.b. de familie Treff! Vrij grootbloemig paarsigblauw. Schijnt een grote toekomst tegemoet te gaan, we zullen zien. Hoogte 80 cm, gezond en stabiel op de benen staand. € 2,50

Literatuur: weinig nieuws helaas, er gebeurt niet zoveel hier. Een goed boek is nog steeds: "The Gardeners Guide to Growing Asters", geschreven door Paul Picton, ISBN 0-7153-0804-1. Hij weet alles van Asters. Ook nog een zeer relatief up-to-date artikel in "The Garden", september 2005, geschreven door Graham Rice. Over kleinbloemige cv's: "Gartenpraxis", 4-2007.*-

ASTILBE. Nooit gedacht dat ik ooit nog eens een Astilbe zou opnemen in het sortiment! Natuurlijk is mijn grond er veel te droog voor, natuurlijk is de bloemkleur van de meeste affreus - dat woord gebruik je alleen bij magentaroze, purpermagenta e.d.- en natuurlijk zijn ze vreselijk stijf en ouderwets. En om goed te bloeien moeten ze wel zon hebben, op mijn grond leidt dat vrijwel altijd tot onmiddellijke verbranding van het blad. En toen verscheen opeens twee jaar geleden:

'Chocolate Shogun' uit Japan, met donker, inderdaad chocoladebruin, glimmend en generfd blad, groot en een beetje gekroesd. Het is nog een heel nieuw soort, hoe groot hij precies wordt weten we nog niet, maar aan de groei kracht mankeert niets. De bloemen staan in kleine aren en zijn wit -knip ze er maar uit. Deze verdraagt veel zon, mits de bodem humeus en vochthoudend is: een ideale plant voor Boskoop. Heel mooi natuurlijk met blauwgrijze Hosta's en andere bladplanten voor de schaduw. Hoogte zo'n 60 cm. € 4,00

ASTRANTIA. Zeeuwse Knoop. Heel bekend hoor, en terecht natuurlijk: de Zeeuwse Knoop geeft aan elke tuin een "natuurlijke uitstraling"- de Belgen zeggen "natuurlijk uitzicht"-, al had ik me voorgenomen om die woorden nooit meer te gebruiken, maar iedereen weet wel meteen wat ermee bedoeld wordt. Wie weet de aanzet tot een essay over "clichés in de tuinliteratuur"? en over het misbruik van ooit serieus gebruikte woorden als "duurzaam"- de allerergste!- en "natuurlijk", die

geheel inhoudsloos en platgeslagen geworden zijn. Het blijkt dus wel, dat Aстранtia's hun bestaansrecht bewezen hebben: ze zijn sterk, bloeien eindeloos – de betere soms wel 4 keer!- van mei tot de vorst en alleen in droge zomers moet je ze wat extra water geven; ook zijn het uitstekende snijbloemen.

Ze behoren tot de familie van de Schermbloemigen en als je goed kijkt, zie je inderdaad overeenkomsten met b.v. Venkel, of de Berenklauw: er is een omwindsel, bij de Aстранtia “kraag” geheten, dat de kleine onopvallende echte bloemetjes in het midden omsluit. De grootte en kleur van deze kraag bepalen grotendeels hoe de bloem er uit ziet. Het sortiment:

major ‘Buckland’ is in zijn soort uniek: grootbloemig lichtroze, liggend op een groene kraag van vrij korte omwindselblaadjes. De bloemen zijn duidelijk groter dan die van de andere cv's. Geeft een beetje de indruk naast A. maxima gelegen te hebben. Hoogte 60 cm, op klei beduidend hoger en grootbloemiger. Dat blijft hier, op het droge zand, altijd een probleem. € 3,00

major ‘Garnet’ is een eigen selectie, en dit blijkt toch wel een hele goede te zijn, met diep donkerrode bloemen met zwarte punten aan de kraag, grootbloemig en steeds maar doorgaand. Op onze droge grond toch nog 80 cm hoog. De meest gevraagde hier, maar altijd zuinigjes leverbaar. € 4,00

major ‘Moulin Rouge’ van Marco van Noort is een uitstekende, zeer uniforme lage rode, rijkbloeiend en met mooie compacte bloemen. € 3,00

major ‘Roma’ is in deze kleur nog steeds de beste, vind ik. Deze cv. van Piet Oudolf is van een prachtig soort lichtroze, niet van dat fletse, maar verzadigd, en naarmate het seizoen vordert, wordt de kleur steeds intenser, tot roodroze in het najaar. Bloeit gemakkelijk 3 keer per jaar. Dit soort is kwekersrechtelijk beschermd, vermeerdering zonder toestemming is verboden!, maar dat betekent niet meer en niet minder, dat u, in uw eigen tuin, er net zoveel van mag scheuren en planten als u wilt; op het moment dat u ze te koop aanbiedt, ja dan bent u strafbaar. € 3,00

major ‘Ruby Star’ is een goede vervanger voor ‘Garnet’, mocht die even niet leverbaar zijn. Dus: grote dieprode bloemen, goede herbloei en gemakkelijk groeiend: hier, op onze bepaald niet rijke zandgrond, doen de rode het sowieso beter dan de grootbloemige witte, m.u.v. de volgende: € 3,50

major ‘Washfield’ prachtig in één woord, maar hier onkweekbaar en helaas afgevoerd van de lijst. Probeer het bij een collega op de klei, daar lukt het wel.

We zijn nog lang niet klaar met deze prachtplanten, er blijven nieuwe kleuren komen en als die goed genoeg zijn, worden ze zeker in de kweek genomen. Maar er zijn er best wel veel, die heel veel op elkaar lijken! Mijn ervaring is vooral, dat de bloemgrootte sterk gerelateerd is aan de zwaarte van de grond: hoe meer klei, hoe groter de bloem, en hoe hoger de plant.

BAPTISIA. “False Indigo”, er is geen Nederlandse naam voor dit geslacht naar ik weet, maar dat zegt niet veel: wist u dat de Nederlandse naam voor Pachysandra “Grote Mannen” is? (dank aan Marni's). Het zijn prairieplanten uit de USA. Prairieplanten zijn immens populair geworden de laatste jaren, en wanneer u daarvan prachtige voorbeelden zou willen zien, ga dan eens naar de Hermannshof in Weinheim, in Duitsland, in de buurt van Darmstadt. Daar heeft Cassian Schmidt in een bestaand en vrij toegankelijk stadspark een verzameling prairietuinen

aangelegd, die zijn gelijke niet kent. Prairieplanten zien we nu overal, met de Echinacea's als climaxgewas, die verkrijgbaar zijn in een ongekend kleurengamma, q.v. Vaak worden prairietuinen aangelegd met het idee, dat die geen onderhoud zouden vragen, maar dat is een grote misvatting! Als u het echt goed wilt doen, dan moet er eerst een laag van minstens 8 cm steenslag aangebracht worden: dat is bijna 1m³ per 10m²: als dat er ooit weer een keer uit moet... Ook grassen zaaien zich bij voorkeur in steenslag uit, en dan natuurlijk altijd die grassen, die we liever niet hebben. Hier hebben we b.v. veel last van Handjesgras, *Cynodon dactylon*, een warmteminnend gras met een zich uiterst hardnekkig vasthoudend wortelstelsel! Baptisia's zijn dus ook prairieplanten uit de USA, die weliswaar verwant zijn aan Lupines, maar Baptisia's zijn veel eleganter, en nog belangrijker: zeer langlevend! Ons grootste exemplaar van *B. alba* var. *macrophylla* staat al meer dan 20 jaar vast en is nu toch zeker 150 bij 150 cm groot. Bij de eerste vorst in november worden het blad en de zaaddozen helemaal zwart, en bij de eerste de beste kleine storm breekt het hele zaakje bij de grond af en blijft als een hulpeloze bos achter, als een schaap dat in de sloot gerold is, met de poten omhoog. In het wild gaat zo'n bos dan over de prairie rollen en zo worden de zaden verspreid. De nomenclatuur is naar beste weten bijgesteld volgens de laatste voorschriften.

alba var. *macrophylla* (syn. *B. leucantha*) wordt meer dan 150 cm hoog, al moet je daar wel een jaar of 8 minimaal op wachten, maar het gebeurt! Dikke stelen komen in het voorjaar kaal als asperges uit de grond, ontvouwen hun blad tot een brede struik blauwgroen en dan komen in de voorzomer de vele strakke aren met witte Vlinderbloemen, een prachtig gezicht. Een eersteklas solitair voor een zonnige plaats, waar we hem ongestoord groter kunnen laten worden. Een trage groeier.

€ 4,00

australis is die bekende Baptisia, een stevige opgaande bos blauwgroen blad met aan het eind van de stelen trossen indigoblaauwe bloemen, en inderdaad, deze plant wordt ook als verfpant gebruikt. Hij wordt hier ongeveer een meter hoog. Een langlevende, gemakkelijke maar ook tamelijk trage plant. Onze selectie is mooi levendig blauw, niet dof. Er zijn vrij sterke "klonale" verschillen in deze soort. De sterkste onder de Baptisia's. Juni.

€ 3,50

australis 'Alba' tja, dat is lastig, er bestaat officieel geen witte variëteit van *B. australis*, maar dit is een strak opgaande soort met lichtgroen blad, in van dat doperwtengroen. Bezemachtig en bossig, 80 cm hoog.

€ 3,50

australis var. *minor* is een zeldzame miniatuur uitvoering van bovenstaande, niet hoger dan 50 cm, en in alle delen kleiner. De trossen staan schuin uit en zijn in schaal kleiner, maar eigenlijk opvallender dan bij *B. australis* "gewoon". Een keurig klein struikje, sterk vertakt. Heel langzaam en schaars! Niet alle planten bloeien even rijk, het hangt er vanaf of het zaad ook van een rijkbloeiende plant geogst is. Ooit hopen we een roze bloeiende variant aan te kunnen bieden.

€ 4,00

australis "lichtblauw" is gevonden door onze trouwe hulp Elly, en inderdaad, deze is beduidend lichter blauw dan de gewone soort. Verder identiek.

€ 4,00

australis 'Blue Pearl' is afkomstig uit *B. australis* var. *minor*, maar heeft meer lichtblauwe bloemen aan dichte struikjes. Heeft heel veel zon nodig om goed te bloeien. Hoogte 40-50 cm.

€ 5,00

'Blue Wisteria' is ook een nieuwe van hier, de bloemen zijn lichtblauw met een zweem donkerder blauw erbij. Leverbaar 2016, vrees ik.

€ 7,50

bracteata var. *leucophaea* (syn. *B. leucophaea*), "Buffalo Pea", is een

laagblijvende, breed uitgroeïende soort met vrij lange, gebogen aartjes in bleek geel. De bloemen piepen a.h.w. onder het grijsgroene blad te voorschijn. Hoogte 50 cm en ongeveer net zo breed. Schaars en lang niet altijd leverbaar. Deze is alleen uit zaad te vermeerderen, en is daardoor soms even niet leverbaar, helaas. € 5,00

‘Caramel’ is de voorlopige naam voor een zaailing, die bruinrode/steenrode bloemen met een geel randje heeft, nog niet eerder zag ik deze kleur in het sortiment! Hopelijk in 2015 leverbaar, maar het zal wel 2016 worden. € 7,50

‘Carolina Moonlight’ weer zo’n prachtige nieuwe invoering, een kruising tussen B. sphaerocarpa en B. alba, met blauwgroen blad. Zeer rijkbloeiend met 40 cm lange aren in zacht botergeel. Tot 100 cm hoog. € 6,00

‘Chocolate Chip’ een vreemde eend met bruine bloemen, die een smal geel randje hebben. Blijft zo’n 60 cm hoog. Ook bepaald niet algemeen. Deze cv. geeft interessante zaailingen in werkelijk alle kleuren, waaronder ook een roodbruine met gele rand, die wij t.z.t. zullen introduceren onder de naam ‘Caramel’, q.v. ‘C.C.’ kost hier € 5,00

‘Gold & Brown’ is een ook weer hier gevonden zaailing van B. ‘Chocolate Chip’, met duidelijk veel B.sphaerocarpa bloed: de bloemen zijn geel met een bruine “overlay”, aan een forse, goed groeiende plant, die meer dan 100 cm hoog wordt. Maakt een grote, imposante bos, die staat als een huis. € 6,00

pendula is een slanke witbloeiende, met antracietzwarte stelen. Hij is nauw verwant aan B. alba var. macrophylla, en wordt daarom ook wel B. alba var. alba genoemd. Deze B. pendula is in alle delen wat kleiner en fijner. Hoogte 60-70 cm. Laatste update: het is B. albescens. € 4,00

‘Purple Smoke’ is een toevalskruising tussen B. alba en B. australis var. minor en hij heeft de anthracietzwarte stelen van de eerste en de bloemkleur van de tweede; zij het een ietsje paarser. Groeit goed hier, maar de vermeerdering! Moet uit stek, maar er zit niet zoveel stek aan, en de beworteling verloopt ook niet zo geweldig. Hoogte 80 cm. Wel erg mooi trouwens. Bij ons na 10 jaar vaststaan zijn het grote, zeer stevige en compacte struiken geworden, die probleemloos elke droogte doorstaan. Het kost wat en het duurt even, maar dan heb je ook iets moois! € 5,00

sphaerocarpa heeft gele bloemen, in gewoon krachtig geel, en blauwgroen blad. Deze woekert niet, integendeel, ook deze doet het kalm aan. Groeiwijze als B. australis. Hoogte 60 cm. De zaaddozen zijn rond en keihard. € 5,00

sphaerocarpa ‘Short Yellow’ is door onze hulp Elly gevonden, het is een laagblijvende gele, tot 50 cm hoog. € 6,00

sphaerocarpa ‘GROTE GELE’ is hier als zaailing gevonden, en hij is in alle delen groter en forser dan de ouderplant: meer dan 120 cm hoog en breed, met een overdaad aan dikke stelen met lange trossen gele bloemen. Gezond en vitaal, voor 1 m2 heeft u hooguit 3 planten nodig. € 7,00

‘Starlite Prairieblues’ is de eerste uit een nieuwe reeks Baptisia’s, speciaal voor meer algemeen tuingebruik ontwikkeld, en niet alleen maar voor de gevorderde bestemd. Een behoorlijk forse plant met zachtblauwe bloemen, die een witte kiel hebben –zo heet in de familie der Vlinderbloemigen de onderlip. Hoogte 100 cm, voorzomer. Heel veel zon graag en niet teveel concurrerende planten er om heen. € 6,00

‘Twilite Prairieblues’ heeft warmpaarse bloemen met een gele kiel, een gloedvolle kleur! Hoogte 100 cm, standplaats en grondsoort als alle andere. Goed doorlatende,

voedzame grond dus. Gebruik bij twijfel anders maar Bentonit, daar zijn alle prairiebewoners gek op. Bentonit is een kleimineraal, verkrijgbaar bij de betere toeleverancier, maar het blijft vaak even zoeken! In de loop van 2015 zal 'Solar Flare' hopelijk leverbaar zijn, een opvallend geel met bruine. € 6,00

Verder zullen we verschillende nieuwe aanbieden, nog onder verzamelnummer, kom kijken!

Literatuur: er is een boek, maar dat is onleesbaar. Kijk maar eens op www.plantdelights.com voor mooie plaatjes. En natuurlijk in "The Plantsman", 4-2006, altijd goed en gedegen! En een artikel in "Gartenpraxis", september 2013, dat bovengenoemd sortiment voor een groot deel behandelt; geschreven door Hans Kramer.

BEGONIA . Begonia's, hier? Ja hoor, zoals bijna elk plantengeslacht zo zijn revival kent, zijn nu de Begonia's aan de beurt, daarbij ongetwijfeld geholpen door de grote populariteit van de "Exotic Garden" op Great Dixter, waar wijlen Christopher Lloyd de rozentuin van zijn moeder omspitte en verving door een bonte mengeling van Dahlia's, tropische bladplanten en andere exoten. Een van de opvallendste planten in die tuin is:

luxurians een weelderige, opgaande forse plant, onder ideale omstandigheden meer dan 200 cm hoog wordend. De bladeren zijn diep handvormig ingesneden en kunnen wel 25 cm breed en lang worden. Een vorstelijke plant mogen we wel zeggen, die graag beschut tegen de wind staat in de schaduw of halfschaduw, en natuurlijk moeten we hem vorstvrij overwinteren! Er schijnen ook bloemen aan te komen, maar die vallen in het niet vergeleken met het blad. € 3,50

Min of meer winterhard, en dan houd ik toch nog een grote slag om de arm, zijn B. sinensis en hare varianten. De naam B. sinensis schijnt nu eindelijk de goede naam te zijn voor wat wij altijd B. evansiana noemden, of B. grandis var. evansiana.

Leuke planten voor de halfschaduw, waar ze zich goed zullen vermeerderen d.m.v. broedbolletjes, die rijkelijk in de bladoksels gevormd worden, op de grond vallen, en daar verder uitgroeien tot een plant. Ook heel goed potplanten! We bieden aan: sinensis 'Alba', de witte dus, met halfdoorschijnende, tere hangende bloemen aan lange bloemstelen . De bladeren zijn lichtgroen, spits hartvormig en iets gegolfd. Hoogte 60 cm.

sinensis 'Claret Jug' is duidelijk minder subtiel met zijn grote donkergroene bladeren , die aan de onderkant opvallend diep donkerrood zijn. Bloemen roze, 60 cm hoog, en net als de andere in de zomer en nazomer bloeiend.

sinensis 'Sublime' heeft lichtgroen blad en roze bloemen. Een wat hogere vorm, tot 100 cm. Alle cv.'s kosten € 3,00

Een grondig artikel in "Gartenpraxis", 12/2013, waar ze trouwens allemaal onder B. grandis gerangschikt worden.

BIDENS. Tandzaad, de inheemse Nederlandse soorten behoren zonder twijfel tot de lelijkste wilde planten die ik ken, onspecifiek blad en bloemen die eigenlijk helemaal niets voorstellen, een soort uitgebloeide, verfromvaalde Afrikaantjes in donkergeel. Hun naam ontlene ze aan hun zaden, plat met aan één kant 2 kleine tandjes. Maar in Midden Amerika komen beduidend fraaiere soorten voor, en dan zien we ook hun nauwe verwantschap met *Coreopsis*, de bloemen van beide soorten lijken sprekend op elkaar. Een van die nieuwe, verrassende is: aurea ‘Hannay’s Lemon Drop’, een plant die pas laat in het seizoen echt op gang komt. Daarvoor is het een weinig opvallend iets, dat maar lijkt te wachten op betere, c.q. warmere tijden, want die heeft hij wel nodig. In de loop van de zomer ontwikkelt hij zich tot een grote bos fijn ingesneden blad aan sterke, strak rechtop groeiende stelen en dan komen ook helemaal bovenin de bloemen: echte *Coreopsis* bloemen, citroengeel met witte punten, heel vrolijk en oplichtend in de tuin. Het wordt al met al een flinke struik, tot wel 150 cm hoog. De bloei gaat maanden door, dit jaar tot ver in november: de eerste flinke nachtvorst maakte er pas een einde aan. Doet het overal in de zon, zolang de grond maar niet al te droog is. Over de winterhardheid is hier nog weinig bekend, maar hij maakt massa’s wortelstokken, waarvan er altijd wel een paar zullen overleven. € 3,50

BOEHMERIA. “False Nettle”, semi-Brandnetels uit Azië, die eigenlijk alleen om hun mooie blad gekweekt worden, en dan nog op heel kleine schaal. In Azië worden ze gebruikt voor de fabricage van een vezel, ramie, een veelzijdig product voor de kledingindustrie, het schijnt zelfs in de Toyota Prius verwerkt te zijn- want dat is natuurlijk wel heel verantwoord ecologisch! Wij kunnen ze gebruiken in de schaduw, waar ze opvallen door hun mooi gevormde, vaak diep generfd blad. De bloemen lijken op dunne, lange borstels. Niet moeilijk en ook niet zo agressief als hun grote broers, de diverse *Urtica*’s- Brandnetels. En steken doen ze ook niet! We hebben drie soorten in de kweek, hopelijk allemaal leverbaar:

biloba is voorlopig nog wel schaars, maar ik vind deze wel het mooist: groot donkergroen, diep generfd blad, als van een grootbladige Linde, aan overhangende stengels. Een forse plant voor de schaduw, tot 120 cm hoog. Bloemen in de vorm van groenige slufjes. € 4,50

platanifolia heeft grijs behaard blad, iets langwerpige-eivormig, dat diep getand ingesneden is, in de ei- vergelijking doorgaand: het kapje is van het ei af en dan is de rand van het ei diep zig-zag gekarteld. Bloemen onbetekenend. Hoogte hier zo’n 80 cm. € 3,50

tricuspis zie je al iets vaker, heel iets, en terecht: de stelen, bladstelen en bloeiaartjes zijn rozigrood aangelopen. Een sierlijke, niet al te hoge plant, zo rond de 70 cm. € 3,00

BRUNNERA. Kaukasische Vergeet-mij-niet. Waarschijnlijk de meest geliefde tuinplant van de afgelopen jaren was en is nog steeds een *Brunnera*, t.w. ‘Jack Frost’, en dat verbaast mij niets: het is een schitterende bladplant met metalliczilvergroene bladeren, sterk en voor zon of schaduw. Plant deze zilverbladige typen op een halfbeschaduwde plek, vooral tijdens de bloei kunnen ze wel wat licht

gebruiken, maar er moet wel bij gezegd worden, dat ze lijden onder te felle zon in zomer en nazomer. De groenbladige kunnen wat meer schaduw aan. Na de bloei ontwikkelt het blad zich pas echt en vormt dan een grote massa bodembedekkend, hartvormig blad. Ideale planten eigenlijk wel!

macrophylla in zijn oorspronkelijke, wilde vorm is een uitstekende bodembedekker voor een schaduwrijke plaats, waar het niet kurkdroog mag worden, maar ze verdragen vele ongemakken! Het min of meer ronde blad ontwikkelt zich in de loop van het voorjaar tot een grote hoop elkaar overlappende bladeren, die de bodem helemaal bedekken. De blauwe bloemetjes staan in losse, vertakkende “sprays”. Hoogte tot 40 cm, breedte tot 60 cm. Een uiterst nuttige, ten onrechte onderschatte plant, die het heeft moeten afleggen tegen het geweld van de nieuwe bontbladige. € 2,50

macrophylla ‘Jack Frost’ zelden een mooiere bladplant gezien, met metallic zilveren blad, met groenige nerven dooraderd, een spinnenweb van zilver en groen. Wanneer we een droge zomer hebben en de planten in de volle zon staan, kan er bladverbranding optreden, en dat blijft de rest van het jaar zichtbaar in de vorm van bruine vlekken in het blad, half verdorde bladeren e.d. Zonde! Zoek een iets meer beschaduwde plek uit, en dan zijn ze ook in het najaar nog gaaf. Bloemetjes blauw, goed in harmonie met het blad, in losse trosjes, als je dat zo noemen mag. € 3,50

macrophylla ‘Jennifer’ is een Amerikaanse selectie met weliswaar groen blad, maar met tweekleurige bloemen: wit, met een smal blauw randje. De van Chris Ghyselen afkomstige ‘Starry Eyes’ is veel mooier, maar helaas nog steeds slecht leverbaar. De Amerikaanse kost € 3,50

macrophylla ‘Looking Glass’ is ook behoorlijk nieuw, met vrijwel effen zilverwit blad, nog veel zilveriger dan ‘Jack Frost’, maar zonder diens groenige nerven. Mooier ook? Dat is een kwestie van smaak, waarover wij, zoals bekend, graag willen twisten. Bloemetjes blauw. Ook niet in de volle zon! € 3,50

macrophylla ‘Mr. Morse’ is de witbloeiende ‘Jack Frost’ Meer hoeven we er eigenlijk niet over te zeggen, alleen dat het blad nòg groter is dan dat van zijn meer dan geestelijke vader. De naam is wat vreemd: ‘Jack Frost’ betekent “Koning Winter’ en heeft verder niets te maken met de door ons allen geliefde Engelse detective! € 3,50

macrophylla ‘Sea Heart’ is een nieuwe selectie uit Nederland, van kwekerij Spitsbergen, en die lijkt sprekend op ‘Jack Frost’. De bladeren zijn echter dikker, waardoor ze beter bestand zijn tegen de felle zon. € 3,50

Literatuur: “Gartenpraxis”, 2/2013, geschreven door Brunnera- en Persicaria! - expert Chris Ghyselen. Ook hij geeft weer aan hoe belangrijk het is om de bontbladige in de halfschaduw te kweken, om de levensduur van het blad te verlengen.

CALAMINTHA. Bergsteentijm. Van die kleine struikachtige, zeer aromatisch riekende plantjes om vooraan in de border te planten, of langs een pad waar je dan geregeld je handen even doorheen haalt om te ruiken- let wel op de vele insecten die erop af komen! Ze hebben een karakteristieke scherpe, muntachtige geur met een beetje Nepeta erbij. De verse blaadjes van *C. nepeta* subsp. *glandulosa* worden in

Italië als kruiderij gebruikt bij verse paddestoelen: porcini met mentuccia. Voor volle zon, bij voorkeur op kalkrijke grond. Wij hebben in de loop der jaren vele cv.'s gehad, met meestal wisselend succes: op den duur verhouten ze toch te veel en gaan dan snel dood. Ook kunnen ze zich overvloedig uitzaaien. Afgelopen zomer heb ik in Duitsland een nieuwe gezien, die veel beter is dan al de voorgaande, en daarmee verwijs ik al die oude dan ook naar het plantenarchief, c.q. de composthoop. Deze zeer rijk bloeiende vorm heet:

nepeta 'Triumphator' wit met lilapaars, uitgroeiend tot brede struikjes, die de hele zomer door bloeien. De bloeitijd is extra lang, omdat deze vorm steriel is.

Glimmend groene blaadjes. Een duidelijke verbetering, in Duitsland het hoogst gewaardeerd, en tot zo'n 50 cm hoog. € 2,50

Literatuur; geen, Calamintha's behoren duidelijk tot het "bijgoed" van de vasteplanten wereld. Wel is er een keuringsrapport, uitgegeven door het in ons vak zeer bekende proefstation, als je dat zo noemen mag, in Weihestephan, in de buurt van München. Zoek maar na op hun site, daar staat het in zijn geheel afgedrukt.

CAMPANULA. Klokje. Bij het schrijven van een catalogus als deze zie je steeds duidelijker hoe bepaalde planten in de mode komen en hoe andere langzaam naar de achtergrond verdwijnen. Campanula's zijn een sprekend voorbeeld van het laatste, helaas misschien, maar zo gaat dat: O tempora...etc. Er zijn natuurlijk nog heel veel goede beschikbaar, zoals:

'Crystal' is een heel nieuwe, aan C. burghaltii verwante selectie, met ijsblauwe, bijna witte hangende bloemen. Sterk en robuust, 75 cm hoog. Gevonden door Avondale Nursery in Engeland, en hier in 2015 verkrijgbaar. € 3,50

lactiflora 'Border Blues' is een nieuwe selectie uit Nederland, met diepblauwe bloemen in juni, een verbetering van de nauwelijks meer in cultuur zijnde 'Prichard's Var', en ook levendiger van kleur dan deze oude. 100 cm hoog. € 3,00

lactiflora 'Dixter Presence' is gespot door Graham Gough op Great Dixter, waar hij, de Campanula, opviel door zijn hoogte en forse groeiwijze; hij stond daar boven alles uit, vandaar de naam. Midblauw, hoog, meer dan 150 cm. Wel sterk, overleeft onze winters heel goed. € 3,50

lactiflora "Light Blue Cross" van onze onmisbare hulp Elly! Een lagere selectie met lichtblauwe bloemen in hoofdjes. Hoogte 80 cm. € 3,00

lactiflora 'Marchant's Nimbus' van Graham Gough is hoog, stevig en heeft witte bloemen, op zich vrij klein maar overvloedig komend. Beste witte tot nu toe, tot 150 cm hoog. € 3,50

lactiflora 'Superba' onzekerheden over de naam zijn er volop, verwarring ook, maar ga er maar van uit dat dit die diep paarsblauwe is, vrij laag en bossig-breed uitgroeiend. Hoogte 70 cm. € 3,00

latifolia 'Purple Bells' is onze selectie uit de -normaal gesproken- uit zaad opgekweekte C. latifolia, die dan ook vaak tamelijk variabele nakomelingen produceert. We hebben deze 'Purple Bells' geselecteerd om zijn grootbloemigheid en stevigheid: een mooie pol wordt het, fors, tot 120 cm hoog met een enorme bloeiwilligheid. De kleur is diep verzadigd blauwpaars, de bloemen staan schuin af van de steel en zijn lang klokvormig. Prima selectie, die echter niet erg snel groeit.

N.B.: wij verkopen dus uitsluitend gescheurde planten van deze cv! € 3,00

latifolia 'Gloaming' is de nog altijd schaarse vorm met licht lilablauwe bloemen, die een donker hart hebben. Een heel bijzondere kleur, aan een zeer langzaam groeiende plant. Uiteraard verkopen we uitsluitend vegetatief, d.w.z. door scheuren vermeerderde planten! Weinig voorraad altijd. € 3,50

'Sarastro' is genoemd naar een personage uit een opera van Mozart, "Die Zauberflöte". In Oostenrijk en Duitsland zijn ze geobsedeerd door Mozart en vrijwel alle figuren uit zijn opera's zijn onderhand terug te vinden in plantennamen; om er maar een of twee te noemen: Pulsatilla 'Papageno' en Anemone 'Pamina'. Ook de Koningin der Nacht is eindeloos veel geleend, denk maar aan de tulp met die naam. Nu de Campanula: heel mooi, met donkerpaarse, glimmende bellen, die in groten getale langs de ongeveer 60 cm hoge stengels hangen. Bloeit massaal in juni en valt dan onmiddellijk op. Vormt grote matten met stelen. € 2,50

CARDAMINE. Pinksterbloem. Vroege voorjaarsbodes, fris, eindelijk iets moois na die naargeestige winter! Gemakkelijk groeiende planten voor redelijke grond, al of niet in de halfschaduw. Er zijn snelgroeiende en hele trage, maar vroeg of laat zullen we ze verkopen. Sommige worden ook wel Dentaria genoemd, voor mij is het verschil niet helemaal duidelijk, en in het gebruik onbelangrijk.

quinquefolia -zoals wij denken dat deze heet, ik heb ook C. pentaphylla gelezen. Het grappige is wel bij deze namen, dat ze allebei "5-bladig" betekenen, resp. in het Latijn en in het Grieks! Hiervan kweken wij de goede kloon, destijds gekregen van de Washfield Nurseries van Elizabeth Strangman en Graham Gough, een van de bekendste en beste kwekerijen in Engeland, al jaren gesloten intussen. Deze Pinksterbloem begint al in maart te bloeien met sprekend lilaroze, tamelijk grote bloemen. Een echte "harbinger of spring", een voorbode van de lente, fris en vrolijk, smaakmakend! Uiteindelijk worden ze zo'n 30 cm hoog en in de voorzomer sterft het blad af, maar ze komen altijd terug. Voor een goede grondsoort in de zon of halfschaduw, gemakkelijk en sterk. € 3,00

CASSIA. Zie Senna.

CENOLOPHIUM. Wij begeven ons op glad ijs met deze naam: er is in de kwekerswereld veel verwarring met Seseli libanotis, zie aldaar, maar nu geloof ik toch de goede vorm uit Engeland gekregen te hebben: deze Cenolophium vormt min of meer plat op de grond liggende rozetten met bladeren, bladeren die iets weg hebben van een glimmend en gladgestreken Sanguisorba albiflora blad. In de herfst worden veel nieuwe, frisse bladeren gevormd, en zaailingen komen op als haren op een hond!

denudatum bloeit in de zomer met zich vertakkende stelen, met kleine schermen witte bloemen. Het blad is glimmend lichtgroen, fijn verdeeld. Zaait zich spontaan uit, maar of hij lastig wordt? Hoogte 100 cm, zon, verdraagt veel droogte en houdt van lichte grond. Hier tenminste. € 3,00

CENTAUREA. Korenbloem. Een mooi geslacht zonliefhebbers, vaak met zilvergrijs behaard blad, dat meestal een indicatie is voor droogtebestendigheid. Het is een groot geslacht, alleen al in Turkije komen meer dan 160 soorten voor, en daarvan moeten er toch heel wat geschikt zijn voor ons! Toch is het grotendeels terra incognita voor ons: dat blijkt wel uit de problemen met de nomenclatuur die wij al hebben met die paar soorten die wij nu kweken. Lastig allemaal, en dan ook nog allerlei obscure geslachten met synoniemen als *Leuzea*, e.d. Ze zijn zeer variabel in hoogte en bloemkleur. Een kleintje om mee te beginnen:

bella -of is het toch misschien *C. simplicaulis*?- vormt platte matten van diep ingesneden, zilvergrijs blad, op zich al heel aantrekkelijk. In de voorzomer komen de licht lilaroze, voor de schaal van de plant vrij grote, bloemen op 30 cm lange steeltjes. Lang bloeiend en sterk. Volle zon!! € 2,50

pulchra 'Major' lijkt best wel veel op *C. cynaroides*, maar heeft veel dikker beschubde knoppen en de bloem is wat ronder. De knop voelt aangenaam knisperend stro-achtig aan. Na een tijdje verwijdt de knop zich aan de bovenkant en langzaam komen de eerste roze straaltes naar buiten. Ze wekken de verwachting helemaal groot open te gaan, maar de bloem wordt nooit helemaal "vol". Het blad is groot, ingesneden en gelobt, grijsgroen. Voor een zonnige plaats waar hij langzaam uit zal groeien tot een grote pol. Hoogte in de bloei ongeveer 70 tot 80 cm. Zet geen zaad. Synoniem: *Stemmacantha*. € 4,00

ruthenica mocht wel wat sneller groeien, hier gaat het erg langzaam. Maar het is de moeite van het wachten waard: wanneer eindelijk de eerste bloemen zich openen zijn die heerlijk citroengeel, aan 100 cm hoge stelen. Het blad is diepgroen, stug en gekroest bijna. Voor droge grond, kalkrijk is des te beter. € 3,50

Voor de liefhebber van plantenboeken, een naar het soms wel lijkt een uitstervend ras, is er de prachtige "Flora of Turkey and the East Aegean Islands", een reeks van 8 delen geloof ik, in totaal meer dan 7500 bladzijden, met uitsluitend planten uit bovenstaande gebieden. Alleen al het geslacht *Centaurea* telt daar al ruim 170 soorten! De botanisch correcte beschrijvingen zijn wel wat saai, maar ze doen ons wel verlangen naar meer soorten die hier zouden kunnen groeien, en die zijn er vast wel bij.

CEPHALARIA. Reuzenscabiosa, hoewel, *Scabiosa*'s bloeien bijna allemaal blauw, en *Cephalaria*'s zijn allemaal geel of witgeel. Het zijn grote, maar toch ook zo ijle planten, die van zon houden en van droge grond. Echt planten met een "wilde" natuur, zó uit de berm geplukt - maar dan wel een Franse berm.

gigantea mag wat minder fijn zijn dan de inleiding doet vermoeden, maar wel is hij heel hoog en opgaand, tot 200 cm hoog. In de zomer komen bovenin de bleekgele, speldenkussenachtige halfbolle bloemen in precies de juiste kleur geel, niet te fel, niet te week, precies goed. Deze kleur verouderd niet, wordt altijd gewaardeerd. Een gemakkelijke, snelgroeiende plant, die volgens sommige puristen wel wat groot en grof blad heeft. Zaaït zich redelijk uit, net als de volgende. € 2,50

radiata heeft dat grove dus beslist niet, deze volledig transparante, sterk vertakte plant met aan het uiteinde van iedere vertakking een bleekgeel kussentje. Wordt ook

bijna 200 cm hoog, maar is net zo transparant als, zeg, *Verbena bonariensis*.

€ 2,50

CERATOSTIGMA. Loodkruid. Er is niets blauwers voor de nazomer en herfst dan dit geslacht, dat sterk aan de Phloxen verwant is. Een ander bekend familielid is *Plumbago capensis*, Mannentrouw, met lichtblauwe bloemetjes. Er is maar één *Ceratostigma* goed winterhard:

plumbaginoides is een bijzonder waardevolle lage vaste plant voor het najaar: platliggende dunne steeltjes bezet met fijne blaadjes, en dan vanaf september de helderblauwe bloemetjes, die komen uit borstelige, roodbruin aangelopen hoofdjes: zo leuk in deze tijd van het jaar! Dan is ook het blad al aan het rood verkleuren, alles past bij elkaar, dit is nog iets leuks voor die vaak al zo sombere tijd van het jaar. Voor zoveel mogelijk zon, vooraan op een droge plaats. Tot 20 cm hoog, en 40 cm breed uitgroeiend. Plant ze eens met *Nerines* tegen een zuidgevel, exotischer kan het niet!

€ 2,50

willmottianum is een klein heestertje, dat in de winter meestal tot de grond toe afvriest, maar het met wat bedekking wel overleeft. Dezelfde intens blauwe bloemetjes aan ietwat zigzaggende takjes. Heel lang bloeiend van de zomer tot bijna de eerste vorst. Veel zon, 60 cm hoog op gunstige plaatsen.

€ 3,00

CHAEROPHYLLUM. Ribzaad. Vele, vele leden van de Schermbloemen familie kunnen we rustig laten staan waar ze horen, in een of ander ver land, en die zijn geen verrijking voor onze tuinen. Dit Ribzaad is een uitzondering, deze frisse voorjaarsbloeiër:

hirsutum

‘*Roseum*’ is een roze bloeiende Roomse Kervel. Het blad heeft dat heerlijke voorjaarsgroene frisse, een beetje zachtjes behaard en naar zure appeltjes riekend, heel fijn allemaal, net Roomse Kervel maar dan nog veel fijner. In het late voorjaar komen de zachtroze bloemen in talrijke schermen. Plant haar maar op een vochthoudende grond in de halfschaduw, in uw eigen kleine boomgaardje in de buurt van Fluitekruid, “*Primavera*” in de beste zin des woords. G. S. Thomas, inmiddels niet meer onder ons, schreef in zijn beroemde boek “*Perennial Garden Plants*”: “few herbaceous plants can hold a candle to it”: heel veel andere vaste planten halen het niet bij deze. Hoogte tot 80 cm, houdt van lekkere voedzame grond.

€ 3,50

CHRYSANTHEMUM. Chrysan. Overbekend, en weinig geliefd in Nederland als tuinplant, maar dat is in Duitsland en ook in Engeland wel heel anders! Daar zijn tientallen cv's op de markt, die de najaarstuin wat extra kleur geven. Ik heb zelf nog een heel oude variëteit, uit Engeland oorspronkelijk, die extreem laat bloeit, soms pas begin november, als hij het tenminste haalt voor de eerste nachtvorsten toeslaan. Verkopen doen we hem nauwelijks, maar hij blijft in het sortiment, deze laatste bloeiende onder de vaste planten! En ook nog een paar andere uit Duitsland, de eerste is:

‘Bienchen’ een Bijtje, schattig! Een heel goede selectie, goed winterhard- heel belangrijk! Een vrij lage vorm met gevulde pomponnetjes , goudgeel, in het hart oranjebruin. Stevig, langbloeiend ,vanaf eind september-begin oktober. Hoogte 70 cm ongeveer, zon. In Duitsland hoog gewaardeerd. Kleurrijk! € 3,00

‘Dernier Soleil‘ de laatste zon, wel een beetje sombertjes! De kleur van deze is dat echter helemaal niet, het is een soort oranje/roestbruin -volgens sommigen abrikoos- naar het midden toe geel verlopend, met een dubbele rij bloemblaadjes. Eindeloos bloeiend van augustus tot ver in november- vroege nachtvorsten daargelaten! Hoogte zo rond de 80 cm. € 3,00

‘Dixter Orange’ een van de mooiste toch wel, mooi lichtend oranje in de lage herfstzon, met iets meer dan halfgevulde bloemen. 80 cm. Lvb. 2015. € 3,00

‘E.H. Wilson‘ een oudje alweer, met enkele witte bloemen die in de knop heel bleekgeel zijn. Een bossige, fijn vertakte plant, “wiry”. Hoogte 80 cm, laat. Deze staat ook bekend als “Old White Variety”. Bloemen relatief klein, maar in groten getale verschijnend. € 3,00

‘Emperor of China’ zie je het hele jaar nauwelijks, Chrysanthenblad is nu eenmaal niet het aantrekkelijkste in de tuin, en dan opeens heel laat zijn de bloemen open. De bloemen hebben een spidervorm, dus met vele smalle bloemblaadjes, en ze zijn een soort oudroze van kleur. Hoogte 120 cm. De laatste bloeier in de tuin voordat de winter invalt. Naarmate de herfst vordert worden er langzaam knoppen gevormd en het blad verkleurt steeds meer richting bietenrood. Indien lvb. € 3,00

‘Poesie’ eveneens uit Duitsland, oud en beproefd. Hier zijn de bloemen bij het begin van de bloei crêmewit, om met het uitbloeien zuiver wit te worden. Na een klein nachtvorstje, dat ze goed verdragen, worden ze roodroze. Strak opgaand, 100 cm hoog en zeer rijkbloeiend. Goede snijbloem. Hoog gewaardeerd in Duitsland, en nu wij nog! € 3,00

‘Ruby Mound’ superkleur!! Diep donkerrood en helemaal gevuld, en dat in de oktobertuin! Gezien en gekocht op de Great Dixter Plant Fair, een bijzonder leuke en sfeervolle beurs in het eerste weekend van oktober. Deze Chrysant blijft laag, rond de 50 cm. Leverbaar 2015. € 3,00

CIMICIFUGA. Christoffelkruid, Zilverkaars, “Bugbane”- insectenverdrijver. Ze proberen om dit geslacht, dat wij kenden als Cimicifuga, omgedoopt te krijgen in Actaea, maar dat verloopt niet soepeltjes, de klant wil er niet aan; “ze” zijn de taxonomen, die zich bezig houden met het indelen van planten in families, geslachten en soorten, en vaak zijn zij ten onrechte het mikpunt van veel kritiek van kwekers en andere plantenliefhebbers. “Ten onrechte” hoort u mij zeggen, en toch meen ik dat echt, ondanks al het gefoeter dat wij op hen loslaten. Ze hebben nml. gelijk, maar wat een gedoe geeft hun vernieuwingsdrift soms! Want er is in dit geslacht nog een probleem bijgekomen: niet alleen de naam van het geslacht is gewijzigd, maar soms ook de soortnaam: Cimicifuga simplex ‘White Pearl’ is Actaea matsumurae ‘White Pearl’ geworden. Lees maar eens rustig de uitgebreide artikelen in Taxon, geschreven door James Compton, Alastair Culham & Stephan Jury, verschenen in 1998 en 1999, maar die zijn voor de leek onbegrijpelijk en voor de gemiddelde kweker behoorlijk pittig, zo niet eveneens onbegrijpelijk. Wij hebben nog 5 jaar gekregen om vast te houden aan de naam Cimicifuga, maar dan wordt het

toch echt definitief onherroepelijk Actaea! Ondanks dit alles blijft gelden, dat het toch wel uitstekende, langlevende schaduwplanten zijn voor goede, vochthoudende humeuze grond, met kleine witte of gelige bloemen in aren, soms gevolgd door mooi gekleurde dikke bessen, de echte Actaea's. Zoals meer zgn. schaduwplanten bloeien ze beter in de zon, maar ze moeten dan echt voldoende vocht hebben! Ze moeten een aantal jaren vaststaan om zich volledig te ontwikkelen.

arizonica groeit op een onwaarschijnlijk plek in de USA, de staat Arizona, die verder droog en heet is. In de bergen, in beschaduwde kloven komt deze Cimicifuga daar voor en is zwaar beschermd. Hier groeit hij opmerkelijk gemakkelijk, en bloeit vroeg in de nazomer met witte opstaande aren. Verdraagt veel zon en ietwat droogte, 140 cm hoog. € 5,00

japonica BSWJ 8758A 'Cheju-do' komt van Hans Kramer, en dit is een heel goede! Boven groot glanzend donkergroen blad staan de dunne steeltjes, die sterk vertakken en daaraan zitten dan weer in grote overvloed de kleine witte bloemetjes. Pracht van een schaduwplant, heel gemakkelijk en goed groeiend. Hoogte 60 tot 80 cm, voor goede vochthoudende grond. Verzameld op het gelijknamige eiland in Zuid Korea. € 4,00

matsumurae 'White Pearl' is hier de laatst bloeiende, die vaak nog ver in oktober volop in de bloei staat met de voor hem zo kenmerkende gebogen, half overhangende aren als witte lampenpoetsers, heel welriekend. Het lichtgroene blad blijft de hele zomer door mooi, alleen natuurlijk als er voldoende vocht is! Op goede grond 150 cm hoog, maar meestal minder. Dit soort komt uit het zuiden van Japan; de donkerbladige worden gerekend tot A. simplex, die uit het noorden van Japan komt. € 3,50

racemosa (en nu wordt het verwarrend: dit heette vroeger Cimicifuga americana) bloeit aan de vroege kant, met witte bloemen in rechte, dikke aren, die taps toelopen. Dit soort zien we wel vaker, maar hij is niet de ouderplant van al die moderne roodbladige. Hier wordt het voor ons eigenlijk wat te moeilijk, en uit esthetisch oogpunt is het ook volstrekt onbelangrijk! Hoogte 150 cm, een van de forsere soorten. € 3,50

simplex "Brunette" verkopen we vanaf nu alleen nog maar in de vorm van een geselecteerde zaailing van Marco van Noort; deze bezitten een grote groei-kracht en zijn heel donkerbladig. Vanzelfsprekend worden ze door scheuren vermeerderd. € 4,50

simplex 'Carbonella' en 'Chocoholic' zijn 2 selecties van Marco van Noort, geselecteerd uit een zeer grote -meer dan 10000!- zaailingen. De eerste is wat hoger, 125 cm, en de tweede blijft bij 80 cm steken. Beide hebben zeer donker blad, en zoet geurende witte bloemen in onvertakte, vrijwel rechte en dikke aren. Allebei prima selecties. € 4,50

simplex 'James Compton' is een Nederlandse selectie, genoemd dus naar de aanstichter van al het Cimicifuga vs. Actaea leed, met lange bloemstelen, die 150 cm hoog kunnen worden. Ook van deze cv. zijn de bladeren diep bruinrood. € 4,50

'Queen of Sheba' wordt steeds beter leverbaar, eindeloos heb ik er destijds op gewacht! Ooit gezien bij Piet Oudolf en toen was ik er ogenblikkelijk door gegrepen: hoog, mooi donkerbladig en dan die bloemen: sterk afhankelijk, ritmisch verdeeld over de bloemsteel, min of meer wit. Superselectie! Traag groeiend

natuurlijk, zoals al het moois in deze wereld. Hoogte hier 200 cm en meer. Uiterst welriekend, eigenlijk te zwaar! € 6,00

Literatuur op “normaal” niveau: lees over *Cimicifuga*’s in “The Explorers Garden”, deze titel zult u nog wel meer tegenkomen, maar de nomenclatuur is niet helemaal up-to-date. In de “Gartenpraxis” van 5/2014 staat ook een uitstekend artikel.

CIRSIUM. Vederdistel. Deze Nederlandse naam doet de liefhebber van wilde planten huiveren van geluk, de tuinliefhebber van afschuw: hoe vaak niet zijn deze woekerende onkruiden per ongeluk geplant, meestal in de vorm van *C. heterophyllum*, dat ding met die langwerpige, gezaagde bladeren en roziglila bloemen. Een monster is het, met een groeisnelheid die elke netjes aangelegde border in één jaar ruïneert. Voor één wilde, in Nederland voorkomende soort, geldt nog steeds de zgn. distelverordening: *C. arvense*, de Akkerdistel. Een enorm wortelstelsel heeft hij, er zijn lengtes tot 7 m gemeten! Interessant is wel, dat ex. in weilanden sterk gestekeld zijn (vraat!), en op akkers weinig gestekeld! Een lastig en agressief onkruid, dat bestreden moet worden. Gelukkig is er wel een goede soort, steriel en géén, absoluut géén uitlopers vormend: rivulare ‘*Atropurpureum*’ is matig, iets stiekem gestekeld, helemaal ongestraft benader je hem niet. De bloemen, aan lange kale stelen, zijn mooi donkerrood, de kleur van *Knautia macedonica*. Begint al vroeg te bloeien in mei, en dat gaat de hele zomer door, met tussenpozen, tot september. De fout, die met deze plant het meest gemaakt wordt, is hem te planten op droge grond: hij houdt wel van een beetje vocht, maar dan alleen in de zomer! Hoogte tot 120 cm, volle zon, dat wel. € 4,00

CLEMATIS. Bosrank, meestal gewoon Clematis genoemd. Een geslacht met een schier oneindige hoeveelheid soorten en cv’s: klimmende, slingerende, vaste plantachtige en zelfs rotsplanten, al zijn die in ons klimaat lastig. Wat wilt U? Voor de grootbloemige klimmers moet u ergens anders zijn, wij hebben vooral kleinbloemige, zomerbloeiende klimmers en natuurlijk die vaste plant typen: vooral deze laatste vind ik interessant, ze zijn sierlijk en hebben kleine ster- of klokvormige bloemetjes in gedempte kleuren. Ze hebben een natuurlijke gratie die de grootbloemige allang kwijt zijn. De kleinbloemige klimmende zomerbloeiers kweken we niet zelf –ieder zijn vak!- maar die worden bijgekocht bij de firma Van Zoest in Boskoop, die steeds weer nieuwe, vele prijzen winnende cv’s op de markt brengt. Deze cv’s zijn niet gevoelig voor de gevreesde Clematis verwelkingsziekte. Wat kweken we zoal? Ooit heb ik uit het boek van C.Grey-Wilson een indeling overgeschreven die nog steeds goed bevalt, en die luidt als volgt:

1) “Sterretjes”, *C. recta* en hare cv’s.

recta ‘*Purpurea*’ loopt in het voorjaar donker uit, donker roodbruin, het blad blijft tot juni zo, maar als de bloemknoppen gevormd worden, wordt het blad groener. Bloemetjes zijn wit, klein, stervormig, “fluffy”, en worden door prachtige zilvergrijze zaadpluizen gevolgd. Dit is geen klimmer, maar een leuner, die zich zachtjes door een kleine struik heen slingert en tegenaan hangt, tot 150 cm hoog na een paar jaar vaststaan. Onverwoestbaar en zeer langlevend. € 3,50

recta ‘Velvet Night’ is een extra donkerbladige selectie, die het hele jaar door donkerbladig blijft. Uniformer dan de uit zaad gekweekte bovenstaande. € 5,00

2) ‘Belletjes’, *C. integrifolia* en de daarvan afgeleide cv’s.

integrifolia gaat graag over een andere plant heen liggen, zonder hem te bedreigen, en met zijn slappe stengels bereikt hij gemakkelijk 80 cm. In de zomer komen de wijd klokvormige bellen, paarsblauw met een grote bos witte meeldraden in het hart. Ook later weer de mooie zaadpluizen. Helemaal bladverliezend in de winter. Een gemakkelijke plant voor de zon of halfschaduw. Leuk over een bleekgele *Anthemis tinctoria*. € 3,50

3) *C. heracleifolia* en zijn verwanten, niet klimmend.

heracleifolia ‘Cassandra’ is een hele mooie, met lange trossen diepblauwe bloemen, goed rechtopstaand. Tot 100 cm hoog. Oorspronkelijk afkomstig van de kwekerij van Gräfin von Zeppelin, uit het zuiden van Duitsland. € 5,00

heracleifolia ‘Royal Purple’ is een eigen selectie, die laag blijft en zeer overdadig bloeit met diep donkerpaarse, fluwelige bloemen aan stelen met relatief weinig en klein blad, waardoor de bloemen veel beter tot hun recht komen. Het blijft altijd moeilijk iets objectiefs over eigen selecties te zeggen, maar deze bevat mij wel. Hooguit 50 tot 60 cm hoog. De meest dieppaarse, uitlopers vormend. € 5,00

jouiniana ‘Late Lavender’ is ook een eigen selectie, maar een heel andere plant, veel groter en opgaander, meer als *C. ‘Côte d’Azur’*, hier met tamelijk grote lavendelblauwe bloemen, laat in het jaar, september-oktober. Hoogte 100 cm. Een flinke struik. € 5,00

jouiniana ‘Crépuscule’ lijkt op voorgaande, maar heeft iets donkerder blauwe bloemen. Ook niet erg fijntjes, vrees ik, d.w.z. qua blad, beslist niet qua bloem.

€ 3,50

Literatuur: in overvloed, voor iedereen en voor elk kennisniveau is er wel wat te krijgen. Ik gebruik meestal 3 boeken: voor algemeen gebruik, zeer toegankelijk en met heel veel foto’s is “Clematis, Gids voor liefhebbers en vakmensen”, geschreven door R.J.Everson; speciaal over de species, de wilde soorten, gaat “Clematis, a comprehensive guide for gardeners”, van C. Grey-Wilson, ISBN 0713476591, van hoge kwaliteit en toch leesbaar; wilt u alles weten, dan is er het wel bijzonder dikke boek van Magnus Johnson, “The Genus Clematis”; voor de gemiddelde tuinliefhebber gaat dit wel ver. Aan deze 3 heeft u echt genoeg. De vasteplant soorten worden behandeld in “The Plantsman”, juni 2013 - wat is dat toch een onmisbaar tijdschrift!

COBAEA. Klokwinde. We kennen allemaal denk ik wel die prachtige eenjarige klimmer, *C. scandens*, die in de loop van de zomer een heel oppervlakte met blad kan bedekken en waaraan dan in de nazomer van die grote paarsblauwe klokken komen, steeds meer naarmate het najaar voortschrijdt. Bij de eerste vorst houdt het abrupt op. Er is een nog fraaiere witte variant, maar ook deze is eenjarig -in ons klimaat dan. Al vele jaren geleden zag ik in Engeland een overjarige: *pringlei* uit Midden Amerika. Vanuit een kruipende wortelstok komen de meterslange stelen te voorschijn, die steeds beter gaan groeien naarmate de zomer

vordert en dan komen er in de nazomer en najaar vele witte trompetten met uitstekende meeldraden, sierlijk, “like a swan’s neck” - “Zwanenhals”, al kun je hier heel andere associaties bij hebben - kortom prachtig. Moet een andere struik of boom hebben, of een draadwerk, om overheen te klimmen, op een warme, beschutte en niet te droge plek. Heel goed dekken in de winter met stro, dood blad e.d. Hoogte c.q. lengte wel 5 meter. Voor een mooie foto: “The Garden”, september 2013. Waarschijnlijk groeit hij nog beter in een koude kas, let daar wel op zijn ongebreidelde groeikracht! Ze komt heel langzaam op gang en dan eindelijk, laat in het najaar, komen de bloemen. Het wachten waard! € 6,00

COREOPSIS. Meisjesogen. Tja, Coreopsis, wat moet je daar heden ten dage nog mee? De markt wordt overspoeld met zgn. winterharde, fantastisch gekleurde nieuwe cv’s, vaak verkocht als Coloropsis, een m.i. zeer ongewenste semi-wetenschappelijke naam, die helemaal niets betekent. Staat in hetzelfde rijtje als Surfinia, Cascadia, en andere taalkundige afkeurenswaardigheden. Het komt er dus op neer, dat al die nieuwe dingen gewoon eenjarig zijn en de winter niet zullen overleven. Wat blijft er dan nog over? *C. grandiflora* in al zijn vormen vind ik ook niks, dus alleen nog *C. verticillata* blijft. ‘Route 66’ heeft bleekgele bloemen, die vanuit het hart rood buitenwaarts stralen, soms gestreept, soms met vlekjes. Sterk naaldvormig blad, groen. Dit is een krachtig groeiende vorm, die hier wel 50 cm hoog wordt en eigenlijk eindeloos in de zomer bloeit. Helemaal 100% winterhard! € 3,00

‘Mercury Rising’ een nieuwe rode van Darrell Probst, die zich er op toegelegd heeft om goede nieuwe cv’s te vinden. Dit is er eentje in de trant van ‘Full Moon’. dus wat forser, in een aparte kleur donkerrood. Overleeft tot dusver alle winters. Er zijn meerdere nieuwe van hem op de markt, maar ik blijf er aarzelend naar kijken; ik kan ze toch niet helemaal mooi vinden. € 3,00

Met het kweken van de gele zijn we helemaal gestopt, de vraag ernaar is nihil.

CORYDALIS. Helmbloem. Wat een blauw hebben sommige! Net Delphiniums, maar wel op een heel andere schaal, dat zelfde intense en doordringende blauw. Het is een groot geslacht met heel veel volstrekt onkweekbare soorten, maar de volgende zijn gemakkelijk:

‘Craigton Blue’ is een heel snelle groeier, met ook hier dat hemelse hemelsblauw! Wordt beduidend groter dan voorgaande, tot 50 cm. Houdt net als de andere van een goede, vochthoudende humeuze grond in de halfschaduw. Bloeitijd mei-juni. Sterk geurend naar kamfer. € 3,50

‘Rainier Blue’, ooit verzameld door Dan Hinkley in China, heeft duidelijk ander blad, meer blauwgroen, en heel anders ingesneden, “ronder”, en het staat ietwat bol. De bloemen zijn iets donkerder blauw, maar ook zo intens, intens blauw! Hopelijk in 2015 leverbaar, hij lijkt me een matige groeier. € 4,00

Literatuur: een mooi boek is er over dit geslacht, “Corydalis”, geschreven door de Zweedse Magnus Lidén en Henrik Zetterlund, ISBN 0-900048-66-2, veel foto’s en

diepgaand, maar niet op een vervelende, onleesbare manier. Voor meer *Corydalis solida* cv's verwijst ik naar het laatste hoofdstuk van deze catalogus: vele nieuwe uit Estland zullen t.z.t. leverbaar zijn.

CROCOSMIA. *Montbretia*, foute naam dus! De winters worden steeds zachter –zie de winter van 2013-2014, zachter kan haast niet- en onze overmoed steeds groter, maar vooral door het feit, dat er een aantal prachtige nieuwe cv's op de markt is gekomen, gaan we er steeds meer van proberen. Knolgewassen zijn het met rechtopstaande zwaardvormige, in de lengterichting geplooid bladeren, waartussen de dunne en stevige stelen te voorschijn komen. Te gebruiken in "hot" kleurenschema's, waar ze in de nazomer veel extra kleur zullen geven. De meeste moeten wel gedekt worden in een beetje hardere winter. Ik heb er sinds 2008 verschillende van geprobeerd, maar ik vond ze niet allemaal geweldig, sommige zijn teleurstellend kleinbloemig en/of saai van kleur en sommige vind ik veel te laag, waardoor ze hun sierlijkheid kwijt zijn geraakt. Mevrouw Challa - ook van de *Gladiolen*- heeft veel goede cv's gevonden. Eigenlijk zouden ze bij de knollen moeten staan, maar ze worden toch vooral als vaste plant gebruikt. De winter van 2011-2012 heeft grote schade veroorzaakt in dit geslacht, omdat ze na een zeer zacht begin van de winter opeens eind januari strenge vorst te verduren kregen, terwijl ze al aan het uitlopen waren. Met name de donkerbladige waren het slachtoffer.

'Anna Marie' een nieuwe Nederlandse in rood, en zij is mij helemaal niet tegengevallen: mooi zuiver rood, redelijk grootbloemig en veel stelen. Hoogte 100 cm tot dusver.

€ 3,00

aurea, ook in de handel als 'Golden Ballerina', heeft sterk teruggeslagen bloemblaadjes in oranje, en lijkt daardoor in de verte, maar dan wel heel ver, op een oranje *Cyclaam*. Prachtig vertakte stelen, rijkbloeiend, maar langzaam en de minst winterharde van het stel.

€ 3,00

'Cascade' alweer heel wat jaren geleden gekregen van Gary Dunlop uit Noord Ierland, kenner van het geslacht. De naam zegt het al, heel veel stelen met middelgrote oranje bloemen in lange trossen, sierlijk overhangend. Sterk groeiend en volledig hard zonder bedekking al die jaren, incl. die rampmaand februari 2012. Hoogte 80 cm.

€ 3,00

'Columbus' is goudgeel, tot 70 cm hoog. De bloemen hebben een doorsnede van 4 cm en hebben kastanjebruinrode accenten in het hart. Ook een sterke groeier, robuust, breidt zich meer dan prima uit en blijft doorbloeien. Mooie snijbloem, geeft veel stelen.

€ 3,00

'Emberglow' mag dan niet zo grootbloemig zijn, de bloemkleur is intens donker roodoranje, warm, opvallend en sprekend van kleur en mooi contrasterend met de donkere stelen, in sterk vertakte "sprays". Bloeit in de zomer, 80 cm hoog. Zoals alle andere veel zon! Het is een kruising met *Curtonus paniculatus*, een verwante plant uit Zuid- Afrika, en lijkt daar wel wat op qua groeiwijze. Ook mooi in het zaad, en ook dan als snij"bloem" te gebruiken.

€ 3,00

'Hellfire' is een nog dieper rode variant van 'Lucifer', duidelijk anders, maar met dezelfde krachtige groei, brede bladeren en met een grote presentie in de tuin, d.w.z. je ziet hem niet over het hoofd! Hoogte 100 cm. Na weer een jaar van uitbundige bloei bevalt deze mij steeds beter, tijd om de nu toch wel heel algemene 'Lucifer'

eens te vervangen!

€ 3,50

‘Lucifer‘ is groot, hoog, sterk en intens roodoranje van kleur. De sterkste van allemaal en ook in Nederland goed overblijvend op goed afwaterende grond. Ook na de bloei een bruikbare plant vanwege de zaaddozen. Hoogte meer dan 100cm, met krachtig opgaande brede bladeren, voor de volle zon. Schijnt in het westen van het land hier en daar al te verwilderen. Ijzersterk, niet uit te roeien!

€ 3,00

‘Limpopo‘ komt uit Engeland en is een vertegenwoordiger van een nieuwe reeks *Crocoshmia*’s, met veel grotere bloemen. Meestal heeft dit als consequentie, dat ze minder hard zijn -kijk maar eens naar de cv.’s met bruinachtig blad- maar dat is hier absoluut niet het geval. Deze reeks is genoemd naar een aantal rivieren in het huidige Zimbabwe, waar ze van nature groeien in de graslanden langs de rivier; andere zijn ‘Zambesi‘ en ‘Okavango’. De bloemen van ‘Limpopo‘ zijn tomatenrood-rood met oranje erbij- groot en breed openstaand, “blowsy”. Hoogte 70 cm, zeer rijkbloeiend.

€ 3,50

‘Paul’s Best Yellow’ Wie is die Paul? Hij komt van Cotswold Garden Flowers, en zou een van de beste en sterkst groeiende nieuwe cv’s moeten zijn. Geel, tot 120 cm hoog.

€ 3,50

Ik heb het afgelopen jaar nogal wat cv.’s uit Engeland verzameld, uitgeplant en al even kunnen bekijken. We moeten het nog even aanzien, maar er zijn wel mooie bij, zoals ‘Ellenbank Firecrest’ en ‘Walberton Red’ : ze komen eraan, nog een jaartje geduld! Opvallend qua maat zijn ‘Cally Sword’ en ‘Cally Greyleaf’ meer dan manshoog!.

Literatuur: “*Crocoshmia and Chasmanthe*”, geschreven door Peter Goldblatt, John Manning en Gary Dunlop, ISBN 0 88192 651 5. De nieuwe staan hier nog niet in, hoewel het boek tamelijk recent is. Kijk ook eens op de site van Avondale Nurseries in Engeland, zij hebben er heel veel, en van hem heb ik verschillende nieuwe gekregen, die hier uitgeplant zijn en die zeker ook in de nabije toekomst leverbaar zullen zijn.

CYCLAMEN. Zie achterin catalogus.

CYNANCHUM behoort tot de familie der *Asclepiadaceae*, de Zijdeplant familie, een familie waarvan we nog steeds maar weinig plantensoorten in de tuin tegenkomen. Ook mij was dit geslacht geheel onbekend, totdat ik bij Marco van Noord de volgende soort tegenkwam, en ja, het heeft even geduurd, maar we zijn overstag gegaan voor: *ascyrifolium*
een dunstelige opgaande kleine plant met glimmend donkergroen, puntig, hard blad. Hij bloeit in juni met kleine losse schermen heerlijk geurende witte bloemen als die van een Jasmijn, hoogte 40 cm ongeveer. Een hele leuke plant om op de voorgrond een flinke groep van te planten, ze geven een mooi strak beeld en ze zijn sterk. Volle zon. Afkomstig uit Japan en Korea, en zij luistert naar de Engelse naam “Cruel Plant”, maar waarom zij wreed zou zijn?? De bloemen hebben wel iets weg van die van de ”Nepjasmijn”, *Trachelospermum asiaticum*, maar dat is niet zo vreemd aangezien die behoort tot de verwante familie van de *Apocynaceae*, de Vinca-

achtigen.

€ 3,50

DAHLIA. Zie eveneens achterin deze catalogus, bij de bol- en knolgewassen.

DARMERA. Schildblad, Paraplublad hoor je ook weleens. Heette vroeger *Peltiphyllum*. Een nogal op *Rodgersia*'s gelijkend geslacht, dat echter bloeit voordat het blad zich ontvouwd heeft, vroeg in het voorjaar en vaak zó vroeg, dat deze bloemen prompt bevroren. Het blad maakt veel goed en staat mooi langs een vijverrand, of op een wat vochtiger plek in de halfschaduw. Langzaam maar zeker bedekken de oppervlakkig kruipende wortelstokken grote oppervlakten, hoewel dat bij de door ons aangeboden cv. wel meevalt. Leuke plant.

peltata 'Nana' heeft rond geschulpt blad, dat als een parasol op de ongeveer 50 cm hoge stelen staat, maar eerst komen in april de bloemen, roze halfronde bollen op kale stelen. Groeit vrijwel overal waar het niet te droog is, maar in de zon bloeien ze beter. Probleemloos, langlevend. De gewone vorm wordt, zeker op vochtige grond, erg groot en woekert grenzeloos. € 3,50

DATISCA. Behorend tot de hoogste vaste planten, hoge wuivende stelen met sterk ingesneden blad, dat zowel qua naam als qua uiterlijk sterk op hennep lijkt; vroeger, ja vroeger kon je hiermee nog iemand mee bedotten, nu kent iedereen hennep. Ook in de winter indrukwekkend door de doorgebogen bruine stelen met de trosjes uitgebloeide bloemen eraan. Er is maar één soort in cultuur:

cannabina een sterke, langlevende maar niet snel groeiende plant, die in de nazomer bloeit met lange en dunne groenig witte "katjes", die in groten getale in de bladoksels gevormd worden. In de herfst worden die bruin en blijven lang zitten, een sierlijk gezicht aan de uitbuigende stelen. Hoogte 250 +, zon of halfschaduw, erg moeilijk doet hij niet. Wordt ook als verfpant gebruikt. € 3,50

DEINANTHE. "Goddelijke bloem" letterlijk vertaald en daar zit wel wat in, maar dan moet je de bloemen wel van dichtbij bekijken. Het is een klein geslacht, dat waarschijnlijk maar uit één soort bestaat, monotypisch wordt dat genoemd. Vaak worden er toch 2 soorten onderscheiden, de ene uit Japan (*D. bifida*) en de andere, *D. caerulea*, uit China. Ze houden van een mooi plekje, op humeuze grond, in de schaduw, beschut, uit de wind: zo'n plekje waar de *Anemonopsis* het ook zo goed doet. Behoort tot de familie van de *Hydrangea*'s, en dat is niet alleen aan het blad te zien, maar ook aan de schijnbloemen, die op die van *Hydrangea*'s lijken.

caerulea is wat triestig misschien door zijn bloemkleur, grijsig lilablauw en op het eerste gezicht onopvallend, maar draai hem maar eens om en kijk naar de ronde, wasachtige, platte bloemen met rondom het hart een dichte rij meeldraden, "een monstrueuze *Pyrola*". Naast de vruchtbare bloemen vinden we altijd een paar onvruchtbare, die er net zo uitzien als de onvruchtbare randbloemen van zijn grote

neef, de Hortensia. Hoogte 60 cm, bloeitijd zomer-nazomer, heeft een paar jaar nodig om zo groot te worden. Het blad is langwerpig, grof behaard. Wij kweken waarschijnlijk de vorm 'Blue Wonder', befaamd om zijn groeikracht en vitaliteit. Deze plant stond vroeger bekend om zijn lastige gedrag, ik vind dat in de praktijk heel erg meevallen, als hij maar in de schaduw staat en voldoende vocht in de zomer krijgt. € 3,50

bifida uit Japan lijkt op de voorgaande, maar deze heeft wat kleinere, wasachtige, witte bloemen aan witte bloemsteeltjes, beetje "weird". Minder opvallend ook dan D. caerulea. Zelfde hoogte min of meer, zelfde standplaats. Indien leverbaar!

€ 4,50

bifida 'Pink Shi' is een interessante kleurvariant afkomstig van het Japanse eiland Shikoku, met witte bloemen in roze kelkbladeren, en ook de steriele randbloemen, zo kenmerkend voor de familie van de Hydrangea's, zijn roze. Hoogte rond de 40 cm. Soms hebben we ook 'Pink Kii' op voorraad, eveneens roze met wit. € 6,00

Literatuur: In "The Explorer's Garden" staat een uitgebreid hoofdstuk over deze 2 soorten, met foto's; ook nog een bijzonder interessant hoofdstuk over een verwant geslacht uit die regio, Cardiandra. Zachtroze meestal, met kleine paarsige vlaggetjes als steriele randbloemen. Zeldzaam en eigenlijk alleen voor de beste en mooiste plekken in de humeuze schaduw, daar waar Anemonopsis, Ranzania en Podophyllum het naar hun zin hebben, en waar de Meconopsis waarlijk hemelsblauw bloeiend ons zijn korte levensduur even laat vergeten.

DELPHINIUM. Ridderspoor. De essentie van blauw zijn ze, het zuivere, het pure blauw vertegenwoordigen ze, de favoriete kleur van vooral mannen. Riddersporen worden dan ook vanouds gezien als mannelijke, stoere planten. Delphiniums houden niet van potkweek, vandaar dat we een soort compromis hebben gevonden door ze in diepe 1-liter potten te zetten, waardoor het toch sterke, goed doorwortelde planten zijn geworden; de prijs is weliswaar wat hoger, maar dat zijn ze waard. Wanneer de eerste bloei in juni voorbij is, knippen we de uitgebloeide stelen tot op zo'n 10 cm boven de grond af, we geven wat extra water en mest, en dan volgt de tweede bloei al snel in augustus, en met een beetje geluk nog een derde in oktober. Blijf de slakken bestrijden! Ook opbinden natuurlijk en bidden dat we geen juni onweer met windstoten krijgen, en weer slakken bestrijden, etc. Het sortiment is nog steeds grotendeels dat van Karl Foerster, die leefde van 1874 tot 1970, en die vooral in het interbellum heel veel selectiewerk heeft gedaan, en niet alleen aan Delphiniums; ook Phloxen, Heliopsis, Helenium e.v.a. waren niet veilig voor hem. Zijn soorten zijn zo goed, dat ze ook nu nog tot het beste behoren wat wij krijgen kunnen. Ik kweek nu zo'n 25 jaar deze Delphiniums, maar er komen toch steeds meer problemen, de vitaliteit van vroeger is wel aan het afnemen. Een paar jaar geleden twijfelde ik al aan hun levenskracht, nu twijfel ik meer aan de wil van de klanten om ze te kopen, de belangstelling is vrijwel weg. Dat houdt in, dat we tot mijn grote spijt het sortiment drastisch zullen inkrimpen. 'Atlantis' is weer terug in het sortiment: een bekende kleinbloemige in fluwelig donker paarsblauw. Hoogte zo rond de 120 cm. Wanneer u ze na de eerste bloei tot

de grond toe afsnijdt, komt er een week of 6 een tweede bloei. Je moet ze wel goed voeden en water geven om een mooi resultaat te bereiken. € 3,50

‘Finsteraarhorn’ is een van de meest donkerblauwe, deze kleur wordt gentiaanblauw genoemd, en ze hebben een bruine bij. Rijkbloeiend met vele slanke trossen. Een van de beste en meest gevraagde donkerbloeiende. Hoogte 200 cm, laat en langlevend: bij een Delphinium betekent dat in de praktijk meer dan 4 jaar. Wat sterker dan de andere. € 4,00

‘Grünberg’ vernoemd naar het kleine Duitse stadje, waar een soort centrale opleidingsschool voor de tuinbouw gevestigd is. Dit is een wat nieuwere selectie in donker gentiaanblauw, met forse trossen. Lijkt op een grote uitvoering van de bekende belladonna hybr. ‘Völkerfrieden’, die - hoe kan het ook anders met zo’n naam- afkomstig was uit de voormalige DDR. Hun opvatting van dit soort “Frieden” was beduidend anders dan de onze, maar ach, de geschiedenis heelt alle wonden, totdat je “Das Leben der Anderen” hebt gezien natuurlijk. € 4,00
‘Jubelruf’ was al jaren mijn lievelingssoort, maar niet verkrijgbaar. Toch in Duitsland weer een bron gevonden! Deze heeft heel slanke aren in korenbloemenblauw, een “fabelhafte, wunderschöne” kleur. Beperkt leverbaar, en er moet goed voor hem gezorgd worden! € 4,50

Literatuur: antiquarisch zijn de boeken van Foerster hier en daar nog wel te koop. Heel mooi is “Blauer Schatz der Gärten”, in de editie uit 1955, met prachtige aquarellen. Maar ja, ook boeken lijken ten onder te gaan in het e-book geweld.

DICENTRA. Gebroken Hartje. Een bekend geslacht met vele vrijwel onkweekbare kleintjes, wat er ook gezegd mag worden over de nieuwe hybriden als ‘King of Hearts’ en ‘Burning Hearts’: na een aanvankelijk zeer rijke en mooie bloei zie je ze nooit meer terug, ze zijn dan helemaal afgebrand. Sterk overgewaardeerd en zeer misbaar! Wel goed is:

spectabilis ‘Valentine’ een nieuwe selectie uit die oude vertrouwde tuinplant, onovertroffen in zijn frisheid in het vroege voorjaar -en zijn gevoeligheid voor een late nachtvorst! Deze selectie heeft dieprode bloemen aan donkerrode stelen. De bloemkleur is veel roder dan de stamsoort. Hoogte 50 cm. Opvallend mooi en afwijkend! € 4,00

Nieuwste inzicht: deze plant heet nu , ja let op: Lamprocapnos spectabilis ‘Valentine’. Soms denk ik dat het mijn tijd wel zal duren als het op deze naamsveranderingen aankomt.

DICTAMNUS. Vuurwerkplant. Langlevende planten voor een zonnige plek in een kalkrijk weiland; aangezien we zoiets hier dus niet hebben gooien we er elk jaar wat kleimineraal bij, Bentonit, van dat wittige granulaat dat zo sterk op kattenbakvulling lijkt, en dat het in werkelijkheid toch niet blijkt te zijn, dat is schuimaarde.

Familieleden van de Citrus zijn het en dat is te merken aan de grote hoeveelheid etherische olie, heerlijk naar citroenen riekend, die zij afgeven bij warm weer: als het écht warm is, kun je die olie aansteken en onder veel geknetter en gewalm

verbrandt het, zonder schade aan de plant te veroorzaken. Je kunt het elke dag weer doen. Let wel op: deze olie kan vervelende brandwonden geven, ook zonder hem aan te steken: deze Dictamnus is in dit opzicht te vergelijken met de Berenklaauw, Wijnruit en met de Pastinaak; ze zijn, met een mooi woord, fototoxisch.

albus wordt na jaren vaststaan dus, en dan ook nog graag op een zonnige en warme plaats, op lichte kalkhoudende grond, op een grondsoort dus die vrijwel niemand van ons heeft, een machtig mooie plant van 80 cm hoog . De bloemen zijn wit, staan in een tros en zijn uiterst sierlijk, kijk eens goed naar de adering! Hoe zien die bloemen er nu eigenlijk uit? Een beetje vlinder-achtig, vrij groot, met ver uitstekende meeldraden, bijna een beetje als Gaura lindheimeri, maar dan met veel grotere bloemen. € 3,00

albus var. purpureus is de meer algemeen voorkomende roze bloeiende. Hoogte 90 tot 100 cm, iets forser dan de wit bloeiende. Beide zijn prachtige, statige planten die altijd gevraagd worden, maar het valt niet altijd mee om ze in leven te houden.

€ 3,00

DIERAMA. “ Angels Fishing Rod” . Machtig mooie Iris-achtige planten uit het Zuiden van Afrika, maar ja, inderdaad niet helemaal hard helaas, misschien wel helemaal niet. Ze houden van volle zon, vochtige grond en wanneer u ze op potten teelt en die vorstvrij overwintert , dan moeten ze vooral niet helemaal uitdrogen! Stel je heel smalle opstaande, maar toch stevige bladeren voor, in een soort rozet, en daar tussenuit komen in de zomer draaddunne steeltjes, die zachtens overbuigen onder het gewicht van de in met zilveren vlies omhulde knoppen, waaruit even later de wijd openstaande hangende bloemen komen, die op Ixia`s lijken. In allerlei kleuren roze, rood, purper en wit, altijd mooi. Er is een schitterend boek over, “Dierama, the Hairbells of Africa” geheten, ISBN 1-874802-01-7, en als je dat eenmaal gezien hebt, wil je het absoluut hebben! Er zijn vele soorten, wij kweken er enkele van: pulcherrimum

‘Album‘ is een schoonheid in het wit, met lange bloemstelen tot wel 100 cm lang, als alles meezit!! trichorhizum heeft roze

bloemen en blijft ook laag. Afdekken! Alle € 3,50

Zo nu en dan ook andere kleuren, van zuiver wit tot diep purperpaarsrood. Hopelijk krijgen we weer een zachte winter!

DIGITALIS. Vingerhoedskruid. Leefden ze maar wat langer, dan werden ze veel meer geplant en dan zouden we ook met –nog- meer enthousiasme over hen schrijven, maar ze zijn bijna allemaal 2-jarig, het is niet anders! Uitzaaïen doen ze zich als de beste, dat wel! Buiten de bekende D. purpurea, het wilde Vingerhoedskruid, dat zich in sommige tuinen als een vervelende uitzaaiër gedraagt, zijn er bepaald edeler soorten, die ook wat meer zorg nodig hebben, zoals: ferruginea is strak, hoog en steil en vooral stevig, tot 150 cm hoog, waarvan het grootste deel bezet is met dicht opeen gepakte honingbruine bloemetjes, die aan de binnenkant subtiel roodbruin gaderd zijn: goed kijken! De bladeren zijn smal

langwerpig, leerachtig glimmend en zitten in dicht bebladerde rozetten vlak op de grond. Bij strenge vorst dekken. Wordt in de zomer bevlogen door de zeldzame wolbij, die op het eerste gezicht wel wat lijkt op een korte, brede wesp, maar die als een zweefvlieg vliegt. Tweejarig, matig uitzaaiend, voor een zonnige plek. € 2,50
lutea is een kleintje, met heel veel kleine citroengele bloemetjes aan een tot 100cm hoge, eenzijdige aar. Ook bij deze staan de smalle blaadjes, die heldergroen en een beetje behaard zijn, in platte rozetten. Een gemakkelijk soort, dat het ook redelijk in droge schaduw doet. Zaaït zich goed uit, maar is zelf ook meestal overjarig. € 2,50
parviflora is een compacte, aan *D. ferruginea* verwante plant, met korte aren dicht opeen gezeten bloemen in chocoladebruin, dit is de "Chocolate Foxglove". Hoogte 60 cm, bladeren in een mooi compact rozet. Beetje stijf. € 2,50

Er is een nieuwe reeks *Digitalis*-achtige planten op de markt gekomen, de 'Illumination' serie, naar men zegt voortkomend uit een kruising met *Isoplexus canariensis*. Grote felgekleurde bloemen, maar winterhard?? Ik heb zo mijn twijfels. Na een bezoek aan Engeland in oktober 2014 en het bekijken van de Trials in Wisley vond ik, dat ze er maar treurig en afgetakeld uit zagen, niet de moeite van het kweken waard.

ECHINACEA. Zonnehoed. We zullen de inleiding deze keer maar kort houden: veel, te veel is er al gesproken over deze wonderschone zomerbloeiërs, die in een welhaast oneindig aantal cv's te krijgen zijn. Alle mogelijke kleuren en vormen kunnen we zien. De afgelopen 10 jaar zijn er misschien wel meer dan 150 nieuwe bijgekomen en niemand weet nog wat hij of zij zou moeten kiezen. Als klant moet je uit kunnen gaan van en vertrouwen op de informatie die de kweker je aanbiedt, maar die weet het vaak zelf ook niet meer, zoveel nieuws komt er elk jaar bij. Op zich zou dat nog geen bezwaar zijn als alle nieuwe ook goed zouden zijn, maar hier ligt het grote probleem: vele deugen niet en wij als kwekers hebben ook geen tijd om alles eerst even uitgebreid te testen. Alles wat je uitplant is na 2 jaar alweer achterhaald. En een testperiode van 2 jaar is toch wel het minimum, al zijn de meeste na het tweede jaar al overleden. Wij hebben in de nazomer van 2012 twee identieke bedden gemaakt, en één ervan beplant met een stuk of 8 soorten enkelbloemige, en daarnaast één bed met hetzelfde aantal gevulde. Het resultaat in het voorjaar van 2013 was onthullend en tegelijkertijd ook triest: van de gevuldbloemige had alleen 'Secret Romance' het overleefd, om in de loop van de zomer bij een beetje wind omvergeblazen te worden omdat de bloemen te zwaar voor de stelen bleken te zijn. De enkelbloemige hadden het allemaal min of meer wel overleefd, hoewel er ook daar enige uitval was. De zomer van 2014 was een goede voor *Echinacea*'s: enorme rijke bloei, maanden lang, en een goede bladrozetvorming, indicatie voor een succesvolle overwintering. De gele werden wat minder, maar 'Tomato Soup', 'Summer Cloud' en de oranje 'Indian Summer' steeds groter en sterker. Ik probeer nu ook typen te vinden, die meer geschikt zijn voor de - ik spreek het weer met de grootste aarzeling uit- prairietuin, waarbij we moeten letten op langlevendheid en maat, d.w.z. ze moeten er goed bovenuit steken.

Ik heb er zo een gevonden, een enkele dieprode, gerberarood, van meer dan 100 cm hoog. Ooit leverbaar, 2016??

Steeds weer willen we het proberen, en als je de gevulde als snel verkopend consumptieartikel beschouwt, dat zo vervangen kan worden, is er geen probleem. Ik denk daar zelf anders over, maar dat moet iedereen voor zichzelf weten. Ik bied voor 2015 een sortiment aan, dat ik tenminste nog zelf heb kunnen testen hier, op onze zure zandgrond, die eerst verbeterd is met Bentonit. Volle zon, dat spreekt, en geen concurrentie van hogere planten eromheen. Op natte klei- en veengronden doen ze het ook niet. 'Augustkönigin'

heeft dunne, donkere stelen en rozigrode –cerise- bloemen, die een onovertroffen gratie hebben, omdat de twee rijen bloemblaadjes onregelmatig van vorm en lengte zijn, en iets naar beneden hangen, een beetje maar, waardoor juist dat sierlijke zo benadrukt wordt. Perfect qua verhoudingen, ideale proporties. Hoogte 90 cm. Al heel oud, misschien al wel 20 jaar!! en een van beste langlevende in deze kleur.

€ 3,50

'Cheyenne Spirit' is een zaairas, en daarmee komen de altijd nog vrij prijzige speciale kleuren binnen ieders bereik. Dit ras begint heel populair te worden en het bestaat uit een mix van oranje, rood en geel, enkelbloemig en sterk. Wit en roze komen er in mindere mate ook in voor. Ze kunnen het eerste jaar bloeien wanneer ze vroeg genoeg gezaaid worden, en omdat wij ze uit voorgekweekte pluggen verder opkweken, zullen hier de eerste bloemen in augustus zichtbaar zijn. Hoogte tussen 60 en 80 cm.

€ 2,50

'Fatal Attraction' is intens, werkelijk intens donkerrood, met een donker hart en met ook nog donkere stelen. Nog intenser van kleur dan 'Vintage Wine', en die vonden we al zo donker. Hoogte 80 cm.

€ 3,50

'Indian Summer' ook weer van Marco, is een van de beste en langer levende enkel oranjebloemige. In het midden van de bloem zit een opvallend grote en bruinzwarte kegel. Zeer, zeer welriekend!

€ 3,50

'Leilani' zou betekenen "Royal Child of Heaven" -uit Noord Korea wellicht?

Prachtig heldergeel, dat geel dat ik graag in de tuin zie, en enkelbloemig, en heel goed door de winter gekomen.

€ 3,50

'Ruby Giant' is al een oudere, enkelbloemig en donkerrood, altijd geliefd en gevraagd. Vergelijkbaar met 'Ruby Glow' en die andere donkerrode, 'Rubinstern'. Alle 3 goed, sterk en langlevend. Hoogte 80 cm.

€ 3,50

'Sensation Pink' is een relatief lage enkelbloemige van Marco van Noort, met donkere stelen. Ja, hoe omschrijf je de kleur: rozerood, maar diep, intensief, zoals Gerbera's dat kunnen hebben, vol verzadigd rozerood. Prachtkleur!

€ 3,50

'Southern Belle' is een E. tenesseensis hybride, iets gevuld weliswaar, maar toch goed, om het kort door de bocht aan te geven. Rozerood, verblekend naar roze.

Flinke hoge stelen, precies wat ik zoek! Hoogte 80+ cm.

€ 3,50

'Summer Cloud' van Marco van Noort, is een prettig kleinbloemige, overdadig bloeiend in donker roodroze, zo'n kleur als van 'Ruby Giant', maar lichter van bouw en sterk vertakkend. Maakt veel rozetten en overleeft de winter prima. Een sierlijke, goed bruikbare plant. Hoogte 70 cm hier.

€ 3,50

'Tomato Soup' prima plant! Sterkgroeiend, goede rozetten blad makend en daardoor langlevend. Grote, tot 10 cm doorsnede, enkele bloemen in een fraaie tint oranje-rood. Een van de betere nieuwe, hoog, tot wel 90 cm hier.

€ 3,50

‘Virgin’ is een heel mooie, zuiverwitte, met lange gepunte bloemblaadjes in 2 strak boven elkaar liggende rijen. In het midden een vlak groen hart. Niet zo hoog, 60 cm.
€ 3,50

pallida is een van de in het wild voorkomende soorten. Deze heeft zachtroze bloemen met bijna draadvormige lintbloemen, die verticaal afhangen, en een paarsig hart. Volstrekt anders dan de nieuwe hybriden, wordt vaak niet als Echinacea herkend. De bloemstelen zijn vaak enigszins gestekeld. Hoogte 80 cm. € 3,00

Literatuur: kijk maar eens op de site www.coneflower.com, daar staan foto's en commentaar. Verder besteden alle tuintijdschriften er geregeld aandacht aan, maar m.i. met te weinig kritisch commentaar! In de “Gartenpraxis” van 11/2014 staat een zeer onthullend testrapport, met de misschien wat oubollige, maar wel rake titel: “Echinacea, wenige Top, viele ein Flop”, dit naar aanleiding van de proeven in Weihenstephan en 5 andere plakken in Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk. Vele, zeer vele vallen met volle kracht door de mand, mag je wel zeggen, en met name de gevuldbloemige komen er heel slecht van af.

ECHINOPS. Kogeldistel. Leuke planten, maar soms wel wat stekelig, vooral het verdroogde blad is heel onplezierig scherp. Veel Kogeldistels zijn waardeloze, hoge, vuilwit bloeiende onkruiden, nog moeilijk op naam te brengen ook, en vaak zaaien ze zich gevaarlijk uit. Begin maar met de volgende, die zijn gemakkelijk op een zonnige en droge plaats, wat echter niet wil zeggen, dat het slechte grond moet zijn! ritro ‘Veitch Blue’, spreek uit Vietsch Blue, is een bekende en waardevolle plant, die helaas lang niet altijd soortecht geleverd wordt; de echte is laag, met vele diep donkerblauwe bolletjes. Zomerbloeiend, 60 cm hoog, en op droge grond in de volle zon.
€ 3,00

sphaerocephalus ‘Arctic Glow’ is duidelijk wat forser, 80 tot 90 cm hoog, met bruinrode stelen en flinke witte kogels, met uit elk individueel bloemetje uitstekende blauwe meeldraden. Het blad is grijziggroen en ferm gestekeld. Beide soorten zijn “insectenmagneten”, wat een lelijk woord.
€ 3,00

ECHIUM. Slangekruid. Heel ruwe planten met dikke stugge haren bedekt, uit de familie van -hoe kan het anders- de Ruwbladigen, Boraginaceae. In Nederland komt E. vulgare voor, Slangenkruid, een heel mooi blauw bloeiende plant die we op arme, kalkrijke grond kunnen aantreffen. Voor de tuin is er de tweejarige: russicum met lange aren in donkerrood. De matgroene, ruw behaarde langwerpige bladeren staan in rozetten, die wintergroen zijn. Hoogte 100 cm. Volle zon, niet moeilijk te kweken. Spectaculair in de bloei, met ruim 80 cm lange aren! € 2,50

Wat verder weg nog, op de Canarische Eilanden, groeien een aantal reuze Echioms, met rozetten grijsgroen smal blad bovenop kale stelen, waaruit in de zomer enorm dikke bloemaren te voorschijn komen, heel dicht bezet met blauwe of witte bloemen. Bij ons niet winterhard, maar vaak aangeplant te zien in het zuiden en westen van Frankrijk. Ook deze zijn monocarp: na de bloei sterven ze af.

EPIMEDIUM. Bisschopsmuts, Elfenbloem, Muiltjesbloem. Een geslacht dat we bijzonder waarderen vanwege hun uiterst sierlijke bloemetjes. Met name de Chinese soorten zijn zo vreselijk mooi, dat je ze wel móét kweken. Tot voor kort deed ik dat in potten, maar dat lukt toch niet op de lange duur, en ik heb ze toen maar uitgeplant, en zie: ze doen het geweldig in de halfschaduw! En nu maar hopen op vele zachte winters achter elkaar, want hun winterhardheid is hier nog niet helemaal duidelijk, hoewel, de bijzonder onaangename winter van eind januari 2012 heeft weinig schade aangericht, alleen de mooie witte 'Arctic Wings' was dood, helaas. Gelukkig zijn er heel veel goede nieuwe cv's bijgekomen, die, zoals het er nu naar uitziet, goed willen groeien. Deze Chinese Epimediums houden van een beschaduwde, luwe, humusrijke plek, waar je ze in strenge winters moet bedekken met een flinke laag stro; wanneer ze bloeien in het voorjaar, mogen ze dan best wel wat zon hebben. Wat de bloemen betreft: de buitenste bloembladen worden sepalen genoemd, de binnenste petalen. Er is de laatste jaren veel gekruist, met als resultaat de prachtigste vormen, in kleurencombinaties die we nog niet kenden, hele hoge die je bijna als snijbloem zou kunnen gebruiken, bladkleuren met name in het voorjaar in allerlei schakeringen rood en groen, etc. etc.

De uit Zuid Europa en Noord Afrika afkomstige soorten zijn veel sterker en doen het ook nog op zonnige en droge plekken, en ook in de droge schaduw zijn er geen problemen, al zijn ze natuurlijk het mooist op een goede, vochthoudende grond in de halfschaduw! Deze soorten zijn meest bladhoudend in de winter zolang het niet heel hard vriest, maar in de loop van de nawinter wordt dat blad zó lelijk, dat je het maar beter af kunt knippen: doe dat in ieder geval voordat de jonge bloemstelen te voorschijn gaan komen. Hier het sortiment, eerst de sterke soorten:

perralchicum 'Frohnleiten' heeft grote, fel kanariegele bloemen, opvallend geel, maar dan moet het blad wel daarvoor afgesneden zijn om ze goed tot hun recht te laten komen. Het jonge uitlopende blad is aanvankelijk aantrekkelijk roodbruin getint en wordt dan in de loop van de zomer glimmend donkergroen. Ook dit is een sterke en betrouwbare bodembedekker voor schaduw of zon, verdraagt veel. Hoogte tot 40 cm in het blad. € 3,00

pinnatum subsp. colchicum 'Black Sea' is een hier gevonden zaailing, zomaar gevonden op het land, met buitengewoon mooi winterblad, dat glanzend leverkleurig bruinzwart is, glimmend in de helaas zo schaarse winterzon. De bloemen zijn bleekgeel-rozig aan lange stelen, in een moeilijk te beschrijven kleur. In de bloei 50 cm hoog, sterk groeiend d.m.v. rhizomen. € 3,00

warleyense 'Orangekönigin' weer van Ernst Pagels, is een sterke en gemakkelijk groeiende cv. met oranje bloemen. Gewoon groen blad. Hoogte 40 cm. € 3,00

En nu die prachtige Chinese:

'Amber Queen' is mijn absolute favoriete Epimedium: bloemstelen tot 60 cm lang, helemaal volhangend met grote oranjegele met bruinige bloemen. Een fantastische Chinese cv., voor een beschutte, beschaduwde maar zeker niet te donkere plaats op goede, humeuze grond. Goed beschermen in een koude winter! Naar horen zeggen zelfs als kamerplant te gebruiken. Ook prachtig op een grote pot. € 4,00

‘Arctic Wings’ de mooiste grote witte, met bloemen van wel 2.5 cm doorsnede, hagelwit, schitterend mooi. Maar wel traag groeiend en iets minder hard dan de andere, helaas! Pas dus op in strenge, sneeuwloze winters. € 4,50

‘Fire Dragon’ is een kruising tussen de 2 Chinese soorten, *E. davidii* en *E. leptorrhizum*. De buitenste bloembladen, de sepalen, zijn paarsig roze, met daarbinnen de gele binnenste, de petalen, met witte sporen. Een enigszins aparte kleurencombinatie, die je bij *Epimediums* nergens anders ziet. Nabloei in het najaar. € 4,00

‘Flowers of Sulphur’ is een kruising tussen *E. flavum* en *E. ogisui*, waarvan de buitenste bloemblaadjes, de sepalen, wit zijn, en de binnenste, de petalen, licht zwavelgeel. Lange witte sporen. Grootbloemig. € 4,00

leptorrhizum is een lage, met kruipende wortelstokjes en niet veel hoger dan 15 cm hier. De bloemen zijn verhoudingsgewijs zeer groot, licht rozerood met donkerrood en staan mooi boven het blad. Het blad heeft een fijnstekelige rand. € 4,00

pauciflorum kruipt laag en best wel snel verder, met kleine Hulst-achtige blaadjes. De bloemen zijn redelijk groot voor de plant, wit met een klein beetje roze er in. Hoogte maximaal 15 cm. € 3,50

‘Phoenix’, een kruising tussen *E. acuminatum* met *E. grandiflorum*, heeft licht lilapaarse bloemen, groot en in groten getale, die naar de punten van de sporen toe verkleuren naar bijna wit. Het jonge bronskleurige blad heeft veel rode vlekken, en is daarna ook nog helemaal wintergroen. “with a high ratio of flower to leaf”, m.a.w. opvallend bloeiend. € 4,50

‘Pink Elf’ moet je heel goed van dichtbij bekijken; van ver af lijken het bloemetjes van niks, maar hoe dichterbij je komt, hoe mooier en subtieler ze worden: roze gespikkelde buitenste bloemblaadjes en in het hart de andere, de petalen dus, donkerrood met een lichtere aanhangsel, de spoor. Heel rijkbloemig, heel veel stelen van bijna 50 cm lengte. Een aanrader, sterk groeiend. € 4,00

‘Spine Tinger’ en niet ‘Sfinx Twinkler’ en/of andere verschrijvingen. Dit is een waarschijnlijk een tot nu toe onbenaamd soort, verzameld door Darrell Probst, die wij ook kennen van zijn werk aan *Coreopsis*. Dit is een mooie plant met langwerpige, sterk getand en gestekeld blad, prachtig rood in het voorjaar en met heel veel gele, spinvormige bloemen van een behoorlijke maat. € 4,00

‘Totnes Turbo’ een uitstekende cv., een kruising tussen *E. latisepalum* met *E. pinnatum* ssp. *colchicum*, waarvan de bloemen heldergeel met zachtgeel zijn. De kruising werd gemaakt om een “turbo” uitvoering te krijgen van *E. x versicolor* ‘Sulphureum’ te krijgen, en dat is gelukt dus. Zou redelijk droogtebestendig moeten zijn. € 5,00

wushanense ‘Caramel’ is groenblijvend met spits, gestekeld blad dat vaak rood gevlekt is. De bloemen in de kleur van zijn naam zijn heel groot – voor een *Epimedium* natuurlijk!- en stervormig. De bloemkleur is als de naam: gelig caramelbruin, naar het midden toe bruinrood, en ze staan aan lange, dunne maar heel stevige steeltjes. Onder optimale omstandigheden schijnt hij 1 meter hoog te kunnen worden, al moeten die omstandigheden dan ook wel heel optimaal zijn, eerder in Engeland dan hier. Staat hier al jaren vast, groeit uitstekend en is volstrekt hard. € 4,00

Verder kan ik nog 2 of 3 nog onbenaamde hybriden aanbieden, in kleine aantallen: eentje met sterk gezaagd, vrij breed blad en met ronde, bijna gevuld lijkende

crêmegelige-witte bloemen, en eentje met grote paarse bloemen aan hoge stelen. Ze groeien hier prima in de schaduw en zijn tot dusver goed hard. € 5,00

Literatuur: de belangstelling voor Epimediums, en dan met name voor de Chinese, is in een stroomversnelling gekomen na het verschijnen van het boek “The Genus Epimedium”, geschreven door William T. Stearn, ISBN 1 84246 039 0, dat boek moet je gewoon hebben! Vooral het titelblad met die enige foto van een intens tevreden kijkende professor met zijn rode kerstkoekjestrommel met daarin een bloeiende Epimedium, steelt de show. Alleen al voor de foto’s zou je dit boek moeten hebben.

Nog een waarschuwing: alle Epimediums zijn zeer gevoelig voor vraat van de larve van de taxuskever, een vieze vuilwitte, kommavormige larve met een bruine kop. Dood ze zonder medelijden! Vooral komen ze voor bij potkweek van Epimediums, maar we zien ze ook vaak bij Heuchera, Tiarella, sommige Geraniums, Sedum en Primula’s.

ERYNGIUM. Zilverdistel, Framboosdistel, Zeedistel. De meeste mensen zijn gefascineerd door het typische blauw van de Eryngiums, vaak is dat een soort staalblauw. Helaas zijn ze moeilijk op onze zure zandgrond, ze houden van een lichte kalkrijke klei, dus bij uitstek zijn ze geschikt voor de Noordoostpolder. We hebben ze geprobeerd in een kalksteen bed, maar het blijft moeilijk. Ook houden ze niet van potkweek. Dit hele verhaal geldt vooral voor de Europese soorten, want er is namelijk nog een categorie, die uit Noord en Zuid Amerika. Deze hebben eigenlijk allemaal smal, meest sterk gezaagd en scherp blad in grote groenblijvende rozetten. Uit het hart daarvan komen de vaak lange, stevige bloemstelen met aan het eind daarvan de bloemetjes in de vorm van bolletjes, korfjes of aartjes, in groen, wit of bruinrood. Helemaal 100% winterhard zijn ze geen van alle, maar op een zeer zonnige, goed gedraineerde plek doen ze het meestal wel. Wel dekken in strenge winters. Ze hebben allemaal een uitgesproken architectonisch sterke, vorm. agavifolium heeft heel groot en misschien ook wel enigszins grof, sterk getand breed grasgroen blad in rozetten, met enigszins plompe bloemstelen tot 120 cm hoog. De bloemetjes zijn groen, in het najaar bruin verkleurend aan dikke bloemstelen, die aan het eind omgekeerd parapluvormig vertakken. Net als de andere in de reeks moet ook E. agavifolium in strenge winters gedekt worden, bij voorkeur met stro: als het weer gaat dooien onmiddellijk eraf halen! Dit is dus de Agave-bladerige Eryngium, afkomstig uit Argentinië. € 3,00

ebracteatum via Hans Kramer tot ons gekomen, is een zeldzaam soort uit Zuid Amerika met smal grijsgroen blad, overhangend, en staand in dichtbebladerde rozetten. Hieruit komen in de zomer dunne straffe, vertakte steeltjes met aan het eind daarvan kleine langwerpige bolletjes in roodbruin, en als we niet beter wisten zouden we hem meteen uitmaken voor een kleine Sanguisorba. Pas op in een strenge, sneeuwloze winter, dek hem dan wat af. Leverbaar 2016, als hij bloeien wil! Hoogte uiteindelijk 80 cm, volste zon! € 4,00

eburneum komt ook uit Zuid Amerika en heeft heel smal, lichtgroen, stekelig blad waaruit de wel 200 cm hoge, over bijna de hele lengte zich vertakkende bloemstelen komen. Kleine ronde korfjes zijn dat, met ivoorwitte (-eburneum) bloemetjes. Warm

en zonnig, perfecte drainage, en ook na de winter van 2010-2011 goed hard hier. Laatbloeiend, en ook in de winter prachtig. € 3,00

pandanifolium is de indrukwekkendste van het stel: nu, oktober 2014, staat hij nog in volle bloei, meer dan 2 m hoog. Uit een enorm rozet -bijna 3/4 meter in doorsnede- dat bestaat uit heel veel smalle, sterk gestekelde bladeren, komt een dikke steel te voorschijn, die zich al snel boven de grond vertakt in honderden kleine zijtakjes, waaraan de halfronde, bruinrode bloemetjes in schermpjes zitten. Een sterk architectonische plant voor een zeer warme plek in de zon, perfect gedraineerd. € 4,00

yuccifolium heeft tamelijk smal blauwgrijs blad, dat weinig stekelig is en witte ronde bloemetjes. Hoogte 100 cm. Uit Noord Amerika, een prairieplant, dus perfecte drainage graag. Een slanke, opstaande plant met weinig blad. Deze is in tegenstelling tot de voorgaande bladverliezend, en daardoor heel goed tegen onze winters bestand. € 3,00

Literatuur: de Hardy Plant Society uit Engeland geeft geregeld kleine boekjes uit over specifieke plantengeslachten, en over de Schermbloemen is er ook een: "Umbellifers", geschreven door Tim Ingram. Moet je tegenaan lopen, vrees ik.

EUPATORIUM. Leverkruid, Koninginnekruid.. Ze blijven onverslaanbaar als ruggegraat van een grote border, achterin, waar ze in de nazomer en herfst domineren met hun grote, min of meer platte bloemschermen in purperrood, in een enkel geval ook in wit. Onuitroeibaar zijn ze ook bijna: woekeren doen ze absoluut niet, maar het worden wel grote planten en hun wortelstokken zijn hard als beton, maar dat heeft ook weer zo zijn voordeel, je raakt ze niet gemakkelijk kwijt. Ze groeien op vrijwel elke grondsoort en alleen bij extreme droogte laten ze de kop hangen. Er is behoorlijk wat keuze, maar afgezien dan van die ene witte is er in essentie alleen wat verschil in hoogte, en maar een beetje in kleur. Volgens de laatste nomenclatuurtechnische inzichten behoren ze bijna allemaal tot de Atropurpureum Groep binnen E. maculatum. Ik dacht dat dit de laatste wijzigingen waren, maar daarin was ik abuis: we noemen dit geslacht nu Eutrochium, maar U neemt het mij toch niet kwalijk, dat ik daar nog even niet aan meedoe?

maculatum 'Ankum's August' is een selectie van hier, duidelijk lager dan de andere, maar toch ook weer niet zo klein om van een dwerg te spreken, met meer schermen, die kleiner zijn en donkerder rood dan die van de bekende hoge cv's. Hoogte toch nog wel 150 cm, relatief laag eigenlijk wel. € 3,50

maculatum 'Augustrubin' is een al wat oudere selectie van Peter zur Linden, die opvalt door haar rijk wijnrode kleur, roder dan de meeste andere. Ook wat minder hoog, en langzaam groeiend. 150 cm, augustus dus. € 3,50

fistulosum 'Bartered Bride' wordt wel heel erg hoog hier, ver over de 250 cm, en bloeit met grote witte schermen in nazomer. Groen blad, grof, groene holle stelen. Een echte bordervuller. Vaak ook bekend onder zijn oude naam E. purpureum 'Album', maar die is minder goed. Wordt in goede jaren wel 275 cm hoog. De verwijzing naar de opera "De Verkochte Bruid" is mij niet duidelijk, wie weet hier het fijne van? € 3,50

maculatum 'Atropurpureum' de blikvanger, de bekende nazomer bloeier, met al die schermen in wijnrood, als je die kleur zo noemen mag, het is een prettige kleur

donkerrood. Tot 180 cm hoog, altijd rechtop staand, en lang doorbloeiend. In iedere tuin zou er een moeten staan, als er voldoende ruimte is, maar die moet te vinden zijn. Koop wel de goede: er zijn veel inferieure vormen met lichtroze bloemen in omloop, meestal zaailingen, die dan goedkoop mogen zijn, maar je betreurt zo'n aankoop nog jaren. € 3,50

maculatum "Baan 1" Er zijn al zoveel Eupatorium's, dat je je rustig zou kunnen afvragen, of het nu zo nodig is om er weer een te selecteren. Toch heb ik dat gedaan, omdat ik deze werkelijk beter vind: dieprode stelen, stevig, en heel veel donker roodroze bloemen in schermen, die niet alleen bovenop staan, maar ook langs de stelen staan heel veel –weliswaar kleinere- zijschermpjes. Hoogte 180 cm. € 4,00
maculatum 'Phantom' is een duidelijk lagere, die net boven de 100 cm komt. Vormt een breedvertakkende plant, met purperrode bloemschermen. € 3,00

Literatuur: weinig, maar er is een Trial in Wisley geweest en de resultaten daarvan zijn terug te vinden in "The Plantsman", 4-2007. Een goede, die daar ook een AGM -Award of Garden Merit- heeft gekregen is 'Orchard Dene'. Volgt z.s.m. Eveneens in 2015 verkrijgbaar de dieprode 'Glutball'.

EUPHORBIA. Wolfsmelk. Gelukkig hebben we voor dit geslacht een specialist in Nederland, Hans Kramer van de Hessenhof, die al die nieuwe Euphorbia soorten en cv's voor ons mag uitproberen, voordat wij er ons aan wagen! Hij woont ook nog op de koudste plek van het land, en dat komt des te beter uit, want wij zijn er hier al heel wat kwijtgeraakt. Overmoedig, tot de volgende klap! En die komt vroeg of laat. Dat we het blijven proberen pleit wel voor de Euphorbia's: het is een prachtig geslacht met altijd weer nieuwe bladvormen, kleuren, en altijd met een sterke vorm. Ik heb hier de hoop opgegeven om buiten van die enorme wintergroene bossen *E. characias* subsp. *wulfenii* te krijgen, daarvoor is het hier toch te guur, ze waaien kapot in de winter, maar bij ons in de koude kas gaat dat probleemloos, en daar zaaien ze zich ook als onkruid uit. Dat doet dus Euphorbia's de das om: koude oostenwind, en kale vorst met zon erbij, dat is héél slecht voor ze. Probeer ze wel, maar pak ze bij dat soort weer in met een koker van noppenfolie, gevuld met oud blad of stro; bij dooi meteen weer verwijderen, ze rotten snel!

De bladverliezende zijn sterker, en toch kunnen de soorten uit de Himalaya ook maar beter gedekt worden bij ernstige koude. Ook is het ons vorig jaar gelukt om een paar planten van de fameuze maar notoir moeilijk te vermeerden *E. 'Amber'* te maken, en dat geeft goede hoop voor de toekomst: iedereen wil deze oranjebruin bloeiende heel graag hebben!

amygdaloides var. *robbiae* heeft heel donkergroen, glimmend blad in strakke rozetten rond de stelen, het is een wintergroen struikje, dat je op het eerste gezicht zou kunnen verwarren met een Daphne, totdat je de bloemen ziet natuurlijk. Deze zijn groenig geel en verschijnen al vroeg in maart, zeker als de winter niet al te streng geweest is. Deze soort verspreidt zich d.m.v. ondergrondse uitlopers en doet dat behoorlijk snel, waardoor er al binnen een jaar of twee een flinke mat planten ontstaat, maar mocht het teveel worden, een strenge winter toomt haar wel weer in. Deze plant doet het goed in de zon, maar haar belangrijkste eigenschap is, dat ze ook wil groeien in de allerdonkerste schaduw, op van die plaatsen waar alleen

Klimop het nog doet. Haar enige fout is eigenlijk haar winterhardheid, die wij voor 95% garanderen, maar het kan een keer mis gaan; zij is hier in de afgelopen 20 jaar wel een paar keer zwaar beschadigd geweest, maar nooit helemaal verdwenen.

Hoogte 35 tot 40 cm. € 2,50

cornigera 'Goldener Turm' een forse, rechtop staande struik met grote bloemschermen. Bladverliezend. Een aanwinst voor de border, tot wel een meter hoog. Zon, niet te droge grond. Over de nomenclatuur valt nog wel wat te twisten: de volgende soort wordt ook wel hiertoe gerekend. € 3,00

donii wordt een flinke struik met rood aangelopen stelen en met flinke schermen gele bloemen in de zomer en nazomer. Heel mooi! Hoogte 80 cm, bladverliezend in de winter, dat is hoopgevend! € 3,00

donii 'Amjillassa' is in 1989 in Nepal verzameld, en dit is een bijzonder rijkbloeiende vorm met grote bloemschermen, en hij wordt ook flink hoog, tot 150 cm: of die dat hier ook doet? Op de Trials in Wisley stak hij er in alle opzichten bovenuit, hij bloeide in de eerste week van oktober volop, zonder enig teken van aftakeling. € 4,00

seguieriana subsp. niciana moet ook goed hard zijn, graag wel iets beschut. Een opgaande plant, rijk bebladerd met smal grijsgroen blad, tot 60 cm hoog. Bloemen groengeel. Een delicate, plant, heel mooi in combinatie met blauw bloeiende planten. € 3,00

Literatuur: "Euphorbias", geschreven door Roger Turner, ISBN 0713470712. Uit 1998 alweer, maar nog prima bruikbaar.

FERULA. Vaak noemen we dit Venkel, maar dan kan er verwarring ontstaan met Foeniculum. Vaak zie je Reuzenvenkel. Natuurlijk zijn ze sterk aan elkaar verwant, maar de Ferula's worden veel hoger en zijn heel wat interessanter! Maar kunnen ze ook in ons klimaat gedijen? Winterhard zijn ze wel, ze wortelen diep met hun penwortels, maar ze komen heel vroeg op na de winter, vaak al in de loop van februari. Daar ligt hun zwakke punt: late vorst laat de jonge bladeren bevriezen. Plant ze daarom op een zeer zonnige, beschutte plek, b.v. tegen een zuidmuur met perfecte drainage. Maar een winderige koude plek, waar ze laat opkomen, zou ook goed mogelijk zijn; wel altijd in de volle zon! assa-

foetida, "Duivelsdrek", wordt een hoge Schermbloem met groen blad en gele bloemen in grote schermen. Het blad is heel fijn verdeeld, als dat van worteltjes. Verspreidt een hoogst onaangename geur, vandaar de naam. Gedroogd worden de zaden gemengd met die van fenegriek tot een kruidenrij, die in de Indiase keuken gebruikt wordt. Tot 150 cm hoog en zeer decoratief. € 3,50

communis var. glauca wordt ook wel de Reuzenvenkel genoemd, en de meeste van ons kennen die waarschijnlijk wel: in uitgedroogde toestand te vinden tijdens de zomervakantie in het zuiden! Je vindt dan in meest ongecultiveerd land de tot wel 250 cm hoge, uitgedroogde, dikke stelen met grote bruine schermen vol met zaad. Het blad van de levende plant is grijsgroen, ook heel fijn verdeeld, "lacy". Bloemen goudgeel, in halfronde schermen, en alles in deze plant is flink aan de maat. Sterft na de bloei, maar geeft veel zaad. Zeer decoratief, maar wel een mooie warme plek uitzoeken! € 3,50

FOENICULUM. Venkel, de echte. Een geliefde en bekende plant, die altijd weer gevraagd wordt, terwijl hij zich toch zo gemakkelijk uitzaait. Een bruine waas van uiterst fijn verdeeld blad, bruine rook in de borders, dat is de bronsbladige Venkel. De verse zaden zijn goed in salami te verwerken! Het is een onkruid, maar wel een mooi onkruid.

vulgare 'Purpureum' wordt hoog en bloeit met kleine gele schermen, maar daar gaat het allemaal niet om: het ragdunne, heel erg fijn verdeelde bronskleurige loof, dat is zijn sterke punt. Zaaït zich overal uit, zonder lastig te worden. Heel mooi in combinatie met "hot colours". Meer dan 200 cm hoog, bloeiend in de zomer en nazomer. € 2,50

GAURA. Onder het motto "gelijk het gras is hun kortstondig leven" zien we deze tekortkoming maar door de vingers, zó rijk en lang bloeit deze prairiebewoner uit Noord Amerika, immers welke plant bloeit er zo lang, zo uitbundig en voor zo weinig geld? Het zijn familieleden van de Teunisbloem. Plant er maar royaal van op een zonnige plek, net als *Verbena bonariensis*, doe dat elk jaar weer en de hele zomer tussen juni en de eerste vorst gaat het maar door. Mocht de erop volgende winter koud en droog zijn, dan zien we ze het volgende jaar meestal wel terug, een natte winter doet veel meer schade.

lindheimeri 'Whirling Butterflies' is overbekend, dit struikje met oneindig veel fijne takjes met daaraan nog veel oneindiger veel witte bloemetjes, die wel iets van kleine vlindertjes weg hebben. Het bloeit maar door, het houdt niet op. Hoogte tot 100 cm. Plant er flink wat bij elkaar wanneer u uw huis te koop aanbiedt en de tuin op dat moment wat minnetjes is: het lijkt meteen wat! € 2,50

GERANIUM. Ooievaarsbek. Het blijft gewoon een heel leuk geslacht waarin ik nog steeds veel interesse heb. Misschien wel wat minder dan 15 jaar geleden, maar je wordt natuurlijk ook wel wat blasé en iedere nieuwigheid is uiteindelijk toch vaak niet een echte verbetering. Ik kan wat beter afstand nemen dan vroeger, laat ik het zo maar zeggen. Op dit moment is er vooral veel belangstelling voor de her- c.q. doorbloeiende cv's, en met name 'Jolly Bee' heeft het helemaal gemaakt en terecht; dit is zonder twijfel nog steeds de mooiste blauwe, grootbloemige, maar vooral continu doorbloeiende Geranium van dit moment, bloeiend van juni tot de vorst, altijd maar door. Helaas mogen we hem niet meer zo noemen, we moeten hem nu 'Rozanne' noemen, hoewel er ons inziens wel degelijk verschil is tussen beide. Op straffe van geldboetes hebben we geen keuze! Hebzucht, in dit geval gebruiken we nog liever het woord "greed" van de Amerikaanse eigenaar van het merk 'Rozanne' is daarvoor de belangrijkste reden. Zijn naam is ons bekend!

Geraniums zijn buitengewoon bruikbare planten, voor elke plek in de tuin is er wel een te vinden, voor de diepste schaduw zijn er verschillende, maar ook op droge en zonnige plekken willen ze wel groeien. Ze zijn er tussen de 5 en 125 cm hoog, in vrijwel alle kleuren, behalve geel en oranje. Ook zijn ze heel geschikt om mee te “weven”, om twee verschillend groeiende planten aan elkaar te “breien”. De eerste bloeit al half april, en met een beetje goed kiezen kunnen we de bloei tot november rekken, niet met de zelfde soort natuurlijk! Hun hoofdbloei valt in mei-juni, met een nabloei periode in september-oktober. Terugknippen is bij een aantal van de nieuwere cv’s niet meer nodig.

Literatuur: er is een Engelse vertaling van het Deense boek, en het heet “Gardening with Hardy Geraniums”, geschreven door Birgitte Husted Bendtsen, uitgegeven door Timber Press, ISBN 0 88192 716 3, en daar staat echt alles in wat je van Geraniums zou moeten weten: foto’s van 40 verschillende G. oxonianum cv’s, noem maar op! Een geheel herziene herdruk is in 2012 verschenen.

Elke twee jaar nemen we het sortiment weer grondig door, en dus zijn er weer verschillende afgevallen, maar er is ook een aantal bijgekomen natuurlijk, en zo hoort dat! Het sortiment:

‘Anne Thomson’ bijna dezelfde kleur -ietsje roder zou ik zeggen-, zelfde blad, maar slechts 50 cm breed en 35 cm hoog als de wel erg breed uitgroeiende ‘Ann Folkard’. Beide hebben die mooie felle kleur, dat oplichtende. AGM in 2005 (lees hierover meer bij G. ‘Orion’). Heel lange bloeitijd, van juni tot de vorst, tijdens de hete zomermaanden wat minder. € 3,50

cantabrigiense ‘St. Ola’ is een laagblijvende kruising in de G. macrorrhizum groep, bodembedekkers voor de schaduw, maar eigenlijk willen ze overal wel groeien, heel gemakkelijk en relatief snel. Het blad blijft groen in de winter en ruikt lekker fris naar zure appeltjes. Bloemen wit. ‘St. Ola’ heeft bloemen met elkaar overlappende bloemblaadjes, waardoor de bloemen wat groter lijken dan de verwante G. cant.

‘Biokovo. Hoogte in de bloei 25-30 cm. € 2,50

cantabrigiense ‘Hilary Rendall’ is de allernieuwste aanvulling, afkomstig van de wel zeer bekende Geranium veredelaar Alan Bremner, die op de volledige boomloze Orkney Islands, ver, heel ver weg voor de kust van Schotland, veel aan veredeling heeft gedaan. Vele bekende cv.’s zijn van hem afkomstig. Deze ‘H.R.’ heeft bloemen in heel bleek roze, “of the palest icy pink”. Vanaf 2015. € 3,00

cantabrigiense ‘Hanne’ uit Denemarken is een heel mooie aanvulling: laag, met lichtroze bloemen die naar de buitenrand toe wit verlopen. Een sprekende kleur! Hoogte 20 cm, sterk groeiend als de andere. € 3,00

cinereum ‘Purple Pillow’ is mooi! Prachtig purper paarsrood, gaderd, in een rijke en verzadigde kleur. Kwekersrechtelijk beschermd, mag niet zonder toestemming vermeerderd worden. In deze G. cinereum reeks zien we steeds nieuwere en sterker gekleurde cv’s opduiken. Van Marco van Noort kunnen we op redelijk korte termijn een nieuwe reeks verwachten, in de meest fantastische kleuren zoals oranje-zalm, en rood in heel aparte tinten. ‘Purple Pillow’ is laag, zo’n 15 cm, en 25 cm breed. Voor helemaal vooraan, op een zonnig en droog plekje en continu doorbloeiend. Niet altijd even gemakkelijk, stelt hoge eisen aan zijn standplaats. Concurrentie wordt absoluut niet verdragen! In de zelfde reeks krijgen we ook:

cinereum ‘Signal’ een heel erg nieuwe met intens karmijnrode bloemen, de meest rode en hier heel sterk. € 3,00

cinereum 'Thumping Heart' is een verloping uit 'Purple Pillow', een cv. die wel vaker spontane kleurveranderingen vertoont. Kleur is een aparte tint roze, met een donkerrood hart, en dat alles sterk gaderd. € 3,00

clarkei 'Kashmir Green' hebben we hier benaamd, een volstrekt witte met groene adertjes en een groen hartje. Heel leuk! 35 cm hoog, niet woekerend en geen meeldauw. € 3,00

'Dilys' is een uitgebreide kruising, als je dat zeggen mag van zo'n breed uitgroeiende plant, tussen *G. sanguineum* en *G. procurrens*, met lange, dicht bebladerde stengels, bezet met kleine ingesneden blaadjes. De bloemen zijn roodpaars met een donkere vlek in het hart, een afspiegeling van beide ouders. Bloeit laat, vanaf augustus, en vormt een soort heuvels van 60 cm breed en 25 cm hoog. Goed als bodembedekker voor een vak heesters. AGM 2005. Van een goede collega hebben we 'Light Dilys' gekregen, met verrassend lichtroze bloemen, verder identiek. € 3,00

'Dragon Heart' wat hebben we toch een leuk vak, met veel verrassingen! Hier gaat het om een vrij lage karmijnrode, met nog veel grotere bloemen dan 'Anne Thomson'. Toch ook weer net iets anders van kleur dan 'Ann Folkard' en 'Sandrine'. Misschien vindt u dat wel helemaal niet belangrijk, en dan blijft er een cv. over die bijzonder grootbloemig en rijkbloeiend is. Kwekersrechtelijk beschermd. Hoogte 50 cm, en daarmee ideaal om in te passen, kniehoog doet het altijd goed. € 4,00

'Elworth Eyecatcher' van Elworthy Cottage Plants in Engeland, is een rankende selectie, met bloemen die sterk op die van 'Patricia' lijken, maar die in tegenstelling daarmee heel lang doorbloeit in het najaar. Nu, eind oktober 2014, zit hij nog vol met bloemen. Breed uitgroeiend, 40 cm hoog. Langzaam groeiend. € 4,00

'Foundling' gekregen van Dove Cottage Nursery in Engeland, lijkt op het eerste gezicht op een *G. oxonianum* cv., maar zoals de naam al zegt, niemand weet het precies, hij is immers gevonden! Donkergroen, glimmend blad en roze, gaderde bloemetjes. Leuke, kleine aanwinst, 35 cm hoog. € 3,00

macrorrhizum 'Spessart' is een van de vele uit die groep wintergroene bodembedekkers met van dat sterk geurende, door sommigen aangenaam friszuur, door anderen onaangenaam vies zuur gevonden. Deze planten groeien echt overal, zelfs extreem droge schaduw wordt redelijk verdragen en ze zijn tegenwoordig ook heel geliefd om in het openbaar groen toe te passen. Daar zijn ze ook wel een beetje berucht om hun vermogen grote hoeveelheden zwerfvuil te verzamelen. Deze 'Spessart' heeft witte bloemen met een rozige kelk. Bloeitijd eind april- begin mei, eenmalig. Hoogte 35 tot 45 cm. Ook geregeld leverbaar 'Ingwersen' lager groeiend met zachtroze bloemen. Verder net zo groeikrachtig. € 2,50

macrorrhizum 'White-Ness' dat – hoort ertussen, is een kleine witte zonder roze in de kelk, waardoor hij werkelijk wit is. Onze "wittigheid" is een goede bodembedekker voor plaatsen, waar de gewone *G. macrorrhizum* te groot zou worden en te wild zou groeien; zij bedekt niet meer dan een stukje van 40 bij 40 cm per jaar, heel bescheiden. Hoogte 35 cm. Ook wintergroen. € 2,50

maculatum 'Elizabeth Ann' is de opvolgster van 'Espresso', alleen is hier het blad nog glimmender donkerbruin en meer in het oog springend. Hoogte 40 cm, bloemen vroeg, in mei, zachtroze-lila. Bloeit maar 1 keer, het is een echte bladplant. We hebben een mooie, nog onbenaamde zaailing hiervan gevonden met veel grotere bloemen en nóg mooier blad; naam volgt. € 3,00

nodosum is een heel bescheiden plantje, dat echter de goede eigenschap heeft ook in diepe schaduw nog vooruit te komen, en dat is eigenlijk haar enige pluspunt: ze is klein en leidt een teruggetrokken bestaan. Kleine, maar wel mooie glimmende blaadjes en ook heel kleine bloemetjes in een onbestemd lilaroze. Misschien doe ik haar te kort, ze is heel nuttig op moeilijke plaatsen. Hoogte 35 cm in de bloei. Er is een bijzondere cv. die we niet zo vaak zien: 'Whiteleaf', beslist niet met wit blad, het zijn de bloemen die opvallen: fluwelig donker paarsrood met een witte rand. Beide zaaien zich uit, de wilde vorm ongebreideld soms, de cv. een stuk minder en niet altijd soortecht. € 2,50

nodosum 'Blueberry Ice' wat een mooie kleur! Diep verzadigd, fluwelig blauwig paarsrood, met een smal licht randje. Niet heel snel groeiend, nog zeldzaam. Hoogte 30 cm. € 4,00

nodosum 'Silverwood' is dus de veel gezochte witte; echt iets voor verzamelaars, want zo heel bijzonder is hij nu ook weer niet. Leuke schaduwplant in een kleur die we daar bij Geraniums niet zo veel zien. Bloeit lang door, tot in het late najaar. Hoogte 25 cm. € 3,00

'Orion' van Brian Kabbes uit Friesland is weer een verbetering van 'Brookside', die toen destijds al zo'n verbetering was. Een prima kleur, helderblauw, met een nabloei in de nazomer en herfst, wanneer de kleur nog verder verdiept tot bijna zuiver blauw. Een flinke plant, minimaal 60 bij 60 cm. Een van de beste nieuwe cv's. Heeft in 2005 een AGM gekregen, een Award of Garden Merit, de Nobelprijs op plantengebied, als we dat zo mogen zeggen. De nog nieuwere 'Eureka Blue' is geen verbetering. € 2,50

'Orkney Blue' is een kruising tussen *G. gymnocaulon* en *G. ibericum* subsp. *jubatum*, en hij springt er uit door zijn echt diepblauwe bloemen met nog donkerder adering. Hij valt wel op tussen de vele andere blauwe. Hoogte 35-40 cm, juni. Een gemakkelijke groeier, leuker dan ik eerst dacht. € 3,00

oxonianum is in een te groot aantal cv's beschikbaar, en in het kader van de beperking hebben we er een flink aantal geschrapt. Er blijven er genoeg over om de verschillende kleuren en vormen tot uiting te laten komen. Zo hebben we van wat vroeger *G. endressi* heette, de volgende over:

oxonianum 'Ankum's White' is onze eigen nieuwe, die zuiver wit is, met blauwe meeldraden; een prima plant, 45 cm hoog. Ook bij warm weer stabiel wit blijvend en niet naar roze verkleurend, een euvel van zijn voorganger 'Trevor's White'. We hebben hem nu een paar jaar, maar hij blijkt toch niet overal even gemakkelijk te groeien. Uit Engeland hebben we nu ook 'White Doves', misschien gaat die beter. € 3,00

oxonianum 'Laura Skelton' heeft ongetwijfeld de allergrootste bloemen in deze groep, misschien is het wel de allergrootste überhaupt! Mooi zachtroze, heel subtiel wit geaderd, en dat alles aan een forse, tot 60 cm hoge plant. Woekert niet -helaas zou je bijna denken, we zouden er graag snel veel van hebben!- en voorlopig in 2015 nog zeer beperkt leverbaar. Zoek maar eens een foto op internet! € 4,00

oxonianum 'Superstar' gekregen van een Amerikaanse collega, die hem had gevonden in de tuin van een beroemdheid, voor wie hij tuinwerk verrichtte. Dit is een kleinblijvende vorm met roodbruin gevlekt blad en met witte bloemen. Langzaam groeiend, 35 cm hoog en breed. € 3,00

'Patricia' een voorbeeldig kind van haar ouders, te weten *G. psilostemon* en *G. oxonianum*, met de bloemkleur van de eerste, een beetje meer roze toch wel, en de

lange bloei en herbloei van de tweede; bloeit van half juni tot ver in de herfst, maar in de warme augustus maand een stuk minder. Hoogte 60 cm, zon, goede grond. AGM 2005. € 3,00

phaeum 'Album' is een kalme schoonheid voor een licht beschaduwde plek, niet te droog, en daar zal zij in het voorjaar rijk bloeien met zuiverwitte, platte bloemen. Hoogte 60 tot 70 cm. € 2,50

phaeum 'Lisa' hebben we van een klant gekregen, het is een plant met sprekend blad: in het midden zit een grote witte vlek, die omzoomd wordt door geel en de rest is groen. Niet zo erg bont als het wel lijkt misschien, en in de winter bij niet te strenge koude goed bladhoudend. Bloemen paars, niet lelijk. € 3,00

pratense 'Southease Celestial' een prachtige naam voor een hele mooie selectie uit de Beemdoeivaarsbek, met grote schaalvormige hemelsblauwe bloemen, groot voor de soort. Langzaam groeiend en tot dusver nog geen zaailingen gevonden- die zijn altijd lelijker! Hoogte 50 cm, zon of halfschaduw. € 3,50

'Prelude' is een kleinbloemige, maar wel zeer rijkbloeiende hybride van G. sylvaticum, met veel bloemetjes in een soort blauwig-lilaroze. Zoals de naam al zegt, een van de eerst bloeiende in april al. Halfschaduw, ongeveer 40 cm hoog. € 3,00

psilostemon heeft die overdonderende, oogverblindende, vibrerend karmijnrode kleur, die alle aandacht naar zich toe trekt; en dan ook nog dat zwarte hart! Heel veel eisend qua kleur en toch op allerlei manieren te combineren met enerzijds andere felle kleuren, of anderzijds met koele grijzen, resp. om haar nog verder te accentueren, of juist om haar af te koelen. Een hoge plant uit de Kaukasus, tot 120 cm hoog, voor veel zon. Bloeit in juni, eenmalig. AGM 1993. € 3,00

psilostemon 'Red Admiral' is echt een heel andere kleur: echt rood, dus zonder of in ieder geval met veel minder blauw erin dan de andere cv's. De bloemen zijn wat minder rond, ze zijn wat "hoekiger" dan de andere. Een goede aanvulling, anders van kleur, maar zeker niet in de kleur van een Atalanta, die in het Engels een 'Red Admiral' heet. Hoogte 60 cm, Ik heb in Engeland nu ook een witte en een roze G. psilostemon gezien, die op de markt zal komen wanneer de vinder ervan genoeg royalties ontvangen zal. Blijkbaar gaat het niet naar wens, de witte 'Snowfinch', is nog steeds niet op de markt verschenen. In deze tijden valt dat allemaal niet mee! Alles over deze groep: zie "The Plantsman", 3-2006. € 3,00

'Sabani Blue' is ook van Alan Bremner. Mij valt vooral de heel vroege bloei op, vanaf eind april, en de grote hoeveelheid grote midblauwe bloemen in tuilen. Een goed soort, probleemloos, tot flinke poller uitgroeidend. Hoogte 40 cm. Wel graag zon voor een rijke bloei. Mooi blad, dat tot ver in de winter onaangetast groen blijft, het viel mij dit jaar weer op. € 3,00

sanguineum 'Album' is weer de eerste van een reeks lage Geraniums, met kleine, ronde en diep ingesneden blaadjes, uitgroeidend tot brede, heuvelachtige matten. Deze witte is nog de hoogste uit de serie, hij wordt 40 cm hoog en bloeit in het voorjaar met smetteloos witte, kalkwitte bloemen. Lossig groeiend, lossier dan de andere cv's. AGM 1993. € 2,50

sanguineum 'Ankum's Pride' is een cv. die we hier op de kwekerij gevonden hebben, al weer heel wat jaren geleden. De bloemen zijn vrij groot, warm roze, oplichtend, en met een geruffelde rand, de rand is een beetje "geweld". Een doorbloeiër voor een zonnige plaats vooraan, hoogte 25 cm. AGM 2005, tot mijn grote vreugde! € 2,50

sanguineum 'Elke' is een nieuwe, met flinke bloemen in in een soort mat lilarood, met een groot wit hart, en met een wit randje rond de bloemblaadjes. Leuke aanvulling. Hoogte 30 cm, breed zo rond de 40 cm. Alle G. sanguineum cv's staan graag in de volle zon. € 3,00

sanguineum var. striatum is de meest bekende denk ik wel, met heel bleekroze, bijna witte bloemen, die sterk roze geaderd zijn, waardoor ze gewoon lichtroze lijken. Een goede, gemakkelijke en snel groeiende plant. Hoogte 25 tot 30 cm.

€ 2,50

'Storm Chaser' is een nieuwe hybride van de -in de Geranium wereld- zeer bekende Alan Bremner, aan wie wij een overvloed aan nieuwe goede cv.'s te danken hebben: denk aan 'Patricia', cant. 'St. Ola' en zeer vele andere. Deze 'Storm Chaser' lijkt mij een waardige opvolger voor de vaak wat lastige 'Salomé': die typische kleur paarsig lilaroze met een donkerder hart, maar wel alles iets lichter van kleur dan genoemde 'Salomé'. Hoogte 35 cm, breedte 50 cm. Zomerbloeiend, een van de latere.

€ 3,50

sylvaticum "Grote Witte" zal langzamerhand beschikbaar komen. Een echt grootbloemige, zuiver witte en ook goed groeiende selectie, die ik hier een aantal jaren geleden gevonden heb. Hoogte 40-50 cm, heel goed voor wat extra licht in de halfschaduw.

€ 3,50

sylvaticum 'Ice Blue' is een selectie van hier, met heel licht lilablauwe bloemen met wit. Een vrolijke voorjaarsbloeiër, ook voor de lichte schaduw. Hoogte 40 cm, vroeg bloeiend.

€ 3,00

wallichianum 'Rozanne' moeten we haar tot onze spijt noemen! Hier op de kwekerij mag u natuurlijk nog altijd de naam 'Jolly Bee' gebruiken, officieel opschrijven mag ik het niet meer! Hij vormt een lage heuvel van 30 cm hoog en 70 cm breed, overdekt met grote, ondiep schotelvormige, diepblauwe bloemen met een wit hart, van juni tot november. Ook komt hij niet zo traag op gang als 'Buxton's Var.', die aan het begin van de bloei altijd van die lelijke lilaroze bloemen heeft. Genoeg lof gezongen! Een meer dan voortreffelijke plant, waarschijnlijk de beste vaste plant van dit moment, als je dat zo zeggen kunt. Ook zal er 'Havana Blues' op voorraad zijn, een blauwe herbloeiër, goed om te vergelijken met de bestaande.

€ 3,50

wallichianum 'Havana Blues' een nieuwe lichtblauwe met groot wit oog, en met geel uitlopend blad in het voorjaar. Van Marco van Noort.

€ 3,50

Ook van Marco van Noort in 2015 twee nieuwe, nog onbenaamde G. wallichianum selecties, met meer rood in de bloem.

wlassovianum 'Lakwijk Star' is een grootbloemige selectie, met bloemen tweemaal zo groot als haar ouder, in warm roodlila, en het blad is heel groot geworden, en net zo mooi getekend. Een aanwinst, maar een traag groeiende.

€ 3,00

Goed, dat waren ze weer, er is ingekort maar ook wel weer wat bijgekomen, en er blijft voldoende over om uit te kiezen. Voor de liefhebber is er altijd, op verzoek, nog wel wat meer te krijgen.

GEUM. Nagelkruid. Groeiden alle vaste planten maar zo gemakkelijk als deze toch simpele voorjaarsbloeiers, die echt horen bij al dat frisse, uitlopende groen in april; de takken van de bomen en struiken nog een beetje kaal met toch overal kleine glimmend groene jonge blaadjes, een voorjaarszonnetje, zo'n graad of 15, 16 en daar staan de Geums, fris en groen! Het zijn rustig groeiende bodembedekkers met vrolijk gekleurde bloemen, en als we ze dan ook nog om het jaar na de bloei scheuren, zullen ze heel lang meegaan.. Op een goede vochthoudende grond zullen ze het 't best doen, maar ze zijn echt niet moeilijk verder.

'Alabama Slammer' een heel nieuwe uit Amerika - uit een reeks naar cocktails genoemde Geums - is halfgevuld. De bloemblaadjes zijn "geruffeld", een beetje gegolfd en gekroest dus. De bloemen zijn oranje met geel. Goede introductie van Brent Horvath. Gemakkelijk en sterk, als er maar vocht is! € 3,50

'Banana Daiquiri' uit de zelfde reeks is halfgevuld, fris citroengeel, en geeft een herbloei in het najaar. € 3,50

'Bell Bank' is een forse uit Engeland, waar hij gezien wordt als een van de beste, en vooral als een van de best groeiende. Kan wel 75 cm hoog worden, heeft halfgevulde, geaderde bloemen in koraalroze, knikkend, als een 'Leonard's Var.' in het groot. Houdt van goede cultuur: een beetje vocht, goede grond, etc, net als alle Geums trouwens! € 3,00

'Bremner's Gold' is een "first-rate plant", rijkbloeiend. Aan de tot wel 50 cm hoge stelen komen aanvankelijk hangende, later uitstaande bloemen in een soort diep goudgele/mosterd gele kleur. Vanaf eind april, gezond. € 3,50

'Cosmopolitan' eveneens uit de Cocktail reeks, is iets meer dan halfgevuld, crêmewit met een brede donkerroze rand, "like miniature roses". € 3,50

'Lisane' hebben we van een klant gekregen, dank! Dit is een onbekende kruising met – voor een Geum- grote, licht citroengele bloemen, die opgericht staan. Goed groot blad. Een gezonde groeier met "hybridekracht", die zijn weg wel zal vinden. Hoogte 50 cm, dus vrij hoog,- weer voor een Geum- en sterk. Een Zweedse klant noemde dit ooit de beste introductie van 2004. € 2,50

'Mai Tai' "peachy-apricot", van alles wat in het oranje, gelige, oudroze spectrum, een aangename zachte kleur. Nieuw uit de USA, de eerste in een hele reeks nieuwe van Brent Horvath. Deze hadden we voor het eerst in 2013, en hij vloog weg, bij wijze van spreken, heel mooi! € 3,50

'Marmelade' is een van de eerst bloeiende, vanaf begin april, met lichtoranje, hangende bloemen. De contrasterende kelkblaadjes zijn helder donkerrood. Een prettig soort, bescheiden en toch fris, bij wijze van spreken. € 3,00

rivale 'Pink Frills' is een vondst van hier, zomaar op een hoekje gezien, met lichtroze bloemen, die diep ingesneden en gefranjerd zijn. Geeft herbloei! Hoogte 35 cm, een leuk soort. € 2,50

'Totally Tangerine' is een opzienbarende nieuwe uit Engeland, behorend tot de groep met meer vlakke, schotelvormige, je aankijkende bloemen. Deze is werkelijk machtig mooi abrikoosoranje, rijkbloeiend en ongeveer 75 cm hoog. Geeft ook nog een rijke nabloei. Kwekersrechtelijk beschermd, helaas! Prachtig in combinatie met oranje Crocosmia's e.v.a. € 3,50

'Wallace's Peach' heeft hangende bloemen, lichtcrème met perzikgeeloranje, omgeven door donkerrode kelkblaadjes, een opvallend fraai contrast. Tijdens de bloei gaan de bloemen meer horizontaal staan. Een goede groeier, tot 35 cm hoog. € 3,00

Literatuur: er is hernieuwde belangstelling voor Geums: er staat een artikel in "Gartenpraxis" van december 2012, geschreven door Birgitte Husted Bendtsen -van Geranium en Phloxen faam!- dat volledig up-to-date is. Aanrader! En de NCCPG, the National Council for the Conservation of Plants and Gardens, heeft een nuttig boekwerkje hierover uitgegeven, "Geum", geschreven door Sue Martin. Bekijk verder hun site voor details.

GILLENIA. Zoveel jaren al bij ons, en alsmaar groter wordend zonder dat je er iets aan hoeft te doen, ijzersterk, maar ze moeten het wel naar hun zin hebben. Ze komen uit Noord Amerika en behoort tot de familie van de Roosachtigen, net als de voorgaande Geum trouwens, al zou je dat bij Gillenia niet meteen zeggen. Eigenlijk moet dit geslacht nu Porteranthus heten.

trifoliata heeft veel weg van een klein heestertje, zo struikachtig stevig groeit ze, met heel veel dunne, straffe takjes, die aan de voet lijken te verhouten. In de voorzomer wordt er overdadig gebloeid, met witte, op vlindertjes lijkende bloemetjes die uit roodachtige kelkblaadjes komen. Lijkt dan wel wat op een Gaura, met dat verschil, dat een Gillenia oneindig veel langer meegaat. Komt langzaam op gang, heeft een aantal jaren nodig om volwassen te worden. Let in het voorjaar op slakkenvraat! Hoogte uiteindelijk 120 cm. Zon of lichte schaduw, goede grond.

€ 3,50

'Pink Profusion' leek een van de grotere verrassingen van het afgelopen jaren te zijn, een roze Gillenia, maar ze wil niet meewerken, helaas! Bloeit prachtig zachtroze aan overhangende takken met bruinrood blad, allemaal heel mooi, maar zo traag! Ze is afkomstig van Mount Cuba Gardens in de USA, die haar zonder kwekersrecht e.d. ter beschikking stelt. Zo kan het dus ook! Het probleem lijkt te worden om ze hun eerste winter hier door te krijgen op de kwekerij, ze blijven heel lang heel klein. In hun tweede jaar gaan ze groeien, en in het derde bloeien ze, maar daarna takelen ze af, de blaadjes blijven klein en langzaam verdwijnen ze gewoon. Heel jammer, maar we gaan er niet meer mee door.

GLADIOLUS. Zie bol- en knolgewassen achterin deze catalogus.

GLYCYRRHIZA. Zoethout. Ja, zoethout, al is dat een grove struik met heel wat minder sierwaarde dan de volgende:

yunnanensis is een opgaande plant met rode stelen, die aan de voet verhout, met fijn verdeeld Acacia-achtig blad en met blauwiglila bloemen als van de Luzerne, die nauwelijks opvallen. Het zijn de peulen, zoals de vruchten in de familie van de Vlinderbloemen heten: grote opgeblazen, harig roodbruine gevallen, die tot ver in de winter aan de kale rode takken blijven zitten. Hoogte 200 cm, zomerbloeiend, zon. Een merkwaardig product met al die vruchten aan de kale wintertakken. De

vruchten lijken sterk op Rozengallen, dat roodbruine draadachtige, klierachtig behaarde. € 3,50

HELENIMUM. Zonnekruid. Kennen we allemaal, en al vinden we ze misschien een beetje gewoontjes, ze horen in elke tuin thuis en ze behoren voor de meesten van ons tot het collectieve geheugen, denk ik weleens. Er is ook nu best nog wel veel belangstelling voor, al zijn de meeste gele geheel uit de gratie geraakt. In de huidige prairietuinenmanie kunnen we ze ook weer uitstekend gebruiken, ze horen er helemaal in thuis- maar dan alleen wel de minst gekunstelde c.q. gecultiveerde. Ook “gewoon” in combinatie met grassen, iets wat al in de dertiger jaren van de vorige eeuw werd toegepast door Karl Foerster, zijn ze nog steeds de moeite waard. Wij hebben een selectie gemaakt uit de beste cv's die nu aangeboden worden, met voor zover dat mogelijk was, ook een sterrenwaardering gebaseerd op een zeer degelijke proef in Duitsland, toch eigenlijk de Heimat der Heleniums. Een aantal is zo nieuw, dat ze nog niet gewaardeerd zijn.

‘Baudirektor Linne’ (**, middelvroeg) bestaat al wat langer en is vrijwel rood, Heleniumrood, met vrijwel geen geel er in, het midden is bruin. Hoogte tot 150 cm, een van de hogere, en de eerste keus als je een sterke hoge roodbruine zoekt. Blijkt toch wel een hele goede te zijn na jaren vaststaan hier. Prachtkleur! € 3,00

‘Eldorado’ (***) heel nieuw, met heldergele, glimmende en vooral grote bloemen. Een van de meest grootbloemige. Hoogte 110 cm. Tot mijn grote verrassing bloeit hij heel goed na in het najaar. Ook wel geschreven als ‘El Dorado’. €2,50

‘Gelbe Waltraut’ is een lage vroegbloeiende gele, 70 cm hoog. Nieuw!! € 3,00

‘Loysder Wieck’ (niet gewaardeerd) is een Nederlandse cv., met merkwaardig “spidery” bloemen: de bloemblaadjes zijn in de lengte opgerold, als een molenwiek zo doorzichtig worden daardoor de bloemen. Vooral van enige afstand bekeken zijn de bloemen lichtbruin, met maar een beetje oranje erin. Vooral geliefd als snijbloem. Bloeit in augustus, 120 cm hoog hier. €2,50

‘Mardi Gras’ en meteen zou je je kunnen afvragen of we al niet genoeg Heleniums hebben. Misschien wel, maar wat dan nog? Belangrijker is het, of een nieuw soort iets toevoegt aan het al bestaande, daar zijn we altijd naar op zoek. Hier gaat het om een Engelse selectie met “tiedyed” oranjegele, volle, bloemen met een doorsnede van 5 cm, alleszins groot voor een Helenium. Vroegbloeiend en lang daarmee doorgaand, en niet te vergeten, heel laag, rond de 80 cm. € 2,50

‘Marion Nickig’ (nog niet gewaardeerd) is een heel nieuwe, met veel bloemen, die aan de kleine kant zijn. Ze zijn donkerrood met een onregelmatige gele rand. Het mooie van haar zijn de verschillende fasen van verkleuring, van donker bruinrood tot oranjegeel, waardoor er een heel levendig patroon ontstaat. Helemaal niet stijf, maar de schoonheid van de nuance. € 3,00

‘Oldenburg’ van Hartmut Rieger, ooit bekend verzamelaar van Helenium en Phlox, komt deze okergelig-oranje variant van ‘Rauchtupas’, een mooie heldere kleur. Een van de beste nieuwe m.i. Hoogte 120 cm. € 3,00

‘Ragamuffin’ van een andere fanatieke verzamelaar, dit keer uit Engeland komt deze opvallende oranje met gele, met de bloemblaadjes iets ingekruld en opstaand. Prima selectie! Hoogte 130 cm. € 3,00

‘Rauchtopas‘ (***, middel) is een van de allerbeste en mooiste, daar zijn wij het allemaal over eens. Een hoge is het, zeker 150 cm, heel stevig. De bloemen zijn okergeel aan de binnenkant, rood aan de buitenkant, maar omdat de bloemblaadjes wat naar binnen zijn gekruld, speelt het rood van de buitenkant door naar binnen. Heel mooi! € 2,50

‘Rubinkuppel’ elk jaar hebben we er nog een paar van, voor de liefhebber van deze meest rode, die nog maar op heel kleine schaal gekweekt wordt: zij is wat zwakjes en groeit langzaam. Ooit gered uit de Tuinen van Mien Ruys in Dedemsvaart, waar zij –gelukkig- nog steeds goed verzorgd werd. Hoogte 130 cm, prachtkleur.

€ 3,00

‘Rubinzwerg‘ (**, middel) is mooi helder roodbruin, in brede tuilen, en aan de lage kant blijvend. Soms zijn er wel erg veel bloemen, het wordt dan zo’n boeket, dat nog aan de grond vastzit. Kreeg ook een AGM. Hoogte ongeveer 100 cm.

€ 2,50

‘Sahin’s Early Flowerer‘ heeft een ongelukkige naam, en dat voor zo’n goede nieuwe, die ook een AGM kreeg. Hij is geel met roodachtige vlekkerigheid, verbloeiend naar gelijkmatig oranje en nog later naar terracotta. Heel lang- en rijkbloeiend., van half juli tot eind augustus, mét nabloei. Lijkt op de aloude ‘Wyndley’, maar is veel beter.

€ 2,50

Voortdurend plant ik weer nieuwe uit en kijk of ze wat toevoegen aan het bestaande sortiment: soms wel, meestal niet! De lijst overbodige doublures is lang!

Literatuur: een heel goed testrapport in “Gartenpraxis”, oktober 2005, met een zeer overzichtelijke tabel met kleuren en bloeitijden. En kijk eens op de site www.phlox-helenium.de, wat daar niet op staat, bestaat niet! Min of meer.

HELIANTHEMUM. Zonneroosje. Kleine, langbloeiende halfheestertjes voor de volle zon, en graag ook nog kalk erbij. Na de bloei bijpunten, dan gaan ze niet zo slieren.

‘Hartwood Ruby’ mooi donkerrood, meer kan ik er niet over zeggen, gewoon goed en bijzonder rijkbloeiend. Hoogte 20 cm. € 2,50

HELIANTHUS. Zonnebloem. Waarom zijn die toch tegenwoordig helemaal niet populair meer, en de vraag stellen is haar beantwoorden: ze zijn vaak gewoon grof in hun blad en stelen, maar als je die nou eens gedeeltelijk verstoopt achter iets mooiers? Helemaal zal dat niet lukken, want ze worden hoog: ‘Sheila’s Sunshine’ is zelfs de hoogste vaste plant die wij hier kweken, met gemak haalt zij de 3 meter! De bloemen van de betere cv’s zijn aangenaam lichtgeel of zwavelgeel, een kleuraanduiding die graag aan een heel ander soort geel wordt gegeven, maar hier klopt het wel. Gebruik de Zonnebloemen als grote vullers op de achtergrond, waar je meer van de bloemen dan van het blad wilt zien.

Ze komen uit de USA, waar vele soorten verplicht bij wet uitgeroeid moeten worden, zo gevaarlijk woekeren ze. Vergelijkbaar met de Distelverordening, die in Nederland nog steeds bestaat. ‘Carine’

ook van Chris Ghyselen uit België, is een waardevolle plant op een plek, waar 'Lemon Queen' te groot zou worden. Hoogstens 150 cm hoog wordt zij, en de bloemkleur is een fractie bleker dan 'Lemon Queen', maar nog lang niet zo bleek als 'Sheila's Sunshine'. € 3,50

'Dorian Roxburgh' uit Engeland, is ook een nieuwe, een kruising ditmaal tussen weer H. 'Lemon Queen' en H. 'Sheila's Sunshine', beide behoorlijk aan de maat! Toch wordt hij niet veel hoger dan 2 meter, gelukkig. De bloemen zijn halfgevuld, crèmegeel. Leuk, voor een Helianthus. Leverbaar 2015. € 4,00

giganteus 'Sheila's Sunshine' wordt "immens gigantisch" hoog, wel 3 meter, met helemaal bovenin kleine bleekgele bloemen met een zwart hart, qua kleur wel iets weg hebbend van de eenjarige Zonnebloem 'Italian White'. Plant haar achterin, in hele grote borders, en daar zullen wij dan ook haar lange kale stelen bij droogte niet goed kunnen zien. Bloeit laat en geeft daardoor iets extra's aan de herfsttuin. € 3,50

'Lemon Queen' is in Dalfsen in vele tuinen te zien, een illustratie van hoe gemakkelijk deze groeit, hoe gemakkelijk het is om er een stukje af te halen zonder naar de kweker te gaan, en – het allerbelangrijkst- hoe leuk iedereen deze citroengele zonnebloem vindt. In de loop van augustus begint ze steeds rijker te bloeien, dat gaat maar door tot aan de vorst. Een grote plant wordt het, 200 cm hoog, en zeker net zo breed na een aantal jaren vaststaan, en vast staat ze! Een grote houtige wortelstok wordt er gevormd. Zon. Maar verder geen eisen stellend. € 3,50

'O Sole Mio' is een kruising tussen H. 'Lemon Queen' en H. *grosseserratus*, gevonden door collega Evald Hügin in Freiburg. De kleur is bleekgeel, de bloembladen gepunt en de bloemen zijn stervormig en iets overhangend. Een nieuwe, niet woekerende soort, die snel doorbreekt. Hoogte 180 cm, bloeiend in nazomer en herfst. Vanaf 2015 leverbaar. € 4,00

Literatuur: een diepgravend artikel in "The Hardy Plant", het tijdschrift van The Hardy Plant Society, herfst 1999. Je vraagt je wel af, waarom men in het verleden de moeite heeft genomen om zoveel cv's te onderscheiden, die zo te zien nauwelijks verschillend zijn; ze zijn blijkbaar heel erg in de mode geweest, en wij vinden ze nu vooral heel erg geel!

HELIOPSIS. Hetzelfde lot als het voorgaande leek dit geslacht beschoren, we zaten al in de ontkeningsfase, toen deze op het toneel verscheen:

helianthoides 'Asahi' is een vreemde cv., laag en zéér kleinbloemig, nog geen 2 cm doorsnede. Het lijkt wel een klein Rudbeckia'tje. Bloeit altijd maar door tot in november en steeds blijven die pomponnetjes maar komen, het verveelt nooit. Hier ongeveer 1 meter hoog wordend, en zij stelt geen eisen. 'Asahi' betekent "zon" of "opgaande zon" in het Japans. € 2,50

HELLEBORUS. Kerstroos, Wrangwortel, Stinkend Nieskruid. Liever niet Winterroos! Als er één geslacht is dat een ongekeerde populariteit doorgemaakt heeft, is het dit wel: elk zichzelf respecterend tijdschrift besteedt er elke winter weer aandacht aan, en bijna elke kweker heeft zijn Helleborus dagen, maar er zit wel de klad in. In laboratoria worden ze tegenwoordig in dermate grote hoeveelheden gekweekt, dat ze bijna niks meer kosten; ze zijn hierdoor wel echte kasplantjes geworden letterlijk, die de winter van februari 2012 buiten echt niet overleefd hebben! Ze bloeien allemaal heel vroeg in het jaar, vanaf eind januari als het zacht genoeg is buiten, en tegelijk met de Sneeuwkllokjes. Ze bloeien het best op een zonnige plek, op goede humeuze grond die niet kalkrijk hoeft te zijn voor de H. Hybriden; voor de wilde species, die veeleisender zijn, is een kalkgift wel goed. In de zomer mogen ze wel een beetje schaduw hebben, maar niet te droog graag. Literatuur: er is voldoende, maar gebruik, voor een goed overzicht, "Gids voor Liefhebbers en Vakmensen, Helleborus", geschreven door Graham Rice en Elizabeth Strangman, ISBN 90 6097 456 5, niet overal meer verkrijgbaar. Ook in "Gardens Illustrated" staan vaak mooie artikelen. Zo ook in "The Garden". Hybriden zijn er in vele types. Tot het standaardsortiment behoren hier de Thierry Delabroye's hybriden. Ergens in Noord Frankrijk leeft T.D., en hij is een van de beste kwekers van dit moment. Van hem komen heel veel nieuwe Heuchera's, maar zijn Helleborussen zijn minstens zo goed: mooier dan de Engelse durf ik wel te zeggen. Vooral zijn gele en gevulde zijn ongelooflijk, en beter tegen de natte en vaak koude Hollandse winters bestand. En toch, het houdt niet over, ik ben niet tevreden over het huidige aanbod, dat alleen met veel spuiten gezond blijven wil. Hans Kramer van de Hessenhof is bezig een betere lijn op te zetten in dat opzicht, ik ben heel benieuwd. Daarnaast kweken we twee nieuwe, heel vroegbloeiende met prachtig gemarmerd blad:

'Penny's Pink' uit de H. xballardiae groep -waar ook bloed van H. niger in zit- is gevonden door Rodney Davey en Lynda Windsor van RD Plants in Z.W. Engeland, en genoemd naar Penelope Hobhouse, u weet wel, van Lavatera 'Barnsley'. Van deze soort is het blad al prachtig, zeker het jonge blad in het voorjaar, en daarbovenop komen dan ook nog de trossen rozerode bloemen, vaak al in februari.

Het blad is groot, als dat van H. niger min of meer, maar donkergroen glimmend en sterk zilver gemarmerd. Tot 50 cm hoog en breed, voor een warme, zonnige en beschutte plek in de tuin, in het zicht, vlak bij huis, waar je de prachtige bloemen van dichtbij kunt bekijken zonder meteen warme schoenen en een dikke jas aan te hoeven doen. Grote planten in 3-liter pot € 7,50

'Winter Moonbeam' komt ook uit Engeland, heeft nog intensiever witgemarmerd, glimmend blad in brede rozetten, die min of meer horizontaal, vlak bij de grond, staan. De bloemen zijn wit, staan mooi rechtop en verkleuren in de loop van de bloei van wit tot lichtroze en verder naar rozerood. Lager dan voorgaande, 35 bij 40 cm. Bloeitijd eind februari en verder, volle zon. € 7,50

HEMEROCALLIS. Daglelie. Helaas, ik heb het toch echt geprobeerd, heb allerlei foutjes door de vingers gezien in de hoop er nog wat moois van te vinden, ik heb nieuwe cv's bekeken die beter zouden zijn, dure en heel goedkope, maar het is mij niet gelukt om ze naar waarde te schatten zoals we geacht worden te doen in de ons

omringende landen en de USA. Hun onverwoestbaarheid is legendarisch, zeker, maar er staat een hoop lelijks tegenover; hun tijdens het begin van de bloei al afstervende blad hindert mij het meest, en daarnaast de wansmaak van de veredelaars, ik kan het helaas niet anders betitelen. Maar omdat je in een tuin nou eenmaal dat grasachtige blad op bepaalde plaatsen goed gebruiken kunt, houden we een klein sortiment aan, dat nog niet helemaal door de veredelaars verpest is, c.q. te groot, te gevuld, te veelkleurig bont, kortom te lelijk is. Waarom kunnen ze nou niet gewoon een kleine witte 'Corky' kweken, of een iets grootbloemiger witte H. altissima, of een een echt, en dan bedoel ik ook een echt rode aan lange dunne stelen, etc? Dat moet toch geen probleem zijn als je ook driedubbele in roze met paars kunt kweken, of gele met een geruffelde lilapaarse rand, alles van een ongekende lelijkheid. Er is nu -een extreem dure- kleinbloemige witte, die luistert naar de naam "The Narrow Way to Heaven" of zoiets, alleen Amerikanen kunnen zoiets bedenken. altissima

is een heel kleinbloemige, met trompetvormige, lichtgele bloemetjes aan heel lange stelen, die wel 175 cm hoog kunnen worden. Ook het blad is heel lang en smal, grasachtig bijna. Zomerbloeiend, als alle andere Daglelies. Geurend, maar de bloemen zitten wel erg hoog om het te kunnen ruiken! € 3,50

lilio-asphodelus is een bekende, heel vroeg bloeiende met gele bloemen, die ook zeer welriekend zijn. Bloeitijd mei-juni, hoogte 60 cm. € 3,00

'Light the Way' is alweer een oudje, maar wel goed! Gewone, heel normaal gevormde, enkele bloemen in slechts één kleur: bijna wit. Hoogte 60 cm, zomerbloeiend, voor de volle zon. € 3,50

Literatuur: in overvloed! Maar geen van alle zijn ze eerlijk over het blad, dat tijdens de bloei al gedeeltelijk af staat te sterven. Laat u niet verleiden door de mooie plaatjes op internet; heel veel soorten komen uit de warme zuidelijke staten van de USA, en zullen in ons klimaat niet tot bloei komen.

HEPATICA. Leverbloempje. Wat is er mooier in het vroege, heel vroege voorjaar, zo vanaf februari? Mooier dan Sneeuwkllokjes, die zijn tenslotte allemaal wit, hoeveel geld je er ook voor betaalt! Ik ben dus bepaald geen Galanthofiel, over een paar jaar vraag je je af hoe het ooit zover met je gekomen is, dat je misschien wel €50 voor één Sneeuwkllokje betaald hebt; groepsdwang misschien? Wil je een goede hebben, die het altijd doet, niet gevoelig is voor schimmels -berichten daarover worden in Galanthofielenkringen het liefst in een heel diepe lade weggestopt- neem dan Galanthus 'S. Arnott', betaalbaar, sterk en mooi grootbloemig wit. Bijzondere Hepatica's zijn trouwens nog veel duurder, in Japan wordt voor de allernieuwste cv's wel €10000 betaald! Per stuk, wel te verstaan. Wij houden het relatief simpel, ze moeten ook wel goed te houden zijn in de tuin, en de nakomelingen van H. japonica zijn hier moeilijk buiten de winter door te krijgen. Er is ruime keuze in bladtekening, bloemkleur, -vorm en -grootte, en ze gaan heel lang mee! Ze vragen een plek in de halfschaduw, op goede humeuze, als het enigszins kan kalkhoudende grond en als je niet te veel harkt, zaaien ze zich overvloedig uit - als ze het naar hun zin hebben. Wij verkopen zaailingen met een bloem er op, en de prijs hangt af van de vorm, kleur etc., maar vergeleken met Sneeuwkllokjes zijn ze een koopje. Zoek een plekje in de tuin, waar ze in de winter en in de bloeitijd, het vroege voorjaar,

volop zon krijgen en waar ze in de zomer beschaduwde staan. Langzaam groeiend. nobilis in diverse tinten, blauw, wit en roze, al dan niet met mooi gemerkt blad (H. nobilis var. pyrenaica). Soms ook gevuldbloemige, maar die zijn wel prijzig. Ik denk dat we dit jaar ook wel wat planten van de 'Indigo Strain' zullen hebben, in prachtig diep, verzadigd blauw. v.a. € 3,50

Literatuur: op internet is een overvloed aan foto's te vinden, met leveranciers: Ashwood Nurseries in Engeland is een prima en betaalbaar adres, mocht u in het voorjaar daar in de buurt zijn. In Japan zijn verschillende boeken verkrijgbaar met de meest fantastisch gekleurde en/of gevulde Hepatica's.

HEUCHERA. Purperklokje. Ik dacht dat we de grenzen van wat mogelijk was bij het Heuchera veredelen wel zo ongeveer bereikt hadden, maar dat blijkt bepaald niet het geval te zijn: steeds weer fantastisch gekleurde zien we in een onafgebroken stroom uit de USA, maar tegenwoordig ook Frankrijk tot ons komen. Op dit moment is er weer een tendens naar kleintjes, en naar de bloemkleur geel. En of dat nu altijd verbeteringen zijn, dat is nog maar de vraag: het tempo waarin dit allemaal gebeurt is wel erg hoog, soorten die 3 jaar geleden nog gloednieuw waren, zijn nu alweer bijna verdwenen. De wetten van de markt zullen we maar zeggen, en als je als kweker in de USA niet elk jaar iets nieuws hebt, is het gauw bekeken met je. Heuchera's ontleen hun sierwaarde dus hoofdzakelijk aan hun blad, dat tegenwoordig meest rood- of roodachtig is, in verschillende mate grijs of grijsmetallisch getekend, maar we zien nu ook vaak oranje, oranjerood, niet ieders smaak, heb ik gemerkt. De bloemen zijn overwegend wittig, roze of rood, en het is natuurlijk onze taak om cv's uit te zoeken, die een mooie bladkleur combineren met een wat sprekender bloemkleur: zie de individuele beschrijvingen straks. Heuchera's groeien goed op een wat humeuze grond in de zon of halfschaduw. Ze moeten om de twee jaar opnieuw geplant worden, dieper wel te verstaan, want ze hebben de neiging om te verhouten en daarbij omhoog te groeien. Let op de larven van de Taxuskever, die kunnen grote schade aanrichten, vooral als ze in potten gekweekt worden. De familieleden Heucherella en Tiarella zijner ook erg gevoelig voor.

'Berry Smoothie' rare naam voor een leuke plant: de bladeren zijn "metallic rose pink", een soort roodroze: dat klinkt niet fijn, maar zij viel mij op door die aparte kleur. Het blad staat iets bol en de bladranden zijn nauwelijks gegolfd, een min of meer vlak blad dus. € 3,50

'Binoche' viel mij op door de anthraciet-achtige kleur van het blad, dat ook nog enigszins geruffeld is -hoe vertalen wij dat: gegolfd komt er het dichtst bij. Een aantrekkelijke nieuwe. Grote potten. € 3,50

'Brownfinch' wijkt heel erg af van de tegenwoordig gebruikelijke, op bladkleur geselecteerde cv's: hij heeft min of meer "normaal" blad, groen meteen beetje adering. De bloei is het bijzondere hier: tamelijk dikke aren roodbruine bloemetjes, net als die van de iets bekendere 'Greenfinch'. Rijkbloeiend, hoogte 60 tot 70 cm. Deze koop je dus voor de bloei! Mooi in combinatie met kleine prairiegrassen, Echinacea, etc. € 3,00

'Brownies' viel mij direct op door zijn grote, lichtbruinige blad, dat veel weg heeft van dat van een Begonia, met van die punten, maar ook door zijn kleur. Dit wordt

een grote plant, met gemak 40 cm breed en hoog. Duidelijk anders door de bladgrootte. Bloemen onbetekenend wittig, maar wel heel veel aan lange steeltjes, tot 100 cm hoog en daardoor heel opvallend in de –late- bloeitijd! Een nakomeling van *H. villosa*, de late bloeier. € 3,00

‘Obsidian’ bijna zwartbladig, zonder zilveren inleg, breed en zacht. Dit is de meest donkerbladige *Heuchera*, die het van contrast moet hebben, plant haar b.v. naast de goudbladige vorm van Penningkruid, oogverblindend, letterlijk! Het blad komt nog beter uit, als je ertussen *Triteleia* ‘Starlight’ poot, een bolgewasje met lichtgele bloemen in schermen. € 3,00

‘XXL’ ja zo heet die nu eenmaal, niets aan te doen! De meest grootbladige, ik heb foto’s gezien waarop het blad wel 25 cm groot is. Het blad is roodbruin. Bloemen onbetekenend wittig. € 3,00

sanguinea ‘Alba’ is helemaal nog in wilde staat, niets aan veredeld, zou zo in het wild gevonden kunnen zijn. Hij heeft groene, gekroeste blaadjes en heel veel steeltjes met witte, niet al te pietepouterige bloemetjes. “Puur en Eerlijk”, een beetje kok gebruikt deze woorden maar al te graag, en bij deze plant is dat helemaal op zijn plaats. Hoogte 35 cm. € 3,00

‘Spellbound’ heeft van dat geruffelde paarsige blad met veel zilver erin. Zij vormt grote planten, heel geschikt ook voor een bak of grote pot. M.i. een van de beste in deze categorie, en daarin zitten er heel veel! € 3,50

villosa ‘Autumn Bride’ is een herfstbloeier dus, iets wat we niet zoveel zien bij *Heuchera*’s. Groot, lichtgroen harig blad (*villosa*=harig) en bloemstelen van zeker 80 cm met breed uitlopende pluimen witte bloemetjes. Duidelijk heel anders! € 3,00

HEUCHERELLA. Dit is een geslacht, dat ontstaan is uit de kruising tussen *Heuchera* en *Tiarella*, geslachten die sowieso al erg veel op elkaar lijken. Ze zijn kleiner dan de *Heuchera*’s, zijn eveneens wintergroen en ze verdragen wel wat meer schaduw. Voor de veranderingen in het sortiment geldt, wat we ook al bij de *Heuchera*’s zagen, veel nieuwe cv’s. We bieden een zeer up-to-date sortiment aan: ‘Art Deco’ uit België heeft notenbruin blad, als je dat zo zeggen kunt, en de kleur verandert met de seizoenen: inde winter donkerder dan in de zomer. Prima kleine bodembedekker, met witte bloemetjes in aartjes. Nieuw! € 3,50

‘Dayglow Pink’ is voor de verandering groenbladig, met een zwartbruin kruis op de nerven. Bloemen in korte aren, zachtroze in het vroege voorjaar. Zo’n dankbare en goedgroeiende kleine bodembedekker voor de halfschaduw; niet te donker, dan bloeien ze niet goed. Hoogte 30-35 cm. € 3,00

‘Gunsmoke’ lijkt in alles veel op een kleine *Heuchera*, met dat verschil dat de witte bloemetjes in korte aartjes staan en vroeg in het voorjaar verschijnen. Het blad is diep handvormig ingesneden, paarsachtig met zilveren adering. € 3,50

‘Redstone Falls’ is de eerste echt bodembedekkende *Heucherella*, met uitlopers. Het blad is een mengeling van rood, roodbruin en oranje-rood en ook nog wat groen, wintergroen. Er zit bloed in van *Heuchera villosa*, dat garandeert goede groei. Hoogte in de bloei 35 cm, breed uitgroeiend tot 75 cm. Houdt zich tot dusver erg goed, breidt zich uit en ziet er gewoon prima uit! € 3,00

HIBISCUS. De laatste jaren zie je steeds meer vasteplant types van dit geslacht. Ze komen uit de zuidelijke staten van de USA, en dat zegt al iets over hun noden:

“Humid, Hazy and Hot” ,vooral met hoofdletters dus! Veel water, zon en veel warmte, iets wat we ze in Nederland lang niet elk jaar kunnen geven. In een warme zomer hier worden ze wel 120 cm hoog, maar in een koele niet meer dan 70 tot 80 cm. Bloeien doen ze vrijwel altijd wel, soms wel erg laat, in de loop van oktober pas. Deze bloemen zijn obsceen groot en weelderig, en lang niet iedereen kan dit waarderen! Voor ons toch enigszins calvinistische gemoed gaan ze een beetje te ver. Toch kon ik de verleiding niet weerstaan, en daarom bieden we de volgende cv's aan:

‘Cranberry Crush‘ heeft inderdaad bloemen in die kleur, bijna donkerrood. Deze bloeit betrouwbaar hier en groeit snel. € 4,00

‘Kopper King‘ heeft prachtig bronskleurig-koperkleurig blad, en roze met witte bloemen, die misschien wel 20 cm in doorsnede zijn. Nadeel is wel, dat de uitgebloeide bloemen een paar dagen als propfen aan de stelen blijven hangen. De bloemen zijn wel een beetje heel erg veel over the top. Beide cv's zijn helemaal winterhard tegenwoordig. Ze komen laat in het voorjaar op, meestal pas in de loop van mei. € 4,00

‘Robert Fleming‘ groenbladig, en ook hier weer van die enorme bloemen, nu in het donker wijnrood. Mooie kleur! € 4,00

‘Summer Storm‘ heel mooie nieuwe, met donker bruinrood blad en met rozige bloemen. Het blad is intens donker, glimmend en diep ingesneden, en op den duur - want alle Hibiscus cv's groeien niet zo snel- wordt het een struik van ongeveer 1 bij 1 meter. Bloeit ook goed. € 4,00

HOSTA. Hartlelie, Funkia, maar iedereen gebruikt Hosta. Met dit geslacht is het hier, net als met de Hemerocallis, over en uit. De belangstelling hier ervoor is tot het absolute nulpunt gedaald en we zullen het sortiment dienovereenkomstig weer verkleinen tot het noodzakelijke minimum. Met Hosta's an sich is niets mis natuurlijk, het zijn goede, degelijke, langlevende planten, maar er is gewoon veel te veel aan gekruist en gesleuteld: er zijn veel te veel cv's die veel te weinig van elkaar verschillen. Als u een groot sortiment wilt hebben, ga dan naar Marco Franssen in Ter Aar, www.hostakweker.nl , hij heeft geloof ik wel 1500 verschillende. Ons echt heel kleine sortiment:

‘Blue Angel‘ is wel een van de allergrootste grijsblauwe, al is de nieuwe ‘Empress Wu‘ nóg veel groter. Breed hartvormig blad, dat met het ouder worden van de plant ook steeds wat groter wordt. Bloemen bleeklila, kunnen gemist worden. Hoogte 70 bij 70 cm na 7 jaar. € 3,50

‘Devon Green‘ is een prachtig glimmend donkergroene, middelgroot. Wordt 45 cm hoog en breed, bloemen paars. Een mooi soort. € 3,50

‘Empress Wu‘ de aller- allergrootste! Een grijsbladige, waarvan de bladeren tot 60 cm lang en 40 cm breed kunnen worden- onder optimale omstandigheden natuurlijk. € 5,00

‘Halcyon‘ een al lang bekende en nog steeds uitstekende kleine grijsblauwe, met veel substantie, met stevig blad dus. Hoogte 35 tot 40 cm. € 3,50

Ik wou dat ik wat positiever kon zijn, maar helaas.

INULA. Alant. Altijd geelbloeiende, vaak grof groeiende Composieten, maar altijd met fijnstralige bloemen, d.w.z. de lintbloemen zijn smal en vaak zelfs draadvormig, en bewegend in elk briesje.

hookeri zie je maar heel zelden, terwijl het toch zo'n goede plant is! Harig frisgroen blad en in de nazomer en herfst relatief grote gele, zeer fijnstralige bloemen, aan een niet erg hoge plant, zo'n 60 cm hier. Groeit en bloeit ook in de halfschaduw, en breidt zich d.m.v. ondergrondse uitlopers rustig uit. Gekregen van de Tuinen van Mien Ruys, waar hij sinds mensenheugenis -c.q. het leven van Mien Ruys- al groeit. € 3,00

magnifica 'Sonnenstrahl' is een hele grote plant voor een hele grote border, op de achterste rij, waar hij boven alles uit kan torenen, met zijn grote koppen stralend gele bloemen. Groot harig blad ook, tamelijk grof, en toch niet erg snel groeiend. Hoogte 200 cm, bloeiend in de zomer. De oorspronkelijke selectie is gemaakt door Ernst Pagels. € 3,50

KALIMERIS. Simpele, rijkbloeiende, struikachtige en bossig groeiende planten uit Japan, die sterk op Asters lijken, en ook op Boltonia's en daarmee geregeld verward worden. De botanische verschillen tussen deze drie zijn werkelijk minimaal, het heeft o.a. te maken met de regelmaat van de beharing van de vruchten. De Kalimeris bloeit wat eerder en gaat daar ook veel langer mee door. Gemakkelijk groeiend, voor een zonnige plek, maar eigenlijk helemaal probleemloos. Meestal vroeger dan Asters. In het Duits worden ze "Schönaster" genoemd, "kalos" betekent "mooi".

incisa 'Blue Star' lichtblauwe bloemen blijven maar komen, de hele zomer en nazomer lang, aan dunne takjes. De vergelijking met lagere Asters dringt zich weliswaar op, maar deze zijn wat fijner en-mogen we het nog zeggen?- natuurlijker. Hoogte 60 cm. € 2,50

incisa 'Daisy Mae' is volgens de Amerikaanse kwekerij die hem introduceerde "the easiest plant to grow" en hier lijkt dat zeker zo te zijn. Een warrelic, opgaand bosje stelen met daaraan de hele zomer en nazomer door witte bloemen van zo'n 2,5 cm doorsnede, in grote overvloed. Zon, hoogte 80 cm. € 2,50

incisa 'Madiva' is een hoog gewaardeerde bodembedekker, die snel een gesloten tapijt maakt, zo'n 80 cm hoog. De bloemen komen lichtpaarslila uit en verbloeien naar wit. Bloeit ook nog lang, van juli tot oktober. Een perfecte plant? Ja, voor grotere vakken, waar geen subtiliteit gevraagd wordt, andere en fijnere planten worden onder de voet gelopen. Vroeger is deze Kalimeris abusievelijk Boltonia genoemd. Onverwoestbaar, heel goed voor het openbaar groen. € 2,50

incisa 'Mon Jardin' is een flinke witte, meer dan 80 cm hoog, en ook ijzersterk. Blijft goed rechtop staan. Een sierlijke plant. € 2,50

mongolica 'Antonia' heeft tenminste goed gekleurde bloemen, niet van de uitgewassen waterige wat veel van de andere cv's hebben: goed helderblauw, de meest blauwe der Kalimerissen. Het wordt een beetje lossig en bossig struikje, met

veel dunne stelen en een overdaad aan blauwe bloemen. Hoogte 90 cm, zomer-nazomer. Afkomstig van Dieter Gaissmayer uit Duitsland, een van de grotere en betere biokwekerijen aldaar. € 3,00

Een heel goed artikel over deze planten staat in "Gartenpraxis" van april 2013, een uitgebreid artikel van onze Oostenrijkse collega Christian Kress. Van hem heb ik ook de nieuwe 'Jürgen Wever' en 'Bläuling', resp. "bahnbrechend" zacht lichtblauw, zeer rijk- en ook nog nabloeïend, en eveneens zachtblauw, behoorlijk hoog ook nog. Als ze een beetje meewerken willen, c.q. groeien, zullen we daarvan in 2015 al wat kunnen aanbieden. Prijs € 3,00 voor beide cv.'s. We zijn dit jaar met een proefje begonnen om al deze nieuwe aanwinsten te beoordelen: hoe hoog worden ze uiteindelijk, wat is nu precies hun exacte bloemkleur en hoe groot zijn hun onderlinge verschillen nu eigenlijk?

KIRENGESHOMA. Japanse Wasbloem. Klassieke schoonheden, die lang moeten vaststaan om op hun best te geraken, maar ze leven dan ook bijna eindeloos. Let alleen op grote zomerdroogte, dat is slecht voor ze.

palmata is een van de hoogtepunten van de nazomerse tuin, in de loop van september komen de lichtgele bloemen, die aan het eind van de overhangende stelen zitten, als badminton shuttles gevormd, en bestaand uit dikke, wasachtige bloembladen. De bloemen gaan nooit helemaal open, zoals op sommige tekeningen wel eens gesuggereerd wordt. De stelen zijn donker en bezet met Plataanachtige grote bladeren en tot de bloeitijd is het ook al een majestueuze struik van 100 cm hoog en breed, maar dat pas na minstens 10 jaar vaststaan. Verdraagt heel goed wat schaduw, als die maar niet te droog is. Vermijd felle zon: het blad blijft daar klein en geelachtig. Er is een zeer verwant soort, K. koreana, ook wel K. Koreana Groep, of K. coreana geheten, waarvan de bloemen iets verder open staan en iets omhooggericht staan, maar er is hoe dan ook heel weinig verschil tussen; deze laatste wordt vaak als wat stijf gezien. € 3,50

koreana 'Black Style' is een selectie met donkerder stelen. € 3,00

KNAUTIA. Beemdkroon. Prettige planten, nauw verwant aan de Scabiosa's en Cephalaria's, voor een zonnige en warme plaats; van nature groeien ze in wat schrale, kalkrijke weilanden, en ze worden druk door allerlei insecten bezocht, vooral vlinders. Heel langlevend zijn ze niet, maar je vindt altijd zaailingen. macedonica heeft bordeauxrode bloemen in de vorm van speldenkussens, en hij bloeit lang vanaf eind mei tot ver in de nazomer, de bloemen komen ononderbroken aan het eind van de dunne bloemstelen. Op een zonnige plek is dit een bijzonder makkelijk groeiende plant, die zich ook nog graag wat uitzaait, zonder ooit een plaag te worden, integendeel, deze zaailingen zien er altijd zo spontaan goed terechtgekomen uit. Hoogte rond de 100 cm, smal blijvend en niet vullend.

€ 2,50

macedonica 'Mars Midget' is een nieuwe selectie, waarvan we veel plezier hebben: hij wordt maar zo'n 35 tot 40 cm hoog en hij bloeit het grootste deel van de zomer

overdadig met de bekende rode bloemen. Niet beter dan de stamsort, maar anders, compacter, gedrongener, met de bloemen veel meer bij elkaar. Niet propperig.

€ 2,50

KNIPHOFIA. Vuurpijl. Ik heb ze altijd wel heel mooi gevonden, maar die winters! Veel verloren, prachtige Engelse hybriden in de meest fantastische kleuren, of soorten als *K. northiae*, met van die fraaie rozetten: alles dood. De hybriden die we nu aanbieden moeten veel harder zijn, maar winterbescherming is altijd aan te raden wanneer het meer dan een graad of 10 gaat vriezen. Dat gaat als volgt: bind de bladeren op in een soort schoof, en bedek dan de grond rondom de plant met een dikke laag blad of stro. En dan bidden natuurlijk.

Kniphofia's zorgen voor het broodnodige strak verticale accent in de tuin, ze combineren heel goed met mediterrane gewassen als *Agapanthus* - je kunt ze dan in één moeite door samen dekken tegen de vorst- en ook de combinatie met "dunne" grassen als *Muhlenbergia* en met *Crococsmia*'s is letterlijk hot!

'Lemon Popsickle' mooi slank citroengeel, 60 cm. € 3,50

'Molten Lava' heeft gloeiend roodoranje "pokers" aan hoge, donkere stelen. Een Engelse selectie van grote klasse. Vormt grote rozetten met blad. Schaars. € 5,00

'Orange Vanilla Popsickles' lelijke, overbodig opgepimpte naam, maar wel een mooie kleur, zo gaat dat soms. Zou zo'n naam nou echt verkoopbevorderend werken? Goed, genoeg gezeurd: een lage met grasachtig blad, de bloemen zijn bovenin roodachtig oranje en verlopen naar crème, heel goed doorbloeiend. Ziet er goed uit, nu nog een andere naam! € 3,50

'Rich Echoes' heeft warm oranje bloemen die naar geel verlopen, aan bruine stelen. Heeft in Engeland een AGM gekregen, dus goed. Lang doorbloeiend vanaf juni, en in de zomer van 2014 -die wel heel mooi was- kregen we een rijke herbloeie in september, en zelfs nu, begin november 2014, worden er nog nieuwe bloemstelen gevormd -dat wordt waarschijnlijk niets meer. € 4,00

rufa is een niet-verbeterde, wilde vorm met groeniggele bloemen, die een soort gekromde bloemen hebben, moeilijk uit te leggen, maar sierlijker dan die grote strakke pijlen! Zoek maar eens een foto op van *K. thomsonii* op, die heeft ze ook zo, maar dan in warm oranje met geel. Beide soorten zullen leverbaar zijn, maar let op in de winter! Ze zijn echt kwetsbaarder dan de bovenstaande selecties, maar ook heel prachtig! € 5,00

LATHYRUS. Pronkerwt, maar gebruik maar gewoon het woord *Lathyrus*, ik kan me niet voorstellen, dat er iemand is die deze plant niet kent. Ik kweek alleen de overjarige, die helaas geen enkele geur hebben, maar die wel erg rijk bloeien. Er zijn klimmende en niet klimmende overjarige, en er is ook nog een grote groep bijzondere eenjarige, zoals *L. chloranthus* in chloorgroen.

aureus is niet *L. transsylvanicus*, wat we lang hebben gedacht bij gebrek aan verdere informatie. Deze niet-klimmende *Lathyrus* groeit breed uit, een beetje struikachtig, en heeft aan het einde van de takken trosjes lichtgele bloemen, groeiwijze als van *L. vernus*, maar wat breder uitgroeiend. Het blad is van dat typische lichtgroene. Sterk, langlevend, maar ook erg langzaam groeiend. Zon, vast laten staan. Niet altijd leverbaar, de muizen zijn gek op de zaden! € 3,00

transsylvanicus uit Roemenië, om precies te zijn uit “Dracula land” is een prachtige opgaande soort, hier tot 80 cm, met in het voorjaar opstaande trossen oranjegele met gele bloemen. Een van de allermooiste, maar traag en moeilijk vermeerderbaar. € 3,50

vernus is de Voorjaars Lathyrus, een verrassing voor iedereen, die haar nog niet kent. In de tweede helft van april komen op dit lage struikje massa's bloemen in wit (zeldzaam nog), roze met wit, paarsblauw met wit of effen blauwpaars. Er bestaan heel wat apart benaamde cv's: L. vernus 'Albroseus' is dus wit met roze, 'Albus' is de zeldzame zuiver witte vorm, en L. vernus 'Flaccidus' heeft draadsmal blad en lilablauwe bloemen: onze kloon hiervan bloeit buitengewoon rijk; L. vernus gracilis schijnt deze ook wel te heten. Hoogte van alle tussen de 25 en 35 cm. v.a. € 2,50
vernus “BobBrown” van hem ooit gekregen, zonder speciale naam, dus maar naar hem vernoemd. Deze blinkt uit door zijn diep paarsblauwe bloemen. € 3,50

Literatuur: er is in 2005 een nieuw boekje uitgekomen, geschreven door Graham Rice, “The Sweet Pea Book”, ISBN 0 7134 8945 6, waar eigenlijk alles wel in staat, met veel foto's van met name de eenjarige.

LAVANDULA. Lavendel. Eigenlijk halfheesters, die wij in het dagelijks gebruik tot de vaste planten rekenen. Wij laten dit geslacht helemaal over aan Roger en Linda Bastin in Zuid Limburg, die al de Nationale Collectie onderhouden. Zij hebben ze echt allemaal, maar ik blijf er toch een of twee kweken om aan de dagelijkse vraag naar heel gewone, sterke en diep donkerpaarsblauwe cv's te voldoen, om haagjes van te maken b.v. De beste is m.i. nog steeds:

angustifolia 'Hidcote' overbekend, maar dat wil niet zeggen, dat hij niet deugt: integendeel, dit is de beste lage, donker paarsblauwe Lavendel, compact groeiend en overal geschikt voor. Tot 40 cm hoog. Snoeien eind april, wanneer hij goed aan de groei is, en dan niet te diep in het oude hout. Wilt u ze compact houden, dan betekent dat, dat u vanaf het eerste jaar na planten moet beginnen met snoeien. Koop nooit van die goedkope, uit zaad gekweekte planten, die deugen niet!

Literatuur: er is een goed boek, met foto's in duidelijke kleuren: “The Genus Lavandula”, geschreven door Tim Upson en Susyn Andrews, ISBN 1 84246 010 2, in de Kew serie, van meer dan uitstekende kwaliteit! In dezelfde serie hebben we het boek over Epimediums van William T. Stearn en het boek over Sorbus door Hugh McAllister. Topklasse! Het is niet eenvoudig om al die kleuren paars, lila en lilapaars en paarslila van elkaar te onderscheiden op foto's. € 2,50

LAVATERA. Struikmalve. Een sensatie was het, toen zo'n 25 jaar geleden alweer Lavatera 'Barnsley' op de markt kwam: enorme struiken, de hele zomer doorbloeiend met lichtroze bloemen; in Engeland heb ik wel exemplaren van 3 bij 3 meter zowat gezien. Maar ze gingen niet lang mee, en na een jaar of 3 waren ze zó verhout, dat ze in de eerste de beste winter bezweken, meestal door teveel wind in combinatie met kale vorst. Lavatera's zijn uitermate geschikt om een grote kale plek

op te vullen, of om een grote border wat instant kleur te geven, “a big bang for the buck”. We gebruiken ze dan ook nog steeds, maar dan liever de wat kleinere, zoals: ‘White Angel’ de goed winterharde witte, die in tegenstelling tot de andere, in de winter helemaal afsterft en altijd weer terugkomt. Hoogte 150 cm. € 3,00
‘Chamallow’ is een nieuwe Franse hybride, overdadig bloeiend in rozerood. Compact, met viltig grijsgroen blad. Hoogte tot zo’n 120 cm. € 3,00

LIATRIS. Lampenpoetser of Knopige Slangenwortel, beide verwarrende en onduidelijke Nederlandse namen, iedereen zegt toch Liatris. In de USA: “Devil’s Bite”, “Blazing Star”, “Gayfeather”. Nog niet zo heel erg lang geleden haalden wij onze neus hiervoor op, tuinsnobs als we zijn, en *L.spicata* ‘Kobold’ is niet helemaal toevallig zo genoemd! De belangstelling voor prairietuinen heeft ze echter in een nieuw daglicht geplaatst, het mag weer! maar nu wel anders natuurlijk, en dat zien we bij de volgende soorten:

aspera wordt een meter hoog en heeft grote individuele bloemen, in de vorm van een knoop, in de kleur paarsroze. Bladeren smal, ruw aanvoelend. Zomerbloeiend, voor de prairietuin om daar ruimhartig toe te passen. € 3,00

elegans heeft heel smal blad, bijna als dennenaalden, en smalle, langgerekte aren paarse bloemen. Hoogte tussen 0,5 en 1 meter. € 3,00

ligulistylis heeft weinig individuele bloemen in de aar, maar ze zijn wel groot, tot bijna 1,5 cm in doorsnede. Deze bloemen zijn paarsgroze, en lijken op die van Distels. Hoe meer ik over Liatris lees, hoe meer ik tot de conclusie kom, dat ze in de Noord Amerikaanse prairie de zelfde functie vervullen als Distels hier in niet al te vette weilanden. Pas ze ook zo toe, gestrooid tussen andere planten. € 3,00

scariosa heeft grote, tot 2 cm in doorsnede, individuele bloemen, die los van elkaar staan in een rechte aar. De bloemkleur is dat bekende Liatris paarsroze. Hoogte tot 100 cm, voor een zonnige en droge plek, maar ze zijn heel gemakkelijk. Toe te passen als strooiplant, d.w.z. grote hoeveelheden ervan losjes tussen alles door. Op foto’s lijken ze nogal op sterk aarvormige Distels, en -maar houd mij ten goede!- het soort prairies waar ze groeien lijkt wel wat op onze magere graslanden met Distels er doorheen. € 3,00

spicata in een selectie met zeer lange aren, die 100 cm lang kunnen worden. Niet zo stijf als de normale *L. spicata*. De dicht op elkaar staande borstelige bloemen zijn lilapaars. Tot 150 cm hoog. € 3,00

Wij hebben heel wat soorten uitgezaaid om te proberen, de meeste afkomstig uit de Hermannshof in Weinheim: bezoek die tuin in de zomer om de prairie dicht bij huis te bekijken. Het is een uurtje of 4 rijden van hier, ten noordoosten van Frankfurt, en je bent helemaal in het buitenland! De tuin zelf wordt geleid door Prof. Cassian Schmidt, de expert bij uitstek. Niet ver van Weinheim hebben we goede collega’s, van “Die Staudengärtnerei”, en daar kun je vrij veel soorten Liatris kopen.

LINARIA. Vlasleeuwenbekje. Wellicht niet de meest opvallende onder de vaste planten, maar wel een van de langst doorbloeiende, de hele zomer heb je er plezier van, en daarna ook nog. Voor zonnige plekken op droge grond, heel simpel.

purpurea 'Poached Egg' gekookt of gepocheerd, dat doet er niet zo toe, deze is dus wit met een geel midden. Lange dunne takken met smal grijsgroen blad, allemaal heel ijl, en dan ook nog het halve jaar bloeiend. Hoogte 60 cm. € 2,50

LIRIOPE. Leliëgras. Zo zien ze er inderdaad uit, breedbladig grasachtig en behorend tot de Lelië-achtigen. Ze breiden zich matig sterk uit door uitlopers en ze zijn wintergroen. Vaak gebruikt als randplant, maar wie heeft er nog van die randen? Waardevol door hun late bloei. Ook heel goed als bodembedekker in de schaduw, maar daar zullen ze niet rijk bloeien. Er wordt veel geklaagd, dat Liriopes niet bloeien willen en na enig schade en schande ben ik er achter gekomen, dat het van groot belang is goed bloeiende klonen te hebben, m.a.w. er is een hoop troep op de markt.

muscari 'MoneyMaker' bloeit heel rijk met heel veel diep paarsblauwe aartjes, die sterk op Muscari-Blauwe druifjes lijken, maar dan wel in een heel andere tijd van het jaar: september-oktober. Blad niet al te breed, en de aartjes komen daar goed bovenuit. Zon of lichte schaduw, maar in de zon bloeien ze beter. Hoogte 30-35 cm. Bij strenge vorst zijn ze niet helemaal bladhoudend! € 3,50

muscari 'Monroe White' bloeit echt mooi, echt zuiverwit in smalle aartjes. Het blad is wat smaller en lichter groen dan dat van bovenstaande. Hoogte 30 cm, ietsje schaduw graag. € 3,50

LOBELIA. Dit geslacht blijft niet beperkt tot lage, vrolijk bloeiende eenjarigen, integendeel, we zien steeds meer de hoge, opvallend gekleurde aren van de Lobelia's in onze tuinen verschijnen. Vroeger ging dat niet, ze voren in elke winter dood, maar nu gebeurt dat bijna nooit meer- hopen we dan maar. Uit rozetten vettige glimmende, vaak rood aangelopen bladeren, wintergroen, komen echt dikke stelen met daaraan in de zomer opvallend gekleurde bloemen. Kleuren als echt felrood, diep paarsblauw, karmijn, kortom allemaal nogal primair en fel, zien we hier. Er is veel keuze, wij hebben er 2, maar dat zouden er veel meer kunnen zijn, als ze wat meer verschillend zouden zijn- en dat zijn ze dus niet. Voor goede, bij voorkeur vochtige grond in de volle zon. Als het een beetje gaat vriezen, zeg naar de minus 8 en erger, dek ze dan af met een flinke laag stro. In Zuid Amerika komen spectaculaire soorten voor, die hier helaas niet winterhard genoeg zijn. Probeer L.tupa maar eens! 'Hadspen

Purple' is een van die grote nieuwe Lobelia's, die we steeds meer zien. Hoge strakke bloemstelen, bezet met – in dit geval- warmpaarse bloemen boven wintergroene rozetten glimmend blad. Deze bleek in de nare winter van 2011-2012 helemaal winterhard te zijn, zonder bedekking! Hoogte 100 cm. € 3,50

'Tania' net zo statig, maar nu meer roodpaars. Beide worden op mijn tamelijk droge grond ongeveer 130 cm hoog, maar het kan veel hoger op natte grond. Rijkbloeiend roodpaars-paarsrood, wat je wilt. Iets minder hard dan voorgaande. € 3,50

LYSIMACHIA. Wederik, en niet allemaal woekeren ze! *L. punctata* heeft het al zover geschopt, dat ze nu tot de officiële inheemse flora van Engeland behoort en ook *L. ciliata*, in haar bekende roodbladige vorm 'Firecracker' weet van wanten. We bieden er dan ook maar één aan:

'Elisabeth', waarschijnlijk *L. fortunei* 'Elisabeth', is een vlotte groeier met nog onbekende uitbreidingsdrang, die in de nazomer bloeit met ongeveer 100cm hoge stelen, met aan het eind daarvan rechtopstaande, dichte aren zuiver witte bloemen. De bladeren lijken in het begin niets bijzonders, maar dat verandert in de herfst, wanneer ze vuurrood worden. Sterk en simpel, ook voor verwildering lijkt me.

€ 2,50

MACLEAYA. Pluimpapaver, *Bocconia*. Reuzenplanten, de Duitsers noemen dit Riesenstauden: grote, sterke vaste planten voor achterin, en toch mooi en decoratief door hun grote gelobde blad met daarboven de bloempluimen. Dat het familieleden van de Papaver zijn, zie je eigenlijk alleen aan het oranje, sterk vlekken melksap. De volgende woekeren met mate, zeker in vergelijking met de oude bekende 'Kelway's Coral Plume'.

cordata 'Celadon Ruffles' hebben we hier als zaailing gevonden, en hij heeft groot grijsgroen berijpt blad, met daarboven in de zomer luchtig vertakte pluimen witte bloemen, gevolgd door opvallend oranje zaden. Een grote plant, tot 180 cm, en hier niet heel snel groeiend- maar dat zegt niet altijd iets!

€ 3,50

MAIANTHEMUM. Dalkruid, wat moet dat onaanzienlijke plantje hier? Dat heeft zo zijn nomenclatuurtechnische reden: weet u nog, de *Smilacina*, Valse Salomonszegel, moet nu *Maianthemum* heten, helaas! Dus is het nu:

racemosum een langzaam groeiende schaduwplant, voor een goede plek, waar voldoende humus en vocht is, en daar zal het een grote, mooie plant worden met sterk bebladerde stelen. In mei komen de bloemen, roomwit in pluimen, die heerlijk zoet rieken, als Lelietjes der Dalen. Soms worden er na de bloei rode bessen gevormd, maar hier gebeurt dat sporadisch. Hoogte na een paar jaar vaststaan ongeveer 80 cm. Sterk en langlevend. Er zijn klonen, die beter bes dragen dan deze. Literatuur: "The Plantsman", december 2005. Dit is een zeer hoogwaardig tijdschrift voor de wat gevorderde plantenliefhebber, maar altijd lezenswaardig. Ook twee zeer grondige artikelen in "Gartenpraxis", in 2010.

€ 3,00

MANDRAGORA. Alruin. Omgeven door bijgeloof, geheimzinnig en bedreigend: dat is de Alruin, al sinds de Middeleeuwen gevreesd om zijn giftigheid. Vergis je niet, Alruin is geen leuk hallucinerend middeltje, maar een zwaar vergif, waarmee je maar beter niet kunt experimenteren. Er is zelfs sprake geweest van een teeltverbod, maar dit staaltje van ambtelijke onnozelheid, gebrek aan kennis en vooral bemoeizucht, is gelukkig in de bekende diepe lade dan wel het ronde archief

verdwenen. Wij kweken 1 soort, of althans proberen dat, want het is geen gemakkelijke plant, Nederland is eigenlijk net iets te koud voor hem. officinarum is de echte Alruin, ook in het voorjaar bloeiend, maar hier met groenig witte bloemetjes, die grijzig geaderd zijn. Verder lijkt hij sprekend op de vorige, en is net zo giftig. € 5,00

Literatuur: kijk maar eens op internet, er is grote belangstelling vanuit de “paddohoek” voor dit gewas. Wat de leverbaarheid betreft: hopelijk weer in 2015, er moet eerst weer wat opgekweekt worden uit zaad, de enige mogelijkheid, en dan ook nog een langzame, en het zaad is letterlijk peperduur!

MELITTIS. Bastaardmelisse. Dus geen Citroenmelisse, maar duidelijk wel familie van elkaar: beide hebben geurend blad. De Melittis riekt een beetje zoals Nepeta govaniana dat doet: zacht en beschaafd. Citroenmelisse heeft een veel hardere, direktere geur.

melissophyllum wordt niet erg hoog, 40 cm, en heeft aan de stelen met harig blad grote witte bloemen met een paarse onderlip; voor een Dovenetelachtige zijn de bloemen groot, nog heel wat groter dan die van Lamium orvala. De hele plant riekt aangenaam naar citroenen, een zachte en “rustige” geur. Groeit traag uit tot een mooie pol. Bloeitijd voorjaar, voor een randje in de halfschaduw. Bescheiden en kalm, dat is haar rol in de tuin. € 3,00

melissophyllum ‘Pink Form’ idem, maar met zachtroze bloemen, die een witte onderlip hebben. Nog wat grootbloemiger dan de stamsoort. Iets lossier van groei, hoogte 45 cm. € 3,00

MEUM. Een klein Schermbloemengeslacht waarvan we vooral het blad heel mooi vinden: fijn als dat van Asperges, in rozetten, en van hetzelfde harde, glimmende groen dat er door zijn extreem fijne verdeeldheid toch zo zacht uitziet. Geurt sterk naar iets tussen Maggi en worteltjes in, en behoort op dit moment tot een van de favorieten van de Librije in Zwolle! Wat ze ermee doen, geen idee.

athamanticum heeft boven het al geroemde fijne blad kleine schermpjes witte bloemen. Voor een zonnige, droge plaats vooraan, of in een rotstuint, maar wie heeft er nog zo’n ding? Hoogte 25 cm, voorzomer. Geeft een gezond groen polletje. € 2,50

MOLOPOSPERMUM. “Molly The Greek”, alweer een Schermbloem, maar nu uit een monotypisch geslacht, d.w.z. een plantengeslacht, dat uit slechts één soort bestaat. En verder is de naam nauwelijks uit te spreken, laat staan op te schrijven met al die n’nen en p’s.

peloponnesiacum komt uit Zuid Europa, maar –hoe vreemd dat ook mag klinken– niet van de Peloponnesus. Na jaren vaststaan zien we nog steeds maar een of twee grote, diep ingesneden, varenachtig bladeren, groot en kantachtig. Na een aantal jaren, hier duurde dat 4 jaar, komt dan opeens de kordate bloemsteel te voorschijn, die ongeveer 100 cm hoog wordt, en het daarbij horende groenigwitte bloemscherm,

gevolgd door prachtige, grote goudkleurige zaden. Zaai deze vóór de winter, hun kiemkracht is beperkt. In tegenstelling tot wat ik altijd dacht, gaat de *Molopospermum* na zijn bloei niet dood, sterker nog, onze planten staan intussen al meer dan 20 jaar vast op dezelfde plek, en we proberen ons weleens een voorstelling te maken van hoe dik de penwortel is, en vooral hoe diep die gaat! Bij bewortelingsproeven hier van sla, in de tijd voordat ik er vaste planten kweekte, bleken de wortels bijna 2 meter diep te gaan. € 3,50

MONARDA. Bergamot, in deze streken ook Hanekam geheten. Heel bekend hoor, en ik kan mee een tuin zonder Monarda's ook moeilijk voorstellen, zeker met al die nieuwe kleuren en hun beter bestand zijn tegen meeldauw, de kwaal waaraan veel oude soorten ten gronde zijn gegaan. Koop die oude niet meer, ze deugen echt niet! Monarda's hebben ook nog een prettige geur, de bladeren worden gebruikt om het aroma aan Earl Grey thee te geven, hoewel daar ook de schil van een bepaalde citrussoort voor gebruikt wordt. Meeldauw zal in meer of mindere mate altijd wel een probleem blijven, maar daar is wel iets aan te doen: zet ze op een open en winderige plek in de tuin en spuit ze eventueel in het voorjaar één keer met een schimmelwerend middel: de keuze daarvan laat ik helemaal aan uw ongetwijfeld politiek correcte geweten over. Monarda's houden van een goede, zandige grond met wat vocht in de zomer, van volle zon, en van om de twee jaar in het voorjaar scheuren, anders ben je ze zomaar opeens kwijt. De mode tendeert naar kleintjes, soms maar 35 cm hoog, maar die vind ik -geheel persoonlijke mening!- mismaakte dwergen, gekrompen, alsof er iemand op is gaan staan.

'Beauty of Cobham' is een oud soort, met wat meeldauw, dat we helaas toch niet kunnen missen door haar unieke roze kleur, samen met haar roodachtige schutbladen. Gelukkig komt de meeldauw meestal pas na de bloei. Een mooi soort, 90 cm hoog. € 2,50

bradburiana in de selectie van de Hermannshof, in Weinheim, Duitsland. Deze Monarda heeft dikkig, harig, roodachtig aangelopen blad, en hij is heel goed tegen meeldauw bestand. De bloemen zijn lichtroze met opvallende purpurrode stippen op de onderlip. Hoogte 60 cm, laag dus! Bloeit heel vroeg, in juni. € 3,00

fistulosa - tetraploide vorm- is een mij nog onbekende, maar naar horen zeggen prima soort voor "Nasenmenschen", zoals mijn collega Dieter Gaissmayer dat zegt: het blad riekt sterk naar rozen, heerlijk! Hoogte 70 cm. Bloemen rozig. € 3,00

'Häuptling' komt van "Die Staudengärtnerei" in de buurt van Weinheim, en is daar geselecteerd om zijn gezondheid in de allereerste plaats, opvallend donker blad bovendien. Bloemen donker violetpaars, als van de oude 'Violetta', een cv. die we nooit meer zien. Vanaf 2015. € 3,00

'Jacob Cline' hebben we als vervanger voor 'Gardenview Scarlet' genomen, hij is beter. Hoog, sterk groeiend, goed rood. Hoogte 140 cm, maakt grote plakken uitlopers. Vrijwel helemaal gezond. € 2,50

mentifolia 'Pummel' werd in de Hermannshof speciaal uitgekozen om zijn lage groeiwijze en zijn gezondheid: vrijwel geen meeldauw. helemaal geen kunnen we bij Monarda's nooit garanderen! Bloemkleur rozelila, hoogte max. 40 cm.

‘Marshall’s Delight’ is helderroze, en nog veel belangrijker: vrijwel meeldauwvrij, bij collega Hans Kramer al 15 jaar, volgens hem. Laag voor een Monarda, rond de 80 cm. € 2,50

‘Mohikaner’ heeft lichtlila bloemen aan dunne stelen, met matgroen blad. Ook een van de betere qua meeldauw. Hoogte 100 cm. Staat dicht bij de in het wild voorkomende soort. € 2,50

‘On Parade’ is een goed opvolger van de hier altijd aan meeldauw bezwijkende

‘Purple Ann’: paarsrood, een prettige kleur. Hoogte 110 cm. € 2,50

‘Saxon Purple’ is hier gevonden, een zaailing van ‘Scorpion’, maar lager en paarsbloemig. Hoogte 90 cm, weinig meeldauw. € 2,50

NEPETA. Katte(n)kruid. Net als de zoëven besproken Monarda’s zijn dit steunpilaren voor de zonnige tuin, die in de zomer onafgebroken bloeien- de Nepeta’s dus. Misschien niet altijd heel erg kleurig, opvallend of sterk om aandacht vragend, maar rustig, diffuus en zachtgekleurd in rustgevende tinten. Saai dus? Absoluut niet, ze verzachten en verbinden fellere kleuren, maar misschien wilt u dat wel helemaal niet; neem dan maar Crocosmia’s, niks geen subtiliteit. Ze willen allemaal zoveel mogelijk zon, behalve N. govaniana, q.v., droge, maar niet echt arme grond. De meeste bloeien door als je er geregeld de uitgebloeide bloemen uit knipt; in de praktijk moet je na de eerste bloei met een heggenschaar alles even terugknippen tot net onder de uitgebloeide aren. Het sortiment is behoorlijk groot: faassenii ‘Gletschereis’ rijkbloeiend licht grijsblauw, met heel fijn verdeeld blad. Hoog gewaardeerd in de het Duitse sortimentsonderzoek, en dan weet je: het duurt daar even, maar het is wel grondig! Hoogte 50 tot 60 cm. € 3,00

govaniana is vochtminnend en ook wat schaduwverdragend, zij wordt juist daar op haar mooist. Uit Noord India trouwens, maar wel goed hard. Een grote losse bos, meer dan 100 cm hoog, en de hele zomer door bloeiend met gele bloemetjes. De hele plant ruikt heerlijk zacht naar citroenen, voor een Nepeta, waar scherpe geuren meer voorkomen, een prettige geur. Sierlijk. € 2,50

grandiflora ‘Blue Danube’ van Christian Kress uit Oostenrijk is weer terug in het sortiment: toch niet te missen deze compacte vorm met diep paarsblauwe bloemen aan een gedrongen plant. Hoogte 50 tot 60 cm, zomer. € 2,50

grandiflora ‘Dawn to Dusk’ is hier gevonden en in Engeland benaamd. Het is een zaailing van een gewone blauwe, die bij de eerste bloei tot onze grote verrassing roze bleek te zijn, een nog niet eerder geziene kleur. Hij maakt een grote losse bos, tot meer dan 100 cm hoog en breed, en moet daarom met enige voorzichtigheid toegepast worden, zo groot wordt hij. De bloemen zijn zo te zien roze, met donkerder roodroze kelkblaadjes, die mooi contrasteren. Schoffel eventuele zaailingen op tijd weg! € 2,50

kubanica is heel snel gekomen in de lijst van beste planten: deze lijkt op een hogere en slankere uitvoering van N. subsessilis, een gestaag groeiende, opgaande stevige plant met paarsigblauwe bloemen in aren, die ook na de bloei nog interessant zijn. Hoogte tot 100 cm, zaait zich niet uit en woekert niet. Een prachtplant, uit de verte lijkt het wel een kleine Delphinium! Ik denk dat deze iets meer vocht nodig heeft dan de grijsbladige Nepeta’s. € 3,00

nuda 'Snow Cat' is m.i. de beste nieuwe witte , een echte verbetering in een al zo groot sortiment. Vele strakke aren met witte bloemen, aan tot meer dan 100 cm hoge stelen. Blad kaal, lichtgroen. Gewaardeerd met drie sterren, weliswaar gekeurd door het zelfde instituut als waar deze plant gevonden is: WC eend raadt WC eend aan, u kent het wel. Lijkt uit de verte meer op een kleine *Verbascum nigrum* dan op een *Nepeta*. € 2,50

subsessilis is een *Nepeta* voor wat vochtiger grond, afkomstig uit Japan. Een recht opstaande plant, met breed groen blad, en met de bloemen in dikke, taps toelopende aren. De bloemen zijn paarsblauw en borstelig, en de hele bloeiwijze heeft een bijzonder onaangename geur –oude gasbuizen van het stadsgas, weet u nog?- bij aanraking. Hoogte tot 80 cm, maar dat lukt lang niet altijd, 50 cm is normaal. € 2,50

subsessilis 'Sweet Dreams' is de roze variant, in een mooie rijke tint roze, veel beter dan de nieuwere 'Candy Cat'. Wie heeft de zuiver witte variant voor ons? Die schijnt te bestaan. € 2,50

'Toria' is een lage: al lang waren we op zoek naar een goede, lage, maar vooral goed winterharde lage: dat is deze wel. Hoogte 20 cm, vroeg bloeiend in paarsblauw, vanaf mei. Katten zijn er gek op! € 2,50

'Walker's Low' is helemaal niet laag zoals de naam suggereert: zij is genoemd naar een tuin met die naam, waar zij gevonden is. Een universeel bruikbare, uitstekende *Nepeta*, voor haagjes, randen, als solitair, etc. De bloeitijd is ook heel lang, en met geregeld terugknippen bloeit zij de hele zomer door met relatief lange en dikke aren in donker blauwpaars. Hoogte 60 cm. Beter van kleur en langer bloeiend dan de aloude en nu wel mogende verdwijnen 'Six Hills Giant', die zijn beste tijd wel gehad heeft. € 2,50

'Weinheim Big Blue' gekregen uit Duitsland, een monsterachtig grote *Nepeta*, wat de dikte van zijn bloeiwijzen betreft dan. Het lijkt een afstammeling te zijn van *N. manshuriensis*, lichtblauw en met wel tot 8 cm dikke aren. Hoogte 60 tot 70 cm. Heel nieuw, vanaf 2015 volop leverbaar. € 3,00

yunnanensis 'Blue Dragon' is weer heel anders, met relatief grote blauwe bloemen, die op die van *Dracocephalum* lijken, in een compacte tros, niet vertakkend of zo in pluimen. "Think of this as an everblooming *Penstemon*" -dank aan Terranova. Hoogte 60 cm. Enorm stinkend! € 3,00

ORIGANUM. Marjolein, Oregano. Sterk aromatische zoonanbidders , die we heel goed ook in de keuken kunnen gebruiken! Voor de meeste soorten in dit geslacht geldt, dat het gemakkelijke, langbloeiende planten voor vooraan zijn, maar er zijn ook een paar heel moeilijk goed te houden soorten, die natuurlijk wel heel mooi zijn! Zo gaat dat nu eenmaal altijd, "per aspera ad astra" . Gelukkig zijn die moeilijke niet al te duur, zodat we die heel goed als eenjarige kunnen gebruiken. Eerst de gemakkelijke:

'Bristol Cross' wordt ongeveer 30 cm hoog, heeft kleine donker blauwgroene blaadjes en bloeit de hele zomer met rozerode hangende bloemetjes, die door de donkere kelkblaadjes nog aan kleur lijken te winnen, aan dunne draadachtige stengeltjes. Heel sierlijk en niet al te moeilijk, maar ze moeten absoluut volle zon

hebben en op een plek staan die ook de winter zo droog mogelijk blijft. Graag ook nog kalk: toch groeien ze hier probleemloos en leven lang. € 2,50

‘Rosenkuppel’ is een sterke, snelgroeïende soort, die eigenlijk geen eisen stelt, behalve een plekje in de volle zon. Ze vormen flinke bossen, tot 60 cm hoog, die in de zomer overdekt zijn met min of meer platte schermen rozerode bloemetjes, die druk bevlogen worden door allerlei insecten. € 2,50

laevigatum ‘Hopley’s’ is een heel goed groeiende, met dunne steeltjes die vertakken in een eindeloze hoeveelheid langwerpige korfjes, waaruit de roze bloemetjes komen. Sterk, aan te raden! Hoogte 50 cm. € 2,50

laevigatum ‘PILGRIM’ schijnt dus met hoofdletters geschreven te moeten worden: waarom toch? Deze moeten we even goed bekijken voordat we hem beoordelen zullen, maar hij schijnt heel goed te zijn: grootbloemig roze, met opvallende schutblaadjes, en vooral heel vitaal! Tot 30 cm hoog. € 3,00

Veel moeilijker over te houden is:

‘Kent Beauty’ met eirond, onbehaard blauwgroen blad aan de dunne steeltjes, waaraan aan het eind de garnaalachtige, schubbige bloeiwijze zitten. Deze schutbladen zijn donkerroze, waartussen uit de kleine roze bloemetjes uitpiepen. Een schoonheid van de eerste orde, maar onmogelijk in de volle grond door de winter te krijgen. Op een mooie oude aardewerken pot komen ze het best tot hun recht, en ja, overwinteren.... Wij hebben in 2010 een kalkbed aangelegd, wat voor meer dan de helft uit “Parkgoud” bestaat, een mergelachtige steensoort met een hoog kalkgehalte, in de volle zon en zo droog mogelijk; hierin overleeft “Kent Beauty” het probleemloos, evenals de heel fraaie O. ‘Buckland’. O. dictamnus van Kreta heeft het minder lang uitgehouden helaas. € 2,50

PACHYPHRAGMA. Op een witte Pinksterbloem lijkende voorjaarsbloeiër uit de Kaukasus, die een in alle opzichten sterke verwantschap heeft met onze inheemse Look-Zonder-Look, *Alliaria petiolata*, inclusief de uienlucht, al is die bij de *Pachyphragma* wel veel zwakker. *macrophylla* is een leuke, wintergroene plant voor de halfschaduw, op niet te droge grond, waar zij in de loop van de tijd een gesloten tapijt vormt van frisgroen, rond blad. Vanaf half maart komen de witte bloemen, die veel op Pinksterbloemen lijken, en naarmate de bloei vordert, worden de bloemstelen steeds langer, tot 45 cm lang. Het vrij zeldzame Oranjetipje vliegt hierop. € 3,00

PAEONIA. Helaas, door gebrek aan vraag zijn we er maar mee gestopt. En ze doen het hier ook niet zo geweldig op ons zure zand. Er is een aantal sterk gespecialiseerde kwekers in Nederland, waar u alles krijgen kunt: Warmerdam, www.paeoniapassion.com, is er een van en zij hebben een groot sortiment.

PAPAVER. Papaver, Klapproos: dit laatste woord bewaren we liever voor de eenjarige soorten. Ook de overjarige zijn zeer vrolijke voorzomerbloeiërs, en al

duurt het allemaal niet erg lang, bij een goede keuze uit de zeer vele cv's is er altijd wel wat te zien tussen half mei en de derde week van juni. En wat een kleur, wat een massa bloemen tegelijkertijd, en steeds weer gaan er nieuwe bloemen open: een "riot of colour", gloedvolle en glorievolle planten zijn het, die Papavers. Na de bloei sterft het blad af, maar ja, dat hoort er nu eenmaal bij en we zullen dat voor lief moeten nemen. Plant ze daarom in niet te grote groepen bij elkaar, dan valt het gat niet zo op. Plant ze altijd op een zeer zonnige plaats, waar in de winter geen water blijft staan,. Nu echter de schaduwzijde van al dat moois: de laatste jaren is er een schimmel opgetreden, die het blad van de papavers aantast, er komen zwarte vlekken in en het blad sterft vroegtijdig af. De planten verzwakken hierdoor ernstig en sterven op den duur helemaal af. De vraag is, of we ooit weer een mooie collectie zullen hebben: zoals het er nu naar uitziet stoppen we er voorlopig mee. Mocht alles alsnog beter gaan, dan zouden we kunnen aanbieden:

'Earl Grey' is een zaailing uit 'Patty's Plum', hier gevonden, met vrij kleine bloemen, die grijsig lila zijn met een zwart hart. Een vreemde kleur in het sortiment. Hoogte 70 cm, vroeg bloeiend, vandaar deels de naam. Volgens mijn Engelse collega Marina Christopher houden de Papavers in deze wat "off colours" van een beetje schaduw, want in de felle zon verbranden ze vaak aan de randen; ook geldt dit voor 'Patty's Plum'. Ik denk dat ze daarin gelijk heeft. € 3,00

'Karine' is een van onze favoriete kleine, en dat zal wel zo blijven. De bloemen zijn maar 10 cm in doorsnede, enkel, ondiep schotelvormig in zuiver lichtroze met donkerrode vlekken in het hart; het is hun sierlijkheid, in perfecte proporties die het hier doet. AGM. € 3,00

'Manhattan' is een verfrummelde -"ruffled" klink inderdaad veel beter!- lilapaarse met wat rood er in. Een aantrekkelijke, zij het wat vreemde kleur. Hoogte 60 cm. € 3,00

'Marlene' een van de allermooiste nieuwe in een nog niet eerder geziene kleur! Donker wijnrood, kleinbloemig. Afkomstig van Zeppelin, in Zuid Duitsland.

'Marlene' bloeit heel rijk, het is een zee van bloemen. € 3,00

'Papillon' heeft een kleur, die ik bij Papavers ook nog niet eerder gezien had en die meteen opviel: licht lila, niet meer en niet minder. Een bloem met "hoge schouders", tulpvormig zou je ze ook kunnen noemen, als ze nog niet helemaal open zijn. Wel een beetje slap in de stelen. € 3,00

PARTHENIUM . "Wilde Kinine", "Amerikaans Moederkruid", namen die verwijzen naar de koortswerende werking van deze plant. Wij gebruiken hem vooral als grote, tamelijk grove, sterk geurende plant in prairiebeplantingen, en dan gaat het om de soort:

integrifolium is een flinke, tot 100 cm hoge plant met langwerpige lichtgroen blad, niet bepaald fijntjes of zo. Bovenin komen de schermen witte bloemen, die wel wat weg hebben van een kruising tussen een Anaphalis en Eupatorium rugosum. Een goede, heel sterke plant voor een droge plek in de volle zon. Mooi in combinatie met niet al te fijne grassen. Geeft wat massa in een verder fijne prairiebeplanting. Houd hem kort: vochtige grond en mest doen hem uit zijn voegen groeien en erg grof worden. € 3,00

PENSTEMON. Schildpadbloem. Uiteindelijk blijken er toch maar heel weinig Penstemons winterhard genoeg om er een jarenlange bevredigende relatie mee op te bouwen: de prachtige Engelse cv's als b.v. 'Raven' en 'Evelyn' om er maar een paar te noemen, bezwijken toch meestal in hun eerste Nederlandse winter. Ze bevriezen niet zozeer, maar verwaaien en gaan dan dood. Of ze gaan - zelfs hartje zomer- ten onder aan Botrytis, grauwe schimmel, zo vochtgevoelig zijn ze. Deze komen vaak uit de "semi-desert" in het westen van de USA. digitalis
'Joke' komt uit de Nederlandse snijbloementeel en heeft donkerrood, leerachtig en hard, glimmend blad in rozetten, waaruit flinke stevige, donkere bloemstelen komen. De bloemen zijn licht lilaroze in losse, vertakte pluimen en je kunt ze dus goed snijden. Hoogte zeker 100cm, zomerbloeiend, en sterk! € 3,00

PERSICARIA. Voorheen Polygonum. Perzikkruid, dat klinkt niet bepaald aangenaam in de oren, dat klinkt naar onuitroeibare onkruiden van het ergste soort. En die zijn er in dit geslacht dan ook volop, door schade en schande hebben we die in het begin van onze carrière –want ik spreek hier, denk ik, voor al mijn collega's- gekregen en gelukkig weer op tijd vernietigd. Het was dan ook met een gezonde dosis wantrouwen dat we meer dan 15 jaren geleden Fallopia japonica 'Crimson Beauty' plantten, die niet woekeren zou. En inderdaad, dat doet hij inderdaad niet, maar de omvang van de plant en de dikte van de stelen zijn ontzagwekkend groot! Stelen die meer dan 3 meter hoog worden en bijna 8 cm dik, nu in november helemaal donkerrood bloeiend, en straks, na de winter, een genot om met een bijl in het vroege voorjaar de verdroogde stelen af te hakken! Wees altijd wantrouwend bij de aanschaf van een u onbekende Persicaria, zeker als de pot bij aankoop van top tot teen vol zit met ronddraaiende wortels! De nu hier gekweekte soorten en cv's zijn absoluut niet van het woekerende soort, maar het worden wel forse, goed groeiende en gezonde planten, die helemaal passen in de huidige manier van tuinieren in Nederland, die wel de "Dutch Wave" genoemd wordt in het buitenland. Weinig andere planten bloeien zo lang, zo uitbundig als deze Persicaria's, en weinig planten gaan zo lang mee en vragen zo weinig, behalve dan een beetje water in de zomer. Ze bloeien in de nazomer en herfst, zonder einde. Het sortiment breidt zich nog steeds uit, niet in de laatste plaats door de prachtige cv's van de Belgische tuinarchitect Chris Ghyselen, zie www.chrisghyselen.be . De meeste kweken we in grote potten. amplexicaule 'Alba' is al een oudere cv. met witte bloemen in smalle aartjes, maar er zijn wel heel veel van die aartjes! Het is een langzame groeier, die vanaf augustus bloeit, eerste heel bescheiden, maar steeds rijker met het verlopen van de herfst. Het is een slanke en transparante plant, die niet veel ruimte in beslag neemt, en ongeveer 110 cm hoog wordt. Voor niet te droge grond in zon of halfschaduw; in heel droge zomers krijgen deze Persicaria's last van spint. Van een klant hebben we een lage vorm hiervan gekregen, die zullen we gaan vermeerderen. € 3,50
amplexicaule 'Amethyst' van Chris Ghyselen -zijn naam zal nog vaak vallen in dit hoofdstuk- heeft mauvepaarsrode bloemen: hoe lastig kan het zijn een kleurbeschrijving te maken, die ook maar enigszins in de richting komt! Het is een

soort 'September Spires' lila met meer rood erin. De bladeren hebben een smalle rode rand. Hoogte 70 cm. Aparte, sprekende kleur. € 4,50

amplexicaule 'Ample Pink' gevonden door "onze" Elly, en het is werkelijk een heel goede aanwinst! Heel veel warmroze aartjes en niet al te hoog wordend en eindeloos doorbloeiend tot diep in de herfst. Nog even schaars, dat wel, en hopelijk in 2015 beschikbaar. Een van de beste nieuwe, al zeggen we het zelf! € 5,00

amplexicaule 'Blackfield' is een van de allermooiste nieuwe, in een diep donkerrode kleur, bijna zwartrood wel. Hoogte 70-80cm. Kwekersrechtelijk beschermd! Afkomstig van Chris Ghyselen, die – net als ik- een grote interesse in dit geslacht heeft. Dit is een van mooiste, die door zijn niet al te sterke groei overal gebruikt kan worden en de kleur is echt fantastisch! Bloeit tot ver in november door, als er tenminste geen nachtvorsten zijn geweest. € 4,00

amplexicaule 'Fascination' prachtige, strakke en slanke cv. uit België, met lichtroze, wellicht iets heel licht zalmroze dunne aren. Dit lijkt op 'Rosea' zou je kunnen denken, maar alles is veel fijner en strakker, en vaak zien we enige bandvorming - fasciatie- in de bloemen. Hoog, tot wel 140 cm, maar altijd rechtop staand! Grote potten. € 4,50

amplexicaule 'Fat Domino' eveneens uit België komt deze heel hoge, ijle plant met dikke rode aren; opvallend dik zijn ze. Hoogte 140 cm hier. Ook kwekersrechtelijk beschermd. Mooie, heldere kleur, krachtige groeier, prima nieuw soort. Al die oude rode kunnen nu wel weg, eigenlijk. € 4,00

amplexicaule 'Janet' valt op door haar iets overhangende, inderdaad nogal hardroze bloemaren. Zeer rijkbloeiend en heel anders dan de anderen. Van Chris, wie anders? Hoogte 100 cm. Nog volop in de bloei half november 2014. € 4,50

amplexicaule 'J.S. Caliente' komt ook weer uit België, nu van JS: Jan Spruyt. Een heel goede rode, niet te hoog, maar heel belangrijk: niet doorknikkend en/of omvallend. 'Taurus' komt hiermee te vervallen, en terecht: toen ik hier jaren geleden mee begon, was 'Taurus' heel goed, maar hij blijkt steeds hoger te worden maar eveneens instabieler. € 3,50

amplexicaule 'J.S. Calor' is rood met een ietsje roze er doorheen, en heel rijkbloeiend, omdat iedere steel vertakt en 2 aartjes heeft. Hoogte 80 cm. € 3,50

amplexicaule 'October Pink' is een nieuwe, hier gevonden cv., de eerste in een reeks meer roze gekleurde, veel meer roze dan de aloude P. a. 'Rosea'. Wij vinden steeds meer interessante zaailingen in afwijkende kleuren, en opeens kwamen er ook steeds meer daarvan op de markt, zoals de er op lijkende 'Joe & Guido's Form'. € 4,00

amplexicaule 'Orangefield' om deze oranje te noemen, zou te ver gaan, maar er zit wat in, bij het roze. Mooie sterke, goed rechtop staand. Groeit snel en is gemakkelijk te kweken. Nu we hem al weer een paar jaar hebben staan, valt vooral de overrijke en langdurige bloei op, tot ver in het najaar. Hoogte tot 100 cm. € 4,00

amplexicaule 'Pink Mist' het wordt misschien eentonig, maar deze cv. is weer afkomstig van Chris, hij heeft echt een groot stempel gedrukt op het sortiment! Bleekroze, luchtig, slank. Hoogte 120 cm. € 4,00

amplexicaule 'Rosea' blijft heel gewoon, ondanks de enorme toevloed van nieuwe cv.'s, gewoon bij ons. Het is nog altijd een hele goede, standvast en stevig, tot 150 cm hoog hier. Bloeit rijk en langdurig, zeer goed voor grote vakken bruikbaar, er is helemaal niets mis mee! € 3,50

amplexicaule 'Rowden Gem' heeft vrij smalle, dunne aartjes, maar de kleur is hier

zo bijzonder: lilaroze, duidelijk afwijkend! Hij is de ouderplant van al die leuke nieuwe cv's. Beperkt leverbaar, hij groeit behoorlijk traag. € 4,00

amplexicaule 'September Spires' is zo'n kind: bloemen in roze met een lila inslag, minder geprononceerd lila dan bovenstaande, maar rijker bloeiend en met dikkere aren. Bepaald geen snelle groeier, maakt weinig uitlopende wortelstokken. O ja, het blad van deze is mooier, spitsier en evenwichtiger. Zou veel sneller mogen groeien, het gaat mij eigenlijk niet snel genoeg. In deze kleur zit het meeste blauw, als je dat zo zeggen mag, van de *Persicaria amplexicaule* cv.'s. € 4,50

amplexicaule 'Speciosa' is een oude bekende, maar tijdens een "Persicaria Treffen" -dat bestaat echt!- van de Duitse club van jonge vasteplantenkwekers en-liefhebbers, "Perenne", bleek dit toch nog steeds de meest rode en rijkbloeiende te zijn. Niet bepaald erg laag, maar in de volle zon goed overeind blijvend. Hoogte 120 cm. € 3,50

amplexicaule 'Summerdance' is van Piet Oudolf, en deze kan nog steeds goed meekomen met de rest: rozerood, goed groeiend en sterk. Hoogte ruim 100 cm. Op de trials in Weihestephan stond hij er goed bij. € 3,50

amplexicaule 'White Eastfield' en het zal u niet verbazen, weer van Chris Ghyselen, is een compacte witte, met vertakte aartjes en witte bloemetjes die uit iets bruinige kelkblaadjes komen waardoor het effect niet zuiver wit is. Hij loopt in het voorjaar prachtig uit, donkerbladig. Hoogte 80 cm, een van de laagste hier. € 4,50

dshawachischwili staat in de wedloop van moeilijk uit te spreken plantennamen al jaren onbedreigd op de eerste plaats, hoewel er een concurrent op komst is: *Crocus sibiricus*, close gevolgd door *Paeonia mlokosewitschii* en *Molopospermum peloponnesiacum*. Hoe het ook moge aflopen, deze *Persicaria* is een aardige, vroegbloeiende met witte pluimen in het voorjaar. Hoogte 100 cm, altijd schaars door de moeizame vermeerdering en zijn onwil om te woekeren.

€ 5,00

polymorpha zie *Aconogonon x fennicum* 'Johanniswolke': helaas, aan deze naamsverandering ontkomen we niet.

Voor het gemak nog alle soorten naar kleur gerangschikt:

wit: 'Alba', 'White Eastfield'.

lichtroze: 'Fascination', 'Pink Mist' en 'Rosea'.

roze: 'Ample Pink', 'Janet', 'October Pink' en 'Summerdance'.

paarsroze/rozelila: 'Amethyst', 'Rowden Gem' en 'September Spires'.

oranjerood/rozig: 'Orangefield'

rood: 'Fat Domino', 'J.S. Caliente', 'J.S. Calor' en 'Speciosa'.

donkerrood: 'Blackfield'.

Literatuur: het meeste is toch op internet te zien, bijna alle soorten en cv's staan op www.chrisghyselen.be.

PEROVSKIA. Halfheesters met kenmerkende wittige stelen en blauwpaarse bloemetjes in aren, speciaal voor droge en zonnige plaatsen. Doen wel wat aan Lavendel etc. denken. Knip ze na de winter, in de loop van april, een stukje boven

de grond af.

atriplicifolia

`Little Spire` is een fijne, compacte selectie die goed rechtop blijft staan, valt niet uit elkaar en gaat niet hangen. Bloei lavendelblauw, heel lang van de zomer tot ver in de herfst. Een grote verbetering van de soort! Hoogte 60-80 cm.

€ 3,00

PEUCEDANUM. Varkenskervel. Een groot Schermbloemen geslacht met vele onkruiden, maar ik vind de hier beschrevene bijzonder mooi in hun fijnheid: longifolium hebben we hier jarenlang gekweekt als Peucedanum sp. Kroatie, totdat hij na zeker 5 jaar vaststaan voor de eerste keer ging bloeien en gedetermineerd kon worden. In die 5 jaren werd het een steeds grotere en mooiere bos filigrainfijn groen blad, met op het laatste een doorsnede van meer dan 60 cm, en net zo hoog. In 2005 heeft hij dan gebloeid, met meer dan 150 cm hoge stelen, bekroond door grote gele schermen. Voor een zonnige plaats op droge grond, hier doet hij het uitstekend! Hij heeft in 2012 voor een tweede keer gebloeid, maar het zaad is in 2013 niet gekiemd -waarom niet??- en we wachten nu maar rustig op de volgende bloei, wellicht in 2015?? Wanneer we ze dan eindelijk een keer zullen kunnen verkopen, dan kosten ze

€ 4,00

officinale wordt in de loop van vele jaren een grote bos wuivend en fijn verdeeld donkergroen blad, zo fijn als je alleen bij Schermbloemen ziet, van waaruit in de voorzomer dikke, licht groengele stelen komen, met onnoemelijk veel kleine gele scherpjes. Het duurt wel even voor het zover is, maar dan bloeit hij ook elk jaar weer, heel mooi om te zien. Voor volle zon, 120 cm hoog. Niet zo gemakkelijk te kweken, maar eenmaal daar, langlevend. P. officinale is de belangrijkste waardplant voor de rups van Koniginnepage, een vroeger zeer zeldzame vlinder hier, die door de zachtere winters steeds vaker hier gezien wordt: bij ons op de kwekerij in bijna alle 5 voorgaande jaren.

€ 3,00

PHLOMIS. Brandkruid. Sterke planten met een ook architectonisch sterke vorm, sterk verticaal en ook in de winter met een sterk wintersilhouet van verdroogde stelen. Het zijn planten voor de zon, groeiend in steppe-achtige omstandigheden in Zuid en Zuidoost Europa, waar ze als solitair tussen fijne grassen staan. Hier zijn ze prima te gebruiken als aanvulling op de prairieplanten uit Noord Amerika, ze houden van dezelfde omstandigheden. De struikachtig groeiende zijn bij ons niet winterhard; het kan een paar zachte winters goed gaan, maar vroeg of laat bevriezen ze toch een keer; de enorm opgewaardeerde P. purpurea 'Alba' is echt totaal niet winterhard! De naam Brandkruid is waarschijnlijk gekomen door de ruwe beharing van een aantal soorten: als je er mee in aanraking komt, kun je van die fijne "rashes" oplopen, branderige en vurige strepen.

Literatuur: een leuk klein boekje, "Phlomis, the neglected Genus", van Jim Mann Taylor, ISBN 0 953241 0 0 geeft veel informatie, maar het zal niet zo gemakkelijk verkrijgbaar zijn. Probeer het eens in Wisley, daar hebben ze de meest uitgebreide keuze aan boeken, als het daar niet is, dan wordt het echt moeilijk.

russeliana is de meest bekende, het is die zachtgele - botergeel is precies de juiste

omschrijving- lage, die zo mooi behaard saliegroen blad heeft in rozetten, die al snel een flink stuk tuin kunnen bedekken. Heeft u wel eens gemerkt hoe hard de wortels van die uitlopers zijn? De bloei valt in juni en is het ene jaar heel rijk, gevolgd vaak door een minder bloeirijk jaar. De bloemen zitten in een paar dikke kransen rond de stelen. Hoogte 80 cm. € 3,00

samia de echte dus, want de namen van deze en voorgaande worden vaak verwisseld, nog steeds. Deze P. samia wordt veel hoger, bij ons bijna 140 cm, en de bloemen zijn van een merkwaardige tint oudroze met groen, uit de verte gezien mauve, u weet wel, die vieze kleur lila. De verwarring is waarschijnlijk ontstaan door het blad, dat vrijwel identiek is aan dat van P. russeliana. De mauve samia heeft een prachtig wintersilhouet, knip de uitgebloeide stelen vooral niet af! Ook weer voor volle zon. € 3,00

tuberosa 'Amazone' van Ernst Pagels is een sterk verticaal groeiende, strakke selectie van een in zijn wilde vorm slordig groeiende plant. De roodachtig rozelila bloemen staan in vele kleine kransen rond de stelen, die 160 cm hoog kunnen worden. Voorzomer, voor volle zon, droge grond. Neem nooit de wilde gezaaide, die is inferieur, stoffig en te heterogeen. De cv. is oneindig veel beter! € 3,50

tuberosa 'Paleface' is een leuke vondst hier: tussen de gewone vonden we zomaar een bijna witte, een beetje roze zit er eerlijkheidshalve gezegd nog wel in. Net zo hoog, zelfde silhouet, bloeitijd etc. In de Flora van de USSR staan maar liefst 49 soorten: daar moet toch een goede tussen zitten? € 6,00

En inderdaad, op een lezing over een reis naar het zeer verre Kirgizië een aantal heel mooie gezien, zoals P. speciosa in het okergeel en P. molucelloides met kelkbladen als die van Molucella laevis! Beide worden ook wel tot het geslacht Eremostachys gerekend. Of ze hier kweekbaar zullen zijn?

PHLOX. Vlambloem, maar door iedereen Phlox genoemd. Wat moet ik na zoveel jaren nog over Phloxen vertellen? Dat het onmisbare borderplanten zijn, die altijd bloeien in de zomer en nazomer en dat ook bijna overal wel zullen doen, dat ze heerlijk geuren en dat ze in een schier oneindig kleurenpalet gekweekt worden. Zijn ze ouderwets, zoals je weleens hoort? Mijn persoonlijke, ik herhaal persoonlijke mening, is duidelijk: ik houd helemaal niet van die harde oranjeroze en karmijnroze tinten, wel van zuivere diepe kleuren en ook van pastel. Phloxen zijn al heel lang bij ons, bijna geen andere tuinplant heeft het zo lang volgehouden. Je kunt je toch nauwelijks een tuin zonder voorstellen en het adagium van Karl Foerster, meer dan 75 jaar geleden uitgesproken, is bijna onverkort geldig, oubollig als dat misschien mag zijn: "Ein Garten ohne Phlox ist ein Irrtum!", -let op de hoofdletters- : je ziet het die oude Karl F. in het vuur van het gesprek tegen zijn opponent zeggen, met zijn kenmerkende aplomb, tegenspraak wordt niet op prijs gesteld. Phloxen worden nu bescheidener gebruikt dan vroeger, niet meer in grote, dominante groepen, maar nu graag met siergrassen en zo: die toch ietwat massieve bloemtrossen worden door het gras verzacht. Veel van mijn cv's zijn trouwens wat kleinbloemiger en passen zich gemakkelijker aan bij de rest. Phloxen hebben wel een nadeel: meeldauw, maar de meeste slechte heb ik er allang uitgegooid. Phloxen houden van een goede, zandige grond met veel water in de zomer; dat ze in de loop van de zomer kale stelen krijgen, is meestal een kwestie van te weinig water. Zon willen ze hebben, maar een beetje schaduw verdragen ze ook wel, al hebben ze dan wel de neiging om

naar het licht, c.q. schuin te groeien. De kleuren van vooral de blauwige en lila cv's zijn bij donker, koel weer beter, blauwer. Literatuur: er is eigenlijk maar één boek: "Phlox, bogen om floks til haven", ja helaas, in het Deens, maar er is intussen een Duitse vertaling, "Phloxe für den Garten". Geschreven door Birgitte Husted Bendtsen- inderdaad, zij heeft ook het beste boek over Geraniums geschreven- ISBN 978-87-989732-1-8. Leuke oude boekjes uit ver vergane tijden, zoals de boeken van Karl Foerster, geven veel, maar verouderde informatie, alle door hem genoemde soorten bestaan niet meer of zijn door betere vervangen. Het sortiment: 'Blue Paradise' is de mooiste en meest gevraagde blauwe, althans lilablauw in een tint, die vooral in de vooravond of bij koel regenachtig weer vrijwel echt blauw is. De blauwste der Phloxen. Het blad is donker, een beetje smal en niet erg tierig. Hoogte 80 tot 90 cm. 'Blauer Morgen' is vrijwel identiek, misschien iets hoger groeiend. € 2,50

'Casablanca' is een hier gevonden lage witte, met kleine stervormige bloemetjes, die als bijzondere eigenschap heeft een tweede bloei in de nazomer te geven, zonder dat daarvoor de oude stelen uitgeknipt hoeven te worden. Meeldauw zien we vrijwel niet. Hoogte 80 cm, eerste bloei in juni. Goed gezond, lichtgroen blad. 'David' is eveneens wit, maar deze en 'Casablanca' zullen nooit met elkaar verward worden. We hebben een mooie zaailing in 'Casablanca' gevonden, in zachtroze, vermeerdering volgt! € 2,50

"Casablanca roze" is dus die roze variant, dezelfde eigenschappen, maar dan hier in aangenaam zachtroze met een iets donkerder oogje. Ietsje hoger. € 3,00

'David' is hoog, 130 cm minimaal, grootbloemig wit in grote koppen. De bloemen zijn van dat "vette" wit, met van die dikke bloemblaadjes. Ook vrijwel meeldauwvrij. De beste der grote witte. € 2,50

'Herbstwalzer' is de allerlaatste bloeiende, en meteen een van de gezondste.

Dieproze in september/oktober, en ongeveer 120 cm hoog. € 3,00

'Hesperis' heeft bij warm weer zo'n intense, gloeiende kleur lilarood, met heel veel kleine bloemetjes in heel veel kleine koppen. Een hoge, hier tot 140 cm hoog, en bloeiend in de zomer. Weinig meeldauw, en dan alleen nog na de bloei. Een hier gevonden zaailing, vooral geliefd in het buitenland! € 2,50

'Jeana' is heel leuk, als je van kleinbloemige houdt: deze is extreem kleinbloemig, de individuele bloemetjes zijn nog geen halve cm. groot en staan als een kleine Buddleia in langwerpige trossen -trosjes? De kleur is lilarozig. Hoogte tot nu toe 120 cm. Klein maar fijn! € 3,00

'Little Sara' is natuurlijk genoemd naar Sara, onze nu alweer ruim 7 jaar oude dochter –het is nu november 2014. We hadden dit Phloxje al een tijdje in cultuur, maar ze was nog niet benaamd en we hebben haar naar Sara vernoemd. 'Little Sara' wordt niet veel hoger dan 80 cm, heeft donkergroen blad en relatief kleine trossen heel bleekroze bloemetjes met een roodroze hart. Een van de lagere cv's, sterk. € 3,00

'Minnie Pearl' is zo'n toevalszaailing waarvan je hoopt dat je er ooit zelf ook zo een zult vinden, zo maar in de berm in Mississippi -alle P's en S'en correct? Een kruising waarschijnlijk tussen P. maculata en P. glaberrima, met donkergroen glimmend blad. Bloeit overdadig vanaf eind mei met trosjes witte bloemen. Hoogte 40 cm, en heel gezond en ook nog goed groeiend: wat wil je nog meer? € 3,00

'Nirvana' kweekten we al jaren als veelbelovende zaailing, als die "hoge gezonde witte met een rood oogje". En het blijkt een heel goede te zijn, rijkbloeiend en

overdadig bloeiend. Hoogte 150 cm en vrijwel meeldauwvrij. € 2,50
 ‘Purpermantel’ een ouderwetse, ooit bij Moerheim ontstaan, in donker lilarood; het
 blad is bruinzwart en heel behoorlijk gezond. Hoogte 90 cm. Mooi naast lila
 Thalictrum. € 2,50
 ‘Sweet Summer Favourite’ niet mijn naam, maar de commercie schijnt te denken
 dat wij dit willen?? Dit is er een uit een nieuwe reeks laagblijvende, die ook nog een
 AGM heeft gekregen, dus hij heeft zijn kwaliteiten! Midroze-lila van kleur, met een
 lichter midden. Hoogte maar 50 cm. € 2,50
 ‘Utopia’ blijft mijn beste Phlox, wat er ook in de jaren sinds dat we hem gevonden
 hebben, aan nieuwe cv’s gevonden is. Absoluut meeldauwvrij, dat is heel
 belangrijk, en dan die hoge, stevige stelen met grote koppen lichtroze bloemen,
 waarin een heel klein beetje lichtlila zit: supersoort! Tot 160 cm hoog, begint aan
 het einde van de voorzomer te bloeien. AGM in 2014!! € 2,50
 “2010A” wacht op een goede naam en die komt er zeker, want zij verdient het! Het
 wordt een hoge, meer dan 140 cm, en zij heeft sterk vertakte bloemstelen met een
 overdaad aan kleine trossen licht roziglila bloemen met een hint van blauw er in, in
 de grootte van die van ‘Hesperis’. De bloemstelen beginnen als vrij vlak boven de
 grond te vertakken, waardoor er brede planten ontstaan. € 3,00
 “2010B” wordt nog een fractie hoger en heeft grote, bijna witte bloemen met een
 oogje, met een grote substantie: de bloemblaadjes zien er “dik” uit a.h.w. De
 individuele bloemetjes zijn ook mooi rond en groot. Gezond en sterkgroeiend,
 vormt dikke bossen. € 3,00
 Van onze bevriende Duitse collega Dieter Gaissmayer kregen we een paar nieuwe
 kruisingen met bloed van *P. amplifolia* er in, een soort dat meer droogte en schaduw
 zou verdragen dan *P. paniculata*. Ze zijn stevig en blijven laag, zo rond de 80 cm.
 Felle kleuren, afwachten wat “men” ervan vindt. De namen zijn o.a. ‘Minehaha’ en
 ‘Tecumseh’. “Men” vindt ze te fel van kleur!
 Ook de Russen hebben een lange traditie van Phloxen kweken, maar om diverse
 redenen, die we hier toch niet echt verder hoeven te bespreken, zijn ze nooit echt
 goed tot ons gekomen. In St. Petersburg en Moskou zijn florerende Phloxen
 liefhebbersverenigingen, die in de zomer tentoonstellingen organiseren en waarvan
 de leden ook naar het buitenland reizen om daar te gaan kijken. Wij krijgen hier op
 de kwekerij toch zeker 2 tot 3 keer per jaar Russische groepjes die speciaal voor de
 Phloxen op reis gaan. Via via, langs officiële weg lukt het niet, komen er nu ook
 langzamerhand een paar van die soorten hier.

PHYSOCHLAINA. uit de familie van de Nachtschade, een familie die vele
 curiositeiten en giftige tot zeer giftige planten kent enerzijds, maar ook veel
 onmisbare voedingsgewassen omvat. orientalis
 hij heeft geen Nederlandse naam, bloeit heel vroeg in het voorjaar met hangende,
 paarsige bloemen in clusters. Een leuke, zeer langlevende en sterke schaduwplant
 die in de loop van de zomer afsterft: dat is niet zo erg, het blad is tamelijk saai.
 Hoogte in de bloei 25 cm ongeveer. Kan goed tegen droogte, doet het goed onder
 bladverliezende bomen. € 3,50

PIMPINELLA. Bevernel, mooie Oudhollandse naam! Schermbloemen met vrij kleine schermen in de voorzomer, tegelijk met de meeste Geraniums, waarmee ze dan ook mooi samengaan. Dat geldt met name voor de volgende soort: major `Rosea` wordt hier ongeveer 100 cm hoog en bloeit in juni met heel veel zachtroze schermen. Het groeit allemaal nogal los en wat slordig, maar dat geeft niets, het is wel sierlijk en combineert gemakkelijk. Zaaït zich met mate uit. Niet te verwarren met Chaerophyllum hirsutum `Roseum`, die bloeit veel eerder, is veel lager en heeft minder, maar grotere schermen. Voor de bloemenweide, pretentieloos en luchtig. € 3,00

PLECTRANTHUS. Reumatiekplant. Uit de krochten der botanie, dat terra incognita vol met obscure species, komt zo nu en dan een geslacht bovendrijven, dat we weliswaar wel kennen, maar waarvan wij de waarde nog niet ten volle kunnen overzien. En als er dan ook nog allerlei synoniemen rondwaren, zoals Rabdosia en Isodon, dan raken we al snel het spoor én onze interesse kwijt. Plectranthus, waar kennen we die naam toch van? De reumatiekplant inderdaad, die onverwoestbare kamerplant met weinig allure, met van dat brandnetelachtige blad en met pluimen meest fletsblauwe lipbloemen, die vroeger in de winter op zolder stond te zieltogen naast de Citroengeranium en de welhaast onsterfelijke Clivia. Er is echter een aantal goed winterharde, afkomstig uit Japan, kleinbloemig en met een losse bloeiwijze, waarvan ik deze twee de beste vind:

glaucocalyx vormt een los vertakte, vrij hoge fijntwijgige struik met ijle, sterk vertakte “pluimen”, vol met lilablauwe bloemetjes, die uit donkere kelkblaadjes komen. De individuele bloemetjes zijn heel klein, maar door hun aantal toch goed zichtbaar. De hele plant is een beetje donker, op de een of andere manier. Heeft veel tijd nodig om zich volledig te ontwikkelen, het eerste jaar is het tamelijk teleurstellende plant, gooi hem -nog- niet weg! Hoogte 150 cm, najaar. Behoort tot de categorie “acquired taste”, van enige afstand bekeken is het een grijziglila uitzienende losse struik. € 3,00

umbrosus bloeit helaas wel erg laat, maar zo mooi diep donkerpaars! Ook hier weer kleine bloemetjes in overdaad, aan breed vertakkende struiken met kleine langwerpige blaadjes. Bloeitijd september-oktober, 100 cm hoog. Overwinter altijd een stekje vorstvrij, je weet maar nooit. € 3,50

PODOPHYLLUM. Voetblad. Heel mooie, traag groeiende planten die we vooral voor zijn bladeren in de schaduwtuin willen hebben. Als in het voorjaar de jonge bladeren als een paraplu uit de grond komen, staan we erbij en verbazen ons: wat moet dat worden? Iets overhangende stelen met steeds twee handvormige bladeren per steel, en die bladeren zijn opvallend prachtig gemarmerd in donker bruinrood op een enigszins gifgroene ondergrond, zo opvallend is het contrast. Er zijn ook bloemen, maar die hangen een beetje verscholen onder het blad: kijk goed, ze zien er heel merkwaardig uit, op het eerste gezicht lijken ze op een soort grote Dicentra

en ze zijn diep dofrood, een paar bij elkaar in een tros. Vruchten heb ik hier nog niet gezien. Ze vragen een beschutte plek in de schaduw, op goede, humeuze grond, zo'n plek waar Epimediums het goed doen, en Trilliums en zo. Langzaam groeiend, wel gestaag. We bieden er 2 van aan:

'Kaleidoscope' heeft zeshoekig blad, vreemd om te zien, en nog opvallender zijn alle kleurverschillen, de naam zegt het al: licht- en donkergroen, blobs in bruinigrood, strepen: een kaleidoscopisch geheel! Bloemen verscholen donkerrood, je moet goed kijken om ze te zien. Het blad schijnt wel 40 cm groot te kunnen worden, maar daarvoor moeten we waarschijnlijk naar Schotland! € 7,50

'Spotty Dotty' plantennamen kunnen ontzettend kinderachtig zijn, en tegelijkertijd heel treffend! Lijkt op bovenstaande, is iets kleiner. Ook hier is het blad opvallend gemarmerd en veelkleurig. € 7,50

POLYGONATUM. Salomonszegel. Allemaal opmerkelijk identieke planten voor de schaduw, met van die hangende belletjes langs de meestal overhangende stengels.

Het aanbod wisselt, maar meestal hebben we:

x

hybridum 'Weihenstephan' is een monster van een Salomonszegel, groot, dik en fors, tot meer dan 100 cm hoog, zelfs hier op onze toch tamelijk arme grond.

Grootbloemig met de bekende witgroene belletjes, grootbloemig v.z.v. je dat bij een Salomonszegel kunt zeggen. € 3,50

Vergelijkbare planten, die in het voorjaar opvallend donkergrijs c.q. purper uitlopen, zullen we in de toekomst ook wel hebben, zoals 'Betberg' en 'Pruhonitz'. Toch blijken deze speciale vormen wel heel erg langzaam te groeien.

Literatuur: veel natuurlijk in "The Explorer's Garden" van Dan Hinkley, een boek dat in elke boekenkast hoort te staan! Het is nu al weer heel wat jaren geleden verschenen, maar onovertroffen! Een net zo goed boek over heesters en klimplanten is er intussen ook van zijn hand: "Shrubs and Vines". O ja, vorig jaar bloeide hier P. kingianum -we denken dat dit de juiste naam is-, en dat was wel heel wonderbaarlijk: een lange slingerende stengel, met heel smalle, kleine blaadjes allemaal voorzien van een klein "haakje" aan de punt kwam te voorschijn tussen het blad van een Hydrangea. Bij nadere inspectie zagen we net boven de grond een paar kransen buisvormige hangende bloemen, die half oranje, half gifgroen waren: nog nooit zoiets gezien! Wellicht komt er ooit nog een keer zaad aan, dan kunnen we ermee verder. Voorlopig nog niets leverbaar.

PORTERANTHUS. Zie Gillenia.

POTENTILLA. Ganzerik. Helaas, geheel uit het modebeeld verdwenen! Er is een leuke nieuwe:

'Vogue' een zaailing van P. hopwoodiana, heel, heel licht abrikoos-wit, met een donkerrood hartje, omzoomd door oranje meeldraden. Laag en breed uitgroeiend en

met lange stelen, die zich overal doorheen slingeren. Een verloping, gevonden door Marco van Noort, een van de betere kwekers! Ik zie ook de naam 'Voghue'.
Hoogte 40 cm, breedte tot 60 cm. € 3,00

PULMONARIA. Longkruid. Leuk toch, al dat vroegbloeiende Longkruid langs een heesterrand, of zomaar op een schaduwrijk plekje, met de bloemetjes in het begin nog zittend in de bladrozetten, die na de winter zo mooi uitgroeien. Het oude blad zit er nog verkreukeld en half verdord aan, en dan komt in het midden van de rozetten dat verse, bijna eetbare blad. April is hun gloriemaand en we kunnen uit een bijna onbeperkt sortiment kiezen. Poot ze maar op een plek, waar ze tijdens de bloei veel licht krijgen, ook directe zon, en dan bloeien ze des te rijker; in de zomer mogen ze in de halfschaduw staan van de heesters, die in het voorjaar nog alle zonlicht doorlieten. Wel altijd behoorlijk water geven, dat houdt de meeldauw er uit. Mocht er in de loop van de zomer toch meeldauw in komen, snijd ze dan helemaal tot de grond toe af: het nieuwe blad ziet er vlekkeloos uit! Veel nieuwe cv's komen op ons af, en ik vind de nieuwe Engelse mooier dan de Amerikaanse, ze zijn wat subtieler. Literatuur: er is in 2003 een boek over de Ruwbladigen verschenen: "Pulmonaria and the Borage Family", geschreven door Masha Bennett, ISBN 0 71348732 1, met ook veel informatie over aan Pulmonaria verwante geslachten als b.v. Nonea, dat zijn eenjarige Pulmonaria's, maar ook oude bekenden als Brunnera, Mertensia en Omphalodes worden uitgebreid behandeld. Wanneer je lid wordt van "The Hardy Plant Society" in Engeland, dan kun je apart lid worden van een werkgroep daarbinnen, en dan zit je echt in het gezelschap van specialisten! Ons sortiment: 'Blue

Ensign' heeft heel donkergroen, ongevlekt effen blad, vrij breed hartvormig. De bloemen zijn de grootste in dit geslacht, en ze zijn zuiver donkerblauw, gentiaanblauw is de kleur wel te noemen. De beste in deze kleur, onovertroffen. Maakt niet al te grote pollen. Hoogte uiteindelijk 35 cm. € 2,50

'Diana Clare' is ook in haar categorie de beste, met haar witgrijze, metallicgrijze blad, dat smal langwerpig is. De bloemen zijn donker paars, een kleur die we hier niet vaak zien. Een grote plant, heel rijkbloeiend, maar na de bloei even de oude bloemen afknippen, die vallen alle kanten op. Genoemd naar de vrouw van Bob Brown, Engels kweker van bijzondere planten en bekend excentriek. Hij is sterk in oranje Bermuda's. € 2,50

'Miss Elly' vernoemd naar onze onmisbare Elly, en zij heeft deze ook gevonden in haar tuin. Deze Pulmonaria heeft strak donkergroen blad, niet te smal niet te breed, regelmatig wit gevlekt. Valt op door zijn rechtlijnigheid a.h.w. Bloemen zuiver blauw, niet naar roze verkleurend. € 3,50

'Sissinghurst White' is weer terug, een witte konden we toch eigenlijk niet missen! Een oude beproefde bekende. € 2,50

'Vera May' heeft "gewoon", d.w.z. lichtelijk gestippeld groen blad, met daarboven bloemen in een subtiele tint zachtroze. Een langzame groeier, 25 cm hoog, nog zeldzaam. € 3,50

PYCNANTHEMUM. Bergmunt. Noord Amerikaanse Lipbloemen, verwant aan Monarda, Mentha en Calamintha, met sterk geurend blad en met kleine bloemetjes in kleine kransjes rond de steeltjes. De meeste zijn wel bijzonder kleinbloemig en ook wat stijfjes, maar de volgende valt op door zijn witte "kop":

muticum heeft net als de Monarda, van die schutbladen aan het eind van de stelen, maar toch anders, hier lijken het meer op gewone bladeren dan bij de Monarda. Het opvallende is de witte kleur hiervan, ze lijken met een waslaag bedekt te zijn. Vlak daarboven zitten dan de ronde bolletjes waaruit de bleekroze tot witte bloemetjes te voorschijn komen. Hoogte 60 cm, wordt vaak gebruikt in plantschema's met prairieplanten, dus willen ze zon en kunnen veel droogte aan. Hoogte ongeveer 60 cm. Insectenplant bij uitstek! Komt vooral in wat grotere aantallen tot zijn recht. Ook andere soorten, zoals P. incanum, zijn weleens leverbaar, maar of ze ook beter zijn? Ik ben nog niet helemaal overtuigd van hun waarde in de tuin, om eerlijk te zijn vallen ze helemaal niet op en alleen in de massa zie je ze staan. € 3,00

RANUNCULUS. Boterbloem. Op het eerste gezicht heel gewone planten voor zware, vochtige grond, maar als je daar even doorheen kijkt, zie je een aantal heel bijzondere, stijlvolle tuinplanten. Opvallend is wel, dat juist die niet geel bloeien, maar wit, maagdelijk wit. In de Boterbloemfamilie zitten de mooiste tuinplanten: Anemone, Paeonia, Helleborus, Thalictrum, noem maar op. Een waardige Boterbloem is b.v:

aconitifolius een forse, donkergroen dichtbebladerde plant, zo'n schaduwvuller, met enkele witte bloemen, die in de tweede helft van april begint te bloeien. Voor een plaats in de lichte schaduw, waar het niet te droog mag worden, op goede grond. Daar groeit hij uit tot een fikse plant, een "mannelijke" plant. Hoogte 80 cm.

€ 3,50

De gevuldbloemige vorm is weliswaar heel mooi, maar alleen geschikt voor zware klei e.d. Hier doet hij het dus niet.

RATIBIDA. Prairiekegelbloem, een door Hans Kramer bedachte naam voor een prairieplant dus, nauw verwant aan Rudbeckia en Echinacea. De meest langlevende is:

pinnata een sierlijke plant, met dunne steeltjes waaraan de gele, op Rudbeckia's lijkende bloemen komen, maar hier met afhangende bloembladen, waardoor het er allemaal beduidend minder stijf uit ziet dan Rudbeckia's. Wat mij zo bevalt is de kleur geel, net precies goed en ik realiseer me, dat dat op papier nogal vaag klinkt: Echinacea 'Leilani' heeft ook die kleur, er zit geen oranje bij, zoals bij Rudbeckia's vaak het geval is. Hoogte ongeveer 1 meter, volle zon op droge grond: op vette grond groeien ze uit hun voegen. Relatief kortlevend helaas! € 3,00

RODGERSIA. Schout-bij-Nacht, genaamd naar de Amerikaanse Schout bij nacht Rodgers, die deze planten voor het eerst heeft meegenomen uit Japan, halverwege de

19-e eeuw. Bladplanten van de eerste categorie! Prachtig, majestueus, karakteristiek, noem maar op, al deze kwalificaties zijn van toepassing op deze Rodgersia's. Als ze op vochthoudende, zware grond staan worden ze heel groot en imposant, en als je ze dan ook nog in de volle zon zet, dan bloeien ze uitbundig. Toch, op onze droge zandgrond doen ze het ook helemaal niet slecht. Ze zijn 100% winterhard, alleen kan een late nachtvorst in april de jonge bladen laten bevriezen, maar ze lopen altijd weer uit, zonder zichtbare schade. De nomenclatuur van Rodgersia's is niet zonder problemen: ze lijken sowieso al veel op elkaar, maar er is ook nog verschil tussen het juveniele blad – het jonge blad dat vaak nog niet ingesneden is- en het volwassen blad, dat dat wel is. De kleur van de bloemen geeft al een kleine indicatie waar we het moeten zoeken. Ons sortiment:

pinnata 'Chocolate Wings' waarvan het blad bij het uitlopen en in het voorjaar chocoladebruin is en de rest van de zomer sterk roodbruine accenten heeft. Bloemen ook roze, en deze cv. groeit hier ook heel goed. Rodgersia's staan bekend als grote waterverbruikers, maar deze doet het op onze tamelijk droge zandgrond al meer dan 20 jaar heel goed! Eigen introductie. € 5,00

pinnata 'Ideal' is een kleinblijvende Duitse, met intens bronsrood blad en met roodroze bloemen, rijkbloeiend. Geselecteerd om zijn hoogte, of liever gezegd, zijn gebrek daaraan, 60 cm hooguit. Indien lvb. € 6,00

pinnata 'Crûg Cardinal' heeft de meest rode bloemen van allemaal, en scherp gepunt, vrij smal blad, duidelijk anders dan de andere. Een bijzonder mooie aanwinst uit Wales, van Crûg Farm, een kwekerij beroemd om zijn introducties uit het wild. Het blad is fraai bronsachtig rood. € 6,00

pinnata 'Die Schöne' van wijlen Ernst Pagels wordt hier een enorme plant, in de bloei ver over de 140 cm hoog en enorm rijkbloeiend rozerood. Nog steeds een heel goede cv., sterk en veel verdragend. Grote planten € 4,00

pinnata 'Die Stolze' wordt hier nog iets forser en bloeit iets rijker dan de vorige, De bloemkleur is ook een fractie anders roze. € 4,00

En van mijn eigen nieuwe selectie, die nog benaamd moet worden, en die oranje-achtige bloemen heeft, donkerbruin blad en ongeveer 150 cm hoog wordt hoop ik ook al iets te kunnen aanbieden. Super! Zo ook in de nabije toekomst, en omdat alles wat goed is, snel komt: in 2015 en 2016 ook al iets van 'Jade Dragon Mountain', 'Stoke Gabriel' en 'Cally Salmon'.

ROMNEYA. Boompapaver, ook wel "Matillija Poppy", deze naam is net zo moeilijk uit te spreken als soms wordt verteld over de cultuur van deze halfheester uit Californië, tenminste dat dachten we door alle informatie die we vroeger kregen: het tegendeel blijkt eigenlijk waar. Ze moeten even vaststaan, een jaar of 2-3, en dan gaan ze ervandoor! Woekeren, een aantal m2 per jaar is hier, op het droge zand, heel normaal en we moeten elk voorjaar wel 2 of 3 kruiwagens vol uittrekken -wat gemakkelijk gaat!- om ze een beetje in toom te houden. Maar ze zijn zo mooi en zo speciaal, dat we dat geen enkel probleem vinden.

'White Cloud' ook wel 'Hybride' genoemd, wordt een grote halfheester, tot wel 200 cm, totdat hij in een wat koudere winter weer tot de voet toe afvriest; hij gaat

hier nooit helemaal dood. Blauwgroene stelen, met daaraan blauwgroene, diep ingesneden bladeren. De bloemen, daar gaat het om: grote witte papavers, als crêpepapier gekreukeld, en wel tot 20 cm doorsnede bij een volwassen plant, met in het hart een grote bos flossige gele meeldraden, vaak vergeleken met een wel heel groot spiegelei. Ze geuren bovendien nog heerlijk! Al ver voor de oorlog, in de jaren '30, werd de Romneya elk jaar weer aangeboden door Kwekerij Moerheim, zij het wel tegen een astronomisch bedrag: ongeveer Hfl. 10,00 per stuk; let wel, een gewone vaste plant kostte in die tijd Hfl. 0,18 tot Hfl 0,25! Nu nog maar € 7,00

RUDBECKIA. Overbekende nazomer- en herfstbloeiers, meestal heel erg geel en soms heel erg grof, maar toch wel heel erg goed bij de herfst passend. Gemakkelijk, goed om van te snijden en hopeloos ondergewaardeerd! “Ik wil geen geel”, welke kweker kent die uitspraak niet? Maar een bloeiend veld Paardebloemen eind april wordt zelden lelijk gevonden, of zonnebloemen in Frankrijk, of hectares bloeiend koolzaad.

fulgida ‘Little Goldstar’ is die nieuwe lage ‘Goldsturm’, die op dit moment veel furore maakt: overdadig bloeiend bij een hoogte van 35 cm, net zo rijk- en langbloeiend als zijn hogere broer. Toch, tja, het valt me toch wel tegen, de bloemen stralen niet zo als die van ‘Goldsturm’, het lijkt wel of ze niet helemaal opengaan, ik weet nog niet of hij in het sortiment blijft. € 3,00

grandiflora ‘Sundance’ en daar weten we nog niet zoveel van af: gezond groen blad, en dan aan de 120 cm hoge stelen gele bloemen met een zwart hart, “elegant en rechtopstaand”, daar kunnen we alle kanten nog mee op! De foto's zien er goed uit, toch wel anders dan wat we in dit geslacht aan geel al hebben gezien. € 3,00

laciniata is voor het grote werk achterin, die enorme border waaraan maar beperkt tijd besteed kan worden en planten min of meer vanzelf moeten groeien en zich zonder al te veel onderhoud zullen moeten zien te redden. Hoog, tot 200 cm, gele bloemen met een groene kegel. € 2,50

maxima mag tegenwoordig natuurlijk niet ontbreken! Ik weet niet of we dit een koninklijke plant zouden moeten noemen, maar opvallen doet hij zeker, door zijn grote blauwgroen berijpte bladeren in flinke rozetten. Aan de tot 160 cm hoge bloemstelen komen de bekende gele bloemen, waarvan rond de opstaande zwarte kegel de bloemblaadjes iets afhangen. Niet altijd gemakkelijk te plezieren, als prairieplant doet hij het 't best. Volle zon dus, en zeker niet te droog! € 3,00

missouriensis is een fijne, lage soort met heel veel relatief kleine gele bloemetjes met een bruin hartje. O zo veel bescheidener dan ‘Goldsturm’! Houdt van niet te rijke grond, in de volle zon, voor open plekken. € 3,00

subtomentosa ‘Henry Eilers’ is zo'n plant waarmee ik eigenlijk niet zoveel had, zo'n gele Amerikaanse composiet, waarvan er heel veel zijn en die ook nog eens heel veel op elkaar lijken, maar deze bevalt mij wel! Deze komt uit Arkansas en is daar in het wild verzameld door, inderdaad, Henry Eilers. Het wordt een behoorlijk hoge plant, minimaal 150 cm, waarvan de lichtgelig-oranje-achtige bloemen smalle, opgerolde lintbloemen hebben. Mooi met Eupatoriums en grassen. Een keiharde en gemakkelijke plant, met als aardig detail, dat de hele plant bij het verdrogen in de

herfst zeer sterk naar vanille geurt, zeg maar de geur van hooi, dat zoete, en dan heel intensief! Bloeitijd nazomer. € 3,00

subtomentosa 'Little Henry' is de lage uitvoering van bovenstaande, dat mag duidelijk zijn. Misschien wat gemakkelijker voor algemeen gebruik door zijn hoogte, gemiddeld zo'n 80 cm. € 3,00

subtomentosa 'Loofahsa Wheaten Gold' zelden een lelijker naam gezien voor zo'n prachtige plant, die je moet zien: in de beschrijving lijkt het de zoveelste gele Rudbeckia, maar hij heeft precies weer die goede kleur geel waar ik zo van houd, de bloemen zijn wat lossig en onregelmatig, met een mooi bruinrood opstaand hart. Hoogte 140 cm. Heeft duidelijk meer substantie dan Ratibida pinnata. Van Hans Kramer gekregen. €4,00

triloba 'Prairie Glow' is helaas niet erg langlevend, meestal tweejarig in feite, maar blinkt uit door zijn levendige kleurengamma: de bloemen zijn geel met een groot rood midden, andere zijn weer roodbruin en soms effen geel, alles zit er tegelijkertijd in. Het wordt een breed vertakte, vrij hoge plant die langdurig in nazomer en herfst bloeit. De normale gele R. triloba zaait zich uit, of deze dat ook doet weet ik nog niet. Hoogte 120 cm. € 3,00

SALVIA. Salie, Salvia. Een onafzienbaar groot geslacht, met de meeste vertegenwoordigers uit voor ons klimatologisch ongeschikte delen van de wereld, zoals b.v. uit Zuid en Midden Amerika, waar de meeste té laat in het jaar bloeien om die bloemen hier buiten nog te zien te krijgen. De allermooiste rode, S. dombeyi, bloeit met de Kerst. Ook de meeste soorten uit Zuid Europa en Klein Azië vallen af, daarvoor zijn onze winters te kwakkelig, te veel afwisselend tussen nat en zacht enerzijds en koud en droog anderzijds, en dat nog het liefst binnen de tijdspanne van één week. Toch blijven er meer dan genoeg over die wij in onze tuinen kunnen planten, het liefst op een zonnige plek, bij voorkeur wat aan de droge kant en een beetje extra kalk doet de rest. Het sortiment, nu eerst de goed winterharde soorten en cv's:

nemorosa 'Amethyst' heeft een afwijkende kleur in dit overwegend blauw bloeiende geslacht, maar ook weer niet zo apart als de naam doet vermoeden: de bloemkleur is donker rozelila, en beslist geen paarsblauw. Dunne, strakke en behoorlijk lange aren in de voorzomer, met een tweede bloei in augustus-september, als je de uitgebloeide bloemen er op tijd uithaalt. Hoogte 60 cm, zon. € 2,50

nemorosa 'Caradonna' is een nieuwe Duitse cv., die opvalt door zijn donkerpaarse stelen, die mooi contrasteren met het lichtgroene blad. De bloemen zijn paarsblauw, net niet zo donker als die van 'Mainacht'. Hoogte 50 tot 60 cm. € 2,50

superba 'Miss Elly' is genoemd, natuurlijk, naar onze trouwe en onmisbare hulp Elly, die deze zaailing in haar volkstuin vond. Deze heeft echt een heel mooie kleur lilaroze/blauw, bloeit uitermate rijk, bloeit gemakkelijk voor een tweede keer, en blijft ook nog keurig rechtop staan. Wat wilt u nog meer? Hoogte 80 cm. € 2,50

uliginosa zit op de grens van de winterhardheid, en enkele keer valt het tegen en verdwijnt hij helemaal; toch proberen, en wachten met rooien tot ver in mei, want dit is een van de hoogste en mooiste soorten, afkomstig uit Uruguay. Hoge, wuivende bossen smal lichtgroen blad, ijl en transparant, met in de loop van de

zomer de werkelijk hemelsblauwe bloemen in smalle lange aren. Komt misschien een beetje laat op gang, maar dan is het tot de vorst feest! Hoogte 150 cm of nog hoger, heeft absoluut geen steun nodig. Voor gewone grond, maar moet in strenge winters beslist gedekt worden. Wanneer je bij het begin van de vorst de oude, verdroogde takken afbreekt en naar binnen ombuigt, en dan een lading oud blad er overheen gooit, dan gaat het hier altijd goed. € 3,50

uliginosa 'Balon Azul', 'balon' met één L! Dit is een selectie van Evald Hügin uit Freiburg, van deze normaliter zo hoge Salvia. Deze azuurblauw Salvia blijft veel lager en maakt flinke bossen met in de nazomer en herfst heel veel hemelsblauwe bloemen in aren. Bij ons ongeveer 130 cm hoog wordend, waar de "normale" de twee meter met gemak haalt, zeker in een natte zomer. Deze cv. groeit ook wat breder uit. € 3,50

verticillata 'Hannay's Blue' is een waardige opvolger van die goeie ouwe 'Purple Rain': in alles wat fijner en wat blauwer van kleur, en -heel belangrijk!- zich niet zo uitzaaiend. Langbloeiend in de zomer en nazomer, 45 cm, zon, maar verder heel gemakkelijk. € 2,50

De niet winterharde zijn zijn er in overvloed en het loont de moeite om er eens eentje vast te laten staan om zijn winterhardheid te testen. Wel flink met stro dekken! Zet ze verder maar op een grote pot, die vorstvrij overwinterd moet worden op een lichte, koele, niet te donkere plek. Een interessant sortiment: guaranitica 'Blue Enigma' heeft heel diepblauwe bloemen, komend uit groene kelkblaadjes, aan flinke struiken met donkergroen, diep generfd blad. Schijnt harder te zijn dan we dachten. Het is hoe dan ook een prachtige plant, die vanaf de nazomer eindeloos lang doorbloeit tot in november. Hoogte hier 100 cm tot dusver.

'Amistad' een superieure nieuwe introductie in dezelfde trant, diep donkerpaars met zwarte kelken. Wordt beschouwd als de beste nieuwe Salvia! Hoogte 100 cm, lang bloeiend. € 3,50

Een hele groep, qua habitus sterk op elkaar gelijkende selecties, komt grotendeels uit Engeland en komt hier meestal redelijk de winter door. Ik kreeg daar het advies om de grote moederplant gewoon in de tuin te laten staan in de winter, dek hem af als het erg koud wordt –bij voorkeur met stro!- en neem in de loop van het jaar stek. De kleine planten vorstvrij overwinteren en in het voorjaar uitplanten. De moederplant kan dan in het voorjaar nog leven misschien, en misschien ook niet! Snoei ze in elk geval in de herfst niet terug, laat zoveel mogelijk gewas op de plant staan. Deze groep bestaat uit een mengeling van kruisingen tussen *S. greggii*, *S. x jamensis* en *S. microphylla*. Alleen de cv. naam wordt hier gebruikt. De diverse cv's zijn:

'Dyson's Crimson' van James Dyson, die een gespecialiseerde Salvia kwekerij heeft op Great Comp, lijkt op een iets donkerder vorm van 'Royal Bumble', er zit iets meer blauw in het rood. Donkere kelkblaadjes. Allemaal worden ze zo rond de 80 cm hoog en breed uiteindelijk, breed vertakkende, fijne struikjes. € 3,00

'Hot Lips' is grappig vuurrood met wit in het hart, en de mate van tweekleurigheid wordt door de temperatuur buiten bepaald, in de herfst worden ze effen wit en ik weet nog niet wanneer en bij welke temperatuur, alleen wel, dat die kleurverandering heel snel gaat, soms binnen één dag. Alle *S. microphylla* cv's worden veeltwijgige, warrelige struikjes met kleine glimmende blaadjes, uitgroeiend tot ronde heestertjes, en ze bloeien heel rijk in zomer, nazomer en

herfst. Bijna winterhard, maar waag uw grote struik er niet aan! Bij ons in de koude kas, die dus niet gestookt wordt, overleven ze elke winter. Hoogte 60 cm ongeveer.

€ 3,00

‘Nachtvlinder’ komt van de Hessenhof, en deze prachtige cv. heeft fluwelig diep paarsrode bloemen, die in hun beginstadium nog donkerder, dieper paars zijn.

€ 3,00

‘Royal Bumble’ komt via Roger en Linda Bastin tot ons. Heeft dieprode, sterk kleurkrachtige bloemen, grootbloemig. Een van de betere, met een volle, verzadigde kleur.

€ 3,00

Buiten deze groep vallend, maar zeer interessant zijn de nieuwe, uit Australie afkomstige:

‘Wendy’s Wish’, een kruising tussen waarschijnlijk *S.buchanani*—die wel wat bekendere roze uit Mexico- en *S. ‘Purple Majesty’*: een struikje tot hooguit 1 meter hoog, met karmijnroze bloemen met een lange bloembuis, komend uit bruinigroze kelkblaadjes. Langbloeiend, een feest voor het oog, en niet voor de liefhebbers van zacht en pastel!

€ 3,00

‘Ember’s Wish’ is sterk verwant aan bovenstaande, hier zijn de bloemen koraalrood, komend uit donkere kelkblaadjes. Ook weer zo’n opvallende nieuwe, maar niet winterhard, komend uit Australië.

€ 3,00

Beide cv.’s bloeien werkelijk eindeloos, op het moment van schrijven -10 november 2014! - zijn ze overdekt met bloemen, waaraan alleen de eerste echte nachtvorst een einde aan zal maken. Stel je voor, vrijwel alles is verder uitgebloeid, de grassen zijn bruin, de bladeren vallen en dan die *Salvia*’s in al hun glorie!

Literatuur: “The Gardeners Guide to Growing Salvias” geschreven door John Sutton en ook in het Nederlands verschenen, ISBN voor de Engelse uitgave is 0 7153 0803 3. Meer tropische staan in “A Book of Salvias, Sages for Every Garden”, door Betsy Clebsch, ISBN 0 88192369 9. Er is een nieuwe reeks in Engeland verschenen voor de geïnteresseerde maar niet overfanatieke plantenliefhebber, en eentje daarvan gaat over *Salvia*’s: “The Plantlover’s Guide to *Salvia*’s”. Heel goed en informatief!

SANGUINARIA. Bloedwortel. Een klein geslacht uit de USA, met maar één vertegenwoordiger, dus een zgn. monotypisch geslacht. Familie van de Papavers, en met name *Macleaya* heeft soortgelijk blad, maar die heeft ze wel heel veel groter! Voor een mooie humeuze plek in de halfschaduw, waar hij gestaag zal uitdijen, maar bij deze plant kunnen we beter van kruipen spreken, het gaat langzaam. De oorspronkelijke enkelbloemige soort is mooi, maar bij slecht weer in april gaat de bloem open en is in de loop van de middag alweer verregend, en dan kunnen we weer een jaar wachten. Nee, beter is:

canadensis ‘Multiplex’ of ‘Flore Pleno’, een van de klassieke schoonheden in de plantenwereld, net een kleine, dicht gevulde, zuiverwitte waterlelie op een steeltje. Na de bloei ontwikkelt zich het gelobde grijsgroene blad. Wonderschoon en altijd in het middelpunt van de belangstelling. Hoogte 25 cm. Altijd duur!

€ 6,00

SANGUISORBA. Pimpernel. Een geslacht, dat heel veel gebruikt wordt tegenwoordig, in de stijl van tuinieren die de “Dutch Wave” genoemd wordt: het gebruiken van wilde en bijna wilde planten in de tuin. Korter dan dat kan het niet omschreven worden. Sanguisorba’s variëren van een langs de oevers van de Overijsselse Vecht groeiend plantje met bijna onzichtbare, bruinzwarte bolletjes tot in verre buitenlandse gevonden exotisch gekleurde soorten, in Korea of de Rocky Mountains, in feite dus op het hele Noordelijk halfrond. Ze hebben allemaal bloemen in bolletjes of meer langgerekte aren, los groeiend en informeel, en ze zijn overal bruikbaar. Ook groeien ze gemakkelijk, ze zijn sterk en gaan lang mee, maar dan wel altijd op een zonnige en goed afwaterende plek, waar hun houtige, dikke penwortels goed diep de grond in kunnen. Er wordt nog steeds flink in geselecteerd, vooral om rijkbloeiende en vooral blijvend rechtop staande te krijgen: sommige zijn wat slap en vallen na een flinke bui uit elkaar. Ze behoren tot de familie van de Roosachtigen, al moet je een geoefend botanicus zijn om dat te kunnen zien, ze wekken geen enkele associatie op met rozen, zeker niet bij het bekijken van de bloem, en misschien een heel klein beetje bij het bekijken van het blad. De nomenclatuur is, zeker wat de Aziatische soorten betreft, nog immer verward en moeilijk, en nog steeds zoeken we een taxonoom die een revisie van dit geslacht zou willen en kunnen schrijven. Enkele soorten hebben eetbaar blad, goed voor in de sla, ze hebben een nootachtige smaak; eerst proberen, sommige zijn erg bitter! Voortdurend komen er nieuwe cv.’s bij, en we proberen ze allemaal! Maar, zoals u weet: velen zijn geroepen, slechts weinigen zijn uitverkoren. De weg naar de composthoop is breed en kort, m.a.w.

Literatuur: een artikel met veel foto’s in “Gardens Illustrated”, van september 2004, geschreven door collega Marina Christopher van Phoenix Plants. Meer wetenschappelijk in “The Plantsman”, 2-2007 en een heel goed artikel van Christian Kress in “Gartenpraxis”, 11-2009.

Het sortiment, best wel uitgebreid:

albiflora is een laag groeiende Pimpernel met fris lichtgroen, duidelijk omlijnd blad, als we dat zo mogen zeggen: het blad is hard en onbuigzaam. Deze bloeit met witte, opstaande kleine aartjes in de zomer, net als de meeste andere soorten.

Hoogte 50 cm, gemakkelijk en heel sterk. € 3,00

‘Blackthorn’ is al onder heel wat verschillende namen in omloop geweest, o.a. als ‘Purple Candle’, maar dit is dus de juiste naam. Het is een hoge, tot 160 cm reikende plant met het bekende geveerde blad en dan komen in de nazomer de talrijke, rechtopstaande aren in purperroze-rood, bovenop de sterk vertakkende stelen. Hij lijkt nog het meest op een roze *S. canadensis*. Een gemakkelijke, niet woekerende plant. € 3,50

‘Burr Blanc’ komt van mijn goede Engelse collega Graham Gough –Marchants Hardy Plants. Hij heeft deze witte geselecteerd vanwege zijn relatief geringe hoogte, een hoogte die we zo goed kunnen gebruiken, rond de 120 cm. De naam is een woordspeling: “Burr” is de Engelse naam voor Pimpernel. De bloemetjes hebben de vorm van langwerpige balletjes, de individuele bloemetjes komen uit groene kelkblaadjes. Heel transparant uitwaaiend. € 3,00

canadensis bloeit ook wit, maar hier zijn de bloemstelen veel hoger, tot 160 cm, en de bloemen zijn langwerpig, cilindervormig, en de aren zijn dan ook veel langer

dan die van *S. albiflora*; ze zijn niet met elkaar te verwarren. Blad diep ingesneden, geveerd, als in dit hele geslacht. Een straffe, verticale en slanke plant.

Najaarsbloei, een van de laatste. Zou heel eventueel verward kunnen worden met een *Cimicifuga*, bij slecht licht dan wel. € 3,00

‘Cangshan Cranberry’ is de juiste naam voor *Sanguisorba* sp. DJHC 535, een heel hoge, laatbloeiende uit Korea, verzameld destijds door Dan Hinkley. Vanaf september komen de wel 2 m hoge, dunne en straffe stelen met daaraan helderrode aartjes, strak rechtopstaand. Deze cv. is onderwerp geweest van veel verwarring, maar we hebben nu het idee, dat we de echte kweken. Dank aan diverse Engelse kwekers voor het oplossen van dit probleem! € 3,50

hakusanensis blijft maar traag groeien helaas, want dit is een van de mooiste, afkomstig uit Korea. Het blad is donker blauwgroen en de slanke, hangende aartjes zijn prettig rozerood. Mooi met gele schermbloemen. Hoogte 80 cm. € 3,00

‘Ivory Towers’ is dezelfde plant die ik in het verleden kweekte als “sp. Engeland”, en hij is nu door Brian Ellis van Avondale Plants, ook zo’n *Sanguisorba* adept, omgedoopt tot ‘Ivory Towers’. Het is een vrij strak opgaande plant, tot 120 cm hoog, met witte opstaande, taps toelopende en aan het eind iets overhangende aartjes. Prima groeier, probleemloos. € 4,00

‘Lilac Squirrel’ zo’n beest heb ik nog nooit gezien en hoop dat ook niet te doen: een Paarse Eekhoorn? Het is dus een plant, in dit geval een echte bladplant met groot grijsblauw blad, en hij ontleent hieraan zijn grootste sierwaarde. Bloemen roze, “harig”, en sterk overhangend. Hoogte in de bloei 120 cm. Een grote, vullende plant, die in niet al te subtiele combinaties tot zijn recht komt en die af en toe wat steun nodig heeft. € 3,50

‘Lum’ met een vreemde naam, onbekend waar die vandaan komt en wat het betekent. Wij waarderen deze zeer om zijn vroege bloei en zijn stevige stelen in mei-juni, en daarmee is hij een van de eerste. Ook van een prettige hoogte, zo rond de meter. Bloemen in min of meer ronde kopjes, gewoon mooi rood. € 3,00

‘Miss Elly’ komt direct na ‘Lum’, en rekt daarmee het *Sanguisorba* seizoen verder op. Ze lijkt ook op ‘Lum’ en daardoor ook zeer waardevol. Vanaf juni en verder bloeiend tot in de nazomer. € 3,00

menziesii is de vroegst bloeiende, al in de loop van mei, met rechtop staande dikke aartjes in zwartrood, vaak met vreemde uitstulpingen, zodat we soms een Mickey Mouse gezicht te zien krijgen. Vrij dikke stelen komen uit een massa blauwgrijsgroenig blad, dat helaas weleens meeldauw krijgt, maar dan pas na de bloei. Hoogte 70 tot 90 cm, zon, maar dat willen ze allemaal. Voor niet al te droge grond. € 3,00

officinalis ‘Arnhem’ is een Nederlandse selectie van de Grote Pimpernel, die o.a. bij Arnhem groeit: normaliter heeft de wilde vorm van die zwartrode balletjes, deze selectie heeft ze in sprekend helderrood, een aanmerkelijke vooruitgang. Hoogte 160 cm. Sterk, maar niet altijd even stabiel rechtopstaand. € 3,50

officinalis ‘Little Angel’ uit Japan is iets voor de gevorderde liefhebber: kleine blaadjes, die opvallend tweekleurig wit-groen zijn en korte steeltjes met roodbruine bolletjes erboven. Voor een plekje vooraan, op een plek waar zij zal opvallen! Hoogte in de bloei 35 cm, de rozetten zelf blijven steken bij 10cm. Een stabiele bontbladige. € 3,00

officinalis ‘Martin’s Mulberry’ is de vervanger voor bovenstaande, met nog iets donkerder balletjes. In tegenstelling tot wat beweerd wordt, staat ook deze niet

helemaal blijvend rechtop! € 4,00

officinalis 'Pink Tanna' is duidelijk kleiner: ongeveer 100 cm. Deze hier gevonden zaailing blinkt niet alleen uit door zijn opvallende bloemkleur, die is donker rozerood, naar wit verlopend, in kleine langwerpige aartjes, maar ook door het blad: heel veel in aantal, aangenaam frisgroen, buitengewoon sierlijk. De bloemaartjes buigen aan het eind iets over, hangen dus niet. € 2,50

officinalis 'Tanna' is een laagblijvende kloon uit Japan, niet veel hoger dan 30 cm in de bloei, met matten diep ingesneden blaadjes in het bekende model, en daarboven aan dunne steeltjes de zwartrode, iets uitgerekte balletjes. Een goede bodembedekker. € 2,50

'Pink Brushes' is een hier gevonden zaailing van *S. hakusanensis*, en deze heeft de afgelopen jaren bewezen een goede plant te zijn, met lange dikke stelen, waaraan in de zomer de tot 20 cm lange roze aren hangen. Fors blauwiggroen blad. Wordt hier 140 cm hoog. € 3,50

poterifolia "met het blad van de Lijsterbes" is inderdaad precies de goede omschrijving: groot, nogal grof groen bladen met in het najaar dikke donkerrode aren, die als een gekromde vinger omhoog wijzen. Hoogte 150 cm. Deze hebben we jaren gekweekt als *S. tenuifolia* var. *purpurea*, maar dat leek al hoogst onwaarschijnlijk door het grove blad. € 3,50

'Raspberry Mivvy' de naam van een Engels toetje met frambozen. Een nieuwe van Marina Christopher, strak opgaand tot 140 cm, met in de voorzomer en zomer vele, iets overhangende aartjes in zachtroze met iets rood erbij, een treffende naam gekozen! Toch weer heel anders in deze zee der *Sanguisorba*'s. € 4,00

'Red Thunder' waarvan wij nu hoogstwaarschijnlijk de echte hebben: onder deze naam zijn heel veel rode balletjes soorten in omloop. De echte is manshoog, wijd vertakkend met heel erg veel donkerrode balletjes. € 3,50

'Scapino' van Christian Kress in Oostenrijk is een van de mooiste nieuwe, dat vind ik tenminste, met aardbeienrode aartjes, die min of meer horizontaal staan. Midhoog, ongeveer 120 cm, met het bekende fijn ingesneden donkergroene blad. Een duidelijke aanwinst voor het sortiment. € 4,00

sp. ex DJHC 143 die moeten we maar 'Million Balls' noemen of zo, zo rijk bloeit deze! Er is weinig blad, en dat is groenig-blauw, strak en laag bij de grond blijvend in een soort rozetten. Veel, heel veel dunne stelen met daaraan massa's donkerrode balletjes, en toch heel stevig. Hoogte 140 cm. Een heel goede eigen selectie, al zeg ik het zelf, in de zomer bloeiend. € 4,00

tenuifolia 'All Time High' is een eigen selectie, waar ik erg enthousiast over ben, al moet je bij het beoordelen van je eigen selecties bovenmatig streng voor jezelf zijn! Opvallend is het enorme aantal witte hangende bloemetjes, allemaal min of meer op dezelfde hoogte, aan nooit uit elkaar vallende stelen van zo'n 180 cm hoog. Heeft het bekende frisgroene, fijn verdeelde en gezaagde blad. Zon, probleemloos en langlevend op elke goede grondsoort. € 4,00

tenuifolia "Henk Gerritsen" komt oorspronkelijk uit de tuin in Schuinesloot. Het is een hoge, opgaande cv. met het bekende lichtgroene, fijn ingesneden blad en met hangende wurmpjes in rozerood met wit. Hoogte zeker 180 cm. € 3,50

tenuifolia 'The Invisible' is een hier gevonden zaailing, met breed uitwaaiierende zijtakken, waaraan de hangende witte slurfjes zitten. Alles is zo ijl, dat je eigenlijk alleen de bloemetjes ziet en de takken nauwelijks. Hoog en toch stabiel, zomerbloeiend, 180 cm. € 4,50

'White Brushes' is vrijwel identiek aan 'Pink Brushes', met dien verstande dat de bloemen van eerstgenoemde vrijwel zuiver wit zijn. Zelfde hoogte, zelfde groeiwijze, 150 cm hoog in zomer en nazomer. € 4,50

'White Tails' uit Zeeuws-Vlaanderen is een prima aanvulling op het sortiment, met staande witte aartjes in overvloed, aan kaarsrechte stelen, die hier zo'n 150 cm hoog worden. Viel ons in zeer positieve zin op in de zomer van 2014.

Een korte samenvatting:

De witbloeiende zijn: albiflora, 'Burr Blanc', canadensis, 'Ivory Towers', tenuifolia 'All Time High', tenuifolia 'The Invisible', 'White Brushes' en 'White Tails'.

De echt roodbloeiende zijn: 'Lum', 'Miss Elly', menziesii, officinalis 'Arnhem' en 'Martin's Mulberry', poteriifolia, 'Red Thunder', sp. ex DJHC 143 en 'Scapino'.

Roodbruin en nuances daarvan zijn: officinalis 'Tanna' en tenuifolia 'Henk Gerritsen'.

Lilarood-rose in verschillende tinten tenslotte, zijn: 'Blackthorn', hakusanensis, 'Lilac Squirrel'.

Roze zijn 'Pink Brushes', 'Pink Tanna' en 'Raspberry Mivvy'.

Bontbladig: officinalis 'Little Angel'.

Nieuwe cv.'s die nu al beperkt leverbaar zullen zijn, maar die nog niet helemaal op hun merites beproefd zijn:

- "Zwarte Balletjes" uit Zeeuws Vlaanderen. Een hele vroege. Vanaf 2015 op z'n snelst leverbaar.
- 'Midnight Child'
- 'Old Pink'
- 'Raspberry Coulis'
- 'Tall Raspberry'.

SARUMA. Soms lijken namen zo ingewikkeld, maar probeer het eens zo: haal de laatste A naar voren en je krijgt Asarum!

henryi is zijn naaste familielid, maar hoe anders ziet deze er uit! Behaard grijziggroen blad, hartvormig, en in het voorjaar donker uitlopend. De bloemen verschijnen al vroeg en zijn geel, en in tegenstelling tot die van de Asarum zitten ze bovenin de plant, zodat je ze zo kunt zien. Bij Asarum moet je altijd op je knieën om ze goed te kunnen zien. Een kleine, toch opvallende schaduwplant, helemaal winterhard, tot 40 cm hoog. € 3,50

SCUTELLARIA. Glidkruid, een vreemde Nederlandse naam eigenlijk, ik kan de betekenis ervan niet vinden. Een geslacht Lipbloemen met vele rotsplanten, die echter ook een wat hogere vertegenwoordiger heeft: incana heeft grijzig groen blad, smal, langs opgaande dunne stelen, en dan in augustus-september aren met loodgrijs- blauwige lipbloemen, een aparte tint. IJl is ze wel een

beetje, een groepje moet toch wel minstens uit 5 tot 7 stuks bestaan om een beetje te tonen, en ook heeft ze tijd nodig om wat te worden. Het geduld wordt dan wel beloond, het is allemaal heel mooi. Zon, goede voedzame grond, droog in de winter graag. Onze kloon groeit losser en is hoger dan de normale Nederlandse handelskloon, en zij wordt hier meer dan 125 cm hoog. Een beetje in dezelfde kleur, echter veel lager: € 2,50

serrata hebben we uit de USA gekregen. Hij bloeit ongeveer in dezelfde kleur blauwgrijs, maar vertakt zich meer, blijft wat lager en bloeit eerder. Nieuw! en daarom nog vrijwel onbekend. Hier zo'n 40 cm hoog. Vroegbloeiend in mei.

€ 3,00

SEDUM. Vetkruid, Hemelsleutel. Heel bekend en veel gebruikt, en daarom tegenwoordig minder geliefd dan vroeger, zeker de groenbladige, iedereen wil de donkerbladige. Toch wordt het sortiment op dit moment steeds maar *weer sterk uitgebreid, en dat zijn allemaal lage soorten, die ook op een pot gebruikt kunnen worden, maar of dat hun bestemming moet zijn? Ze kunnen net zo goed in de tuin, op de voorste rij in de volle zon. Sedums zijn doodsimpel te kweken: zon willen ze, immer zon, en niet te veel concurrentie van andere planten, die er overheen zouden kunnen groeien. Soms worden ze aangetast door een rupsje, dat de koppen er uit eet: bestrijd die, met Spruzit b.v. Let op: Spruzit is niet ongevaarlijk voor bijen! Ons sortiment:

'Class Act' is zo' nieuwe uit de USA, compact, groenbladig en met bloemen in een diepe roodpurperen kleur; dat hebben ze toch allemaal, zou je zeggen, maar deze wijkt duidelijk af en heeft niet voor niets een AGM gekregen na de trials in Wisley, de tuin van de RHS, The Royal Horticultural Society. € 3,00

'Eline' heeft donkergroen blad dat naar de punten toe paarsig wordt, en lichtgele bloemen, in de knop okerachtig geel. Ook weer nieuw! € 3,00

'Karfunkelstein' van Ernst Pagels is weer zo'n mooie, met paarsig blad en donkerrode schermen. Lijkt een beetje op een grote uitvoering van 'Purple Emperor', forser en met grotere schermen. Hoogte 50 cm. Alleen die naam: doet me denken aan een steenpuist in de nek, een "negenoo". Ik heb trouwens sterke vermoedens, dat de cv. 'Xenox' identiek hieraan is, en dat schijnen niet slechts vermoedens te zijn. € 2,50

'Matrona' hoeft geen verdere introductie: na vaste plant van het jaar 200? geweest te zijn, kunnen alle andere hoge Sedums met grijs blad naar de composthoop, zo ongeveer dan. Gevonden door onze goede collega Evald Hügin, heeft deze matrone een razendsnelle opmars gemaakt. Hoogte 50 cm of meer, nooit omvallend, en met grote schermen in rozigrood met biscuit, een lastig te omschrijven kleur. De schermen blijven altijd gelijk van grootte, hoe lang ze ook vaststaat. Prima soort dus. € 2,50

'Mr. Goodbud' was een aangename verrassing toen ik hem voor het eerst zag: de meest "paarse" in het sortiment. In de knop denk je, weer zo'n flets rozig ding, maar bij het opengaan worden ze prachtig paarsroze, uniek bij de hogere Sedum soorten. Compact, stevig, heel goede nieuwigheid en écht anders! € 3,00

'Purple Emperor' hoeft ook geen verdere introductie: deze van Graham Gough afkomstige cv. is al jaren een zeer gevraagde roodbladige Sedum met donkerrode

bloemen. Hoogte 40 cm, en geheel gezond, lijdt niet aan die vervelende “voetrot”, waarvan andere, vooral roodbladige, nog wel eens last hebben. € 2,50

Literatuur: in “The Plantsman”, 4-2006, een uitgebreid artikel over de donkerbladige, intussen wel gedateerd door de vele nieuwkomers. Verder hebben we van een collega een veelbelovende zaailing gekregen, geelbloeiend uit min of meer oranje knoppen, biscuitoranje is de beste kleuromschrijving. Vroeger, heel erg vroeger, hadden we een Achillea, genaamd ‘McVities’ -een Engels biscuitjes merk-: zullen we deze Sedum dan maar ook zo noemen? Opmerkingen hier aangaande worden met volle aandacht tegemoet gezien.

SENNA. Syn. Cassia. Niemand, nou ja, bijna niemand weet, dat er in dit geslacht van kuipplanten ook één, misschien twee winterharde soorten zitten, maar intussen weten we beter: deze uit de USA afkomstige Vlinderbloemige is een zeer waardevolle aanvulling op het sortiment nazomer-herfstbloeiende vaste planten. Het is een duurzame, degelijke plant die een groot deel van het jaar goed is, en een zekere distinctie, nou ja, heeft. hebecarpa syn. waarschijnlijk S. marilandica. Komt laat, in de loop van mei pas boven de grond, als een van de laatste vaste planten, maar ontwikkelt zich daarna snel tot een ca. 150 cm hoge struik met van dat typische sierlijke, geveerde blad als van een Acacia. In de nazomer komen aan het eind van de stelen de lange trossen lichtgele vlinderbloemen met een zwart puntje erin. Zon en vooral heel lang vast laten staan. Het is dat de vermeerdering zo langzaam gaat, anders zouden we ze in onbeperkte hoeveelheden kunnen verkopen. Goed winterhard. € 3,50

SESELI. Bergvenkel, een geslacht Schermbloemigen met een uiterst verwarde en complexe nomenclatuur. Zo weten wij nog steeds niet zeker, of de volgende wel inderdaad zo heten:
elatum heel fijn grijsbladig met witte bloemen in schermen, bij een hoogte van 80 cm. Meer exacte zaken kan ik niet vinden, ook voor mij is het nieuw. Wel dat hij monocarp is, d.w.z. dat hij na de bloei afsterft, al kan het jaren duren voor het zover is. Hopelijk al in 2015 leverbaar. € 3,00
libanotis is een gemakkelijk groeiende en rijk bloeiende plant, met diep ingesneden en verder verdeeld donkergroen, glimmend blad, bloeiend in de voorzomer en zomer met witte schermen aan 100 cm hoge stelen. Niets gecompliceerds, alleen maar rijk bloeien en zich bescheiden uitzaaien, dat is zijn verdienste. Zon. In Engeland is het een zeer zeldzame wilde plant met de naam “Moon Carrot”, prachtig mysterieus eigenlijk! € 2,50
Het boekje “ Umbellifers” van de Hardy Plant Society geeft ondanks zijn uitgebreidheid, hierover geen uitsluitel. Er is vaak verwarring met Cenolophium denudatum, maar die is vrijwel niet in cultuur en de verwarring wordt hierdoor alleen maar groter.

SILPHIUM. Kompasplant: de bloemen draaien met de zon mee. Behoorlijk grote en soms ook behoorlijk grove Composieten uit Amerika, waarvan ik nog niet heel veel weet, maar ik maak vorderingen: vele zijn totaal ongeschikt, veel te grof en te overheersend. En dat geel: niet ieders smaak. Probeer deze eens: integrifolium in een selectie met donkere stelen, dat maakt het al een stuk aantrekkelijker. Toch, het is een grote, hoge plant met veel blad dat ruw behaard is en als schuurpapier aanvoelt. Gele bloemen aan vertakte bloemstelen. Ja, het klinkt allemaal niet heel erg wervend, toch is het een nuttige plant die veel droogte verdraagt en weinig onderhoud behoeft. In die bekende grote border achterin, met van die hoge Rudbeckia's en Verbesina, ook al geen voorbeelden van verfijning. Hoogte van deze Silphium ongeveer 150 cm. "Rosinweed" ter plekke geheten, in dit geval Illinois e.o. € 3,00

SMILACINA. Zie Maianthemum.

SOLIDAGO. Guldenroede. Niet alle Solidago's zijn lelijk, grof, woekerend of een combinatie daarvan, maar heel veel zijn dat beslist wel! Mijd ze als de pest, en de bontbladige, wiens naam ik hier niet wil noemen, is de allerlelijkste plant ooit geselecteerd. De verscheiden, bekende Engelse tuinschrijver/kweker G.S. Thomas zei "I seem to have a satisfying garden without them", duidelijker kan het niet, hoewel, in Nederland is dit tongue in cheek niet erg populair, wij "motten" ze gewoon niet. Hij had trouwens wel een goed woordje over voor 'Goldenmosa', een soort met gele bloemen en gele bloemsteeltjes, maar die heeft toch dat wat enge, geelgroenige blad. Ook zag ik een tijdje geleden good old 'Strahlenkrone' weer eens, maar dat viel niet mee, al stonden ze daar wel precies goed, in de buurt van wat oude bomen, in combinatie met grassen en andere geelbloeiende composieten voor de nazomer. Ze zijn een hernieuwde opmars begonnen sinds ze als prairieplant herontdekt zijn. In de Hermannshof, in Weinheim, Duitsland b.v., het beste en mooiste complex van prairietuinen ontstaan onder de zeer deskundige leiding van Cassian Schmidt, die gelukkig vele soorten Solidago gebruikt. Misschien vinden wij het geel ervan daardoor dan ook langzamerhand een beetje mooier en acceptabeler? We blijven ze promoten, wat wij aanbieden is echt wel goed!

caesia 'Maryland' vormt een laag, compact bossig struikje, sterk vertakt, bezet met heel veel kleine smalle blaadjes, die gelukkigerwijs vrijwel ongevoelig voor meeldauw zijn. In de herfst bloeit hij overdadig met trossen gele bloemetjes, die dicht bij elkaar in de bladoksels zitten, als Mimosa bijna. Wel wat geler helaas dan Mimosa! Woekert absoluut niet, heel subtiel eigenlijk en toch ook heel gemakkelijk. Hoogte zo rond de 70 cm. € 2,50

rugosa 'Fireworks' wordt heel wat hoger, 140 cm, en woekert ook echt niet! Tot aan de bloei niet erg interessant, maar als de bloemstelen zich gevormd hebben, zien we eerst de bloemknoppen, die zacht groengeel zijn en al de moeite waard om te

bekijken. De bloemen zelf zijn gewoon geel, in vertakte pluimen, en eind september is het een vuurwerk van geel. Voor een grote gele border, een beetje achterin, want het blad is niet bovenmatig boeiend. Helemaal geen meeldauw. € 2,50

‘Loysder Crown’ komt uit dezelfde tuin als *Helenium* ‘Loysder Wieck’, Loysden, de oude naam voor Leusden. Dit is waarlijk een bijzonder mooie *Solidago*, en dat zeg ik toch niet zo snel. Behoorlijk hoog, 140 cm, en met brede schermen, ietsje half bolrond, en van een kleur geel die tussen bleek en gewoon geel in zit, dus redelijk lichtgeel. Geen meeldauw tot dusver en zonder steun kaarsrecht overeind staand. Een heel goede snijbloem! € 3,00

shortii ‘Solar Cascade’ is een nieuwe selectie uit de USA, met donkergroen, gezond blad en in het najaar overhangende trossen gele bloemetjes. Verwant aan *S. rigida*, maar lager en rijker bloeiend. Hoogte 120 cm. € 3,00

Andere worden geprobeerd, ik wil geen vooroordelen hebben, alle planten die vanaf het begin meeldauw hebben en/of woekeren, worden rücksichtslos geëlimineerd. Zo staat daar nu *S. ohioensis*, maar of dat nou werkelijk mooi is? Mooier is *S. rigida*, een strak opgaande met smalle aren gele bloemen, te gebruiken als een gele *Liatris*. Leverbaar hopelijk in 2015. Ook heb ik er verschillende van gezaaid, we zullen zien- en waarschijnlijk veel van weggooien. Getest worden nu *S. drummondii*- een leuke kleine, sierlijk; *S. speciosa*; *S. riddellii* en *S. patula*.

STACHYS. Andoorn. Bekende en nuttige, sterke en langlevende planten, voor een plek in de tuin waar wat stevigs en ongecompliceerds nodig is. De grijsbladige vind ik niet erg bijzonder, die zijn in de winter ronduit vies en slijmerig en de bloemen stellen ook niets voor. De volgende is betrouwbaar:

monieri ‘Hummelo’ van Ernst Pagels, maar benaamd in de aanwezigheid van Piet Oudolf en mij, en derhalve een combinatie van de vele Hommels die op deze plant vliegen, en dan in het Duits dus Hummel, en de kwekerij van P.O. in Hummelo. U ziet het, de naamgeving van planten heeft niets geheimzinnigs, het is meer een kwestie van associatie. ‘Hummelo’ is een opgaande plant, met in de voorzomer aren paarsrode, levendig gekleurde bloemen, die goed vrij staan van het blad. Hoogte 60 cm, universeel bruikbaar en zonder fratsen. In de loop der jaren worden het grove pollen, die de neiging hebben om omhoog te groeien: scheur ze zo nu en dan om ze jong te houden. Wanneer u dat doet, doet er nauwelijks toe, ze kunnen alles hebben. € 2,50

STROBILANTHES. Dit zijn familieleden van de *Acanthus*, maar dat kan ik niet zien, hoewel, de bloemen hebben ook die typische uitstekende onderlip; het blad en de habitus zijn volstrekt anders, en van *S. atropurpureus* kun je wel zeggen, dat het blad op dat van een veredelde Brandnetel lijkt. Het zijn nazomerbloeiers uit Azie, voor een beschutte, beschaduwde plek op humeuze grond. Het blad is groot, wat grof en harig, en wanneer ze nog niet in bloei staan loop je er aan voorbij. Aan de zaailingen van *S. atropurpureus* in het voorjaar echter zeker niet! *atropurpureus* uit Kashmir wordt een grote plant met dat donkergroene harige blad. In de nazomer komen de donker paarsblauwe bloemen in vertakte losse pluimen,

bloemen die op het eerste gezicht op Salvia bloemen lijken. Voor een halfbeschaduwde, niet te koude plaats op humusrijke grond, niet moeilijk, en in de zon doen ze het ook uitstekend. Zaaït zich uit, en vaak vinden we dan ook bijna wit bloeiende planten. Hoogte tot 140 cm, in vochtige schaduw wordt het een reus!

€ 2,50

nutans is een dichtbetwijgde, wat platgroeïende plant met in de nazomer zuiver witte bloemen, die er als buideltjes –“pouch-like” aanhangen, een beetje tussen het blad verborgen. Het is een epiphyt uit Nepal, die hier toch winterhard is en echt niet op een boom geplant hoeft te worden. Wel voor de schaduw. Heel anders dan de andere, heeft wat tropisch over zich, ook door het weelderige, zacht behaarde blad, hij ziet er uit als een kamerplant. Breed uitgroeïend. Het Lipbloemen geslacht Rabdosia lijkt er sprekend op, geen wonder als je bedenkt dat de familie der Labiatae en die van de Acanthaceae zeer nauw verwant zijn.

€ 3,00

rankanensis wordt een forse, grote plant tot 120 cm hoog, sterk vertakt en opgaand met dat grote donkergroene, weinig behaarde en heel elegante blad. Hij bloeit in het najaar met glimmend lichtblauwe bloemen. Verschilt van S. atropurpureus in zijn sierlijker habitus en andere vruchten; ook de bloemkleur is wat lichter en het blad lichter en minder behaard. Matig winterhard!

€ 3,00

TANACETUM. Wormkruid, Boerenwormkruid, Moederkruid, Pyrethrum: heel veel Nederlandse namen voor meest heel onaanzienlijke planten, waarvan ik deze het beste vind:

corymbosum

‘Festtafel’ oftewel de “Bündelmargarite” is een kleinbloemige Margriet, spierwit, met bloemetjes in een sterk vertakt, plat scherm, bloemetjes van zo’n 3 cm doorsnede. Het blad is als dat van Boerenwormkruid, sterk ingesneden, maar hier grijs. Een selectie van Ernst Pagels, die deze om zijn lage groei geselecteerd heeft. Hoogte toch nog 100 cm. Zomerbloeiend, voor een zonnige plek, en heel gemakkelijk. Geen snijbloem, op de vaas gaan de lintbloemen hangen.

€ 3,00

THALICTRUM. Ruit. Een fraai geslacht uit de familie der Ranunculaceae, een familie die al zoveel andere edele tuinplanten voortgebracht heeft. Thalictrooms hebben mooi, fijn verdeeld blad, dat vaak blauwgrijs is, en kleine ijle, soms pluizige bloemetjes, oneindig sierlijk in gedempte kleuren. Elke tuin verdient minstens één Thalictrum! De in het voorjaar bloeiende soorten hebben bloemetjes, die alleen uit meeldraden bestaan en die er poederdonsachtig, pluizig-wollig uitzien; de zomerbloeiers hebben “echte” bloempjes, met bloemkroon en meeldraden etc., maar dat mag je in de familie der Boterbloem-achtigen, waartoe de Thalictrooms behoren, eigenlijk niet zeggen. Bloemkleuren zijn overwegend wit en lila, lilapaarsig-rose en ook geel komt voor. Alle soorten gedijen op een goede, humusrijke bodem, die vooral in de zomer niet te droog mag worden, op een luwe, niet te winderige plek, een beetje uit de felle zomerzon en ver van drogende zomerwind. Naast de vele in de cultuur ontstane soorten zijn er heel veel wilde bij gekomen, fraai, maar soms ook moeilijk goed te houden.

aquilegifolium ‘Black Stockings’ is een super prachtplant! In alle delen beter dan zijn ouders, met dieper paarslila bloemen in pluizige grote koppen, maar vooral door zijn bijna zwarte stelen, die van verre opvallen. Vergeet de “normale” Th.aquilegifolium, ruil hem meteen om voor deze “Zwarte Kousen” variant, heel bekend als het om gedoogsteun in de border gaat. € 4,00

delavayi heeft als verkeerd synoniem T. dipterocarpum, maar die heeft wel heel erg kleine bloemetjes, te klein om ook maar enigszins op te vallen. De T. delavayi heeft van die echte bloemetjes, lilablauw met een bosje gele meeldraden in het midden, en dan eindeloos vertakt, zittend aan draaddunne steeltjes, die toch zo sterk zijn; het is een grote wolk lilapaars, transparant en sierlijk. Wordt wel 160 cm hoog, maar kan overal staan. Zaaït zich enigszins uit. Een plant die niet vult, maar aanvult. € 3,00

delavayi ‘Album’ de witte vorm, zuiver wit met substantie. Het blad is veel lichter groen, in het voorjaar zelfs geelgroen. Wat moeilijker in de kweek dan de normale, en niet altijd op voorraad. Hoogte 140 cm, langzamer groeiend. € 3,50

delavayi ‘Ankum’ een eigen selectie, met veel dikkere stelen, nog groter, maar toch nog zo fijn verdeeld blad, en ook de individuele bloemetjes zijn veel groter; waarschijnlijk is het een tetraploid. Hij is ook steriel, nog nooit een zaailing gevonden. Hoogte over de 200 cm, Heeft geen steun nodig. € 4,00

delavayi ‘Hewitts Double’ lijkt op een reuzen Gipskruid in lilaroze, een wolk van helemaal gevulde bloemetjes, als sierlijke knoopjes. Groeit moeizaam en traag en is hier helemaal niet zo gemakkelijk. Hoogte 160 cm. De meest veeleisende der delavayi’s, doet het ‘t best op zware grond. € 3,50

delavayi ‘Hinkley’ is een selectie met extra diep paarsblauwe, wat grotere bloemen aan lager blijvende planten. Langzaam groeiend, maar wel heel mooi! Hoogte 100 cm. € 3,50

delavayi ‘Splendide’ van Thierry Delabroye, zou een kruising zijn tussen Th. elegans met Th. delavayi. Een rijkbloeiende, hoge –tot 200 cm- soort met van die typische helemaal bolle bloemknopjes en halfronde lilablauwe, grote bloemen. Deze maakt ook van die grote, forse planten met relatief grote bloemen, maar hij is wel een beetje slap in de benen, neigt tot overhangen en leunen. € 3,50

delavayi ‘Splendide Wit’ mooie witte vorm! € 3,50

‘Elin’ uit Zweden, van Rune Bengtsson, erkend Tilia specialist, is een kruising tussen T. flavum ssp. glaucum en T. rochebrunianum, en heeft de grijsblauw metallic bladeren van de eerste, maar dan veel groter, en de bloemen van de tweede, maar ook kleiner en minder geprononceerd van kleur. Een prachthybride is het, met heel dikke stelen in het donkerpaars, wel 220 cm hoog hier, en dan in de voorzomer de licht lila bloemen, die naar gelig-wittig verkleuren. Een van de meest indrukwekkende tuinplanten, die weliswaar heel hoog wordt, maar toch weinig plaats inneemt. En ook nog heel gemakkelijk en vrij snel groeiend. € 4,00

lucidum heeft groot, donkergroen glimmend blad, dat mooi regelmatig vertakt is, als je dat zo zeggen kunt. De bloemen, van het poederdons type, zijn lichtgeel en staan in flinke wolken bovenaan de tot 150 cm hoge stelen, en ze zijn heel welriekend. Een ogenschijnlijk wilde plant, maar heel wat beschaafder qua uitzaaien en zo dan zijn onbescheiden broer Th. flavum! € 3,00

reniforme is een zeldzaamheid met grote lilaparse bloemen aan vertakkende stengels. Lijkt op een grote T. delavayi. € 4,00

rochebrunianum is de bekende lagere, donkerstelige en wat grootbloemiger variant van Th. delavayi. Hoogte 125 cm, langzaam groeiend en zich niet uitzaaiend.

€ 3,50

‘Ulrike’ van een klant gekregen, deze werkelijke “reuzin” onder de Thalictrums: meer dan 250 cm hoog, enorm dikke stelen en de bekende wolk paarslila bloemetjes. Waarschijnlijk een hybride, of een tetraploid -triploid?? Reusachtig hoog eigenlijk wel.

€ 6,00

Literatuur: in Dan Hinkley’s boek veel over dit geslacht.

TIARELLA. Sterk verwant aan de Heuchera’s en de Heucherella’s (kruisingen tussen Heuchera en Tiarella) en vaak met de laatste verward. Hun blad is wintergroen en neemt in die periode mooie kleuren aan, vaak donkerpaars, bruinig en zo. De bloemetjes staan in aartjes, komen vroeg in het voorjaar en ruiken lekker, maar daarvoor moet je wel diep door de knieën! Als bescheiden bodembedekker op schaduwrijke plekken te gebruiken. Verdragen meer schaduw dan haar grotere verwanten.

‘Pink Skyrocket’ is de best bloeiende roze, niet te bleek gelukkig. In de knop zijn ze donkerroze en ze bloeien twee tinten lichter uit. Het blad lijkt wat op diep ingesneden, ietwat bobbelig Geranium maculatum blad, vaak op de nerven donkerder getint.

€ 3,00

‘Sugar and Spice’ . Tiarella’s waren vroeger saai, weinig karakteristiek maar wel erg nuttig voor een tamelijk diep beschaduwde plaats. Nu zijn ze én mooi, en ze blijven nuttig! Deze cv. heeft mooi glimmend groen blad, met een glimmende roodbruine tekening, die in de herfst en winter aan diepte wint, en dan bijna zwart wordt. Het blad is diep ingesneden. Ze bloeien allemaal in april, deze lichtroze met wat wit. Veel korte aartjes, en zo’n 25 cm hoog wordend. Voor redelijk goede grond in de schaduw. Alle Tiarella’s zijn goede bodembedekkers voor middelgrote oppervlaktes.

€ 3,00

TRACHYSTEMON. Een geslacht Ruwbladigen voor wilde plekken in de schaduw, waar je hem grootschalig kunt gebruiken wanneer er geen tijd voor tuinieren is. orientale is een uitstekende grote en wat grove bodembedekker voor diepe schaduw, met groot ruw blad, een uitvergrootte Symphytum, ja, daar lijkt hij nog het meest op. In het vroege voorjaar komen de lichtblauwe bloemetjes, die lijken op die van een afgeslankte Borage. Hoogte 50 cm, een stuk meer in de breedte. De Engelse volksnaam is “ Abraham, Isaac and Jacob”. Waarom?? Niet subtiel, wel heel effectief.

€ 3,50

TRIFOLIUM. Klaver. Niet alle soorten uit dit zeer grote geslacht zijn nuttige veevoederplanten dan wel lastige onkruiden in uw mooie gazon, er zijn een paar hele leuke voor droge grond, in de volle zon:

ochroleucum in het crêmegeel, een lage plant overdekt met bolvormige bloemen. Voor een grote groep, dan komen ze veel beter tot hun recht. Hoogte 40 cm, een gemakkelijke groeier, net als de volgende trouwens: € 2,50

rubens blijft wat lager en heeft meer breed-langgerekte aren in het paarsrood-rozerood. Ongecompliceerd, maar mest ze niet, dan vallen ze uit elkaar. Hoogte 40 cm. € 2,50

Ze houden dus allemaal van schrale grond in de volle zon, geef ze vooral niet teveel water en/of mest, dan worden het echte bladplanten, ten koste van de bloei. Zeer langlevend en letterlijk heel taai!

TRILLIUM. Kostelijke schaduwplanten uit Noord Amerika en Azië, met een tergend langzame groeiwijze d.m.v. horizontale rhizomen, wortelstokken. Ze behoren tot het mooiste dat de natuur ons te bieden heeft, maar daar moet je wel iets voor doen: zoek een plek onder bladverliezende bomen, waar het vooral niet te droog mag worden, werk een flinke hoeveelheid humus door in de vorm van verteerd (beuken)blad, en plant de dan vaak nog griezelig kleine wortelstokken. En dan gewoon wachten, jaren wachten voordat het een klein groepje geworden is -of meteen 20 kopen natuurlijk. De nomenclatuur is ingewikkeld, er worden veel fouten mee gemaakt, maar vrijwel alles staat in "Trilliums", geschreven door Dhr. en Mevr. Case. Daarin zul je zien, dat er veel soorten zijn, die sterk op elkaar lijken. Wij bieden er één aan, een gezochte:

kurabayashii of is het toch een goede vorm van T. sessile? De specifieke selectie die wij verkopen is ooit door Van Tubergen verspreid, en niemand weet nog waar zij hun planten vandaan hadden. Toch is er een heel groot verschil: de eerste komt uit Californië, de tweede een half continent naar het oosten uit Ohio en het zuidelijker gelegen Kentucky. Na enige bestudering van het boek, gegeven ook dat de auteurs over T. kurabayashii vertellen, dat deze veel in botanische tuinen in Europa wordt aangetroffen, moeten we er maar vanuit gaan, dat het om deze soort handelt. Hoe dan ook, stel je een plant voor waarin alles uit 3-en bestaat: drie bladeren in een soort rozet op een korte steel, met in het hart van dat rozet een drietallige bloem bestaande uit drie opstaande, diep kastanjeroodbruine bloembladeren, een soort in de lengte gehalveerde tulp, oneerbiedig gezegd. Het blad is buitengewoon fraai gevlekt, groen, bruin en gifgroen zit er ook bij. Hoogte uiteindelijk 40 cm, bloeiend in het voorjaar. Machtig mooi! € 10,00

TROLLIUS. Kogelbloem. Planten voor vette, voedzame grond. Mijn eigen selectie, 'Cheddar', groeit hier heel goed, maar staat wel op een plekje waar het niet uitgesproken droog en zonnig is, dat helpt. Het heeft een paar jaar geduurd om voorraad op te bouwen, maar hier is hij weer:

x cultorum 'Cheddar' is dus mijn eigen selectie met bleekgele, naar bijna wit verbloeiende, flink grote bloemen in de typerende Trollius vorm, half bolvormig met naar binnen gebogen bloemblaadjes. Ik heb deze ooit geselecteerd, omdat hij grotere bloemen heeft en veel beter groeit dan de oude 'Alabaster' van Georg Arends, die die zo'n jaar of 75 geleden geselecteerd heeft. Hier gaat dat verhaal op,

maar ik hoor van mensen op zware grond dat het daar niet veel uitmaakt, maar ‘Cheddar’ heeft wél veel grotere bloemen. Rijke bloei in juni, 60 -70 cm hoog, zelfs hier! € 3,00

stenopetalus die grote, vrijwel vlakke bloemen heeft in echt geel, hard boterbloemchromaatgeel, “maar wél mooi”, zoals in “Méér Droomplanten” staat. Voor een goed voedzame, vochtige, niet te warme plek in de zon. 60 cm hoog, mei-juni. Valt veel meer op dan bovenstaande bleekgele, maar is duidelijk heel wat minder subtiel! Niet altijd leverbaar. € 3,50

TROPAEOLUM. Oostindische Kers. Bij ons de overjarige, zij het niet geheel winterharde soorten.

speciosum is de “Scottish Flame Flower”, die we overal in Engeland kunnen zien, en die een Taxushaag, zijn favoriete habitus, helemaal felrood kan kleuren. In Nederland moeten we onze eisen wat lager stellen, zo gemakkelijk gaat het allemaal niet, de winterhardheid laat hier in strenge winters te wensen over. Plant de op Kweek gelijkende wortelstokjes aan de voet van een haag, ik had altijd gehoord dat dit aan de Noordkant moest gebeuren, maar er wordt ook wel gezegd, dat het aan de Zuidzijde goed gaat, in humeuze, vochthoudende grond, en keep your fingers crossed! Als het allemaal lukt, dan zien we in de zomer aan de draaddunne slingerende stengels de knalrood scharlaken bloemetjes. Nog leuker is het, wanneer er ook vruchten gevormd hebben: daarin zitten duidelijk zichtbaar de kleine turquoise knikkertjes van zaden. Ze klimmen een meter of drie hoog en breed, hopelijk lukt u dat ook! Bij strenge vorst goed dekken. € 5,00

VERATRUM. “Germer”. Grote, majestueuze planten, die jaren de tijd nemen om uit te groeien tot grote pollen, en dan het liefst ook nog op zware grond, én van verplanten, daar houden ze niet van, én de opkweek van zaad tot bloem duurt hier minimaal 7 jaar, op vette klei 2 jaar minder. Waarom zouden we er dan überhaupt nog aan beginnen? Omdat ze dat speciale hebben, dat bijzondere, de aantrekkingskracht van het geheimzinnige, etc. Ze kennen ook nog beurtjaren: na een rijke bloei het ene jaar kan de bloei het daarop volgende jaar erg tegenvallen: geef ze daarom geregeld wat extra mest, vooral op armere grondsoorten. Er zijn heel wat soorten bekend, en met name V. album en V. nigrum zie je nog wel eens een enkele keer; daarnaast kunnen we altijd om ook V. californicum in voldoende hoeveelheden leveren. De andere soorten, zoals V. maackii, V. viride e.d. groeien hier uiterst moeizaam en vooral langzaam, maar als ze genegen zijn om zo af en toe eens wat zaad te zetten, kunnen we er misschien wel verder mee, maar reken nergens op! Tegenwoordig lukt het me aardig om vrijwel volwassen planten te leveren, die nog een of twee jaar van hun eerste bloei af zitten. V. album is ook interessant, maar niet decoratief genoeg om te kweken, te weinig kleur en hij heeft een wel bijzonder trage groei.

californicum is al bij het uitlopen in het voorjaar een van de allermooiste: uit de grond komen de opgerolde bladeren als sigaren uit de grond, ontvouwen zich tot

breed langwerpige, diep generfde, “plated” bladeren; zien we in het hart ook een paar dunne,smalle blaadjes, dan gaat dat rozet eindelijk bloeien! Een lange, vertakte bloemsteel komt er uit, en aan ieder tak zitten honderden witte, stervormige bloemetjes. Een machtige solitair, die we gewoon vast moeten laten staan, jaren lang, en het wordt steeds mooier. Zomerbloeiend, tot 200 cm hoog, zon, goede grond, en vooral: slakken vangen! Vanaf € 7,50

nigrum is de in de Oostelijke Alpen en Midden Europa voorkomende “Schwarzer Germer”, berucht giftig. In alles wat kleiner dan bovenstaande, met als belangrijkste verschil de bloemen, die bruinzwart zijn, en sterk rieken naar verschaald bier, naar overrijp fruit met een onaangenaam bijgeurtje. Heel apart en heel giftig, experimenteer er niet mee! Uit de gedroogde wortels worden verboden niespoeders gemaakt. Hoogte 150 cm, en net zo langzaam groeiend als *V. californicum*, en net zo gevoelig voor slakkenvraat. De meest voorkomende *Veratrum* in de cultuur, maar u heeft al begrepen, dat dat een zeer relatief begrip is. Vanaf € 7,50

viride hoop ik ook weleens te kunnen leveren, het is een soort voor de echte liefhebber: de bloemen zijn groen, grasgroen. Voor vochtige grond, in de halfschaduw, en heel langzaam. Hoogte 120 cm. Duur! Indien leverbaar: € 10,00

Literatuur: kijk maar weer eens in Dan Hinkley’s boek. En een artikel met veel foto’s in “Gartenpraxis”, 5/2007, o.a. van *V. fimbriatum*, met gefranjerde witte bloemen.

VERBENA. IJzerhard. Warmteminnende, kortlevende en vaak ook nog niet winterharde planten, die we desondanks niet zouden willen missen, omdat ze de zomertuin zoveel extra’s geven. Uitzaaïen kunnen ze zich ook overdadig, maar echt lastig zijn ze eigenlijk dan ook weer niet. Strooiplanten worden ze daarom wel genoemd. Gebruik ze ad libitum. Een nieuw boek over dit onderwerp heet “Blackbox Gardening”, geschreven door Jonas Reif en Christian Kress.

bonariensis is die zo stijf opgaande, maar toch ook zo transparante en luchtige Verbena, met aan het eind van de stelen de kleine halfronde schermpjes met paarse bloemetjes. Je kijkt er dwars doorheen, en daarom mag hij ook vooraan staan, op de eerste rij. Helemaal winterhard is hij niet, maar de laatste winters hebben ze probleemloos overleefd. Hoogte tot 130 cm, beginnend te bloeien in de zomer en dan doorgaand tot de vorst. Zaaït zich vrijwel altijd uit, vooral tussen stenen, immers dit soort planten houdt van een warm hoofd en koele voeten; bij ons is dat meestal andersom. Wordt in warme zomers door pijlstaartvlinders bezocht, wij zien hier elk jaar de Kolibrievlinder, een kleine pijlstaart. € 2,50

VERNONIA. Als het Leverkruid aan het uitbloeien is en steeds sterker naar hooi gaat geuren, zo’n warme zoete geur, dan komen de Vernonia’s, hun naaste familieleden, eveneens uit Noord Amerika afkomstig. In september en oktober zijn ze op hun mooïst met hun paarsrode schermen, die kleiner zijn dan die van de Eupatoriums en die uit minder, maar wel grotere individuele bloemetjes bestaan. Hoog worden ze ook, en omdat ze toch eigenlijk niet zulk mooi blad hebben, moet

je er wel iets leuks voor zetten om die kaarsrechte, stijve stelen met langwerpige, fantasieloos blad te camoufleren. De bloemen maken alles goed! In Amerika worden ze “Ironweed” genoemd vanwege de kleur van de uitgebloeide bloemen, verroest ijzer. Om ze hier Ijzerkruid te noemen, leidt tot verwarring vrees ik. Het geslacht kent vele soorten, die onderling niet zo heel erg verschillend zijn en daarom is de nomenclatuur verward en verwarrend en er wordt heel vaak niet soortecht verkocht: en heel vaak zonder dat te weten! Eigenlijk zijn er maar 2 dingen waar we op moeten letten: valt hij tijdens de bloei uit elkaar of niet, en is het blad niet te grof?

Combineer ze maar met hoge Miscanthus, met donkerblauwe late Aconitums, hoge gele Composieten als Helianthus, Rudbeckia en Verbesina. Een aantal andere Vernonia's wordt getest, maar ik heb zo de indruk, dat die niet heel veel bijdragen: ze zijn allemaal behoorlijk identiek, of ze vallen uit elkaar.

arkansana ‘Rock Hill’ is een nieuwe lage, bij ons 100 cm, maar of dat zo blijft?

Grote individuele bloemen in kleine schermen. Het blad is tamelijk smal. € 5,00

baldwiniana is een nieuwkomer met grijziggroen blad en met weinigbloemige schermen in warm roodpaars. Hoogte 120 cm, ook laatbloeiend. Deze naam zien we vaker in de handel, maar vrijwel altijd wordt er een andere aangeboden. Dit is de goede -denken we, de nomenclatuur blijft moeilijk!- . € 5,00

crinita uit Noord Amerika bloeit in september met flinke schermen roodpaarse bloemen, schermen die bestaan uit relatief weinig bloemen, maar van een rijke kleur. Mooi die late bloei, wanneer de tuin op zijn retour is! Een sterke, langlevende en nauwelijks te scheuren plant met saai blad, die pas opvalt wanneer hij bloeit, daarvoor is het een tamelijk indifferente bos groen, iets wat we bij wel meer van die hoge borderplanten zien: wat is tenslotte een Helenium wanneer die niet bloeit, of Aster umbellatus in de zomer: niets eigenlijk. Hoogte van de Vernonia 150 cm. Voor de zon. € 3,50

crinita ‘Alba’ is de witbloeiende variant in een goede selectie, die niet zo snel bruin wordt bij het uitbloeien. Witte schermen op hoge stelen met lichtgroen blad. Hoogte ook richting de 2 meter. € 3,50

crinita ‘Mammuth’ is een selectie van wijlen Ernst Pagels – hij overleed na een plantkundig gezien vruchtbaar leven in 2007- met nog wat hogere stelen en grotere schermen. Hoogte zeker 200 cm. Identiek van kleur. Waarschijnlijk is dit geen V. crinita selectie, maar V. altissima. € 3,50

fasciculata -de bezemvormige- heeft bloemen in weer de zelfde kleur, maar de vorm van de bloemhoofdjes is duidelijk anders, ze staan als een bezem, als een omgekeerde paraplu, stijf rechtop en zijn smal. Hoogte 220+ . € 4,00

lettermannii ‘Iron Butterfly’ is een recente introductie, vernoemd naar ene Letterman, een in afzondering levend natuurmens in de USA. Deze lage selectie, hooguit 80 cm hoog, heeft heel smal blad als dat van Amsonia hubrichtii, en hoofdjes paarsrode bloemen, als die van de andere Vernonia's. Fijntjes voor een Vernonia! € 4,50

VERONICA. Ereprijs. Een groot geslacht, waarvan ik de kleine wel interessant vind, maar die hier op droge grond niet altijd succesvol, c.q. gevoelig voor meeldauw zijn. Klei en vocht moeten ze hebben! De eeuwige strijd, of we de hoge

Veronica's Veronicastrum moeten noemen, is momenteel weer beslist in het voordeel van de Veronicastrum.

'Inspiration' van Piet Oudolf is helemaal wit, met midden in de aren vaak vreemde verdikkingen waar de eerste bloemen in de aar open gaan. Heel veel aartjes vooral! Hoogte 100 cm, voorzomer-zomer. Nog steeds een van de betere witte, die weinig last heeft van meeldauw. € 2,50

liwanensis behoort tot de categorie "rotsplanten", een ominus woord met bijgedachten aan zgn. rotstuinen en zo. Ook voor mij was het even slikken, totdat ik de enorme rijke bloei zag, in zo'n mooie kleur blauw. Zet ze maar helemaal vooraan, op een mooi hoekje, of in een pot, waar ze eindeloos zullen bloeien. Het is eigenlijk een klein struikje, in de winter groenblijvend. Gemakkelijk. € 2,50

teucrium 'Azurit' blijft wat lager, rond de 50 cm, en bloeit overdadig licht midblauw. Deze is als een van de beste blauwe uit de proeven te voorschijn gekomen, langlevend en gezond, dit in tegenstelling tot alle bekende V. longifolia en spicata hybriden, waarvan we toch hoge verwachtingen hadden, maar helaas! Deze 'Azurit' is heel goed! € 2,50

teucrium 'Knallblau' blijft een fractie lager dan bovenstaande, is net zo gezond en "standfest", maar net een beetje donkerder blauw. € 2,50

Er is een proef geweest met Veronica's in Weihestephan en daaruit is gebleken, dat alle cv.'s van V. longifolia en van V. spicata weliswaar een uitbundig eerste jaar in de tuin vierten, maar dat daarna de kater komt: de meeste waren na 2 jaar verdwenen, ten onder gegaan aan meeldauw en een heleboel andere kwalen.

Eigenlijk was dat mijn ervaring hier ook, maar ik had het altijd geweten aan mijn relatief droge zandgrond. Ook blijkt helaas, dat de geslachten Veronica en Veronicastrum niet meer behoren tot de familie der Scrophulariaceae, maar tot de Plantaginaceae: de Weegbree familie dus: heel vreemd! Het hele, ietwat ontluisterende artikel staat in "Gartenpraxis", december 2013.

VERONICASTRUM. Hier heb ik veel meer mee: ideale borderplanten, die dat strakke, dat verticale aan een beplanting geven. Ook zijn ze erg sterk en langlevend. De bladeren staan in kransen rond de stelen. Hun vochtbehoefte is duidelijk minder dan die van de Veronica's, en ook doen ze het hier op het zand heel goed. Even een korte uitleg over het verschil tussen de verschillende soorten: V. virginicum en V. sibiricum hebben kandelabervormige bloeiwijzen, vertakt dus, en V. japonicum en V. sachalinense onvertakte.

japonicum 'Apollo' heeft ietwat slingerende, taps toelopende aren met heel dicht opeen gepakte bloemen, die wel 30 cm lang kunnen worden, de aren dus. De bloemetjes zijn lichtblauw en het geheel geeft de indruk van een blauwe slanke borstel. Vroegbloeiend in juni-juli. Hoogte 140 cm, zon. Een nadeel van deze selectie is, dat hij al vrij snel na de bloei aftakelt en neiging tot afsterven vertoont, een typerend kenmerk van deze weideplanten. Als opvolger hopen we binnen een paar jaar 'Manhattan Skyline' aan te kunnen bieden, een uitstekende Duitse selectie, die nog hoger wordt en het hele seizoen intact blijft. Het zal nog wel een jaar of 3 duren voor we zover zijn, helaas! 'Apollo' kost € 3,00

japonicum 'White Apollo' is een witte zaailing, die ik veel beter vind dan 'Spring Dew': rechter vooral en een stuk hoger. Goede aanwinst, 140 cm hoog. De aren zijn wat smaller en rechter, strakker. De oorsprong van deze cv. is in nevelen gehuld, hij is heel recent maar niet te traceren. Laatste inzichten leren ons, dat het gaat om een geselecteerde vorm van V. japonicum. € 4,00

sibiricum 'Amethyst' een nieuwkomer uit Duitsland en meteen goed! Diep blauwpaars, rijkbloeiend en een van de vroegstbloeiende. Hoogte 150 cm, hoog gewaardeerd tijdens de "Sichtung" in Weihestephan. € 4,00

sibiricum 'Red Arrows' is een hier gevonden zaailing, waarvan meteen al de rode knoppen opvielen, gevolgd door de donker lilablauwe bloemen. Heel strak, stevig en compact, en in het voorjaar ook nog opvallend door het bruinrode jonge blad. Veelgevraagd, en hopelijk steeds beter leverbaar wordend! Hoogte 120 cm. De cv. 'Cupid' is deze plant en heeft ten onrechte een andere naam gekregen! Een kwalijke praktijk, waaraan zonder advocatenhulp weinig aan te doen is. Maar ja, "beter goed gejat, dan zelf bedacht" zullen we maar zeggen. € 3,50

virginicum 'Adoration' is een tamelijk nieuwe van Piet Oudolf, die donkerbruine stelen heeft, en lilaroze bloemen in aren, die in de knop roze zijn. Heel sierlijk en mooi! Wel 160 cm hoog. Moeilijk te vermeerderen, net als 'Red Arrows', en daarom altijd iets duurder. € 3,50

virginicum 'Album' is een uitstekende selectie met heel strakke, slanke aren in het wit. Bladeren smal, helemaal passend bij het type plant, en hierdoor ontstaat een speevormige plant, zo strak! Bloeiend in de zomer, iets later dan de V. sibiricum typen. Hoogte 150 cm, zon, niet te droge grond. De gewone 'Album' heeft een beetje lossige aren, de door Ernst Pagels ooit geselecteerde 'Diana' is heel strak en recht. Helaas zijn beide cv.'s door elkaar geraakt en zelden soortecht te krijgen. Ik heb uit Duitsland weer moerplanten kunnen krijgen van de oorspronkelijke 'Diane', en hiermee gaan we verder. Prijs resp. € 2,50 en voor 'Diana' € 3,50

virginicum 'Erika' is de beste roze, met duidelijk meer kleur dan 'Albo-Rosea', en van onze Erika zijn de stelen aanvankelijk donkerrood, evenals het jonge blad. Zoals Hans Kramer al zegt, de kleur is duidelijk anders dan die van Dopheide, beter zou de naam 'Calluna' zijn geweest, maar de Duitsers hebben u eenmaal een fascinatie met het woord Erika: dat staat voor een soort romantisch verlangen naar het buitenleven. De meest roze, hoogte 130 cm hier. € 3,00

virginicum 'Temptation' ook van Piet Oudolf, heeft weliswaar niet zo'n heel uitgesproken kleur, in het lilablauwige spectrum, maar zijn groeiwijze is heel anders: hij slingert een beetje door alles heen, de aren hangen over en tussen alles door. De uitgebloeide bloemaren zijn opvallend groen en geven een extra waarde in het najaar. € 3,50

'Fascination' kwam ooit uit de tuinen van Ton ter Linden in Ruinen. Deze is lilablauw van kleur, met wat roze erbij, en vaak worden er bandvormingen in de bloemaren gevormd: het verschil tussen de woorden fascination en fasciation is niet groot! Hoogte 175 cm. € 3,50

'Lavendelturm' is nog steeds de mooiste van dit stelletje: licht lavendelblauw, lang van aar en dan maar omhoog, naar het licht: dat is Lavendelturm. Helaas, tijdens een zware onweersbui kwam er wel wat naar beneden! Steun hem een beetje. Hoogte 180 cm minstens. Heel mooi naast de ook zo hoge Phlox 'Utopia'. € 3,50

Literatuur: een meer dan uitstekend artikel in "Gartenpraxis", 12/2013.

VIOLA. Viooltje, samen met het Madeliefje het oervoorbeeld van hoe een bloem er uit zou moeten zien. Wij zijn natuurlijk gek op Viooltjes, dat is onvermijdelijk, maar het is vooral toch een onbeantwoorde dan wel kortdurende liefde, immers ze leven maar zo kort! Misschien dat ze daarom ook wel, in mijn voorstelling tenminste, meer bij de 19-e dan bij de 21-ste eeuw horen? De welriekende V. odorata hybriden zijn typisch Victoriaans: volmaakt van vorm en uiterst welriekend in een smerige wereld. We hebben niet zo'n heel groot sortiment: cornuta

'Boughton Blue' gaat hier al lang mee, en ook breidt zij zich gestaag uit. De bloemen zien er relatief ongecultiveerd uit, als een wild Viooltje: lichtblauw met een slanke taille. Zij begint al voor in mei te bloeien en dat gaat zo tot september door. Nu en dan wat uitgroeiende slierten afknippen, een beetje extra water en mest, en de bloei gaat dan weer eindeloos door. Hoogte 15 cm. Voor een redelijk zonnige plaats, op goede en vochthoudende grond. € 2,50

cornuta 'Victoria's Blush' heeft heel aantrekkelijke lichtroze bloemen met een wit hartje, van waaruit rode streepjes uitstralen. Rijkbloeiend. De bloemen zijn meer stervormig dan rond. € 2,50

sororia 'Alba' en 'Freckles' zijn de kleine in het vroege voorjaar bloeiende Viooltjes uit Noord Amerika, die zo lijken op onze Maartse Viooltjes, maar die helaas wel geheel reukloos zijn. Ook hebben ze wortelstokjes i.p.v. gewone wortels. Overall groeien ze, in de schaduw, in de zon, tussen de stenen waar ze het rijkst bloeien, heel gemakkelijk. De bloei duurt natuurlijk niet zo lang. Na de bloei komt het flinke blad, dat de hele zomer goed blijft. Hoogte in de bloei 10 cm, in het blad 20 tot 25 cm. De kleuren zijn resp. maagdelijk wit en heel lichtblauw met donkerblauwe spatjes. Ook vinden we wel eens zaailingen van 'Priceana', wit met een grijsblauwe vlek, de "Confederate Violet". € 2,50

Literatuur: over de cornuta's is voldoende te vinden op het internet. Over de vrijwel uit de cultuur verdwenen V. odorata cv's is antiquarisch misschien wel het volgende boek te vinden: "Violets for Garden & Market", geschreven door Grace L. Zambra, uit 1938. Hierin wordt behalve een groot aantal cv's ook de geschiedenis van het "Parma Viooltje" beschreven, die in de vooroorlogse jaren op grote schaal gekweekt werden als snijbloem vanwege hun heerlijke geur.

SIERGRASSEN

We leven alweer een hele tijd in het tijdperk der siergrassen -they are here to stay- ! Niet zo verwonderlijk nu de prairietuin of wat daar voor door moet gaan, zo überhip is. Dit soort tuinen wordt steeds meer aangelegd met de illusie dat ze onderhoudsvrij zouden zijn: soms is het goed om eens even achterom te kijken, naar reeds lang voorbije andere tuinmodes. Laten we eens beginnen met de heidetuin, symbool van de 70-er jaren. In het begin leuk, maar dan begonnen ze te groeien, er

werd te laat gesnoeid en het eindigde in totaal verhoutte, warrelige en vooral heel lelijke struiken. Daarna kwam de zgn. Japanse tuin: bamboes natuurlijk, schitterend mooi, maar niemand vertelde er bij, dat ze verschrikkelijk kunnen woekeren en met handkracht nauwelijks te verwijderen zijn. Ook bleek de meest toegepaste soort opeens overal ter wereld te gaan bloeien, waarna ze dood gingen- ook overal.

Ik ben gek op het gebruik van siergrassen in de prairietuin, maar laten we ook hier realistisch blijven: niet iedereen wil een laag steenslag van 10 cm dik in zijn tuin aanbrengen! Het is van het grootste belang om in het voorjaar al het oude blad, restanten stengels, kortom om al het organisch materiaal helemaal grondig af te voeren en dan de resten met een bladblazer eruit blazen. Op den duur zal de steenslag een beetje verweren, de grond onder de steenslag komt ook altijd een beetje naar boven, en samen met de achtergebleven organische resten wordt er een perfect zaaibed gevormd voor, inderdaad, grassen. En dan niet van het soort dat je oorspronkelijk geplant hebt. Ik heb er al vaker naar verwezen: ga eens naar de Hermannshof in Weinheim (ten oosten van Mannheim, een uur of 4 rijden) om daar te gaan kijken hoe het moet. Vergeet niet, dat steenslag in Duitsland veel goedkoper is. Maar siergrassen komen in deze setting wel het best tot hun recht! Ook in de nieuwe, in Duitsland al ver ontwikkelde manier van naturalistische beplantingen staan ze prachtig. Het is u waarschijnlijk al opgevallen, hoe daar rotondes en stroken langs de openbare weg uitbundig bloeien. Het is een gecontroleerde voortzetting van de in Nederland zo geliefde wilde berm, o.a. door het gebruik van niet-inheemse planten- en wat zou daartegen zijn? Grassen kunnen met weinig toe, vragen weinig onderhoud en geven ook in de winter nog iets moois.

De nomenclatuur, naamgeving, is gecompliceerd: vele synoniemen voor dezelfde plant, waar van toepassing zal ik die erbij geven. Een beetje zelfstudie is steeds nodig om de verschillen tussen de soorten te leren zien, en daarbij is het boek "Prachtig Gras" geschreven door Michael King en Piet Oudolf, ISBN 90 6255 696 5, met veel foto's en met veel voor ons relevante informatie heel geschikt. Veel uitgebreider is "The Color Encyclopedia of Ornamental Grasses" van Rick Darke, ISBN 0 88192 464 4, maar minder praktisch en met veel lelijke, onbruikbare en woekerende grassen: goed om te zien, welke soorten we moeten vermijden; er is intussen een nieuwe editie verschenen, met nog meer foto's. Alleen over prairiegrassen gaan 2 artikelen in "Gartenpraxis", 1/2007 en 3/2007. Het sortiment is sterk in beweging, en gelukkig geldt dat vooral voor mijn favoriete geslacht op dit moment, de Panicums. De beste tijd om ze in volle glorie te bekijken zijn de nazomer en de herfst, de beste tijd om ze te planten is het voorjaar. Mijn ervaring is ook, dat de meeste toch van een niet al te rijke grond houden.

Korte samenvatting: welke soorten gebruiken wij waar?

Prairiegrassen: Andropogon

Eragrostis

Muhlenbergia

Panicum

Sorghastrum

Sporobolus

Soiltairgrassen: Ampelodesmos

Miscanthus

Phaenosperma

Bodembedekker: Carex

	Deschampsia
	Hakonechloa
Gemakkelijk:	Calamagrostis
	Molinia
	Pennisetum
Droogte:	Andropogon
	Deschampsia
	Muhlenbergia
	Stipa
Schaduw:	Carex
	Deschampsia
	Hakonechloa

Discussies c.q. aanvullingen zijn bespreekbaar!

AMPELODESMOS. Een groot gras, waarvan ik zeer onder de indruk raakte toen ik hem voor het eerst in het echt zag op Great Dixter, een solitair van de eerste orde! mauritanicus wordt met gemak 2 meter hoog, een heel dicht bebladerde pol smal groen blad tot een meter hoog, en daar bovenuit heel veel dunne stengels met witte, als een vlag afstaande pluimen. “Pampasgras” hoor ik u denken, maar dat is stukken grover en lelijker. Voor droge grond, op een warme plaats. € 4,00

ANDROPOGON. ”Big Bluestem”, “Turkeyfoot”. Typische prairiegrassen, voor droge en zonnige plaatsen, strak opgaand uit smalle pollen. gerardii behoort tot de groep “warm season” grassen, hebben wat meer warmte nodig om te bloeien, maar ze doen dat altijd wel. Deze soort vormt hoge, bezemachtige bossen stengels, die in de nazomer gaan bloeien, bij een hoogte van 200 cm of nog meer. Hoog dus, en als ze verder in het najaar oranje-rood kleuren, dan vallen ze nog meer op. De bloemen zijn niet echt interessant, en lijken, zoals de naam al zegt, op omgekeerde kalkoenenpootjes, min of meer tegen de stengels aangedrukt. Een grote bos groen in de zomer. Volle zon, in de schaduw vallen ze om. gerardii ‘Präriesommer’ is een strak opgaande selectie met veel rood in de stelen. Hoogte 150 cm, een goede selectie. € 3,50

gerardii ‘Weinheim Burgundy’ uit de Hermannshof is een nog rodere selectie. Leverbaar in 2015 als het meezit. Hoogte bijna 200 cm. € 4,00

scoparius ‘Cairo’ grijsgroen blad, dat in de herfst lichtend roodbruin verkleurt. Hoogte zo’n 60 tot 80 cm, afhankelijk van de kwaliteit van de grond. Probeer ze vooral een beetje karig te kweken! Bij te voedzame grond vallen ze uit elkaar. Maar hoezo ‘Cairo’? In de winter ook nog mooi, een grote gele bos. € 3,00

scoparius ‘Prairie Blues’ syn. Schizachyrium, “Little Bluestem”, heeft heel smal, draadachtig, grijs blad in dichte pollen, strak en misschien wel een beetje stijf? De hele plant verkleurt oranje-rood in het najaar. Voor een strak verticaal accent in de prairietuin. Hoogte ongeveer 100 cm. € 3,00

scoparius 'Blue Heaven' is een andere selectie, met nadruk op een roodachtige herfstkleur. Hoogte ook rond de 100 cm. € 3,00

ternarius "Split-beard broom-sedge", bloeit opvallender dan de andere, met afstaande pluimpjes, die in de winter zilverkleurig zijn. Het blad is blauwgroen, inde herfst roodoranje-koperkleurig. Mooi maar ondergewaardeerd. Zon, verdraagt veel droogte. Hoogte 60 cm. € 3,00

virginicus groeit sterk verticaal en geeft de prairies in het najaar hun typische bruinoranje kleur. Zeer droogtebestendig, en dat is heel erg droog in de USA! Zulke droge zomers kennen wij hier eigenlijk niet dus. € 3,00

We hebben alle selecties uitgeplant op een droge plek in de volle zon, en dan kunnen we de komende jaren de exacte verschillen precies benoemen. Een aantal cv.'s is nieuw voor mij en verrassingen kunnen dan altijd nog op tijd verwijderd worden! We hebben b.v. bij een aantal uit zaad gekweekte A. scoparius planten zeer verschillende groeiwijzen gezien, van strak opgaand -wat we hebben moeten- maar ook slappe, platliggende zaailingen zitten ertussen (scoparius betekent: bezem). Weg ermee! Het is mij al wel gebleken, dat we ze zo warm en zonnig moeten aanplanten als mogelijk, op droge, weinig vruchtbare grond. In de zomer is extra water echt niet nodig.

ANEMANTHELE wordt ook wel als een Stipa gezien:

lessoniana syn. Stipa arundinacea, Fazantenstaartgras. Een veld hiervan in de wind is als een golvende zee; in roodbruin, dat wel. Heel fijne blaadjes, steeltjes en pluimpjes, alles aan dit gras is heel fijn. Tot 50 cm hoog, bescherm haar in een koude winter. Zon. € 3,00

CALAMAGROSTIS. Struisriet. Zou het Nederlandse woord "struis"- stevig, forshervan afgeleid zijn of van Struisvogel? Het is zeker een struis gras, sterk en onverwoestbaar. Er zijn heel wat grove soorten, maar fijner zijn:

x acutiflora 'Waldenbuch' is een strak opgaande cv. in de trant van C.a. 'Karl Foerster', met bijna witte bloempluimen en glimmend groen blad. "sehr standfest", hoogte in de bloei 150 cm. Een sterk en gemakkelijk gras. € 3,00

brachytricha staat bekend als het Diamantgras, dat zo mooi bloeit met grijzigroze, wijd uitstaande pluimen, waaraan na een regenbui de kleine waterdruppeltjes als diamantjes in de zon staan te schitteren. Hoogte 120 cm. Het blad is gewoon groen, in grote, dichtbebladerde pollen. Zon, maar ook sterk. Van een Zweedse collega hebben we een speciale vorm gekregen: € 3,00

arundinacea var. brachytricha 'Mona', vroeger hier gekweekt als Calamagrostis sp. coll. Korea, is heel anders, heeft veel breder blad, dat mooi rechtop staat en zij heeft in het najaar rossige pluimen. Het blijft natuurlijk een Calamagrostis, maar zij is wat strakker en steviger dan voorgaande. Hoogte 130 cm. Hopelijk is dit de correcte naam. € 3,50

CAREX. Zegge. Een heel groot en gevarieerd geslacht grassen, die mij over het algemeen niet bijster boeit, dat scherpe van de bladranden b.v. bevalt mij helemaal niet. Daarbij komt, dat de soorten uit Nieuw Zeeland eruit zien alsof ze permanent bijna dood zijn, gradaties in bruin en geel, met daartussen heel veel grijs echt dood blad. Nee, doe mij die paar groene maar:

foliosissima 'Irish Green' vormt een wintergroen, gesloten tapijt van diep donkergroen blad. Groeit overal, in zon of diepe schaduw, kortom een ideale bodembedekker. Hoogte ongeveer 30 cm. € 3,00

sp. ex Kyoto verzameld door Chris Ghyselen in Japan. Dit is een dichte bos haarfijn groen blad, overhangend en heel sierlijk. Voor de schaduw. Hoogte 35 cm ongeveer, breedte 40 cm. Aanwinst! Leverbaar vanaf 2015. € 3,50

DESCHAMPSIA. Smele, wat zou dat Oudhollandse woord toch betekenen? Het gras is een sterk soort, goed voor de schaduw en langlevend. Niet spectaculair, maar nuttig. Een van de toch weinige grassen die goed schaduw verdraagt.

cespitosa 'Goldschleier' is een selectie uit de Ruwe Smele. Dichte pollen stijf, donkergroen dof blad, waaruit in de zomer de goudgele pluimen komen. In de winter groenblijvend. Hoogte in de bloei 100 cm hier. € 2,50

We hebben ook de iets meer bruingeel bloeiende 'Bronzeschleier', maar de verschillen zijn niet echt heel groot. Allebei ijzersterk. € 2,50

ERAGROSTIS. "Love grass", "Liebesgras". Universeel voorkomende grassen voor een warme plaats in de zon, waarvan we E. curvula uit Zuid Afrika moeten zien te vermijden: volgens het standaardwerk over grassen van Rick Darke zaait hij zich "manageably" uit: hier als een gazon, als haren op een hond, kan ik wel zeggen: een ware pest! De andere zijn wel heel mooi:

spectabilis groeit hier prima, maar de beloofde herfstkleur wordt niet altijd waargemaakt! Waarschijnlijk zijn onze zomers soms gewoon te nat. Dus, na een droge en warme zomer, met een mooie droge herfst, die tegenwoordig zo vaak "Indian Summer" genoemd wordt hier, dan komen de inderdaad prachtige rozerode, wijdvertakte bloempluimen. Schitterend, zo'n lossige brede pol pluizig rozerood! Heel veel zon dus, hoogte 40 tot 50 cm. € 3,00

trichodes groeit een stuk hoger uit, ongeveer 100 m, en heeft ook van die wijdvertakte pluimen, maar hun kleur is minder opvallend, maar nog neveliger grijzigroze. Een heel mooi gras, dat zich langzaam ontwikkelt en veel zon moet hebben. € 3,00

HAKONECHLOA. Een uit Japan afkomstig gras, met fijn overhangend smal glimmend groen blad. Het vormt –langzaam, dat wel- flinke gesloten pollen, en het woekert absoluut niet. Ook geschikt voor een mooie stenen pot! Voor halfschaduw of zon, de bonte vormen mogen niet in de volle zon staan. macra is de wilde vorm, met glimmend groen blad dus, dat heel geel verkleurt in het

najaar. Hoogte zo'n 40 cm. Het heeft wel wat weg van een uiterst fijne Bamboe, maar wel met het verschil, dat deze bladverliezend is. € 3,00
macra 'Aureola' heeft goudgeel blad met een groenig middenstreepje. Opvallend, dat zeker. Hoogte 40 cm, en sterk fonteinvormig overhangend. € 3,50
macra 'Allgold' is helemaal geelbladig. Niet voor de volle zon, en in de halfschaduw wordt het blad ook nog zo mooi zachtgeel-groenig. € 3,50
Nieuwe cv.'s met -op z'n zachtst gezegd- opvallend gekleurde bladeren worden getest, zoals de mooie 'Stripe it Rich'.

IMPERATA. Luistert naar de omineuze naam "Bloedgras". Afkomstig uit Japan en China, en bij ons goed winterhard. Er wordt eigenlijk maar één vorm van gekweekt: cylindica 'Red Baron' een zich met oppervlakkig gelegen wortelstokken langzaam uitbreidende soort, die opvalt door zijn strak rechtop staande smalle bladeren, die in het begin van het jaar rode uiteinden hebben, maar die in de loop van het seizoen steeds roder worden, totdat ze in de herfst intens bloedrood zijn. Voor vochtige grond in de volle zon, 40 tot 50 cm hoog. Bloeit eigenlijk nooit. € 3,00

MISCANTHUS. Sierriet. Even leek het, dat de belangstelling hiervoor aan het dalen was, maar er is een revival gaande, en natuurlijk terecht, want juist nu zijn er zulke goede cv.'s op de markt, die elk jaar gegarandeerd bloeien, dat deden die oude niet. We zijn blasé geworden: zo'n 25 jaar geleden waren er alleen maar grove, niet bloeiende planten leverbaar, en uit die tijd stamt waarschijnlijk ook het woord Olifantengras, dat, geloof ik, alleen geschikt is om als alternatief voor steenkool in elektriciteitscentrales te verstoken. Ernst Pagels in Leer, Noord Duitsland, heeft de veredeling ervan voor zijn rekening genomen, en het resultaat van vele jaren werk is terug te vinden in misschien wel 100 cv.'s, sommige beter dan andere, maar de volgende zijn nog steeds heel goed:

sinensis 'Ferner Osten' is hier nog steeds de beste middelgrote, die in de bloei ruim 180 cm hoog wordt, en die vanaf begin september bloeit met pluimen, die aanvankelijk roodbruin zijn en die naar grijs verkleuren. Smal blad, dat in de herfst mooi verkleurt. Groeiwijze opgaand. € 4,00

sinensis 'Gewitterwolke' met een naam die verwijst naar de grote witte pluimen als een zich ontwikkelend onweder. Recht opgaand, meer dan 200 cm hoog en niet uit elkaar vallend. € 4,00

sinensis 'Malepartus' is vernoemd naar het kasteel van Reintje de Vos, Malpertuus, en hij wordt hier het grootste gras, dat wij kennen, behalve Pampasgras natuurlijk, maar die is toch echt te groot maar vooral te massief, en te overheersend. Deze Miscanthus wordt na 10 jaar vaststaan soms wel 2 meter in doorsnede, houd daar rekening mee! Bloeit rijk in de nazomer met roodbruine pluimen, die bij het uitkomen geribbeld zijn en zo sierlijk overhangen. Hoogte 200 cm, een blikvanger in de tuin. Ook nog mooie herfstkleuren! € 4,00

sinensis 'Purple Fall' heeft stengels die in de herfst dieprood verkleuren, en daarna volgen snel ook de bladeren. Ook de jonge scheuten in het voorjaar zijn dieprood. Hoogte 150 cm. € 4,00

nepalensis is waarschijnlijk niet echt goed winterhard, maar het is tegenwoordig zo zacht, dat we het met een gerust hart kunnen proberen. Deze blinkt uit door zijn heel fijne, kromme bloempluimpjes, als een brede overhangende uitwaaiierende kam, die in de winter nog het meest lijken op een bruingeel ringetje. De bloempluimen zijn veel kleiner dan die van de *M. sinensis* cv's. Hoogte 170 cm, het ziet er allemaal heel fijntjes uit. € 3,50

MOLINIA. Pijpestrootje. Grote, sterke grassen, met wijd uitwaaiierende pollen donkergroen, niet glimmend blad, waaruit in de zomer en daarna de dunne, stevige stelen komen. De bloemen zelf staan in eenzijdig afhangende pluimen en zijn bruinig-zwartig van kleur. Molinia's zijn heel transparant, de bloemen nemen weinig plaats in, de pollen blad wél! In het najaar verkleurt alles strogeel. De onderlinge verschillen tussen de cv's worden vooral door de groeiwijze bepaald: *litoralis* 'Transparent' en niet 'Transparant', zoals zo vaak gehoord. De beste nog steeds, zijn naam zegt precies hoe hij is: volledig doorzichtig met zijn zo luchtig vertakte pluimen, die bij regen niet uitzakken, zo licht is het allemaal. In het zuiden van Duitsland gevonden door Karl Partsch, voormalig lid van het Europees Parlement en bekend om zijn verhalen over de mores binnen dit instituut. Hoogte 200 cm. De verschillende andere cv's zijn niet echt beter, ik kweek ze niet meer. € 3,50

MUHLENBERGIA. Jammergenoeg nog erg onbekende prairiegrassen uit Amerika, die meer geplant zouden moeten worden. Hun probleem schijnt vooral hun winterhardheid te zijn, op natte grond gaat het meestal mis. Ze groeien in de zuidelijke staten van de USA op droge plekken, en ze hebben allemaal smal, fijn blad en bloemen in luchtige, open pluimen. De bloemen zijn vaak opvallend roze of rozerood gekleurd. Ze zijn meer of minder wintergroen, afhankelijk van de mate van koude in de winter.

capillaris, "Pink Muhlygrass" of "Pink Hairgrass" vormt pollen glimmend grijsgroen, heel smal blad met daarboven in de herfst massa's verfijnde, delicate zo u wilt, rozerode losse pluimen. Moet veel zon hebben en een warme droge zomer om optimaal tot bloei te kunnen komen. In 2014 was het zo ver, heel veel bloemen in oktober, fijne, wolk-achtige pluimen in prachtig zachtroze! Hoogte in de bloei 80 cm. Heel veel zon en perfecte drainage. € 3,00

dubia, "Pine Muhly", is een kleine uitvoering van de volgende, *M. rigens*, q.v., met groen, strak opstaand smal blad. Uit Arizona en Nieuw Mexico, dus een meer dan uitstekende drainage is vereist, niet voor natte gronden! Hoogte 80 cm. Niet voor iedereen of elke tuin, zon en droogte zijn uiterst belangrijk. € 4,00

lindheimeri, "Big Muhly", wordt ruim 150 cm hoog, strak opgaand en vooral taai: vee eet het daarom niet graag in zijn thuisland Texas. Ook hier dus weer perfecte drainage! Bloemen ook strak opstaand, paarsig, bij het uitbloeien geel wordend.

Vormt grote pollen, uitstekende solitair als aan zijn wensen voldaan wordt. € 4,00
rigens "Deer Grass", heeft hier al wel gebloeid: fantastische dunne en lange witte pijpenragers, strak opstaand, tijdens de bloei zijwaarts uitwaaiierend. Het blad is bescheiden, wat karig, groengrijs en wintergroen. Karig wil hier zeggen, dat er niet

zo heel veel bladeren in een rozet zitten. Hoogte in de bloei 150 cm, hoogte van het blad 60 cm. € 3,50

PANICUM. Vingergras, Gierst, maar de soorten die wij hier voor hun sierwaarde kweken hebben geen enkele voedingswaarde. Mooie prairiegrassen uit Amerika zijn het, die zo prachtig combineren met al die hedendaagse planten als Echinacea en Baptisia, maar ook met de “oudjes” als Helenium en Eupatorium. Ze vallen op door hun vaak grijzige blad en opgaande groeiwijze. Inderdaad, mijn lievelingsgrassen! virgatum ‘Cloud Nine’ vormt hoge, maar smalle, aan de bovenkant iets wijkende pollen staalblauw blad, smal en lang, en wel 200 cm hoog. In de nazomer komen dan daarboven de ijl vertakte, wijd uitstaande gelige, heel fijn vertakte pluimen, als muggen er boven zwevend, zoals wel eens gezegd wordt. Een pracht van een gras, de naam zegt het al: “Cloud Nine” is de eerste inhalering van de rook van opium. € 3,50

virgatum ‘Dewey Blue’ is ook een hele blauwe, in het wild gevonden door Rick Darke, erkend grassenexpert. Hoogte tot 120 cm, met een fontein-achtige groeiwijze, met daarboven de bekende wittiggele vertakte aartjes. Zet hem op redelijk arme grond, op vette en natte grond groeit hij te uitbundig en valt dan om. € 4,00

virgatum ‘Heavy Metal’ was de eerste der grijsbladigen, strak en onbuigzaam opgaand tot ongeveer 100 cm. De bloei is onopvallend, in kleine wittige pluimpjes. Een zuiltje van grijsblauw. € 3,50

virgatum ‘Heiliger Hain’ let op de schrijfwijze! Dit is een goed opgaande selectie, die in het najaar rood verkleurt. Eigenlijk een iets lossere ‘Heavy Metal’, maar met herfstkleur. Hoogte hooguit een meter. € 3,50

virgatum ‘Külsenmoor’ onbekend nog voor mij, blauwgroen blad met rode punten, laagblijvend tot 80 cm. Op dit moment lijkt deze de meest rode, samen met ‘Cheyenne Sky’, maar de laatste groeit breder uit. € 3,50

virgatum ‘Northwind’ weer een uit de USA, waar de belangstelling voor prairieplanten groot is, net als hier, lees de artikelen in “Gartenpraxis” maar over dit onderwerp. Opgaand is deze, strak en grijsgroenbladig, in alle opzichten groter en forser dan ‘Heavy Metal’, maar kleiner dan ‘Cloud Nine’. Hoogte tot 200 cm, net een rechtop staande bezem. € 3,50

virgatum ‘Red Metal’ is een eigen selectie uit ‘Heavy Metal’, waarvan de grijze bladeren rood aangelopen zijn. De groeiwijze is ook wat lossere. Hoogte 120 cm. Niet overvloedig leverbaar! € 4,00

virgatum ‘Ruby Ribbons’ is een recente hybride van de universiteit van Connecticut, waarvan het blad aanvankelijk blauwgroen is en in de loop van het jaar steeds donkerder rood wordt. Opgaand, 90 cm hoog. € 5,00

‘Cardinal’ is waarschijnlijk tamelijk identiek hieraan. En zo ook de intens rode ‘Cheyenne Sky’, nog roder! Beide leverbaar 2015, waarschijnlijk!! € 4,00

virgatum ‘Shenandoah’ de mooiste, sierlijkste en ook toch zo stevige Panicum, met

smal groen blad, dat altijd rood accenten er in heeft, en waarvan het blad in de herfst verder rood verkleurt. Prachtig sierlijk en elegant, eerst strak opgaand en dan aan de kop luchtigjes uitwaaiërend. De mooiste, matig groeiende soort, die bij ons ongeveer 120 cm hoog wordt. Er zijn verschillende klonen in de handel onder deze naam; wij kweken de goed groeiende, die niet zo vroeg rood verkleurt als de andere, trage maar al vroeg verkleurende. Wat wij als 'Shenandoah' al jaren kweken, schijnt niet de goede te zijn: de echte is heel traag, en verkleurt heel sterk. Maar wat kweken we dan wel? Zie het motto bij de inleiding tot deze catalogus: " een deskundige is iemand die wel weet wat het niet is, maar niet wat het wel is".

PENNISETUM. Lampepoetsersgras. Warmteminnende zoonabbidders met onmiskenbaar gevormde aren in de vorm van...ja, inderdaad. Lang niet alle soorten willen in ons klimaat bloeien, en dat kan tot teleurstellingen leiden! Kijk voor het kopen eerst even in de boeken of de betreffende cv. niet alleen in Florida o.i.d. wil bloeien, maar ook hier. P. alopecuroides 'Moudry' wilde dat dus bij ons niet doen. alopecuroides 'Cassian's Choice' syn. 'Cassian' is vernoemd naar Cassian Schmidt, leider van de wereldberoemde prairietuin de Hermannshof in Weinheim, leidend in het onderzoek naar en gebruik van prairieplanten in Europa. Dit is een prachtige Lampenpoetser met zilvergrijze borstels in het najaar, boven geel verkleurend blad. Hoogte 120 cm, en betrouwbaar bloeiend. € 3,00

alopecuroides 'Herbstzauber' rijkbloeiende vorm, vormt forse pollen met aanvankelijk witte pluimen, die later rozig-bruin worden. Prima groeier, probleemloos en uiteindelijk 100 cm hoog. Laat. € 3,00

alopecuroides 'Magic' wordt ongeveer 80 cm hoog en valt op door zijn bruine borstelaren met een witte punt. € 3,00

alopecuroides 'Red Head' een selectie met wat rodere pluimen. € 3,00

alopecuroides 'Viridescens' heeft meer donkergrijze pluimen. € 3,00

macrourum uit de hoger gelegen gebieden van Zuid Afrika en daarom bepaald niet helemaal winterhard, is een van onze mooiste grassen, met heel lange, kaarsrechte bloemstelen, die aan het eind een witte "pijpenrager" hebben. Langbloeiend vanaf de zomer, en meer dan 200 cm hoog. Volle zon, beschut, en bij strenge vorst goed dekken. € 3,00

orientale 'Tall Tails' is een verrassend mooi gras, sterk opgaand met smalle, lange pluizig witte aren, die een beetje overhangen; precies in de goede iets gebogen stand! Ook mooi in grote groepen, een aan te raden nieuw soort. Hoogte in de bloei 180 cm. Ook deze beschut zetten. Dit soort is mij in de loop van de afgelopen jaren steeds beter gaan bevallen, door zijn opgaande maar ook zo sierlijke vorm, en door zijn eindeloze bloei! € 3,50

De diverse P. alopecuroides vormen gaan we uitplanten om de onderlinge verschillen duidelijker te kunnen uitleggen; de beschrijvingen tot dusver zijn m.i. ontoereikend. Ze konden weleens niet zo heel erg verschillend zijn!

PHAENOSPERMA komt oorspronkelijk uit het verre Oosten.

globosa is een nieuw en onbekend gras met overhangend, donkergroen glimmend

blad dat in een niet te koude winter groen blijft. “Als een mini Aspidistra”. In de zomer komen er lange en stevige bloemstelen met rondom de stengel gerangschikte kransen bloemetjes, gevolgd door grote, goed zichtbare zaden. Doet het goed hier en heeft de februari 2012 overleefd, en dat kunnen we niet van alle grassen zeggen! Hoogte 150 cm in de bloei. € 4,00

SORGHASTRUM. Goudbaardgras. Ook weer zo'n Noord Amerikaans gras uit de “Tallgrass Prairie”, waar zoveel interessante planten groeien. Heel waardevol is: nutans ‘Sioux Blue’ heeft losse pollen blauwgrijsgroen blad, waaruit de lange rechte stelen komen, die aan het eind pluimen in roodbruin hebben, met zeer opvallende goudgele meeldraden, als die dingen bij grassen tenminste zo genoemd mogen worden. Kweek hem zo arm en karig mogelijk op een warme en droge plaats in de volle zon; bij een rijker dieet valt alles uit elkaar. Hoogte 160 cm. € 3,50

SPODIOPOGON. Niet zo heel bekend, en misschien ook niet in de eerste rij qua schoonheid, maar desondanks zeer bruikbaar. Ze komen uit het verre Oosten. sibiricus ‘West Lake’, ooit in China verzameld door Roy Lancaster, maakt een compacte, rechtopgaande, ronde bos blad, dat vrij breed is en horizontaal afstaat. Bloemstelen tot 120 cm hoog, in de nazomer en herfst. Bloemen zijn tamelijk onopvallend, zilverachtig behaard -mooi in tegenlicht!- in een rechtopstaande aar, kijk even op internet voor een foto! Het blad verkleurt in de herfst vaak roodachtig. Een gemakkelijk soort, universeel bruikbaar en sterk. Volle zon. € 3,00

SPOROBOLUS. “Dropseed”. Tot september 2005 was dit, *S. heterolepis*, een totaal onbekend gras voor mij, en toen zag ik het voor het eerst grootschalig toegepast in de tuin van Piet Oudolf, en niet te vergeten, ik rook ze al van verre! Een heerlijke zoetige maar niet zoetsappige geur, die vergeleken wordt met gekneusd korianderblad, of met “slightly burnt buttered popcorn”. Ik vind het een heerlijke geur, anderen verafschuwen het. De nu volgende soorten zijn Amerikaanse prairiegrassen.

airoides “Alkali Dropseed”, is een flinke losse pol, met tot 150 cm lange bloemstelen. De bloemen in fijne pluimen zijn rozig en bloeien grijs uit. Grijsgroen blad, dat in de herfst geel verkleurt. Een misschien vage beschrijving, die op bijna elk ander gras zou kunnen slaan, maar grassen moet je zien, daar moet je niet teveel over schrijven. Het is een forse versie van de volgende, die meer toegepast wordt, al is dat zeer relatief: € 3,00

heterolepis “Prairie Dropseed”, is een typisch prairiegras met héél smal, bijna draadvormig groen blad, groeiend in zeer dichte pollen die niet veel hoger dan 35 cm worden. Daaruit komen in de nazomer heel dunne, maar ook heel stevige bloemsteeltjes met aan het eind een pluimpje in rozig-grijsbruinig, zo'n 50 tot 60 cm lang. Langzaam groeiend en heel goed tegen droogte bestand, maar het wachten zeker waard. Volle zon, goede grond. De geur is van verre te ruiken. Wij zaaien een

tamelijk vroegbloeiende selectie, 'Wisconsin Strain'. Een nederig gras, dat door zijn geur opvalt. € 3,00

wrightii "Giant Sacaton Dropseed", wordt veel hoger, tot 200 cm, groenbladig en elegant. Het afgelopen jaar bloeiden de eerste planten en ik was aangenaam verrast! Het waren grote pollen geworden met veel smal blad, tot zo'n 60 cm hoog, en daaruit kwamen heel veel lange stengels met een losse, wijd vertakte aar aan het eind; de stelen buigen iets uit, allemaal heel elegant. Voor een natuurlijk weer zonnige en droge plek, tot nu toe volledig winterhard. € 3,50

STIPA. Vedergras. Steppegrassen uit droge streken, die ook bij ons graag droog en zonnig willen staan, en die vooral in de winter slecht tegen te veel regen kunnen. De grond moet dus droog zijn, maar dat wil niet zeggen, dat hij ook slecht en arm moet zijn! Integendeel, een beetje klei wordt op prijs gesteld, als het maar goed afwatert. Ze zijn gemakkelijk te herkennen aan hun bloeiwijzen met die lange uitstekende kafnaalden – zo heten die dus- en na de bloei aan hun lange zaden, die voorzien zijn van een klein venijnig weerhaakje. Ze vormen van die strakke, "magere" pollen, sterk puntig en een beetje afwerend in hun blad. De nomenclatuur is niet eenvoudig, er zijn vele synoniemen. arundinacea

zie Anemanthele lessoniana.

calamagrostis (syn.

Achnatherum calamagrostis) groeit uit tot een breed uithangende pol dun blad, en op klei wordt die dan zo groot, dat hij op de grond komt te hangen en vies wordt: arme grond dus, en in de volle zon, op dieet. De bloemen zijn zilverige pluimen, die zo mooi schuin uit de pol blad afhangen. Hoogte 60 cm. Wij kweken de vorm 'Algäu'. € 3,00

gigantea is als een grote pol Haver, met donker grijsgroen hard blad, en daaruit komen dan in de zomer de eindeloos lang lijkende stelen met aan het eind daarvan losse, goudkleurige pluimen. Iets overhangend, sierlijk als geen ander! Hoogte 200 cm in de bloei, zon, en als uitmuntende solitair te gebruiken in een lage beplanting. Wil nog wel eens zomaar wegblijven na de winter, jammer! Mijn ervaring is, dat hij graag een warme muur in de rug wil hebben. € 3,50

VARENS

Eerlijk is eerlijk, het zei me allemaal niets, een grote massa toch sterk op elkaar gelijkende planten, primitieve planten ook nog, met een raadselachtige wijze van voortplanting en woekerend vaak. Dat laatste gaat op voor een aantal inheemse soorten, die we liever vermijden in onze tuin, maar elders op de wereld groeien heel veel interessante en mooie soorten. Ze houden in het algemeen van een min of meer beschaduwde plek, niet te droog en beschut tegen de uitdrogende oostenwind. Een aantal soorten is ook nog wintergroen, des te waardevoller. Bij Hans Kramer en Wouter van Driel heb ik gezien, dat ik mijn aanvankelijke mening beslist moest

bijstellen, en dat resulteert een een wat grotere keuze hier tegenwoordig. Zo kunnen we aanbieden:

BLECHNUM. Dubbelloof, zo geheten omdat er 2 soorten bladeren aan de plant komen, plat op de grond liggende onvruchtbare en opstaande sporendragende vruchtbare. In Nederland komt, ook bij ons in de buurt, B. spicant voor. Uit Chili en Argentinië komt

penna marina een laag bij de grond groeiend varentje, met glimmend donkergroen én wintergroen blad, dat zonder echt lastig te worden langzaam een platte groene mat vormt. Groeit gemakkelijk en is helemaal winterhard. Hoogte 10 tot 15 cm. Na een jaar of 5 heb je een plant van 50 cm doorsnede ongeveer. € 3,00

ATHYRIUM. Wijfjesvaren, deze naam is waarschijnlijk ooit bedacht om als tegenhanger te dienen voor de grotere en grovere Dryopteris- Mannetjesvaren (dit geldt voor D. filix-más). Sierlijke varens met wat dunner blad, bij de eerste nachtvorst meteen verschrompelend. Met name de soorten uit Japan hebben prachtig gekleurd, vaak metallic-achtig blad met kleuraccenten. Bladverliezend in de winter. In de loop van 2015 zullen leverbaar zijn:

nipponicum 'Red Beauty' heeft van dat prachtige zilverachtige blad en rode bladstelen. Deze "Japanese Painted Fern" wordt zo'n 40 tot 50 cm hoog en ontwikkelt zich langzaam. In de loop van de zomer kunnen ze te lijden hebben van teveel warmte en ze kunnen dan een beetje verschrompelen, dus houd ze vochtig! Ook op een grote pot in de schaduw heel mooi. € 3,00

otophorum ook uit Japan, heeft brede bladen (bij varens spreekt men van "bladen" of "veren" -dank aan Hans K.), lichtgroen, met contrasterende roodachtige stelen en nerven. In het voorjaar komt het jonge blad bleek zilveriggroen op. Het blad blijft tot ver in het najaar in goede conditie. Hoogte 60-70 cm. € 3,00
Veel informatie en foto's in "The Garden", 10-2007.

DRYOPTERIS Niervaren, naar de vorm van de zgn. dekvliesjes, die de sporenhoopjes bedekken- over de voortplanting van varens is veel interessants te vertellen; lees daarover b.v. in de Nederlandse Oecologische Flora, voor mij altijd nog een standaardwerk over de wilde planten in Nederland. Ze zijn ijzersterk en overleven ook droge plekken, maar ze worden natuurlijk het mooist met veel vocht en goede, humeuze grond in de schaduw/halfschaduw. Er zijn heel veel soorten, waaronder:

affinis 'Cristata The King' vreemde nomenclatuur, maar goed, dit is een varen met eigenaardig blad: ieder blaadje aan de hoofdnerf is aan de top een beetje handvormig verbreed, waardoor er een soort geschubd halffrond kammetje aan zit. Donkergroene, overhangende veren bij een hoogte van ongeveer 100 cm. "De Koning der Schubvarens"! Een flinke, en stevige plant, min of meer wintergroen, die wel wat hebben kan. € 3,00

erythrosora 'Prolifica' valt allereerst op door zijn jonge bladeren, die bij het uitlopen oranje-rood/ roodbruin/ bronsrood zijn, heel opvallend. Een sterk soort, dat ook wel

wat zon verdraagt en helemaal wintergroen is. Het epitheton 'Prolifica' verwijst naar de vorming van broedbolletjes langs de bladen. Hoogte 40 cm. € 3,00
lepidopoda is de zgn. Sunset Fern, zo geheten door zijn jonge blad, dat sterk glimmend rood getint is bij het uitlopen. Een vrij klein soort, vrijwel altijd wintergroen hier. Hoogte 40 cm. € 3,00

wallichiana, de Nepalvaren, is wel een van de mooiste varens überhaupt! Helaas een ietsje kwetsbaar voor heel lage temperaturen, maar met een beetje bedekking gaat het altijd goed, meestal. De bladen staan aan donkere, zwartbehaarde stelen en zijn bij het uitlopen lichtgroen, om in de loop van de zomer donkergroen te worden. Een statige, opgaande plant. Hoogte tot 100 cm. € 3,00

POLYSTICHUM. Naaldvaren, dicht bebladerde wintergroene varens, met in Nederland één vertegenwoordiger, *P. aculeatum*, de Stijve Naaldvaren, vrijwel alleen in Zuid Limburg voorkomend. Wij kweken een Japanner: makinoi heeft een ietwat overhangende groeiwijze, strak, de bladeren iets glimmend olijfgroen. Helemaal wintergroen, tot 60 cm hoog. Heeft een zekere distinctie. Net als alle andere Varens profiteert ook deze zeer van een beetje extra organisch materiaal bij het planten! € 3,00

WOODWARDIA. Grote Kettingvaren, vernoemd naar de sporen die als aan een ketting aan elkaar vastzitten. Voor een beschutte plek, moet in de winter wel beschermd worden, terwijl ze toch bladverliezend zijn.
fimbriata komt van de westkust van de USA, waar zij in de bossen aldaar grote, tropisch uitziende bossen donkergroen blad maakt. Hier kan dat ook, als we maar voldoende vocht geven. Hoogte tot 120 cm. € 3,00
radicans is een reusachtige, groenblijvende soort uit een warmer klimaat dan het onze, daarom opletten in de winter! Afkomstig uit het westelijk Middellandse Zee gebied, maar winterharder dan vaak gedacht wordt -zeker in de uitermate zachte winters van de laatste paar jaren. Min of meer wintergroen, ook dat hangt af van hoe koud de winter is. Voor een beschutte plaats in de schaduw, vochtige grond. Hoogte tot 250 cm op de Canarische Eilanden, reken hier maar op de helft maximaal. Een prachtig soort, dat wel wat extra aandacht verdient. € 5,00

Voldoende zo? Ik probeer nu veel meer soorten uit, ben zelf ook erg benieuwd!

OVERIGE GEWASSEN

In deze rubriek komen alle bijkomende gewassen, meestal uitvloeisels van een van mijn hobby's, zoals bepaalde bijzondere heesters/bomen, bol- en knolgewassen, curiositeiten, onverkoopbare niche producten, en planten waarvan maar heel weinig exemplaren leverbaar zijn. Ook xerofyten, droogteminnens, behoren daartoe.

ANEMONE nemorosa en *A. ranunculoides* in heel veel vormen en selecties, zie de hoofdlijst vaste planten. In deze rubriek komen t.z.t. wel wat soorten bovendrijven, die wat minder bekend zijn. We hebben wat vreemde *A. ranunculoides* selecties uit Litouwen besteld, gele gevulde, héél mooi en héél erg duur nog. En ook héél lang nog niet leverbaar! Al wat langer kweken we *A. flaccida*, een uit Japan afkomstige Bosanemoon met witte bloemen boven donkergroen blad, dat in het vroege voorjaar donkerbruin getekend is. Vroegbloeiend, in de loop van de voorzomer weer afstervend. Sterk en weinig eisen stellend. Vanaf € 3,00

CYCLAMEN. Tuincyclaam. Onweerstaanbare kleintjes, subtiele plantjes voor heel mooie plekjes in de tuin: waar, daar kom ik nog op terug. Ze hebben mooi blad en prachtige bloemetjes tijdens nou juist de donkere dagen van het jaar, tussen oktober en maart. Het zijn knolgewassen uit Zuid Europa en Klein Azië, en nu we dat weten, kunnen we ze ook op de juiste plaats zetten: zoek een in het oog vallend stukje tuin, waar in de wintermaanden volop zon komt; vaak is dat aan de voet van een bladverliezende boom of een grote struik, waar in de winter de zon ongehinderd komt en waar het in de zomer beschaduwd mag zijn. In de zomer zijn de Cyclamen in rust en bladloos. Voor gewoon tuingebruik zijn er twee soorten van belang: de in het najaar bloeiende *C. hederifolium* en de in de nawinter bloeiende *C. coum*: deze laatste is iets moeilijker en ook iets minder winterhard dan *C. hederifolium*. Meng wat kalk door de grond, bentonit en ook wat humus; aan de voet van een boom of struik is de grond nogal vaak armelijk. Het sortiment is aangepast aan de hedendaagse ontwikkelingen:

coum is een variabel soort uit Noord Turkije, langs de Zwarte Zee, die in de nawinter bloeit, zo ongeveer vanaf eind februari, maar als de winter zacht is, ook eerder. Haar blaadjes zijn bijna rond, vaak effen groen, maar in de betere vormen getekend met zilvergrijs, of soms helemaal zilvergrijs, ook wel grijs met een groene rand: bijna geen enkele plant ziet er identiek uit. Heel erg mooi zijn de vormen met een groene vlek in het midden in de vorm van een Esdoornblad, omgeven door een zilvergrijze band. De bloemetjes zijn aan de kleine kant en kunnen in kleur variëren van karmijnrood tot wit. Hiervan hebben we een aantal selecties, met speciaal nog intensiever getekend blad, met extra donkerrode bloemen etc. U kunt die hier in de bloei uitkiezen. v.a. € 3,00

hederifolium ‘Perlenteppich‘ bloeit in de nazomer, meestal zo rond half september begint de bloei. Het blad is veel spitzer dan dat van C. coum, groter en heel anders getekend in groen met wit, geaderd en gemarmerd, en veel bepalender voor het uiterlijk van de plant. De bloemen zijn wit, smetteloos, en –voor een Cyklaam-groot.

€ 2,50

hederifolium ‘Rosenteppich‘ idem in lichtroze. Deze en voorgaande zijn sterk groeiende, goed winterharde selecties uit de voormalige DDR, waar toch nog iets goeds vandaan is gekomen, een zeldzaamheid mag ik wel zeggen.

€ 2,50

hederifolium “Silver Leaved” is een verzamelnaam voor de selecties met grijs of gedeeltelijk grijs blad. Voor het uitzoeken!

€ 3,50

DAHLIA. Even leek het er op, dat Dahlia’s na een opleving van een jaar of 10 weer terug zouden zakken naar hun status van volkstuin- c.q. boerenplant: iedereen had zich met zoveel enthousiasme op dit geslacht gestort, dat het alweer snel een beetje gewoontjes werd om Dahlia’s leuk te vinden, zo gaat dat, “Der Niedergang des Kulturgutes”, een onnavolgbare uitdrukking hiervoor. Allemaal onzin natuurlijk, doe wat je leuk vindt!

Dahlia’s zijn hier een bijgoed, een aanvulling, en we hebben er nooit heel veel van, qua sortiment dus. Wilt u er meer van zien, ga dan in september, de beste maand daarvoor, naar de Bollenstreek, verschillende kwekers hebben daar showtuinen. Ook heeft de RHS in Wisley een doorlopende trial met veel nieuwe, voornamelijk Engelse, soorten.

De nieuwe kleinbloemige cv’s kunnen we goed met enige voorzichtigheid zeker wel in de border gebruiken, de grootbloemige liever in de moestuin of in een snijbloemenhoek. Of natuurlijk in een speciaal vak met andere felgekleurde eenjarigen, Palmen, Bananen, Begonia luxurians, Hemerocallis in kleuren die je anders nooit zou aanschaffen, zó fel, zomerbloeiende bolgewassen als Crocosmia’s, etc. Dit is de grote mode in Engeland en dat zal zeker overwaaien naar hier. Leuk!

Ons aanbod voor de komende 2 jaren, maar er zal nog wel wat bijkomen:

‘Bishop of Llandaff’ is wereldberoemd! Donkerbruin blad en enkele, fel roodoranje bloemen. Een oud ras, dat nog steeds niet echt verbeterd is, al komen er steeds meer donkerbladige bij met soms de meest afschuwelijke bloemkleuren als lichtlila.

Hoogte rond de 100 cm. Hiermee is het allemaal begonnen.

€ 3,00

‘Karma Choc’ was hier de sensatie van de afgelopen jaren! We horen allemaal over donkerrode, zwartrode etc. Dahlia’s, en dan valt het soms toch weer behoorlijk tegen als ze bloeien. Zo niet deze dus: echt diep fluwelig zwartrood in een nog niet eerder geziene donkerheid. Een decoratieve, dus iets gevuld, de bloemen tot 15 cm in doorsnede. Bronskleurig donkerbruin blad. Wat mij betreft de beste nieuwe dahlia!

€ 3,50

Ook heel goed om van te snijden.

Literatuur: in de bijzonder goede reeks “The Gardeners Guide to Growing...” is ook een deel over Dahlia’s, geschreven door Gareth Rowlands, ISBN 0-7153-0858-0, hoog niveau, uitstekende foto’s. Met heel veel afbeeldingen is “Dahlias, A Colour Guide”, door Ted Collins, ISBN 1-86126-582-4, met ook helaas veel stuitend lelijke. Buiten de literatuur zijn er heel veel websites waarop iets over Dahlia’s te vinden is, zoals de bijna volledige www.dahlie.net

ERANTHIS. Winteraconiet. Een mens kan vreemde hobbies hebben: Sneeuwkllokjes laat ik helemaal aan me voorbijgaan, en zeker die belachelijke Galanthofilie, maar die onaanzienlijke Winteraconietjes boeien mij zeer, zou ik een Eranthomaan kunnen zijn? Er zijn, buiten een paar zeer zeldzame en dure witbloeiende uit het Verre Oosten, eigenlijk maar 2 soorten: E. hyemalis en E. cilicica. Van E. hyemalis verzamel ik een aantal cv's, die in de loop van de komende jaren leverbaar zullen zijn, zoals 'Grünling', 'Schwefelglanz', 'Schlyters Orange', 'Winterzauber' en de gevuldbloemige 'Flore Pleno'. Net als bij Sneeuwkllokjes worden ze per stuk verkocht, maar dan wel een stuk goedkoper!

GLADIOLUS. Nauwelijks voorstelbaar, dat ik ooit nog eens Gladiolen zou gaan kweken, maar na een laat bezoek aan Engeland ben ik gezwicht voor: 'Ruby' wat een kleur! Diep verzadigd robijnrood, fluwelig en subtiel. Denk dan niet meteen aan zo'n grootbloemige "De dood of de Gladiolen" type, maar aan iets veel fijners, tamelijk kleinbloemig en zo. De bloemen gaan ook niet helemaal open, maar blijven een beetje ingerold, aan de punten uitstralend. Ook het blad is veel fijner en smaller. Gladiolen zijn niet winterhard, hoor je altijd zeggen, maar deze staat nu al 5 jaar buiten uitgeplant, zonder ooit enige winterschade! Hoogte 100 cm.
€ 3,00

papilio 'David Hills' van Hans K., heeft magentarode, naar roodroze verkleurende bloemen: doet bijna zeer aan de ogen! Toch maar eens proberen, met felle Crocosmia's, met donkerbruinbladige, met grassen wellicht? Doe wat je leuk vindt, toen Christopher Lloyd ooit de nog door zijn moeder aangelegde rozentuin op Great Dixter verving door iets totaal heel anders, waren de afkeurende commentaren ook niet van de lucht. Nu is een Gladiool weliswaar iets uit een andere categorie, maar toch....
€ 3,50

gandavensis 'Boone' kent ook bijna niemand; jammer, want hij heeft kleine bloemen in een abrikooskleurige tint. Heel sierlijk en tot dusver hier ook winterhard. Hoogte 60 cm. Bloemgrootte ongeveer 6 cm.
€ 3,50

De belangstelling voor Gladiolen is weer groeiende, maar het is duidelijk een "acquired taste", je moet er wel een beetje je best voor doen: velen vinden het symbolen van slechte smaak, stijve overdaad.

Ik kan een ieder aanraden om in augustus de "Boschhoeve" in Wolfheze de Gladiolendagen te bezoeken, waar Mevr. Challa, veredelaarster van Gladiolen en Crocosmia, grote aantallen heeft uitgeplant. Daartussen mag je vrij mag rondlopen en het het allerlaatste op het gebied van nieuwe cv's is daar te zien, en het zijn niet alleen maar van die reuzen!

Met ingang van 2015 mag ik een aantal van haar kleine selecties, die qua kleur niet bepaald overeenkomen met de heersende Gladiolen-als-snijbloem opvattingen, hier op de kwekerij proberen en mag ik er ook iets van verkopen! Denk hier aan kleinbloemige, lage, met bloemen in de kleuren bruinpaarsig, lilatinten, allemaal een beetje off-kleuren. Waarschijnlijk zijn ze heel goed te gebruiken naast Heleniums, grassen, e.d.

PLEIONE. Aardorchideeën. Hiermee begeven we ons op zeer glad ijs, ik weet het, maar als je eenmaal gezien hebt hoe gemakkelijk ze groeien in de Hortus van Utrecht, in een noordwaarts gerichte muurtje van turven, dan wil je ze zelf ook proberen. Bescherm de knollen in de winter bij strenge vorst, of kweek ze in potten, in de winter vorstvrij en droog. Ze doen het hier heel goed in een 50/50 mengsel van verteerd beukenblad en goede potgrond. Maar hoe kom je nu aan dat beukenblad? Wij vonden onder onze beukenhaag, waar nooit geharkt wordt, een wel 10 cm dikke laag daarvan. Geef ze in de zomer gerust een keer een flinke gift vloeibare mest, orchideeën houden helemaal niet van armoe, deze zeker niet. Plant de knollen - pseudobulben- heel ondiep, zodat ze minstens voor 1/3 boven de grond uitsteken; dat valt niet altijd mee, ze hebben de neiging om los te blijven liggen als je ze niet een beetje stevig rondom aandrukt.

formosana is dat leuke kleine roze orchideetje, met een gelige onderlip. Moeilijk zijn ze om exact te beschrijven, maar onmiskenbaar als je er een foto van ziet.

Hoogte 15 cm in de bloei. Pleiones vanaf € 3,00

Tijdens een lezing in Duitsland heb ik gehoord hoe gemakkelijk het is om dat andere Orchideeën geslacht, Cypripedium, te kweken. Niets geen gedoe met schimmels, niets geen geheimzinnigheid, ze groeien gewoon als je maar een paar kleine voorzorgsmaatregelen neemt: allereerst een plek in de schaduw, op goede, enigszins humeuze grond waar het niet mag uitdrogen. Slakkenbestrijding is heel belangrijk!! Wat ons nog tegenhoudt is de prijs van de planten, vanaf gemiddeld € 30,00 per stuk. Ze zijn dan wel minimaal 5 jaren oud. Er is een aantal prachtige hybriden beschikbaar, zoals 'Gisela', 'Sabine' en 'Sebastian'. Ik plant er een aantal van uit het komende jaar en wie weet zal ik ze zelf hier gaan verkopen -maar nooit echt goedkoop! Hetzelfde geldt voor Calanthe, ook prachtig mooi uit Japan.

XEROPHYTEN

Droogteminnaars, planten voor die plekken in de verzengende volle zon, waar al het andere verbrandt. Tegen een zuidmuur b.v., of aan de voet van een conifeer, die al het vocht voor zichzelf houdt, dat soort plekken. Je zou in de eerste plaats aan cactussen kunnen denken, maar ik houd helemaal niet van die uitgedroogde, kaal op de grond liggende schijven van Opuntia's, nauwelijks bloeiend en eeuwig meegaand zonder echt veel te veranderen: zoiets als Rhododendrons, maar dan anders.

Uit het zuiden van de USA en uit Midden Amerika komen heel veel andere interessante droogteplanten, die wij deels wel kennen, zoals de Yucca's. Maar er is natuurlijk veel meer. De meeste zijn verschrikkelijk gestekeld of gedoornd, en vormen mooie rozetten grijs blad, helemaal op droogte ingesteld. Het kan jaren duren voor ze gaan bloeien, en dan sterven ze meestal af, na een aantal zijrozetten gevormd te hebben, en vaak wordt er veel zaad gezet. Het is en blijft een hobby, dus wees bereid uw verlies te nemen na een natte en/of koude winter! Het is eigenlijk wel verstandiger om ze op potten te kweken, en die in de winter droog en min of

meer vorstvrij binnen te zetten, in het licht graag! Buiten op de zonnigste, droogste plek die er is, beschermd tegen overmatige regen in de winter -onder een overstekend dak misschien? De grond moet wel verbeterd worden: droge grond betekent niet automatisch slechte grond ! Gebruik Bentonit om het mineraalgehalte van de grond te verbeteren. Op deze manier kunnen we een aantal van de volgende gaan proberen:

BESCHORNERIA. Grote rozetten groen blad, lijkend op Yucca's, maar breder, groener en ongestekeld, langzaam uitgroeiend tot rozetten van soms wel 100 cm, al zullen we dat hier niet zo snel zien. Na een aantal jaren komen de bloemstelen, tot 150 cm lang, met daaraan afhangende buisvormige bloemen in een vreemde combinatie van groen met rood, opvallend en heel exotisch! Niet betrouwbaar hard, overwinter ze vorstvrij. Ik vind ze heel gemakkelijk, ze hebben weinig zorg nodig, maar houden wel van water in de zomer. Volle zon natuurlijk. Ik kan een aantal soorten aanbieden, zoals *B. yuccoides*, *B. septentrionalis* en *B. calcicola*. Nooit veel, ze blijven zeldzaam. Prijzen vanaf € 5,00.

PUYA. Buitengewoon spectaculaire Bromelia-achtigen uit Zuid Amerika. In Nederland kunnen ze heel goed 's-zomers buiten staan in een grote pot, die in de winter vorstvrij moet overwinteren, maar daar moet je wel plaats voor hebben, ze worden breed en stekelig. Ze vormen grote rozetten stekelig smal blad, tot wel 100 cm doorsnede -al zul je daar jaren op moeten wachten- en als ze ooit eens een keer zullen gaan bloeien, loopt de hele buurt uit, bij wijze van spreken. Er wordt dan, afhankelijk van de soort, een tot wel 4 meter hoge bloemsteel gevormd, met een dikke "knots" bezet met duizenden bloemen in de meest fantastische kleuren. Er zijn soorten met blauwe bloemen, met gele, met groene, etc. Ze houden van een zonnige, droge plaats en moeten beslist vorstvrij overwinterd worden. Er zijn mensen die ze buiten proberen, tegen een zuidmuur, op extreem goed afwaterende grond, in het westen van het land, etc. etc. Succes niet verzekerd! Wij hopen in 2015 aan te kunnen bieden:

berteroana heeft turquoise -hoe schrijf je dit toch?, turkooize- bloemen met oranje meeldraden: een vreemdere en meer exotische kleur is er nauwelijks in het plantenrijk. Kijk maar eens op internet voor een foto: fantastisch! Het duurt natuurlijk wel vele jaren voordat het zover is. va. € 5,00

venusta heeft smal, stekelig zilvergrijs blad in rozetten, waaruit uiteindelijk de rood aangelopen bloemstelen te voorschijn zullen komen, aan het eind weer bezet met massa's blauwe bloemen. Spectaculair! Hoogte 2 meter (in de bloei). v.a.€ 5,00
Andere soorten worden getest, we zijn heel benieuwd naar de resultaten.

YUCCA. Strakke planten voor droge plekken, grijze ongenaakbare rozetten, planten met een sterke vorm, maar niet overal zomaar inpasbaar. Ik zelf vind ze het mooist als solitair in een droogtebeplanting, in combinatie met grassen, bolgewassen met opgaand loof, in grintbedden e.d. Vooral de laatste toepassing zie je nog niet veel hier, maar probeer ze in zo'n bed, waar de drainage werkelijk optimaal is, want alleen daar overleven de meer bijzondere onze winters. Als je ze dan ook nog een beetje scheef plant, waardoor er in de winter geen water in de rozetten blijft staan,

dan zal het nog beter gaan. Wil je geen risico's nemen, kweek ze dan in potten en overwinter die binnen vorstvrij en droog. Niet in het donker!! Ze komen allemaal uit het droge zuiden van de USA, uit Mexico en omliggende, vooral droge streken. Zon dus, heel veel zon, de hele dag bakken en braden a.h.w. Ik verzamel ze een beetje, dus waarschijnlijk kan ik er in de nabije toekomst wel iets van aanbieden. In 2015 beginnen we met kleine planten van *Y. whipplei* var. *parishii* en *Y. harrimanniae*, heel grijs en stekelig! Prijzen vanaf € 5,00.

HEESTERS.

Inderdaad, dat is echt bijgoed voor ons: een heel ander vak, dat heel andere vaardigheden vraagt. Wij kweken die dan ook niet zelf, maar kopen ze in bij -ik mag wel zeggen gerenommeerde- bedrijven als kwekerij Arborealis en bij Bulk. Mocht de gang daarheen u te zwaar vallen, dan kan ik ook voor u bij hen bestellen, maar de levertijd kan dan soms wel wat langer zijn dan u gewend bent. Hoe dan ook, ik werk graag even mee, heette dat vroeger niet een "positieve grondhouding"? Tot het hier op de kwekerij aanwezige aanbod behoren o.a.:

- Hydrangea's in de wat meer bijzondere soorten en cv's, als *macrophylla* 'Izu No Hana', met die gevulde randbloemen, of *paniculata* 'Ruby' een schaapskop, die sterk rood verkleurt, maar ook de bekende, onovertroffen 'Limelight'.
- Sorbus* 'Carmencita' een prachtige kleinblijvende en *S. frutescens* met overdadig veel witte bessen.